

~~L~~ A
3836

Mironu nams.

Romans diwās datās

no

F. M. Dostojewsko.

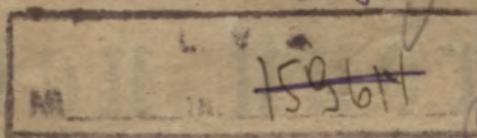
Rīga, 1893.

Drukats P. Viñneka drukatā, Paulutſchi cēlā Nr. 15

816-31=10

1953

0310023347

28

LA 1395

речь. 17 Гм 99

Гайдук 15, 16-я
лpp.

Дозволено цензурою. — Рига, 20-го января 1895 г.

Pirmā daļa.

Gewads.

Sibirijas attahkajās malās, pa tureenes siepem, kalnajem waj ari pat mescheem, atrodamas schur un tur tahdas neleelas pilsehtinas, tā ar tuhksłofchu, ja dauds, tad diwi tuhksłofchi eedsihwtajeem; tās ir masinas; mahjas no koka, kahdas diwas basnīzas — weena pafchā pilsehtā, otra us kapeem; wiſa pilsehtina iſſkatās drihsak pehz kahda zeema is Maſkawas apkahrtnes nekā pehz pilsehtas. Tās pa leelakai dalai mehos buht jo pilnigi apgahdatas ar wifadeem isprawnikeem, pecehdtajeem, teesneſcheem un wifadeem ziteem ſemakeem eerehdneem. Vispahr nemot, Sibirija war eedeneetees jo ſiltā weetinā, kaut ari klimats jo aukſts. Te laudis weenkahrfchi un liberali jau nu naw nekahdā ſinā; eeraſčas un eetaifes wiſur wezu wezās, no wezehweem mantotas. Gerehdni — kas ar pilnu teeſhbu te ſpehle Sibirijas muſchneezibas lomu — tee ir waj nu dſimti ſibireefchi, kas jau ne-iſraujami eefatnojuſches tureenes buhſchanās, waj ari eenahzeji is Kreewijas, pa leelakai daļai iſ abām galwas pilſehtam, kurus turp aifwilinajuschas augſtaſkas algas, leelakas zēla naudas un wehl daſchdaschadas zeribas us kreetnu karjeru. Tee, kas ſpehjuſchi uſminet dſihwes mihiſlu, kas ſapratufchi, ko dſihwe grib — tee paleek gandrihs weenmehr Sibirija un eefatnojas tur ar leelako preeku. Wehlaſ wiži eewahl dauds faldu augļu. Ziti turpretim, tee weeglyrah-tige, kas nespēhjuſchi ſapraſt dſihwes uſdewumus, tee tur ahtri ſahk garlaikotees un ſahk drihs pafchi ſew praſit: „kadeht tad man ſche maſ bija ja-atbrauz?“ Ar leelu nepazeetibu tee nokalpo ſawu likumā nofazito laiku, ſawus trihs gadus, un rauga tad wifeem lihdselkem, waj newaretu tilti pahrzelti atpakał us mahjam; tad tee lahdas par Sibiriju un nofolas, nekād wairs nenahkt atpakał. Bet wineeni naw taif-

niba : jo netik ween atteezotees us deenestu Sibirijs ir Liba
dsihwe — ari zitadi te war it laimigs buht. Klimats ioti
labs ; ir dauds waren bagatu u. leelifti weefmihligu fuytfchu ;
ir ari deesgan pahrtikufchu zittauteefchu. Jaunkundjes feed ka
roses un ir besgala „tikufhas darbinos“ un ari katrā zita finā.
Medineekam te waj paradise atweras, jo karp ween siobru
grees — tur katrā finā tas gandrihs waj atduras us kautlahdu
fchaujamo. Schampaneets teek jo leela mehrā vorts. Kawiars
brihnischki labs. Rascha beeschi ween isnabk us peezpadsmitt
graudu . . . Wispahri seme jo bagati svehtita. Wajag tilai,
finams, mahzet to isleetot. Un ſbireefchi to peeprot.

Weenā tahda omukiga, laimiga pilfehtinā, kurā mita
wislainakee ūaudis, fahdi tik ween us pafaules war buht, un
kuri man muhscham paliks atminkā — weenā fchahdā pilfehtinā
es eepasinos ar Alekſandru Petrowitschu Gorantschilowu.
Winfch bija dsimis freewu muishneeks un wehl muishcas ihpasch-
neeks ; par feewas nolaufchanu tas bija aifshuhtits us Sibirijs
pee otras fchikras fpaidu darbeem, un pebz tam, kad bija iszeetis
fawu likumā noſazito defmit gadu foda laiku, tas bija nome-
tees muhsu pilfehtinas R. tuwumā un nodſihwoja teit wiſā
merā ſawu muhscha galu. Jhstenibā winfch bija peerakstits pee
tahda pagasta pilfehtas apkahrtne, bet winfch tomehr dſihwoja
pilfehtā, kur ka neka pelnijas behrnus mahzidams. Sibirijs
pilfehtas beeschi ween atrodami fkolotaji, kas fche ſawu ſodu
pahreerutſchi un nu nometuschees us dſihwi ; tee remaj netop
nizinati. Wini wiſwairak mahza frantschu walodu, kura jau
tik nepeeezeſchama paſchā dſihwē un no kuras Sibirijs gan ne-
buhtu ne ſtrapatina ſinama, ja te nebuhtu fchahdu fkolotaju.
Pirmo reiſi es fatikos ar Alekſandru Petrowitschu fahda weza,
isdeenejuſcha, ioti weefmihliga eerehde, Iwana Iwanitscha
Grusdinowa namā, ſuram bija peezas, daschdaschada wezuma,
zeribu pilnas meitas. Alekſandrs Petrowitschs tam dewa
ſtundas, tſchetras reiſes pa nedelu, 30 lap. ſudr. pa ſtundu.
Wina iſſlats man tuhlit friia azis. Winfch bija ioti bahls un
iſſaltis, ne wezs, ta fahdus 35 gadus, majs, ſihks zilwezinſch.
Gehrbees tas arweenu bija ioti rihpigi, pa Eitopas modei.
Ja ar winu fahla runat, tas uſrunataju jo zeefchi un uſ-
manizi uſluhkoja, noſlaufijas ar wiſzeremonialako peeklahjibu
katru beidsamo wahrdinu, it ka pamatigi wahrdomadams, it
ka tam i uſdotis uſdewums iſrehkinat waj ka kad no ta
gribetu l ahdu noſlehpunu iſhibinat, beidsot winfch atbil-
deja ihsſi ſtaidri, bet pee tam ſverdamſ ſatiu wahrdnu

tà, ka prasitajam tapa tihri ne-omuligi ap duhschu, tihri tà kaunigi, un usrunatajs bija prezigs, ja tikai wareja scho farumu beigt. Tadehl es nu par wina eeprafisjos Iwanam Iwanitscham un dabuju sinat, ka Gorantschikows uswedaś us to labako un ka par wina dsihwi naw wahrdam weetas, jo zitadi jau winsch to nebuhtu peenehmis fawam meitam par skolstaju; winsch tikai efot breefmigs weentulibas mihsotajs, labprahf nefateekotees ač otru zilwelk, efot loti mahzits, lasot dauds, loti mas runajot, wišpahri ar to efot loti gruhti farunatees. Zitti fazija, ka winsch katrâ sinâ ne-efot nemas pee pilna pratha, kaut gan atkal bija ja-atsihst, ka schini atgadijumâ ta nemas ne-bija nefahda leela waina; daudsi jo eevehrojami laudis pilsehtâ pat loti zeenijot Aleksandru Petrowitschu, jo tas efot beeschi ween loti noderigs pee luhgumu rastu fazihdischanas u. t. t. Wina wajagot buht, ta wehl daschi spreeda, is deesgan „labas familijas“, bet winsch ar fawem radeem wairs nestahwot nefahda fakarâ, kopsch nosodits, un zeefchi us to pasihwot — tahdâ sinâ it neprahrigâ fahrtâ pats few faitedams. Sinaja jau ari wisi pilsehtinas eedsihwotaji wina agrako dsihwi, finaja, ka tas sawu feewu nonahwejis paſchâ pirmajâ laulibas gâdâ, ajs greifſirdibas; pehz tam tas pats fewi nodewees teefam, un tas wina fodu loti atweeglinaja. Tahdus nosegumus jau ari wifur usłkata it ka nelaimes atgadijumus un tos nosjehlo. Bet neraugotees us wifu to, schis faradneeks nefahda sinâ ne eelaidas ne ar-weenu tuwalos fakaros un rahdijas laudis tikai tad, kad dewa stundas.

Sahkumâ es to nemas kautka fewischki ne-eevehroju, bet pehzak, pats nejmu tadehl, fahku par to ee-intereſtees, jo winsch bija deesgan noſlehpumains zilwels. Satunates ar to nu newareja nefahda sinâ. Saprotams, winsch atbildeja man ūtrui reiſi, kad tam ko eeprafisjos, un pat ta, ka lad tas buhtu wina wiſhwaričais peenahkums man zii ween eespehjams pareisi atbildet; bet pehz tam man tapa ii ſmagi ap duhschu un es ne-usdrilisstejos sawu farunu turpinat un to wehl tahdat isprasit; jo us wina fejas schahdos atgadijumos weenadi parahdijas zeefchanas un noguruma ſühmes. Atminos, ka mehs reiſi, kahdâ jaulâ waſaraſ wakarâ, abi gahjam reiſe us mahjam no Iwana Iwanitsch. De man eeschahwâs prahfâ, to us kahdu brihtinu ee-aizinat pee ſewis eelfchâ. Newaru nemas aprakſtit, fahdas iſbailes parahdijas wina gihni; winsch apjuta naba-dsinsch pawifam, fahla murminat schahdus tahdus wahrdus, bes jeb kahda fakara un, heidsot mani duſmigi uſluhködajus

dewās mult pawifam us otru puši. Es tihri isbrihnijos. No ta laika ar mani fateekotees, tas us mani luhkojās arweenu it kā baididamees. Bet es to nehr newareju meerā lifteez un pehz kahda mehnefcha laika, pats nesinu kā tas notika, aifgahju pats pee Gorantschikowa. Winsch dsihwoja paſčā pilſeh-tas malā, pee kahdas wezenites, kuzai bija ar diloni faſlimufe meita, un ſchaj attal, ahrlauslibā dſimufe, deſmit gadus weza metina, jautrs, peemihligs behrns. Aleſfandrs Petrowitſchs nupat bija noſehdees un mahzija ſchim ſlukenam laſit, kād es eenahžu eekſchā. Mani eeraudſijis, tas tā apjuļa un nolau-nejās, it kā kād es to buhtu nokehris pee faut kahda noſeeguma. Winsch bija pawifam apmulſis, uſlehra ſtahwus un ſkatijās man azis. Beidsot mehs abi apfehdamees, un winsch uſmanigi ſekoja ſatram manam ſlateenam, it kā tam buhtu faut kahda ihpafcha noſlepumalna noſihme. Es tuhlit noſratu, kā winsch bija breeſmigi eedomigs, eedomigs lihdi ahrprahrtbai. Winsch naidigi us mani paſkatijās, it kā jautadams: „waj tad tu ne-eeti ahtri urojam?“ Saſku ar to eerunatees par muhſu pilſehtinu, par ſchahdeemi taħdeem deenas jautajumeem; bet winsch, kur ween bija eephehjans, zeeta kluſu un tilai ihgni paſmehjās; iſrahdijs, ka netikween neſnaja wiſeem paſihſtamas „jaunās finās“, bet par tam pat nezik ne-interesejās un negribeja tās pat ſinat. Es fahku runat par muhſu wiđu, par eetaiſem un kahrtibam, kahdas te buhtu eewedamas; winsch klauijās kluſu zeſbdams un uſluhloja mani tik ſawadām azim, kā es beidsot noſchehloju, kā biju maſ uſfahzis ſcho ſarunu. Lebz tam es to tičko nepadariju traķu ar jaunām nupat peenahku-ſchām grahmatam, kuras tam veedahwaju wehl nemaf ne-uſgreestas. Winsch tam uſmeta kahru ſkati, bet tuhlit pehz tam nowehrsās noſt un atraidija tās, atwainodamees, kā ne-efot laika. Galu galā es atwadijos un aifeedanis fajutu, kā man uſ ſiđs guł it kā fmaga naſta. Man bija kauns no fewis paſcha un es few iſlikos vahruk multis, kā efmu uſbahſees taħdam zilweſam, kufch taifni eekſch tam reds ſawu galweno uſde-wumu, no zilwekeem un no fatikmes ar ahrpaſauli pehz ee-ſpehjās atrautees. Bet las darits, darits. Alminos, kā grah-matas pee ta gandrihs nekad netiku redſejis, tā tad ſaudis gan bija pa nepateeſti iſrunajuschi winnu leelu grahmatneku eſam. Tomehr vahri reiſchu nakti gar wina logiem garam braukdams eewehroju, kā pee wina wehl gaifchis. Ko winsch tur wareja darit, zauru nakti fehdedams? Waj tilai winsch nerakſtija? Un ja rakſtija, ko gan?

Neis išgadijās tā, ka man bija uš kahdi 3 mehnēschī ja-
isbrauz. Kad atkal pahrbrauzu, bija jau seima. Man pafazija,
ka Alekſandrs Petrowitschs rūdeni nomiris, nomiris weentulibā,
ne reisi pehz dakterā nefuhtijis. Pilfehtinā winsch jau bija
gandrihs aismirsts. Wina dīshwollis slahweja tukfchs. Es
tuhlit dewos pee nomiruschā wežās faimnezeš, un eepaſiſtina-
jees ar to, raudſiju, waj newareschu iſſinat: ar ko ihſti winas
ihreneeks nodarbojees un waj naw warbuht ko rakſtijis? Par
20 ūapeikam ta man atneſa weſelu laudſi papiru, kurus
mirejs bija atſtabhjis. Wina ari pafazija, ka fahdas diwas
burtñizas efot jau iſtehrejuſe. Wina bija loti kluſa feeweete,
tā ka no tās maſ ko wareju iſſinat. Par ſawu ihreneeku ta
man newareja neka jauna pastabſtit. Pehz winas wahrdēem, tas
gandrihs neka ne-efot darijīs un weſeleem mehnēſcheem ne-efot
ne grahmataſ ne fpalwu rokā nehmis; bet pa to winsch atkal
weſelām naktim ūlaigajis ūchurp un turp pa iſtabu un weenadi
bijis dīſli domās nogrimis, ūchad un tad kaut ko pee fewis
noruhldams un runadamees. Winsch loti mihlojis winas meitas
meitinu un to weenadi glaudijs, kad bija iſdſirdis, ka to fauz
Kati; Katinas deenā tas weenadi gahjis uſ baſnizu, lubgt
Deewu par kahdu miruſchu. To winsch negribejis, ka kahds pee
wina nahk weefos; no mahjam iſgahjis tikai uſ ūtundu doſchanu.
Tas pat uſ winu, wezu ūewu, bijis duſmigs, ja ta reiſi pa
nedelu eenahkuſe zit nezik ūkahrtot wina dīshwolli, un ne-efot
uſ winu gandrihs ne wahrdīna runajis weſelus 3 gadus. Es
prafiju Kati: waj wina atminās ūawa ūkolotaja? Wina mani
uſſlatija kluſu ūeſdama, aifgreesās pret ūeenu un ūahla raudat.
Tā tad ūchis ūlweks tatſchu bija mihlets no kaut kahda otrā.

Es aifneſu wina paviruſ projam un ūahrtoju toſ weſelu
deenu. Ūisleelakā daļa bija pawisam bes kahda ūwara: ūkolenu
kaligrafijas mehginaſumi u. t. t. Bet beigās es ūcho ūifū
rakſtu ūtarvā atradu kahdu ūabeeſu burtñizu, ūhli jo ūhli
veeraſtitu; bija wehl beigās tukfchas ūapas; ta warbuht bija
no ūafcha rakſtneeka kaut ūur ūofweesta pee malas un aismirſta.
Tas bija wina deſmitgadu ūpaidu darbu aprakſis. Rakſis nebijs
ſakahrtots. Weetū weetam bija uſſahkis kahds ūahds, bija ee-
weetoti kahda breeſmiga ūeediſhwojuma aprakſti, ar dreboſchu
roku rakſtiti, it kā uſ ūahli, negribot. Es ūchos rakſtus ūai-
rač reiſas ūlaſiju zauri, un beidſot gandrihs pahrlēezinajos, ka
tee rakſtiti ahrprahī. Bet ūpaidu darbu aprakſti — „Skatt iſ
mirovu nama”, — kā winsch toſ ūats kaut ūur ūahds ūahds
bijas ūofauzis, tee man ūikas ūeegān interefanti. Pawisam jauna

pasaule, lihds schim wehl nesinama un pawisam nepasihstama, te parahdijas; notilumi, par fahdeem nekur nebiju dsirdejis, daschadas pessihmes par fahdu boja gahjuſchu tautu — wiſſ tas mani deesgan leelā meyrā peewilsa, un es rakstu iſlaſiju ar leelu intereſt. Sinams, es waru malditees. Mehginajuma dehſ te iſmekleju pahri nodakas; lai ſpreesch publika pate . . . .

I. Mironu nams.

Muhfu zeetums fahweja paſchā zeetofſchna malā, pee paſcheem walneem. Fahdu reiſ atgadijās, ſak', paſkatiſees paſhtas ſchirbu ahrā plafchajā paſauļe: waj ne-eeraudſis laut ko? — bet kas tew „Deewin“ dos! wairak neka, kā tikai gabalinu debefs un augſtu walni apaugufchu nesahlem; uſ walna deenu un nakti ſtaigā ſchurp un turp waktſſaldati; ſleekas atkal zitu reiſi, it kā nu jau buhs pagahjuſchi waj weſeli gadi; bet iſej tu „ziliveks“ atkal un paſkatees atkal paſhtas ſchirbu, un atkal tomehr tas pats walnis, tee paſchi waktſſaldati ſtaigā ſchurp un turp, un tas pats masais gabalinfch debefs redſams, newiſ gabalinfch no tas debefs, kas pahri par zeetumu welwejas — ne, no zitas tablas, plafchas, brihwas debefs. Blats leels pagalms, fahdu 200 folus garſch un puſotra ſimta plats; wiſapkahrt, ſchlihbā ſefchſtuhri, eet fehta: augſti ſabi, ſtabwū ſemē eeraſti, weens blaķus otram ſpizeem galeem; beſas blankas teem pahriſtas ſchkehrsām pahri. Weenā weetā ſchini fehta eetaſti leeli, ſlipri wahrti, weerađi aifflehgti, deenu un nakti apfargati no ſaldateem. Tos tikai atwehra, kad laida zeetumneekus uſ darbu waj ari kad tee no darba nahza mahja. Ais ſcheem wahreem bija gaifchā, brihwā paſauļe, tur laudis dſihwoja tapat kā wiſi ziti. Bet eelfchpuſe — te bija zita paſauļe, taħda, fahdu war eedomatees tikai fahda paſaħa, fahdas nekur zitur naw; te bija ihpaſchi likumi, ihpaſchi apgehrbi, ihpaſchas eeraſchas un paradumi; iſmiruſe un tomehr apdiſhwota mahja, dſihwe, fahda nekur zitur un pawisam ihpaſchi laudis. Un ſcho ſtuhriti ſemes es ſcheit gribu aprakſtit.

Sehtas eelfchpuſe wiſpirms eeraugamas daschas eħħas. Gar abām pagalma malam uſzirſti gari weenſtabhwa nami, tas ir kaſarmas. Te dſihwo areſtant, ſchirkas nodaliti. Widū ſtarb abām ſchim eħħam, bet pee paſchas fehtas, wehl taħda pat mahja uſzirſta, tas ir keħķis, nodalits diwās nodakas; wehl taħħak zitas buhwes, kur ſem weena jumta pagħabi, ſpiħkeri, ſchukni atrudas. Pats pagalma widus tuſſchs, klaſſchs lau-

fums. Te fastahjas zeetumneeki, te top wini weens pehz otra
 pee wahrda issaukti no rihteem, pusdeena un wakaros, beeschi
 ween ari zita laikä ikdeenas, kà nu kahdureis skaititaji usdo-
 majas, un sche faskaititi. Wifapfahrt ehlam, starp ehlam un
 abra fehtu, wehl deesgan dauds telpas, te mehds tee zeetumneeki
 staigat, kas tahdi druhmaki un ar laudim maß fo grib fatiktees
 — te wini staiga pa brihwo laiku, neweens tos nereds un tee
 war netrauzeti domat sawas domas. Ja es kahdu reisi pa
 brihwo laiku ar kahdu no scheem fatikos, es arweenu raudsiju
 eefstatitees cho lauschu druhmajas azis un usminet, par fo
 gan wini doma. Weenam zeetumneekam bija tahda parafcha,
 ta tas pa fivabado laiku wiśmihlaki skaitija fehtas stabus.
 Stabu bija kahdi pusotra tuhkfostcha, bet winch tos wifus
 sinaja no galwas, fur latrs ir. Latrs stabs tam nosihmeja
 weenu deenu; tadeh! winch skaitija sawas deenas pehz scheem
 stabeem un wareja tahda fahrtä pee ne-eefkaititajeem stabeem
 pats sawam azim redset,zik deenu tam wehl japaleek zeetumä.
 Winch bija loti preezigs, ja nobeidsa skaitit kahdu leelaku
 gabalu fehtä. Wehl tam wajadseja ilgi gaidit, bet zeetumä jau
 bija laika dauds, eemahzitees pazeetigam buht. Reisi man
 gadijas redset, kà iahds arestants atwadijäss no faweeem beedreem,
 furch bija 20 gadus pee spaidu darbeem bijis un nu pehz
 iszeesta foda kluwa walam. Daschi wehl bija, kuri atminejäss, kà
 winch eenahzis zeetumä pirmo reis, jauns, bei kahdam raisem,
 nemaj nedomadams ne par sawu noseegumu, ne ari dauds
 behbadams par sawu fodu. Kad winch gabja projam, tas bija
 lihs, firms wezis, grumbainu, druhmu seju. Kluju zeesdams
 tas apsiaigajis wifas muhsu feschas kasarmas. Gegahjis
 saträ, tas luhdiss Deewu pee fwiehtbilden un tad dölli klanida-
 mées atfweizinajes no beedreem, luhgdamées, sai tam neko
 nenem par launu. Utminos ari es, kà reis kahdu arestantu,
 agraf deesgan pahrtikuschu Sibirijas semneeku, ta pret wakarn
 fauza pee wahrteem. Creelsch fahdeem fescheem mehnesccheem tas
 dabuja siuu, ka wina bijufè seewa no jauna apprezejufès;
 toreis winch loti nofkuma par to. Tagad wina pate bija
 preebraukus pee zeetuma un dewuse tam dahwanas. Wini pa-
 runaja kahdas pahra minutes, fahka abi raudat un schlikhrs
 tad us muhschu. Es redseju wina gihmi, kad tas nahza atpakał
 us kasarmu... Ja, te gan wareja ismahzitees pazeetibu!

Kad metas tumchs, tad muhs wifus eeweda kasarmas un
 eeflehdja tur us wifu nakti. Man weenadi bija loti gruhti eet
 no pagalma atpakał kasarmä. Kasarma bija gara, sema, apspeestu

gaifu istaba, tauku fwezem wahji apgaismota; fmagais gaifs aishchma tihri waj elpu. Newaru tagad nemas saprast, ka man tur bijis eesvehjams nodsihwot wefelus 10 gadus. Trihs dehli — tee bija wifa man peederovchà telsa. Muhsu islabà us lahwam mita kahdi 30 zilwei. Seemas laikà tapam agri jo agri eeslehggi; wajadseja gaidit lahdas tschetras stundas, famehr wisi aismiga. Bet lihds tam — trofniis un blauchana, lamaschanas un ahleschanas, kelschu schwadsefchana bei gala, plikas noskuhtas galwas, noplighsufchas drahnas — wiss, kas ween us pafaules nepatihkams... un tomehr tu zilweks dsihwo un dsihwo! Zilweks teesham ir tahda buhte, kas spehj it wifadeem apstahlkeem pefleetees, war it wifur peeradinatees: man leekas, ta winu war ar leelako teesibù nosaukt.

Pawifam muhsu zeetumā bija kahdi 250 zilwei; — tifdauds te bija gandrihs weenmehr, lai gan ziti peenahza klaht, ziti atkal nobeidsa satu zeeschanu laiku, wehl ziti atkal nomira. Un kahdu lauschu te nebija! Man schfeet, ka te gan bija atrodami representanti no wifam Kreevijas malam, no bei-dhamà faktina.

Bija ari fwechtauteefchi, bija pat daschi zeetumneeki is Kaukasijas kalmaja apdihwotajeem. Wisi tee bija nodaliti un nofchiroti, ik pehz sawa noseguma latrs: ta tad ik pehz to gadu daudjuma, kurus likums teem pefspredis spaidu darbos pahrzeest. Jedomà, ka gan laikam us pafaules nebija tahdu nosegumu, kurus kahds is scheit eeflodositajeem nebuhtu pastrahdajis. Beelakà zeetumneeku data fastahweja is ta fauktas ziwilnodatas (otra bija kareiwji). Tee bija tahdi noseednueki, kureem bija it wifas teesibas nemtas, tee bija is fadihwes, is zilwezes ahrà ifstumti, ar sibmeteem gihmjeem, us wiseem laiseemi pasihstami ka zilweziflas fabeedribas ismetumi. Winus te atfuhiti us 8 - 12 gadeem un pehz tam nometinaja schur tur va Sibiriju. Otra nodala, kareiwju dałà, bija wairak tahdi, lam wehl nebija wifas teesibas nemtas, ka wispahri wifas krewu kareiwju arrestantu rotas. Tee te tapa atfuhiti us ihfu laiku un pehz sawa scheeenes foda iszeeschanas tos atlaida atkal at-pakat turp, no kureenes tee nahkufchi, atpalat sawos robeschu batakonos. Daudsi is teem gandrihs tuhlit atkal atgresas at-pakat par nupat padariteem jauneeem nosegumeem; bet nu wairs newis us ihfu laiku, tagad teem bija te japelek 20 gadus. Bet tomehr ari scheem nebija wehl wifas teesibas nemtas. Beidsot bija wehl weena ihpascha schura: wifu breefmigakc noseednueki, it ihpaschi kareiwji, deesgan leela skaita. Scho

schkru dehweja par „ibpaſcho nodaku“. Us ſch „ibpaſcho nodaku“ tapa no wifam ſcreewijas malam fuhtiti noſeedsneeki. Wini paſchi ſinaja, ka winu mokam naw gala, un fauzas tadeht par muhſchigajeem. Pehz likuma teem bija diw un trihſ-fahrt tik daudſ jaſtrahdā, neka ziteem. Winus tureja wehl zeetumā, lihds tils turpmat Sibirijs cewesti wehl gruhtaki ſpaidu darbi. „Jums ir ſinams faws laiks, bet mumſ te muhſham japaſeel“ — ta wint mehdſa fazit us ziteem eefloſiteem. Wehlaſ es dabuju dſirdet, ka ſchi nodala eſot atzelta. Beſ tam muhſu zeetumā tapa ari atzelta ziwiſnodala un wifſ tapa eekahrtots ka kara areſtantu rotās. Protams, ka lihds ar to ari wirſneeki paſrmainija. Ta tad tas, ko es te ſinoju, ir jau ſen pagahjis un paſrgroſtijeſs.

Ta, tas jau ſen atpakat, un leekas, it ka to wifu ſapni redſetu. Utminos wehl, ka aijnahzu zeetumā. Bija wakars, aufſta janvara deena. Metas jau tumſch, un zeetumneeki nahza no darba mahjā, fataiſijs ſch flaitiſchanu. Uhfains unteroſizeers man beidsot atdarija wahrtus un eelaida mani tani dihwainajā nomā, kura man nu bija palift tik ilgi, kura man bija dabuht tik daudſ daſchadu eefpaidu, kuruſ gan nebuhtu agrak ſpehjis ne eedomatees. To veemehram es nebuht nebuhtu warejis ſaprast, ka tas tik breeſmigi ir, ka zilweks weſelus 10 gadus no weetas newar weens buht. Pee darba arweenu waltis klaſt, mahjā diwi ſimts beedru, un ne reiſi weens pats! Bet ari ar to man bija aprast!

Te bija ſlepkaſas, kaſ nejaufſchi par tahdeem bija tapuſchi, un te ari bija tahdi, kaſ ſlepkaſibu peekopa tihri it ka amatu; bija te laupitaji un laupitaju wirſneeki. Bija ari weenkahrfſchi blandoni un wasanki — meiſteri us naudas meleſchanu un atrafchanu, meiſteri us uſlaufchanu. Bet bija ari wehl tahdi, no kureem gruhti bija fazit: kadeht gan tee ſche atnahkuſchi? Ratram te bija faws ſtahts, druhms un nepatiſkams, ſmagſ un nospeedoſchs, it ka reiſonis un galwas fahpes pehz wakarejā dſehruma. Bet par ſawu agrako dſihwi tee maſ ko runaja, neko par to neſtahſtija, un ka likas wiſi zentas pagahjuſchus laikus aismirſt. Es pat paſinu ſlepkaſas, kaſ bija tik jautri un jutás tik omuļigi, ka neweenam zilwelam nebuhtu ne ſapni nahzis, ka ſchee teefcham tahdi noſeedsneeki un ka us winu apſinas guļ tik ſmaga naſta. Bet bija ari druhmas fejas — bija laudis, kaſ gandrihs weenmehr zeeta kluſu. Wiſpahri nemot, reti kaſds kaſdu reiſi atſtahſtija ſawu dſchwes gahjumu un ſinkahribq nebijā nemaſ mode, nebijā ta ſakot

veenemita, parasta. Neweens te newareja pahrsteigt otru ar kaukahdu sinu. „Mehs efam skoloti laudis,” tà wini beeschi ween mehdsa fazit ar jo dihwainu lepnibu un pafchapsinu. Ut-minos, fa reisi kabds peedsehris flepawa (zeetumā bija ari daſchū reifi eespehjams peedsertees) sahla stahstít, fa wifch nolahwis peeuzs gadus wezu sehnu, fa to pirms peelabinajis rotinam, aishwilinajis uſ kahdu tukſchu gubeni un tut nonahwejis. Bet it wifch, kas libds schim bija fmehjuschees par peedsehruschà joleem, uſ reisi ram usblahwa it fa weenā balsi, tà fa tam uſ reisi bija jatur mute. Lewis aſi reebuma par pastahstito notifumu tee bija usblahwuschi, bet weenkahrfchi tadehl, fa par to ne-wa ja g runat, tadehl fa par to naw paraſts runat. Japee-ſihmè, fa ſchee laudis bija teefcham „ſkoloti”, netif ween tai ſinā, fa bija daudj ko veeredjejuſchi un peedſihwojuſchi dſihwes ſkola, bet ari wahrda ihſtajā noſihmè. Droschi ween wairak fa puſe no feem mahzeja laſt un rakſtit. Kurā zitā Kreewijas malā gan wares weentahrfchi panemitees, bes fahdas iſlaſiſchanas, 250 laudis, no kureem puſe mahzès laſt un rakſtit. Behzač man bija atgadijums ſchur tur padſirdet, fa gudri lautini daſchī ſahla ſpreest, pamatojotees uſ ſchahdām parahdibam, fa ſkolas wiſpahr ſamaitajot tautu. Deemschehl atrod ari wehl tagad dees-gan ſamlidžigu lungu ar ſchahdeem uſſlateem iſ pagahjuſcheem gadſinteneem. Bet tee maldas; tur pawifam ziti zehloni, kas tautu ſamaita; ſkolas un ſinatnes modina gai un attihſta tauta paſchapsinu — taſ to uſmodina no mega; bet tikai tumſoni, kas paſchi no gaifmas behg, eelſch tam glibes eeraudſit launumu, kur nemias nekahda launuma naiv. Taſ jau ari puheſ ūn uhvji gaifmu behg, lai pa tumſu to teefu labakus laupijumus dabutu. —

Katrai nobačai bija fawi ihpaſchi uſwalki: ziteem puſ fwahrfu bija gaifchi pelechka, otra puſtumſcha; tapat ari pee biſhem weena kabja tumſcha, otra gaifcha. Man reifi darba eſot peenahl ſenkiſ ar kuriwelı baltas maiſes (tà wini to neħfa aptahrt, zeetumnekeem pahrdodami) un ilgi uſ mani noluħ-tojees ſahla ſkali ſmeetees. „Wè zik taſ nejauki”, taſ iſſauza, „ne pelefas drahnas naw peetiziſ, ne ari tumſchás ir deesgan bijis. Bija ari tahdi, kureem wiſe fwahrfi bija peleki, bet tikai peedurknes tumſchas. Ari galwu noſkuwa jo daſchadi: ziteem iſſluwa gareniſki ſtribpu, ziteem ſchkehrſam.

Tuhlit paſchā ſahkumā wareja pamanit ſinamu weenlih-dſibu jeb maſalais dñihſchanos pehz weenlihdiſibas ſchini dih-wainajā pulku; pat wiſu originalalee, wiſu noteiktače rakſturi,

kas negribot bija / kluwufchi ziteem par wifnekeem — i tee zentas wispahr eewesto kahrtibu un paradumus nepahtkahpt. Wispahr jafaka, ka wisi schee lautini, isnaemot daschus neparasti jautrus, kadehk ari tapa no ziteem nizinati — bija druhmi, nezatizigi, breefmigi no fewis eenemti un us leelishchanos isgahjuſchi, jo lehti jutas apwainoti, un wifuleelakā mehrā formalisti. Wissleelakais tikums bija tas: nebrihnetees ne par ko. Wifneem bija leelakā ruhpes par to, waj tik wini isturās ahrejij tā, ka wispahr peenemts. Bet nereti pats wisu lepnakais us reiſi tapa par wisu paſemigako. Bija daschi teefcham nozettinajufchees ſtingri rakſturi: tee tad bija jo weenkahrfchi, un neraudiſja nekā iflozitees. Bet brihnum! taifni starp ſcheem teeſcham ſtingrajeem rakſtureem bija daschi til leeligi un eedomigi, ka iflikās tihri waj ahrprahiti. Wispahr nemot, leeliba un lepnumus un fawa paſcha zeenibas uſtureſchana bija wifur pate galwenā leeta. Leelakā dała bija breefmigi grimufchi titliflā jinā. Aprunaſchanās un apmelofchanās bija bej gala; te bija tihri pelle un galejā tumiſiba tai finā. Bet pret zeetuma eeffcheeem likumeem ur parafcham neweens nedrihfssteja uſſtaht, wisi tam padewās. Bija tahdi rakſturi, kas wispahr ne labvraht kaut kam padewās; bet ſchini atgadijumā tee bija loti padewigi. Tapa us zeetumu atwesti ari tahdi, kuri jau pawifam bija paſaudejuſchi wisu faturu, un tik dſili grimufchi, ka vat fawus noſeegumus paſtrahdaja galu galā pawifam ne-apſinigi, it ka pa murgeem — beeschi ween aif breefmigas flavaſ kahribas. Bet pee mums tee tuhlin tapa meerigaki, neraugotees us to, ka tee agrak bijuſchi weſelu zeematu un pilſehtu breefmas un poſts. Tiklihds ſchahds jauns peenahzejs bija drusku noluhiſkojees fawā apkahrtne, fawos beedros, tas tuhlit pamanija, ka te neweens to ne-eeweħro, ka te weltaſ publes raudſit ſpihdet ar lautkahdu warona darbu; un tuhlit tas padewās waldoſchajai kahrtibai un zentas tai pеefleetees. Galwenā ſchis waldoſchās kahrtibas ahrejā ſihme bija ta, ka gandrihs fatrs noſuhlejās ifrahdit ſinamu zeenibu, gribuja zitus pеefpeest fewi zeenit. Un teefcham, ſpaidu darbineela wahrds te bija eeguwis tihri ih-paſchas, pat pagodinoſchias tſchinas noſihmi. No fauna un noſchehloſchanās ne ſihmes! Tomehr ſchad un tad wareja pamaniit ſinamu paļahwibū, paſemofchanos, padofchanos fawam littenim. „Mehs efam grimufchi laudis,” wini tad fazija, „ne-mahzejām brihwibā dſihwot, nu ja-eet ſehdēs.” — „Nellaufiſi tehwa, mahtes, kluſees nu, kād bungas fit.” — „Negribeji ni muhrifcha ſehdet un auklinaſ wiht, ſkaldi nu afmenus.” Scha-

dus teizeenus wareja beeschi dsirdet atkahrtojam, it kā pamahzibas, it kā sakamus wahrdus, bet tomehr tee nekad nebija no-peetni faziti. Tee tikai bija tukfchi wahrdi, deesin, waj mas fahdas no teem pats pee fewis atsinās, kā rihkojees nelikumigi, kā ir wainigs. Lai tikai buhtu fahds is brihwajeem laudim raudsijis fahdu no spaidu darbineekeem norah, winam kō pahrmest (kaut ari ihsteni nemot, naw jau nebuht freewineeka paradums fahdam fahdu no seeegumu pahrmest) — tad tas gan buhtu dabujis dsirdet besgaligu lamafchanos. Us lamafchanos tee bija ne-pahrfpehjami meisteri. Lamatees tee prata fmalki, mahksifli. Lamafchanās teem bija tapuse par ihpaſču finatni. Newis paſčam wahrdam wajadseja buht apwainovoſčam, rupjam, besslau-nigam — ne, issfazitām domam, idejai wajadseja celost, wajadseja dsel, tas fahpeja dauds wairak. Strihdini un ſildas muhſcham nebeidsjās, un tā ſchi mahksla arween wairak attih-stijas. Strahdat tee strahdaja tikai tad, ja teem bija ar pahtagu flakt un ja tos ar bosem dausija; kās webl nebija ſamaitatē, to te famaitaja. Neweens te nebija atnahzis no ſawa prahta; wiſt bija weens otram fwefchi.

"Welns trihs pahri paſtalui noſkrelijis, kamehr muhſawahka kopa!" — tā wini paſchi par fewi fmehjās, un tadeht ari apmelofchanas, intrigas, ſtaudiba, bahbifka luhefchanas, wifadas zuhzibas muhſcham nebeidsjās. Neweena tirgus bahba nebuhtu ſpehjuſe buht tahda tirgus bahba, kā daschi no ſcheem fleklawam un rasbainekeem. Bet, ſinams, bija ari ſtarv wineem, kā jau fazijis, laudis ar jo ſtingreem rafſtureem, wiſawu muhſchu paradigmachi weenigi pawehlet un uſblaut, no-ruhditi, besbailigi. Schee tapa ſinamā mehrā zeeniti, un wini paſchi, kaut ari deesin zik flawas fahrigi, ſtaudigi un leeligi buhdami, tomehr zik ween ſpehdamī zentās zitus ne-apgruhtinat, un tadeht ne-eelaidās nekahdās prastās lamafchanās; wini uſwedās loti zeenigi, bija prahligi un gandrijs weenadi ſtaufija preekſchneezibai — ſinams, newis kautkahdeem paſklauſibas prinzipiem waj ari peenahkumeem padodamees, bet weenigi fajuidami, kā tas noteekas wiſpahrejā labā, it kā buhtu fahdu kontraktu ſawā ſtarpa noſlehgufchi. Bet ar teem ari apgahjās deesgan uſmanigi. Atminos, fa reiſi weenu tahdu geetumneelu, noruhditu, duhſchigu, paſhſtamū kā zilweku ar tihri lopiflām kaſlibam — fa to weda kautkahda noſeeguma deht us noſodiſhanu. Deena bija karſta; taifni pa paſchu brihwlaiku. Schtaba oſzeers, muhſu geetuma wirfneeks, bija pats ſchoreis albrauzis. Schis majors bija preekſch areſtaanteem tapis kaut las breeſmigs;

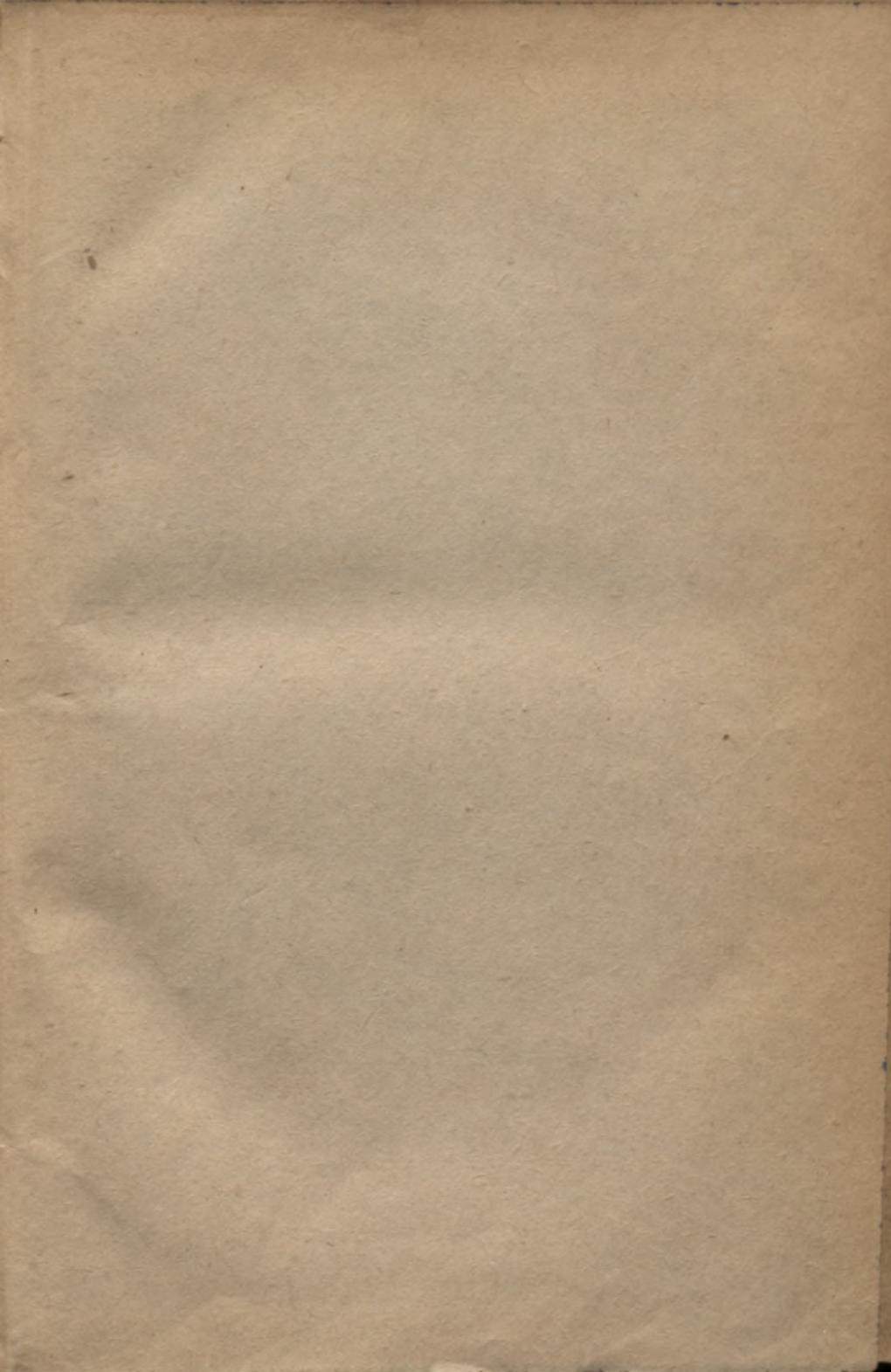
winsch tos bija tik tahlu dabujis, fa tee no wina drebeja un trihzeja. Winsch traki bija dufmigs un bahrgs, winsch tihri „laudis ehstlin apehda“, ka zeetumneeki mehdsä fazit. Wiswairak bija bailes no wina zaururbofcheem flateem, no kureem it nekas nebija eespehjams paflehyt. Winsch redseja, pat ne azis neusmelis, it wisu. Genahzis pa zeetuma wahrteem tas jau sinaja, kas noteekas pagalma otrå galå. Arestanti to fauza par si m t-a z i. Bet wina sistema nebija pareisa. Jo laudis iluwa tikai wehl jo trakali un negehligali zaur wina ahrprahktigo bahrgumu pee nosodischananam, un ja wina preefchneeks, komandants, nebuhtu bijis prahktigs un laipns, kusch beeshi ween majora pahwles mehdsä padarit lehnakas un ne tik pahral bahrgas — tad gan fchis majors buhtu padarijis leelu postu. Newaru nemas faprast, ka tas wehl wareja labu galu nemt; tomehr winsch issstahja no deenesta fweiks un wesels. Bet teefam to gan nodewa.

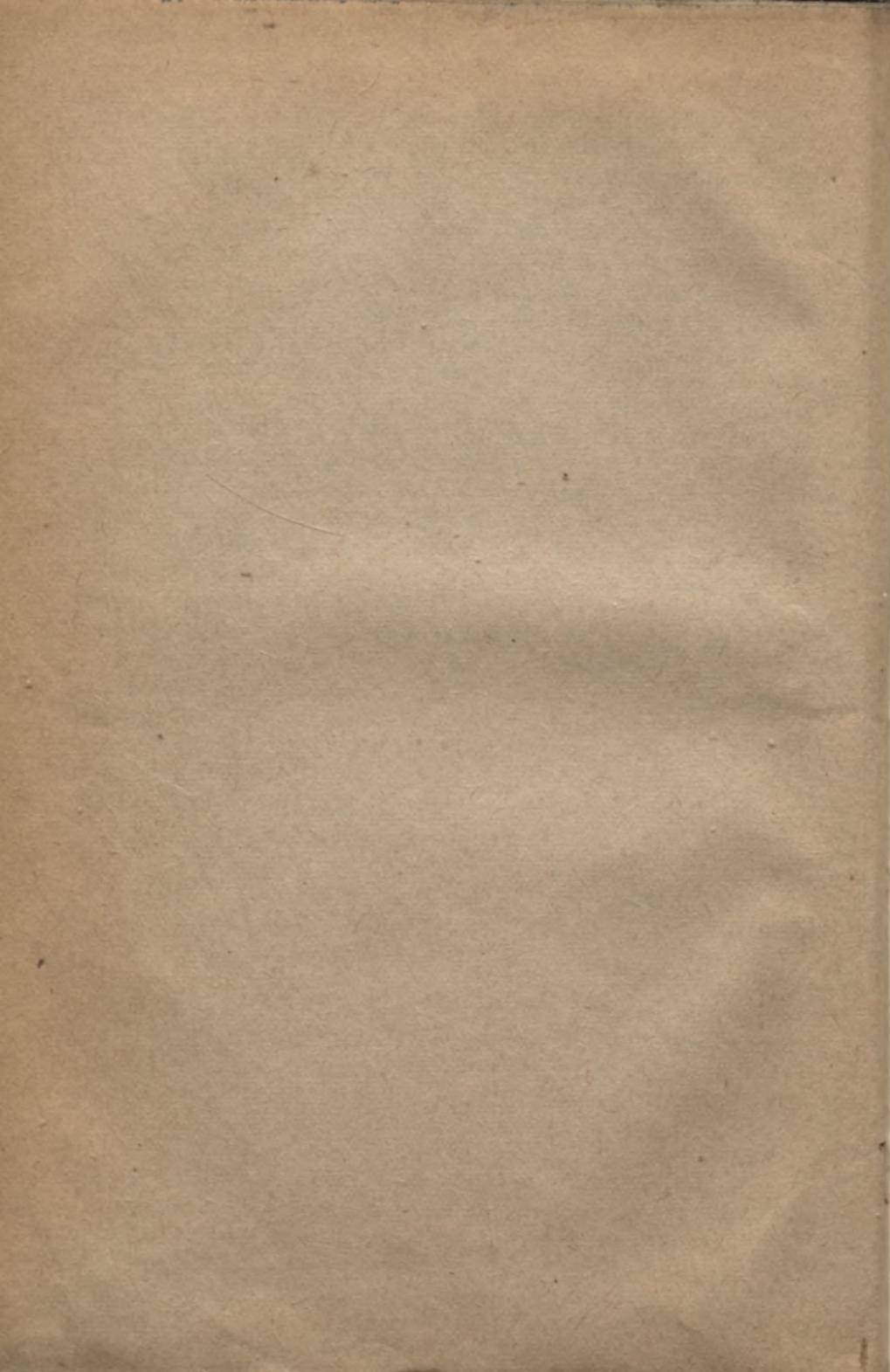
Arestants tapa bahls, isdsirdis, fa to fauz. Bitam reisem tas kluſu zeesdams noguläs, iluſu zeesdamslahwäs nöpehrtees un kluſu zeesdams pehz fanemta soda peezehläs, itin meerigi un filofoſifki pahrdomadams par notikufcho nelaimi. Pret winu isturejas weenumehr ar sinamu usmanibu. Bet fchoreis tas, nesinu ladeht, bija pahleezinats, fa naw wainigs. Winsch tapa bahls, un, waktim nemanot, eebahsa peedurkne afu jo afu anglu kurpneeka nasi. Naschi un wifadas zitas afas leetas bija jo zeeschi nboleeqtas zeetumä. Kratishanas notikas beeshi, negaidot un newis pa jokam, fodi bija breefmigi; bet ta fa gruhti ko atraſt, ja jau saglis nonehmees kaut ko apflehyt un ta fa naſchi un zitadas amata leetas bija weenumehr wajadsigas leetas paschä zeetumä, tad ari neraugotees us wifam kratishananam, tomehr ariveenu bija schahdas tahdas afas leetas tihri ne-iſſfauſchamas. Ja ari tas atnehma — drihſi bija jaunas weetä. Wisi zeetumneeki metäs ar puſtloſchäm ſirdim pee fehtas un luhlojäs pa ſchirbam us ahru. Wisi sinaja, ka fchoreis Petrows negulfees ar labu un ka majoram nu jau heidsamä ſtundina klahi. Bet paſchu laiku, kad bija notiktees finamam gaidamam notikumam, majors eeſehdäſ ſawos ratos un aibrauza, uſbodams nosodischani pahrluhtot kahdam zitam ofſizeerim. „Pats Deewa to iſglahba!“ ta areſtantı pehzak runaja. Petrows it meerigi iſſeeta ſawu fodu. Lihds ar majora aibrauſchani bija ari wi-nam pahrgahjuſchäſ duſmas. Arestanti ir ſinamä mehrä klausigi un padewigi, bet ir ſinamas robeschäſ, winas nedrihſi pahrlahpt. Rumajot par ſchim leetam jaſeeſihmè, fa nekas gan naw interefantaks, ka taiſni ſchis prepeſchäſ nepazeetibas un duſrav-

parahdifchanas. Zilwels zeefch gadeem meerigi, klusu zeesdams, apron, iszeesch wisgruhtakos fodus, un peepeschi kaut kahds neezinsch ustrauz wifas wina dusmas, wifu wina ihgnumu. To war gandrihs usluhktot ka ahrprahrtib; daschi to ari dara.

Esmu jau fazijis, ka pee fcheem laudim ne-esmu eewehejrojis ne masakas sibmites, kas us to aishrahdtu, ka tee noschehlo fawus darbus, ne-esmu pamanijis ne tos neezigakos paschpahrmeturmus, furus tee buhtu jutusch, eedomajotees fawus noseegumus; leelaka datka feivi esfata par pilnigi beswainigeem. Tas ta teefcham ir. Sinams, ka leelib, flawas fahriba, wehlefchanas buht kreetnis „malazis“ zitu azis, launi peemeheri un nepareisha launefchanas æ drofchi ween ir pa leelakai datai tee zehloni. Bet ja ihsti nemam, las gan war teiktees, ka winsch ispehtijis scho grimuscho firschu dsitumus un besdibenus, furisch esfatiijes wina nosfleh-pumos? Sinams, tik dauds gados wajadseja nu gan buht eepbehjamam, usmanigi wifu apluhkojot, nowehrot kaut kahdu sibmiti, las aishrahdtu us zeefchanam, eelschejeem pahrmeturumeem, dwehfeles zihnam. Bet no wifa ta nebija ne smakas. Teefcham, nosegums nebuht naw til weegli isprotams, ka to gan daschis eedomajas un wismasak tas faprotams, ja te gribam isleetot jau eepreelfch pagatawotu filosofiski pehtishanas aparatu ar agraf nofaziteem jehdseeneem, eepreelfch usstahditeem likumeem un prinzipiem. Salihdsinot ar paschu ihstenibu, isput wisi eepreelfchjee konstrukcumi. Wajaga nowehrot paschu ihstenibu. — Protams, ka zeetumi un spaidu darbu sistema neneela nespohi labot noseedsneekus. Ur to neko nepanahk: apdrofchina tikai fabeedribu nosch ee in noseedsneekem; zitus mäj lo atbaida wißbahrgalee fodi. Taschä noseedsneekä spaidu darbi attibsta weenigi eenaidu un fahrabi wina jirdi ftaudibu un launumu, rada nepahriwaranu dsihfchanos pehz aisleegteem baudijumeem un brefmigu weeglprahrtib.

Bei man faträ sind leekas, ka ari flawena weentulibä eeslodstchanas sistema nesafneeds vateesibä jeblahdus panahkumus. Ta isfuha zilwelam dsihwibas spehku, isbaida to, atnem winam heidsamas dwehfeles spehjas un pehzak aishrahda tad ar leelu levnumu us preiskaltuschu tiklifki pawisam nobeigu schos pus-traku mumiju, kura ejot wifai tillibai un fawu grehku noschehloschanai par preckfchihmi. Protams, ka tahdä fahrtä noseedsneeks weenmehr buhs pahrliezinats, ka winam pret fchahdu fabeedribu naw nefahdu peenahkumu, ka winsch pilnigi beswainigs. Un ja ari tas jutees zif nezik wainigs — tad jau pahrzestais fods tam schleet la pilniga atmäkfa, kura isdsehfuse

leekā, preefschneeziba beeschi ween ari schahdu amatneeloschanos ne-eewehroja — ia aisdarija tā fakot weenu azi. Dauds arestantu, zeetumā eenahldami, nemahzeja neneeka, bet te tee peeteem ismahzijas kaut kahdā amata un pehzak, kad kluva matā, tee prata labu darbu strahdat. Te bija i kurneeki, i skroderi, gan ari galdeeki un atflehsneeki, seltitaji un akmengreefeji. Bija ari weens schihds, Asajs Bumfchtein, bijis seltkalis; te zeetumā wintsch turpinaja ari sawu agrako auglotaja amatu. Tā wini wiſi puhlejās faraust kahdu kapeiku. Vilflehtas eedsihwotaji bija darba deweji. Nauda muhsu laikos ir metalā eespeesta brihwiba, un tadehł ari tahdam zilwekam, kas eeflodsihs, diwkahrt īvariga. Ja ween winam kahds grafs fkan kabatā, tas jau pa puſei apmeerinats, kaut ari tam naw eespehja to iſdot. Bet naudu jau war weenadi un wifur iſdot, un aifleegts auglis jau ir toteefu faldaks. Un te zeetumā jau bija ari brandwihs dabunams. Pihipes bija uſ to zeefchako aifleegtas, un tomehr wiſi pihipeja. Nauda, tabaka un nodarboschanas wiſadeem amateem bija zeetumneeleem glahbeji iſ galejā poſta un iffamischanas; ja nebuhtu darba bijis — zeetumneeki buhtu weens otru apehduschi, fā ſirnetki pudelitē. Un tomehr teem gribuja noleegt i darbu, i naudu. Beeschi ween pa uaktim isdarija peepeschas kratifchanas un tad tapa wiſas aifleegts mantas atnemtas — kaut ari naudu deesin fā raudsija apflehyt — tomehr kratitaji to fchad, tad ween atrada. Tadehł naudu ari mai taupija, bet tiflihds ween wareja, nodfelyra; tadehł ari zeetumā bija brandwihs eedabuts eekſchā. Vehž latras ſekmigas kratifchanas wainigajam netifween atnemha wiſu atrasio manu, bet to ari wehl loti ſahpigi nosodija. Bet il vehž kuras atnemfchanas papildinaja atkal wezōs krabjumus, tuhlin eegahdajās jaunas leetas, un wiſs gahja atkal pa wezam. Preefschneeziba to ſinaja, un areſlanti bija meerā ar ſodeem, kaut ari ſchahda dſihve lihdsinajās dſihvei uſ uguns wehmeja falna.

Kas nemahzeja nekahda amata, tas raudsija zitadi nodarbotees. Bija te deesgan dihwainas un originalas metodes. Daschi peemehram nodarbojas weenigi ar uſpirfchanu, un beeschi pahrdewa tahdas leetas, kuras neveens fwabadibā dſihwojoſčs zilweks neouhtu ne prahčā nehmeeſ pahrdot waj pirkt: tas tas nemas nebuhtu par leetam uſſlatijis. Bet ſpaidu darbineeki bija bresmigi nabagi, un tomehr atkal loti darbigi un kustigi. Paschai beidsamai ſefai un ſupatai te bija ſawa wehrtiba un ta bija kaut kam noderiga. Un ſeelas nabadsibas dehł ari naudai bija zeetumā pawifam zitada wehrtiba, neka tur ahrā brihwajā

vafaule. Darbs, kas mafaja dauds, dauds puhles, kur wajadseja dauds weiklibas preeksfch ta pagatawoschanas — schahds darbs tapa grafcheem aismalfsats. Daschi loti fefmigi peekopa auglofchanu. Zeetumneeks, kas bija wiſu iſſchkehrdejīs un galigi no- poſtijees, aifnefa beigu beigās fawas pehdejās leetinas pee auglotaſa un dabuja no ta daschus kapara gabalus uſ netizami augſteem prozenteem.

Ja wiſch laikā ne-ispirkā schis leetas, tad tās ne-atfau- zami un bes ſchelastiſas pahrdewa; auglotaſi palika pat tik-pahrdroſchi, ka peenehma ſihlam ari frona pahrraudſibā nodotas leetas, fā: frona drahnas, kūrpneku prezēs un tā tahlak — leetas, kas fatram zeetumneekam wajadfigas fatrā azumirklī. Bet pee tāhdas eekihlaſchanas notika daschreis ari otrejadi, negaiditi iſnahkumi: ſihlaſ dwejs un naudas fanehmejs, tuhlin, bes tāhdas pahrrunaſ, nogahja pee wezata apakſchwirfneka, tuwaſa zee- tuma pahrrauga un pasinoja par pahrraudſibā nodoto leetu ee- ſihlaſchanu, un tās tuhlin tika atnemitas auglotaſam, daschreis pat nepasinojot augſtalaſai pahrlwaldei. Gewehrojami, ka schahdā gadijumā nebija pat nekahdu ſrihdu: 'auglotaſi druhms un ūlufs atdewa, kas peenahjās, un reisem pat tā, it fā pats buhlu ſagaidiſis, ka tā notiks. Warbuht, ka wiſch ſewi apſinajās, ka eekihlaſataja weetā pats nebuhtu fawadi riſkojees. Un tadehī, ja ari kahdreiſ par to rahjās, tad bes kauſlahda ūaunuma, bet tikai tā, ſirds uſtaisſchanas' dehī un apmee- rinadams fawu ſirds apſinu.

Wiſpahrim, wiſi apſagās zits zitu brefmigi. Ganderih ſatram bija fawa lahde ar atfleghu, frona leetu glabafchanai. Tas bija atlauts; bet lahdēs leetas ne-atrada glahbinu. Tizu, ka gruhti eedomatees, kahdi tur nebija mahlflaſ ſagli. Kahdā ūe- tumneeks, man ſirfnigi padewigs (ſatu bes kahda pahrfpihlejuma), nosaga man bibeli, weenigo grahmatu, kuxu atlauts lihdsnemt ſatram noſuhtitam; to paſchu deenu wiſch man pats atſinās, ne aif noſchelofchanas, bet mani noſchelodams, tadehī ka es to ilgi mekleju. Tur bija ari krodsineeki, kas tirgodamees ar brandwiſnu ahtri palika bagati. Par ſho weikalu runaſchu kahdreiſ ſewiſhki; tas ir loti eewehrojams. Zeetumā atradās ari daudj par kontrabandu noteſatee, un tadehī naw jabrihnās, kahdā kahrtā tika eenests ūeetumā brandwiſns. Peemehram: kontrabanda, pehz fawa rafſtura, ir kahdā ſewiſhks noſeegumā. Waj warat eedomatees, ka nauda, pehna pee dascha kontrabandista ſpehle tikai otro lomu, ir tikai, tā faktot, blaſus leeta. Bet turpretim noteek tā. Kontrabandista riſkojaſ brefmu labad,

dsühts us to. Winsch pa dalai dsejneeks. Winsch leek us spehli wifu, dodas breesmås, isleeto katu wiltibu, gudro un prahlo; pa reisei winsch rihkojas pat pehz kahda augstaka eedwehfuma. Schi kaifliba iikpat stivra, fa kahrfchu spehle. Es pasinu kabdu zeetumneku, leelu no auguma, bet lehnu, kluusu pehz dabas, ta fa newareja ne eedomatees, kahdi gan winsch eekluwis zeetumå. Winsch bija tik flufs un satzigs, fa pa wifu sawu zeetuma laiku nesakildejås ne ar weenu paschu. Bet winsch bija no reetuma robesham, un nokluwis sche kontrabandas deht un, saprotams, nespelja nozeclees un usfahla peegahdat brandwiñnu. Zik reises winu par to nenofodijs un fa winsch gan nebijås pehreena! Turklaht brandwiñna peegahdaschana eenefa winam neezigalo pelmu. Bagats kluwa tikai tirgotajs-rihkotajs. Bet winsch mihleja mahkflu tikai mahkflas deht. Winsch bija rauduligs fa feeweete, un zik reises, pehz foda dabuhfchanas, winsch nenofolijås un nenojwehrejås neno-dotees ar kontrabandu. Wihrischki winsch fewi pahrvarejås reisem wefelu mehnesi, bet beidsot tomehr nenoturejås... Patteizotees schim apstahklum un scheem lautincem, brandwiñns nekad netruhka zeetumå...

Beidsot bija wehl kahds cenahkums, no kura gan zeetumneki nepalika bagati, bet kufsch bija pastahwigs un labdarigs. Ta bija dahwinafchana. Muhfu „labakam familijam“ naw ne oma, fa rubypejas par „nelaimigajeem“ tirgotaji, pilsoni un wifa muhfu tauta. Dahwina gandrihs pastahwigi un alasch maifi, un wegus, retaki naudu. Bes schim dahwanam dauids weetås zeetumnekeem, fewischki noteefateem, kuri teek tureti dauids singraki neka us dsihwi nometinati, buhtu bijuse loti gruhta istifschana. Dahwanas teek isbalitas lihdsigi un katrs zeetumneeks dabu sawu datu. Utminos fa es, pirmo reisi, fanehmu naujas dahwanu. Tas notila ihxi pehz manas nonahfchanas zeetumå. Es atgreesos no rihta darba weens pats ar sawu fargu. Man preti nahza mahte un meita, gadu desmit weza meitene, kstaista fa engelits. Es winas reis jau biju redsejts. Mahte bija saldata atraitne. Winas wihrs, jauns saldats, bija noteefats un nomira flimniza, zeetumneku palata, tai laikâ, sad ari es tur guleju flims. Seewa un meita atnahza no wina atwaditees; abas loti raudaja. Geraudsjuje mani meitene no farfa, kaut ko patschuksteja mahtei; schi tublit apstahjås, famkleja mazina zeturtdakas kapeikas un eedewa to meitenei. Schi pafkrehjås man pakal... „Sche, „nelaimigais“, nem Deewa deht kapeizinu!“ wina teiza, peetezejufe man klah un eespeesdama

man rokā naudas gabalu. Es fanehmu ūapeizinu un meitene atgreesās apmeerinata pee mahtes. Scho ūapeizinu es ilgi ūagabaju pee fewis.

2. Pirmee eespaidi.

Manas zeetumneeku dsihwes pirmais mehnēs un wišpahrim pats eefahkums dsihwī eefpeedees manā atminā. Mani turpmakee zeetumneeka gadi tikai tā miglaini attehlojas tagad manā atminā. Daschi it kā isgaifa, fakusa zits zitā, atstahdumi tikai weenu eespaidu : ūmagu, weenmuligū, ūspeedoſchū.

Bet wifs, ko peedsihwōju ūwās pirmejās zeetumneeka deenās, man tagad stahdas preefchā it kā wafar notizis. Tā ari ja-ir.

Skaidri atminu, ka lihds ar pirmo foli, ko ūpehru ūhai dsihwē, mani fatreeza tas, ka es gandrihs ne-atradu tani neka fewischki ūatrizinofcha ahrlahrteja waj, tā ūfot, negaidita. Wifs tas man iſlikās, it kā jau agraki buhtu man preefchā parahdijees, kād es, ūelodams uſ Sibiriju, nopushejos atminet ūawu nahlamo ūikteni. Bet drihs ween negaiditi brefmigi besdibeni, wiſdihwainakee gadijumi mani apstulboja waj uſ ūatra ūola. Un tikai wehlaku, labi ilgi nodsihwōjis ūetumā, ūilnigi apjehdju tahdas dsihwes ūawadibu un ūeparadumu, un aifween jo waigrač par to nobrihnejos. Utſihsios, ka ūchi nobrihnefchānās ne-atstahja mani pa wifu manu garo ūoda laiku ; es ne-kād ūepaſpehju ar to ūameerinatees.

Manas pirmais eespaids, eekluhstot ūetumā, wišpahrim bija pretigs un reebigs ; bet neluhkojot uſ to, — dihwaini, — man iſlikās, ka ūetumā dauds ūeeglāka dsihwē, nekā to iſtehloju turpu ūelojot. Ūetumneeki, lai ari ūaflehḡti dſeſchōs, ūtaigaja ūabadi pa wifu ūetumu, ūrihdejās, dſeedaja, ūrahdaja preefch fewis, ūihpeja, pat dſehra brandwihnu (lai gan tikai reti), un pa naktim pat daschi ūpehleja ūahrtis. Ūats darbs ūeemehram man ne-iſlikās nemās tik ūmagas, ūpaids darbs, un tikai dauds wehlaku atjehdju, ka ūchi darba ūmagums un ūpaids — atrodas ne tikdauds ta ūmagumā un ūastahwigumā, zif tai apstahkli, ka tas ūeefpeests, ūaisiſts, ūemi ūahtagas. Ūemneeks brihwibā ūrahda, ūeenemſem, ūefalihdsinami dauds wairak, daschreis ir pa naktim, ūewischki wafarā ; bet ūinfch ūrahda preefch fewis, preefch ūinama mehřka, un ūinam ūefalihdsinami ūeeglāki, nekā ūetumneefam ūrahdat ūeefpeestu un preefch fewis ūilnigi bes ūahda

panahkuma darbu. Es reis pahrdomaju, ka ja gribetu zilwelu pilnigi fatreekt, isnihzinat, nofodit winu ar wisbreemigakso fodu, ta ka pats breemigakais fleykawa trihzetu preefsch fchi soda un jau eepreelfch to bihtos, tad tik darbam wajadsetu peedot pilnigu besmehrka un besjehgas raksturu. Ja ari tagadejaais zeetumneeku darbs bes kahdas intereses un garlaizigs preefsch zeetumneeka, tad tas tomehr pats par fewi ka darbs loti derigs : zeetumneeks taifa keegelus, rok semi, buhwè ; fchim darbam ir jehga un mehrkis.

Pee spaidu darbeem peesiktais daschreis pat fazihkstas pastrahdat to labaki, weeglaki un weiklaki. Bet ja winu peespeestu peemehram pahrlleet uhdeni no weena towera otrā un no fchi atkal pirmajā, kafchat fmilstis, pahrwadat semju laudsi no weenas weetas us otru un atkal otrejadi, — es domaju, zeetumneeks padaritu drihs few galu waj ari neskaitamus no seegumus, lai waj beigtos waj isbehgtu tahdai pasemoschanai, kaunam un mokam. Saprotais, ka tahds darbs buhtu spaidis, atreebfchanas un buhtu besprahrigs, tadehk la nefafneegtu neskahdu prahrtigu mehrki. Bet ta ka kahda daļa fchahda spaida, pasemoschanas un kauna ir nefchaubami katrā peespeesta darba, tad ari spaidu darbs nesamehrigi gruhtaks nela kurfsch katrs brihwos darbs, ihpaschi tadehk, ka tas peespeests.

Sinams, es nonahzu zeetumā seemā, dezembrī, un man nebija ne jaufmas par wasaras pеezreis gruhtako darbu. Seemā muhfu zeetokfnī frona darbu bija mai. Zeetumneeki gahja us Jrtifchu laust wezas frona barkas, strahdaja darbnizās, noraka pеe frona ehkam fneequ, kurfsch pa putena laiku tur bija sapuhstis, dedsinaja un gruhta alebastru (gipst) un t. t. Seemas deena bija ihfa; darbu ahtri nobeidja un wiši muhfu laudis atgreesās laikus zeetumā, kur teem gandrihs neka nebija ko darit, ja negabijās pafcheem kahds nekahds darbs. Bet ar fawu pafcha darbu nodarbojās warbuht tikai kahda trescha daļa arstantu; pahrejee bija flinki, wasajās pa wifām zeetuma nodalam bes kahdas wajadības, bahtās, farikhkoja fawā starvā intrigas, peedsehrās, ja usdabuja faut zil naudas; pa naaktim pafpehleja us lahrtim beidsamo kreklu, un wifu to no gara laila un besbarbibas. Ar laiku es nopratu, ka bes brihwibas saudefchanas, bes peespeesta darba, zeetumneeku dīshwē wehl weenas mokas, ja ari ne siiprakās, ta wifās zitas. Ta ir peespeesta kopsīhwe. Sinams, wispahreja kopsīhwe ir ari zitas weetas, bet zeetumā nonahz tahdi laudis, ka ne satram gribetos ar wineem kopsā fadīhwot, un efmū pahrllezzinats, ka

fatrs arestant sajuht schis mokas, kaut ari pa leelakai dałat ne-apfinotees.

Ari pahrtika man lillas peeteekofcha. Arestanti apgalwoja, ka tik laba ne-esot Tiropas Kreewijas arestantu rotas. Par to nenemos spreest: tur es ne-esmu bijis. Pee tam das heem bija eespehjams ehst par fewi. Gala pee mums mafkaja grañi mahrzina, ważarā trihs kapeikas. Bet fewischki ehda tikai tee, kureem alasch bija nauda; wairums zeetumneeku ehda krons ehdeenu. Bet zeetumneeki, leelidami fawu pahrtiku, daudsinaja tikai maiši un flaweja ihpachhi to, la maise mums kopeja, bet neteek nodota ar swaru. No tam wini baibijas: ja isdotu ar swaru, tad trefha data paliktu issaluskhu; kopeji wifseem peetika. Maise mums bija fewischki gahrda; un wifâ pilsehtâ isflaweta. Leiza, ka tas nahlot no tam, ka zeetuma krahfnis esot eerihlotas it teizami. Kahposti bija ne wifai flawejam. Es wahrija wiśpahrejā fatla ar drusku putraimeem un fewischki darbbeenâs tee bija plahni un leesi. Es nobrihnijos par neredjeto daudsunu prufaku tanis. Arestanti us to negreesa wehribu.

Birmâs trijas deenâs es negahju pee darba; ta darija ar katru jaunpeenahluskhu: īahwa atpuhstee no zela. Otra deenâ man bija ja-eet is zeetuma, lai liktos pahrfaldinatees. Manas waſčas nebija pehj parastas formas, gredsenainas, ,fmalkflanaš', ka arestanti tas nosauza. Tas nefa wirs drehbem. Parastas zeetumneeku waſčas, kas nelaweja ūrahdat, nebija is gredjeneem, bet is tschetreem dselsu speekeem, gandrihs virksta refnumâ, saweenoti trim gredjeneem. Tas walfaja apakſch bilfem. Pee widejä gredzena peefehja ūlfnu, kas atkal tika peestiprinata pee widutscha joſtas, kuru nefa tuhlit wirs krebla.

Atminos fawu pirmo rihtu zeetumâ. Ahrâ pee zeetuma wahreem nobungoja rihtu un minutes definit wehlaku, fargu unterofizeers atwehra zeetumu. Wisi pamodas. Patumščā tauku ūwetschu gaifmâ arestanti pеezeblas, tribzedami no aufstuma, no sawam lascham. Leelaka dała bija ūlfa un druhma no meega. Wini ūchajwajas, staipijas un fawilla grumbas fawas apsihametâs peers. Daschi nokrustojas, ziti jau ūhla ūldotees. Gaifs bija breenmigs, seemas gaifs eespeedas pa durwim, tiklihdj tas atwehra, un garainu guba wehlâs nodalâs eekschâ. Pee uhdens spaineem ūpulzejas arestanti; wini pa ūahrtai panehma trauzianu, eenehma mutê uhdeni un ar to nomasgaja few rokas un gihmi. Uhdensi wakarâ ūegahdaja aptihritajs. Katrâ nodalâ no wifa pulka bija ūwehlets weens arestants nodalâs apkalpoſchanai. Winam bija ūauza par aptihritaju un tas negahja pee darba. Winam bija

jaraugas uſ nodalaſ tihribu, janoberiſch un jamaſga laſhas un grihda, jaapeeneſ un ja-iſnes naſts trauli un jaapeegahdā tihrſ uhdens diwos traukos — rihtos preeſch maſgaschanas, bet deenā dſerfchanai. Trauzina deh̄, kurſch tifai bija weens, pastahwiſi iſzehlaſ ſildas.

„Kur nu leen, tu farkanpeeri!“ rahijs kahds druhms, garſch areſtants, laulainu un tumſchu feju, fauadeem bum-bureem uſ nodſihtā paura uſ kahdu otru, refnu, drukenu, ar weſeligu fahrtumu fejā, zeetumneeku. „Pagaidi!“

„Ro rahijs! Par gaidiſchanu mums famakſa; pats at-kahpjees. Redſ kas par monumentu iſteepas. Tas ir, nekahds, brahli, winam plahns muguras gals.“

Par ſcho peefibmi daudſi eefmehjās. To tik ween wehlejās jaatrais refniſ, kurſch, azim redſot, bija nodalaſ fauwaſneeks-jolotajs. Garais zeetumneeks ar dſiku nizinaſchanu paſkatijās uſ winu.

„Salmu rijeja gows!“ wiſch noruhza pee fewiſ, „flat kā atehees no zeetumneeku maiſes. Preezajaſ, fa pehgaweni atneſiſhot diwſadſmit ſivenus.“

Reſnais heidsot faſkaitas.

„Un kas tu par putnu?“ wiſch peepeschi faſarkdams ceſauzas.

„Ir putniſ!“

„Rahds?“

„Tahds!“

„Rahds tahds?“

„Wahrdu ſakot tahds.“

„Bet kahds?“

Weens otrā ee-urbās azim. Reſnais gaidija atbildi un knibija duhres, it kā tuhlit eefahkt pluhktees. Es pateej domaju, ka iſnahks plehſchanas. Preeſch manis tas wiſs bija kas jauns un es noſkatijos ar ſinkahribu. Bet wehlaku iſſinaju, ka wiſt ſhim libdſigi flati bija it newainigi un tika iſrahadtī pa jokam, wiſeem par patiſchanu; pluhſchanas gandrihj nekad nenotika. Wiſs tas bija deesgan rakſturifti un iſtehloja dſihwi zeetumā un winas paraſhas.

Garais zeetumneeks ſtahweja meerigs un lepnis. Wiſch juta, ka uſ winu luhkojas un gaida, kahdu atbildi wiſch dos; waj wiſch noſihmigi iſteikfees ux norahdis kas wiſch par putnu. Ar ne-aprakſiamu nizinaſchanu wiſch noluhkojas uſ ſawu pretneeku, mehginaſdams jo apwainoſchaki ſlatitees uſ

winu par plezu, no augfhas, it ta uj sahdu bambaliti un lehni un faprotami teiza :

„Gagans ! . . .“

Skali fmeetli apleezinaja zeetumneeka apfekribu.

„Neleetis tu, un ne gagans !“ resnais ruhza, fajusdams, ta iffritis zauri, un palika waj traks.

Bet tikkidjs kilda palika noopeetna, abus malatfhus tuhlit wihi apstahja.

„Ko juhs plahtatees !“ wifa nodala teem usfauza.

„Labak isplehfhatees, nelka rihkles deldejat !“ tahds is kalkta eefauzás.

„Ja, pagaib, isplehfhifees !“ skaneja atbilde. „Muhsu laudis duhfschigi, weikli; septini weena nebihstamees . . .“

„Ja, abi labi ! . . . Weens mahrzinas maizes dehl ee-kuwa zeetumâ, bet vtrs — meitu gehgers, mahtei isstrehbis skahbpeenu, par ta ir dabuja pa niju.“

„Nu—nu—nu, peeteek !“ uskleedsa atstawnieeks, kas nodala usturejâs lahrtibas usraudsfchanaas dehl un fnauda kalkta us fe-wifchlas koitas.

„Uhdeni, beedri ! Kaktstahwneeks Petrowitschs atmodees ! Kaktstahwneekam Petrowitscham, meešigam brahlim !“

„Brahlim . . . Kas es tew par brahli ? Rubli ne-esam kopa nodsehrufchi, bet brahlis !“ fchlindejâs atstawnieeks, wilfdams mehteli muigurâ.

Gefahkas pahrraudsfchana ; gaifma fwihsda ; kuka fa-lasijas lauschu druhhma, ka ne zauri tilt. Zeetumneeki sawos puskašchozinos un pusapałajâs zepurës pulzejâs ap maiši, kuru wineem fagreesa lahds putras wahritajs. Putras wahritaji tika iswehleti no katra pulka katrâ kuka pa diwi. Pee wineem glabajâs kukanas nasis maizes un gałas greefchanai, katrâ kuka pa weenam.

Wifos stuhrs un ap galdeem novstahjâs arrestanti zepurës, puskašcholos un apjosufchees, gatawi eet tuhlit pee darba. Dasheem stahveja preekfhâ koka kruhjes ar kwafu. Kwafâ ee-drupinaja maiši un tad peestrehba. Trokfnis un knada bija ne-isfurami ; tomehr daschi kluſu un fapratigi farunajâs pa stuhsreem.

„Deews fwehti, wezo Antonitsch, labriht !“ lahds jauns arrestants usrunaja sahdu fa-ihgufchu un bessobainu arrestantu nofehsdamees schim blakus.

„Nu, labriht, ja tikai nejokojees !“ wezais noruhza, ne-pazeldams azu un nopyuhledamees fafmalzinat maiši sawam bessobainam fmadsenem.

„Luhk, Antonitſch, es domaju, ka tu jau miris; teefham ta.“
„Ne, mirsti tu pa preekſchu, es wehlaku...“

Es fehdeju wineem blakus. Man pa labai rokai faru-najās diwi nopeetai arestanti, redsami nopolihedamees usturet-fawu zeenibu weens pret otru.

„Nebaidees, man neko nenosogs,“ weens teiza, „es, brahl, pats bihtos, kad tik to nenosogu.“

„Nu, mani ari nememſi pliku roku: apdedſinafees.“

„Ko nu apdedſinafees? Tahds karatawu putns; zita no faukuma mums naw... wina tewi apstrahdās un i nepateikfees. Tur, brahl, ir mana kapeifa noſlibka. Nefen pate atnahza. Kur lai ar winu eet? Sahla waizat pehz bendes-kalpa ſedjlas: winam wehl preekſchpilſehtā bija nams, noſirka to no kraupainā ſchihda Solomonkas, luhk ta, kas wehlak nokahrās.“

„Sinu. Winſch pee mums trefchā gadā bija par krodi-neeku, fauzā par Gritčku — tahds tumſchā ſabaks. Sinu.“

„Are, ka nefini; tas ir zits tumſchā ſabaks.“

„Kahds zits! Sinat tu dauds to ſini! Un es tew pee-wedifchu widutaju zik wehlees...“

„Beewedife! No kureenes tad tu, un kas tad es?“

„Tu! Es tewi wehl iſpehru, neleelos, un wehl teiñi: kas es!“

„Tu mani pehri! Sini, kas mani iſpehrs, tahds wehl naw peedjimis; bet kas mehginajis, tas jau gul ſemē.“

„Ak tu Benderas fehrga!“

„Vai tewi Sibirijsa indewe parautu!“

„Vai tu dabuhtu oſtit turku lihko ſobinu!...“

Un nu turpinajās wahrdofchana.

„Nu-nu-nu! Trokſchno atkal!“ uſſauza apkahrtējer. „Brihwibā nemahzeja dſihwot; tagad preezigi, ka peetikufchi pee tibras maiſes...“

Tuhlit ſaprot. Bahrtēes, ſadot' wahrdeem, ir atlauts. Ta pa dālai pajautrinachanās preekſch wifeem. Bet pee pluhfchanās reti kad peelaifch un tikai iſnehmuma gadijumos naidneeki ſapluhzas. Par pluhfchanos paſino majoram — wahrdu falot, ne katram patihkani un tadehk pee tam nepeelaifch. Un pat pretineeki ifrahjas tikai pajautrinachanās deh, lai iſwingrīnatos wahrdofchand. Nereti paſchi peewikas, eefahk breeſmigi eekarufchi, ar niknumu... jadomā: nupat weens otram bruks wirſū; bet nekas no ta: noktuwuſchi lihds ſinamai robeſhai, iſſchikras. Wifs tas faktumā mani loti pahrsteidſa. Es ar nodomu ſche atſtabſtiju daschas parastās zeetumneeku ſarunas.

Sahlumā newareju eedomees, fā gan war rahtees aij patifchanas, atraf pē tam preelu, patibkamu laika kawelli, ujsjatrinalchānos? Sinams, naw japecemirst ari godkahriba. Kreetns wahrdotajš-balmute tika zeenits. Winam tapat applaudeja, fā akteereem, burleskās'.

Jau no wakar wakara nomaniju, fa us mani ffatas tā greisi.

Es jau usfehru daschus tumschus ffatus. Turpretim ziti arestanti ap mani speedās, domadami, fa man nauda. Wini tuhlit man valkalpoja: fabla man mahzit, fā janēs jaunās waſhas; pagahdaja man, protams, par naudu, lahdī ar atflehgū preefchā, kur noglabat man no kcona eedotās leetas un fawas meesu drahnas, kuras panehmu lihdsi zeetumā. Bet otrā deenā wini wifū man nosaga un naudu nodschra. Weens no wineem palika man par padewigalo zilweku, lai gan nebeidsa mani apsagt fatrā iſdewigā gadijumā. Winsch to dārija meerigu prahtru, gandribi ne-apſinadamees, it lā peenahkuma vēž, un man nebija eefpehjams us winu ūrditees.

Starp zitu wini mani pamahzija, fa ja-eegahdajotees vascham fawa tehja, fa nebuhtu par launu, ja eegahdatos few tehjkannu, bet pagaidam man faluhkoja kahdu zitu un eeteiza man putras wahritaju, teildami, fa par kāyeikam trīhsdesmit mehnēsi winsch iſwahrischot man kas tik patihkot, ja es wehlotees ehst atfewischki un nopirkt pahrtiku. Saptams, fa wini ajsnchmās no manis naudu un fatrā no wineem atnahza deenā waj pa reisem trim.

Us bijuscheem muischneckeem sche ffatas wispahtim loti nelabwehligi un tumſchi.

Neraugotees us to, fa tee jau saudejuschi wifas fawas fahrtas teefibas un pilnigi lihdsigi ar ziteem arestanteem — arestanti tomehr nekad winus ne-atsihst par faweeem beedreem. Tas nenoteek wiſ aisspreendumu dehł, bet iā it atflahti, bei fewischla nodoma. Wini muhs pateeſigi atsina par muischneckeem, neraugotees nemas us to, fa vaschi newehlejās muhs fahpinat muhsu krischanas dehł. „Luhk, tagad zitadi! Agrak Peters zaur Maskawu laida, bet tagad Peters strikus wij“ un zitas tahtas laipnibas bija dsirdamas.

Wini ar labpatifchhanu noluhkojas us muhsu zeefchanam, kuras mehs publejamees wineem ne-iſrahdit. Sewički eefahkumā pē datba nahzās daudj ſo iſzeest, tadehł fa mumā nebija tik daudj ſpehla fa wineem un mehs nespēhjam wineem pilnigi

palihdset. Naw nekas gruhtaki, kā greestees pee tautas (un fe-wiſchki pee ſchahdeem laudim) ar uſtizibu un eemančot winas miheſtibū.

Starp pee fodu darbeem noteſteem bija daschi muſchneeki. Wiſpirms kahdi peezi poli. Var teem es runafchu kahdreiſ it fewiſchki. Arestanti loti ne-eeredſeja poļus, wehl wairak nihda, neka aiffuhtitos freewu muſchneekus. Vuū (ſche runaju tikai par politifleem noſeedſneefleem) bija pret wineem tā kā fmalti, apwainofchi laipni, loti atturigi un neſpehja apſlehyt ſawu reebumu pret areſtanteem, ko ſhee it labi novrata un atmaksaja ar tahdu paſchu zenu.

Es nodſiħwoju gandrihs diwi gadi zeetumā, eekams ee-mantoju daschu areſtantu labwehlibu. Beigās gan leelakā dala no wineem atſina mani par ,labu' zilweku.

No freewu muſchneekem bes manis bija wehl tſchetri ziti. Weens — ſems, nekreetns radijums, breefmigi famaitats, ſpeegs un lihdejs pebz amata. Es par winu dīrdeju jau eepreekfch nonahlfchanas zeetumā un tuhlit pirmās deenās pahrrahwi ar winu katu ſakaru. Otrs — tas pats tehwa ſlepawa, par furu jau ſtahtiju agraf. Trefchais bija Akims Akimitschs; retti ſad efmu redſejis tahdu ehrmu, kā ſchis Akims Akimitschs. Winſch man ſahw dſiħwi atmina. Winſch bija garſch, pakarns, ne-jehga, pilnigi nemahzits, leels balmute un „richtig“ kā wahzeets. Arestanti par winu fmehjās, bet daschi haidijs ar winu fa-eetees wina kildiga un nekreetna rakſtura deht. Winſch ar pirmo reiſi, uj pirmā foļa kluwa teem par bendaru, rabijs ar teem, pat pluhjās. Taifnigs winſch bija breefmigi. Vamanijis ſahdu kluhdu winſch tuhlit tur eemaſijs, lai tur winam ari nebuhtu gar to nekahda dala. Weenteſigs pahrmehru: peemebram, bahrdamees ar areſtanteem winſch teem reiſem pahrmeta, kā tee ſagufchi un noveini teem eerunaja wairs neagt. Winſch bija deenejis Kaukaſija par praporfchtſchiku. Mehſ valikām draugi pirmajā deenā un winſch tuhlit man pahrtahstija ſawu leetu. Winſch eefahjis deenet Kaukaſā, junkeros, kahjneelu pulka, ilgi bija wilzees libds tapis par wirfneku un nofuhtils kahdā zee-tolkni par preekfchneeku. Kahds maſſ meerigs kaiminu knaſs aifdedsinaja wina zeetokſni un pa nakti tam uſbruka; bet tas ne-iſdewās. Akims Akimitschs iſleetoja wiſtibu un pat ne-iſrahdijs, kā ſin, kā ſin, kā ſin laundaris. Wainu uſkrahwa nemeet-neefleem, bet pebz mehneſcha Akims Akimitschs uſlubdja knaſu pee ſemis, pa draugam weefotees. Schis ari paklaufija, neturedams nekahdas aifdomas. Akims Akimitschs uſtahbijs ſawu pulku,

peerahdiya un pahrlezzinaja knasu par wainigu wisu lauschu preefschä; isskaidroja winam, ka zeetokfni aisdedsinat ir fauna leeta. Pee tam wehl nolasija gari un plafchi paskaidrojumus, kabdi ja-isturas meerigam knasam turpmak un, beigas, to no-fchahwa, par ko tuhlit pasinoja sawam preefschneekam wisos sikhemos. Par to winu nodewa teesam un peespreeda winam nahwes fodu, bet spreediumu paweeqlinaja un ionofuhtija us Sibiriju, pee otras schikras fodu darbeem, zeetokfni us diwpad-smit gadeem. Winsch pilnigi faprata, ka rihkojees nepareisi, stahstija man, ka finajis to eepreefsch knasa noschaufchanas, finajis, ka meerigu knasu jafoda pehz likuma; bet, nerangotees us to, ka wisu to finajis, winsch tomehr ta ka ne-apzinajas par wainigu schahdä kahrtä.

„Luhdsu, atlarjat! Winsch tatfchu aisdedsinaja manu zeetokfni. Ko man bija darit, pateiktees winam par to, ko?“ winsch man atbildeja us maneem isskaidrojumeem un peesihmem.

Bet nefkatotees us to, ka arrestanti smehjas par padumjo Akimu Akimowitschu, wini tomehr zeenija winu par wina taifno prahru un ismanu.

Nebija amata, kuru Akims Akimitschs nefaprastu. Winsch bija galdeeks, kurtpeeks, krahfotajs, seltitajs, atflehdseeks un wisu io winsch eemahzijas zeetumä. Winsch darija wisu pats no fewis: reis reds un tuhlit strahdä. Winsch pagatawoja ari daschadas fastites, grozinus, lukturischus, behrnu rotaču leetinas un pahrdewa tas pilfehtä. Tahdä kahrtä winam nekad netruhka naudas un winsch to isleetoja eegahdajot fewischas drahnas, mihkstaku gušu, nopyka faleekamu matrazi. Winsch eemitinajas weenä istabä ar mani kopä un man daudj ispalih-djeja manas pirmajas deenäas zeetumä.

Azejot us darbu arrestanti nostahjas diwäs rindas; preefsch un pakal galä nostahjas jahtneeki-saldati ar peelahdetam plintem. Sanahza: inscheneers-wirsneeks, konduktors un daschi inscheneeru semakee tschini, darba pahrraugi. Konduktors noskaitija zeetumneekus un isfuhtija winus partijam, kur wajadseja, us darbu.

Kopä ar ziteem es nogahju inscheneeru darbnizä. Ta bija sema akmenu ehla un atradas plafchajä fehtä, kas bija peekrauta daschadeem materialeem. Tur bija smehde, atflehdjniza, galdniza, krahfotawa un zitas eetaifes. Akims Akimitschs nonahza schurpu un strahdaja krahfotavä, wahrija estu, maifija krahfas un isgatawoja galdu un zitas istabas leetas is reeksti kola.

Gaididams, kamehr mani pahrlals zitās waschās, es farunajos ar Akimu Akimitschu par maneem pirmajeem eespaideem zeetumā.

„Ja, muischneekus wini ne-eereds,” winsch veeshmeja, „it fewischki politiflos, labprah taj aprihtu; naw prahligi. Pirmahrt, juhs un schee fatrs fawadi, wineem nelihdsinajatees, un otrahrt, wini wiſi agraf bijuschi rentneeki waj ari kara deenestā. Spreeſchat paschi, waj wini juhs war mihlet? Sche, es jums falu, gruhta dſihwe. Bet Kreewijas arestantu rotās wehl grahtaki. Pee mums ir daschi no tureenes, newar ween noleelit muhsu zeetumu, tihri fa no elles paradise tikuschi. Ne par darbu behda. Stahsta, fa tur pirmajā ſchikirā preeſchneeki ne-efot wiſi deenejufchi kareiwji, wiſmas apejotees zitadi fa pee mums. Es tur ne-efmu bijis, bet ta ſtahsta. Tur aiffuhatee nedjen ne bahrdu ne ari eet mundeerā fa pee mums, fas tatſchu kahrtigaki un ari azim patihkamaki. Un tad paraugat, fas tur par ſhalasham! Tur weens kantonists, vtrs tscherleſs, trefchais rafkolniſs, zeturtais pareiſtizigs ſemneezinsch, fas atſtahjis gimeni, mihlos behrninus dſimtenē, peektaiſ ſchihds, festaiſ tſchigans, feptitais deesin fas, un tomehr teem wiſeem jadſihwo ſopā, lai buhtu fa buhdams, jaſateek fawā ſtarpa, ja-ehd no weenās blodas, jagut uſ weenām laſham. Un fas tur par dſihwi: leeku kumoſinu dabū uſkost tikai paſagſchus, fatrs graſis janoglabā ſahbalos, wiſpahrim zeetums fas zeetums... Tur dſihwojot ir galwa paleek durna.”

Es wiſu to jau ſinaju. Man fewischki tikas iſwaizat par muhsu majoru. Akims Akimitschs neko neflehpā un, atminos, eespaids, kahdu dabuju, nebijs wiſ patihlamais.

Bet wehl diwi gadi man bija noſpreesti dſihwot apakſch wina preeſchaeſzibas. Wifs, to Akims Akimitschs man par winu ſtahſtija, iſrahdijs par pateſu, tikai ar to ſtarpibu, fa eespaids, to iſ peedſihwojuemeem mantoju, bija daudi ſmagaki fajuhtamis, neka no weenkahrtſchā atſtahſtijuma. Breeſmigs bija ſchis zilweks, fewischki wehl tadehle, fa tahds zilweks bija pawehlneeks, gandrihs ne-aprobeschots, par diwi ſimis dwehſele. Winsch bija nekahrtigs un launs zilwels. Areſtantus winsch eefflatija par faweeem dabifkeem eenaidneekeem, un ſchi bija wina pirmā un galwenalā ſkuhda. Pat wina labās ihpachibas bija iſwehrtuſchās par nekretnibam. Newaldams, launs, winsch daichres eebuka zeetumā ir pa nafti, un ja pamanija, fa tahds areſtamis gut uſ kreifeem fahneem waj ar augſchpehdu, tad rihtā to iſrahja: „Tew jagut uſ labeem fahneem, ſaproti, fa es to

esmu pawehlejis." Zeetumneeki winu ne-eeraudsija un bijas no wina kā no mehra. Winsch bija druhma, launa isskata. Wisi sinaja, kā winu pilnigi pahrvaldija wina dentschits ūedjka. Sawu puhdela funi, Tresoru, winsch mihleja par wisu wairak un waj no prahtha išgahja aif behdam, kād Tresors saflima. Stahstija, kā winsch par to raudot kā par fawu meešigu dehlu; aſdsina weenu lopu ahrstu un pa fawai dabai tifko ne-eefahka ar to kildotees un iſdsirdis no ūedjka, kā zeetumā atrodotees arestants, lopu ahrstis, kas loti kreetni ahrstejot, lika to tuhlit atfaukt.

„Valihdsi! Es tevi apſeltifchu, iſahrste man Tresoru!" winsch uſkleedja zeetumneekam.

Schis bija Sibirijas ſemneeks, wilstigs, ſapratigs un pateefibā loti manigs lopu ahrstis, bet pee tam pilnā ſinā ſemneeks.

„Apſkatu es Tresoru," winsch wehlaku ſtahstija zeetumneelcem, ſinams, labi pa-ilgi pebz ſchi gadijuma, kād wifa leeta jau bija aismirsta, „ſkatos: funs guł uſ diwanā, uſ balta ſpilwena; un, rau, redsu, kā funam karfonis, wajadſetu aſnis nolaist un funs iſweſelotos, teefcham tā, kā ſaku! Bet pee ſewis nodomaju: bet kas tad, ja ne-iſahrsteju, ja noſprahgi? Ne, es atbildeju, juhſu zeeniba, par wehlu mani paſinojat, ja juhs mani buhtu pafaukuschi wakar waj agraki, tad iſahrſtetu ſuni; bet tagad neſpehju, newaru lihds...“

Tā tad ari noſprahga Tresors.

Man pastahstija wiſos ſifikumos, kā gribejusdi nogalinat muhſu majoru. Zeetumā atradas jau daschu gadus kahds arestants, loti kluſas, ſtrupas dabas, kas gandrihi ar neweenu nerunaja. Winu wiſi eeflatija par taħdu kā pahnpahtiku. Winsch bija paſkolots un wiſu pehdejo gadu laſija paſtahwigī bibeli, laſija deenam un naktim. Kād wiſi bija apgulufſchees, winsch pecezhlās pušnakti, aifdediſinaja waſku ſiveziti, uſlihda uſ krahfnis, atſchlihra grahmatu un laſija lihds rihtam. Kādhu deenu winsch peegahja pee unterofizeera un tam pateiza, kā ne-eefhot pee darba. Paſinoja par to majoram; ſchis fakaifa un tuhlit atſteidjās pats ſchurpu. Areſtants metas winam wirſu ar jau eepreelſch apgahdatu ſeege li, bet netrahipija. Winu ſanehma zeeti, noteefaja un noſodijs. Wiſs tas notika loti aħtri. Webz trijām deenam winsch nomira flimnizā. Mirdams winsch iſtahſtija, kā winam naw bijis nekas launs ne uſ weena, bet gribejis tkai zeest. Winsch nepeedereja ne pee weenās raſkolneeku felettes. Zeetumneeki peemineja winu ar zeenibu.

Beidjot mani pahrlala. Pa tam darbnizā bija fanah-kusħas weena pehz otras wairak wegu pahrdewejas. Dasħas no tām bija it masas meitenes. Lihds vilngadibai tās staigaja weġus ispahrdodot: mahtes zepa un winas pahrdewa. Pee-augusħas winas turpinajha aplahrta Staigafchanu, bet bes wegeem: tā tas alaq gadijās. Ix starpā dasħas ari nebija meitenes. Weġiż malikja grasi un gandrijhs wiċċi arrestanti tos nopirkas.

Es nowehroju kahdu arrestantu, galdeeku, jau paſirmu, bet wehl spirgta iſſkata, kas fmaidot jojkojās ar wegu pahrdeweja. Jau epreeħx winxh bija apseħħjis ap kaflu farkanu l-olkwilna sakatinu. Kahda refna, loti patureħtānu feju fee-weete nolika uż-żewġi skruhiwbenki farwu grosu. Wini eefahka żawā starpā fchabdu farunu:

„Kapeħz juhs waħar turp nenogħajiet?“ arrestants paſħap-sinigi ġmaidot eefahka.

„Luħk! Es nogħju, bet juhs Mitja fauza,“ reħtainā feeweete atbildeja.

„Muħs fauza, zitadi meħs drošchi ween buktum eeradu-sħees nosfazitā weetā . . . Bet preeħx trim deenam wiċċas juhejjas pee manis nonahza.“

„Kas, ja kas tad?“

„Atnahza Maruħxla, atnahza Hawruxxla, atnahza Ħe-kunda, atnahza Diwgrošxene . . .“

„Ko tu stahsti?“ es waizaju Akimu Akimis, „waj tas-teeja?“

„Gadax jau,“ wiñxh atbildeja, kaunig iż-żiex nolaidis, jo wiñxh bija loti tills zilwekk.

Kas, sinam, gadijās, bet loti reti un ar leeleem gruhtumeem. Dauds wairak nodewa ziteem preeleem, veemehram djerħanai, nekk fchahdàm leetam, neraugotees uż-wiċċam spaidigas dsibħwes nepazees ħamarr gruhti. Ar feeweetem fatik-tees bija loti apgruhti nofsi. Wajadseja israudsitees laik, weetu, nosolitees, noteik fatikxhanos, weenotees, kas wiċċi bija sewfek gruhti panahkam, iswairitees no fargu saldateem, kas nahżas wehl gruhtati, un wiċċapahrim iſteħret daudis naudas, pehz apstahleem reħlinajot. Bet tomehr turymka laikka man bija ijsdewiba bukt par leezineku ir-mihlekkas flateem. Atniex, kahdrei waħara meħs trijatā dedsinjām uż-żertifha krafha kahdu leegħelu zepli; fargħaldati bija loti labi zilwekk. Galu galu eeradha diwas „fusfeeras“, fä arrestanti winas faultaja.

„Nu, kür nu tif ilgi fäschdejat. Laikam pee Swerkowem?" usrunaja winas arrestants, pee kura winas peegahja, un kürsch täs fen jau bija gaidijis.

„Es nofchdejuſe? Ja, neſen ſchagata nofchdeja ilgaki uſ fehtas nekä es pee wineem," meitſchla jautri atbildeja.

Ta bija wiſnekihtrakä meitene paſaulē. Wina bija ta ſaufta Tſchelunda. Kopä ar wimbi jaſaukufe ari Diwgroſchene. To nemaf naw eefpehjams apralſtit.

„Un juhs ari ne-eſmu fen, fen redſejis," turpinaja ſchis meitu gehgers, pagreeſees pret Diwgroſcheni, „bet juhs eſat teefcham palikuſchi wahjaki."

„War jau buht. Agrak biju waren refna, bet tagad — nu, buhfchu waj adatu eerijuſe."

„Waj wehl arweenu ar ſaldateem, fo?"

„Ne, to jums kauni zilweki par mums eestahſlijufchi; bet, kad ari, kaſ par to? Kaut waj riba jaſaudè, ſaldats tomehr jamihle!"

„Bet juhs wiſus atſtahjat un muhs mihejat; mums ir nauda . . ."

Lai juhs ſpehtu few fastahdit pilnigu ainu, tad eedoma-jatees ſcho malazi noſkuhtu, waſchäſ, teewu, garu un ſaldatu apſardſibä.

Es atwadijos no Akima Akimitscha un dabujis finat, ka waru atgreeſtees uſ zeetumu, lihds ar ſawu fargu atgreeſos mahjä. Laudis jau laſijäſ kopä. Wiſpirmee atgreeſchas no darba tee, kaſ ſtrahdä uſ ſtundam. Weenigais lihdſeklis peeppeest arrestantu duhſchigi ſtrahdat ir — noteilt wiſam darbu uſ ſtundam. Daſchreis gan uſdod breefmigi dauds, bet tomehr darbu nobeids diwreis ahiſtaki, nekä kad peeppeech ſtrahdat weenä laida lihds puſdeenai. Nobeids darbu arrestants eet mahjä un neweens to ne-aiftura.

Puſdeenu ne-ehd wiſi reiſe, bet ka eegadas, kaſ ahiſtaki pahrnahk; ari kuſnäſ nebuhlu wiſeem reiſe telpu. Es paſme-keju kaſpoſtus, bet ne-eeradis newareju tos ehſt un uſwahriju few tehju. Mehs nofchdamees galda galä. Man bija ari otrs heedrs, tapat ka es muſchneeks.

Arestanti nahja un gahja. Tomehr bija deesgan ehrti; wiſi wehl nebija pahrnahkuſchi. Rahds pulzinsch no peezeem wiheem nofchdäſ pee leela galda. Butras wahritajs peelehja wineem diwi ſoka bledoas ar kaſpoſteem un nolika uſ galdu weſelu pannu ar zeptäm ſiwi. Wini kaut fo ſwehtija un ehda

fewischki sawu. Uj mums wiñi pafkatijas par plezu. Eenahza fahds polis un nofhdas mums blakus.

„Mahjas gan nebiyu, bet wisu sunu!“ fahds garisch arestants eefauzjas, eenahldams kufna un pahrfatidams wisus flahteforschos.

Winfch bija gadu preezdesmit, muskulains un fausnejs. Wina sejas panti israhdiya kaut ko wiltigu, bet ari kaut ko jautru. Sewischli eewehrojama bija wina beesja, atkahrus es apakschluhpia; zaur to wina sejas isskats bija tahds jozigs.

„Nu, zweiki beedri! Bar ko juhs nefasweizinajatees? Ar faweju, kurfleetti!“ winfch peemetinaja blakus nofhdances teem, kas notureja fewischki pusdeenu, „Deews gaujin! Preenemat weesi.“

„Bet mehs, brahl, ne-esam kurfleefchi.“

„Warbuht tamboweechhi?“

„Tamboweechhi ari ne. No mums, brahl, tew nela naw fo gaidit. Tu ej pee bagata semneeka, tur luhds.“

„Manam wehderam schodeen, brahli, ir gawens, wahweres pa eefschu lehka, bet fur tad winfch, bagatais semneeks, dsihwo?“

„Sini, luhk, Gasins, bagatais semneeks; pee wina no-ej.“

„Plihte, brahli, schodeen Gasins peedsehrees: wisu maku nodser.“

„Rublu diwdesmit ir,“ fahds zits pefihmeja. „Labi, brahli, par krodsneku buht.“

„Ko, nepeenemfat weesi? Nu, tad pastrehbsimees krona putru.“

„Ej ween un prast teju. Luhk, kur fungi dser.“

„Ras par fungem, fungu sche naw; tahdi pafchi, ka mehs tagad,“ druhmi noruhza fahds kalka sehdofchais arestants. Lihds schim tas nebija ne wahrdi teizis.

„Labprahrt buhtu dsehris teju, bet kauns luhgtees!“ heesluhpainais arestants pefihmeja, labfiridi muhs usluhkdams.

„Waj gribat, doschu?“ es teizu arestantam.

„Waj gribu? Ra nu negribet!“

Winfch penealza pee galda.

„Luhk, mahjas fahpostus ar kepu ehda, bet sche tehjas eegribejes; fungu dsehreenu eefahrojis,“ druhmais arestants eerunajas.

„Waj tad sche neweens nedser teju?“ es winam waizaju. Bet winfch man ne-atbildeja.

„Luhk, kur nes ari wegus. Pazeenat mani ari ar fahdu vegi!“

Genesa wegus. Kahds jauns arestanti nefs wefelu virknī un iſfolija tos pa zeetumu. Wegu pahrdeweja winam par to pafolija defmito wegi; un pebz ſchi wega ween jau winſch tihkoja.

„Wegi, wegi!“ winſch fauza eenahkot kuñā, „Mafkawas, tihri ſilti! Pats buhtu ehdis, bet naudas wajaga. Nu, beedri, pehdejee wegi palikufchi: lai virk, kas mihle mahti.“

Schi atfaulkme uſ mahtes mihleslibu fazehla jautribu un no wina noſirkas daſhus wegus.

„Waj ſinat, brahli,“ winſch eerunajās, „luhk, Gaiñs ſchodeen peedſehrees kā grehka gabals! Mudeen, tad eefahk, bailes.“

„Bet waj ſtivri peedſehris?“

„Kur nu! Nelabais, noſtahfees.

„Nu, tad iſnahkis duhrofchanās . . .“

„Par ko wini runā?“ es waizaju volim, kas fehdeja man blakus.

„Par Gasinu, arestantu. Winſch ſche tirgojas ar brandwihnu. Kad eepelna nauđu, tublit to nodser. Winſch rupjſch un launs: bet nedſehris lehns; kad peedſeras, tad wiſs parahdās; uſbruhk zilwekeem ar naſi. Tad winu ſche apmeerina.“

„Kā tad winu apmeerina?“

„Metās winam wirſu gabalu defmit arestantu un eefahk winu brefmigi dausit, tik ilgi, tamehr ſaudē ſamanu, tas ir paſt puſſihwu. Tad to noleek uſ laſham un apſeds ar puſſiſchoku.“

„Bet wini to jau war noſiſt!“

„Zitu jau buhtu noſtufchi, bet winu ne. Winſch waren ſtiprās, ſtipraks par wifeem ſche zeetumā un weſeliga auguma. Otrā rihtā winſch pilnigi weſels.“

„Uhdſu, ſatāt,“ es turpinaju iſjautat poli, „redſat, wini tur ari ehd ſewiſchki fauſu ehdeenu, un es dſeru tehju. Bet wini tā ſtatas, it kā apſtauſtu manu tehju. Ko tas gan noſiſhmē?“

„Wini neſlausch tehju,“ polis atbildeja. „Wini launi uſ jums tadehl, ka juhs muſchneeks un ne-efat ar wineem lihdſigs. Daudſi wehletoſ ar jums eefahlt kildu. Wini juhs labprah tpiwainotu, paſemotu. Juhs ſche peedſihwoſat wehl daudſi nepatiſchhanu. ſche preekſch muims wifeem loti gruhta diſihwe. Muims wiſgruhtaki katra ſinā. Wajaga daudſi weenaldſibas, tamehr pee wiſa ta peerod. Juhs ne reiſi ween wehl peedſihwoſat nepatiſchhanu un bahreemus tehjas un ſewiſchka ehdeene.

deht, neraugotees us to, ka sche daudsi un loti beeschi ehd pafchi fawu un ziti atkal pastahwigi dser tehju. Wini war, bet juhs ne."

To teizis, winsch peezehlas no galda un aishgahja. Bebz dascham minutem wina wahrdi peepildijas."

3. Pirmee eespaidi.

Tikko M—ffis (polis, kas ar mani tunajas) aishgahja, tad Gasins, pilnigi peedsehrees, eewehlas kuktua.

Redsot peedsehruftchu arrestantu gaifcha deenā, darba deenā, tad wifeem bija ja-eet pee darba, apakch stingra preefschneeka, kas katru azumirkli wareja eerastees zeetumā, sem unterofzeera, kas pahrfkaiija zeetumneelus un pastahwigi atradās zeetumā; sem usraugeem, sem atstawniekeem, wahrdi fakot, pee wifas schahdas stingribas, — pilnigi issuda wifas mani fadihgufchās eedomas un prahvajumi par arrestantu dsihwi. Un wehl ilgi nodishwoju zeetumā, eekams spehju few isskaidrot wifus tahdus gadijumus, fuxi manas zeetumneeka dsihwes pirmajas deenās man bija tik ne-isprotami.

Es jau mineju, ka zeetumneeki strahdaja fawa pafcha darbu un ka schis darbs — dabifta wajadsiba zeetumneeku dsihwē; ka bes schis wajadsibas zeetumneeks ari wehl besgala mihl naudu un to zeeni par wifu wairak, gandrihs weenlihdsigi ar brihwibu, un ka winsch jau apmeerinats, tad schi flan wina labata. Turpretim, winsch skumigs, gruhtsirdigs, nemeerigs un saude duhschu, ja tas naw, un tad winsch ari gataws us sagfchanu uk us wifu ko, lai titai dabuhtu naudu.

Bet, neraugotees us to, ka zeetumā nauda bija no tahdas wehrtibas, ta nekad ilgi neglabajas pee laimiga, pee ta, kuram ta bija. Birmfahrt jau bija gruhti to noglabat, lai nenosagtu waj ari ne-atnemtu. Ja majors peetika flah, peepeschi wifus pahrmeklejot, tad tuhlit to atnehma. War jau buht, ka winsch to isleetoja, lai labotu zeetumneeku pahrtiku; wišmas naudu winsch panehma. Bet jo beeschaki to nosaga: neweenam newareja usiteztees. Tadeht isgudroja lihdsikli, ta to drofchi noglabat. To nodewa glabashana fahdam wezam weztizibneekam, kurfsch pee mums eradās is starodubowneeku zeema... Newaru atfahit nepeeminejis kaut ko par winu, kaut ari no-eetu no leetas.

Winsch bija wezits, gadu feschdefmit, mass no auguma, firms. Es biju loti fatreelts pirmo reis winu eeraugot. Winsch nelihdsinajas ziteem arrestanteem: kaut kas lehnigs un kluß bija wina flata, ta ka es, atminoš, ar tahdu fewischku labpatiffchanu

luhkojos wina flaidrajās, gaifchajās azis, kuras bija cerobescho-
tas smalkām grumbam. Es beeschi ar winu fatunajos un retā
kad biju atradis fawā dīshwē tik labu un labfirdigu radijumu.
Winu fchurp nofuhija par kahdu loti fvarigu nosegumu.

Starodubowneeku weztizibneeku starpā daschi atgreesās no fawas
tizibas. Waldiba fchos labprah pabalstija un fahka sparigi
rihkotees, lai atgrestu ari zitus pee pareistizibas. Wezits,
kopa ar ziteem fanatikeem, apnehmās, stahwet preelsch fawas
tizibas, kā winsch to isteizās. Efahka buhwet pareistizibas bas-
nizu, bet wini to nodedsinaja. Kā weenu no usmušinatajeem
weziti nofuhija pee spaidu darbeem. Winsch bija bijis pahr-
tizis tirgotajs pilsonis; mahjās astahjis seiwu, behruis; bet
stingris gahja pretim fawam liktenim, tapebz kā fawā aklumā
eeslatija to par „mokam par tizibu“. Nodīshwojuſchi kahdu
laizinu ar winu kopa, juhs negribot buhtu few waizajuschi, kā
gan fchis lehnais, kluſais, kā behrns, zilweks wareja palikt
par dumpotaju? Es daschas reises ar winu pahrrunaju par
„tizibu“. Winsch ne drustas ne-atlaidas no fawas pahrleezina-
ſchanās, bet nekad un nekahdi ne-isteizās lanni fawā runā.
Un tomehr bija nodedsinajis basnizu, ko ari pats nenoledsja.
Lilās, kā pebz fawas pahrleezinashanās winsch notureja fawu
nosegumu un ta dehl zehlusčas „molas“ par flawenu darbu.
Kā ari winu nepehiju, tomehr ne-atradu winā nekahdas god-
fahribas un lepnuma ſihmes. Zeetumā bija ari wehl ziti wezti-
zibneeki, pa leelsakai daļai ūbirneeki. Tee bija attihstiti laudis,
gudri, wiltigi ūmneeki, kreetni paſkoloti un „burtehschi“ un, pa
paradumam, leeli balsamites; laudis augſpраhtigi, uſpuhtigi,
wiltigi un ne-iſzeefchami augſtaſā mehrā.

Paſkolots warbuht wehl
wairak kā fchee, winsch tomehr atturejās no fildam. Pebz rak-
stura winsch bija loti atklahtas dabas. Winsch bija jautrs,
alasch fmehjās — newis tā ziniski, rupji, kā fmehjās ziti
zeetumneeki, bet kluſu un patihkami, weenteeſigi kā behrns.
Warbuht kā es maldos, bet man leelās, kā no fmeekleem war
paſihī zilweku, un ja gadas, kā jums tihri ūweſcha zilweka
fmeeſchanās iſieelās peewilziga, patihlama, tad droſchi warat
noteikt, kā fchis zilweks labas dabas. Zeetumā wezi wiſe
zeenija. Zeetumneeki winu ūaukaja par tehwozi un nekad winu
ne-apwainoja. Tagad wareju eedomatees, kahdu eespaidu winsch
ſpehja darit uſ ūaweeem tizibas brahleem. Bet neraugotees uſ
wiſu patihwibū, ar kahdu winsch panefa ūawu ūodu, winā
tomehr flehpās kahdas dſīlas, ne-iſdibinajamas fahpes, kuras

winsch no puhlejās apflehpt preefsch wiseem. Es ar winu dsih-woju kōpa weenā nodalā. Reis, nafti pulksten trijos, es pa-modos un ifdsirdu kluſu, aituretu raudafchanu. Wezits sehdeja uſ kraſns (tas paſchas, uſ kuras pa naftim laſija tas zeetum-neeks, kurſch mehginaja majoru nogalinat) un luhdſa Deewu no fawas rakſtitās grahmatas. Winsch raudaja, un es dsirdeju, ka winsch pa laikam eſfauzās: „Kungs, ne-atſtabj mani! Kungs, ſtiprini mani! Behrni mani mihlee, behrni mani maſi-nee, nekad wairs neredſeſimees!“ Neſpehju iſteikt, zil nospeeti man bija ap ſirdi. Luhk, ſchim wezitit wiſi zeetumneeli maſ pa maſam faſka uſtizet fawu naudu glabaschanā. Zeetumā wiſi bija ſagli, bet pepeſchi wiſi faſka tizet, ka wezits neſpehj ſagt. Sinaja, ka winsch kaut fur paglabā uſtizeto naudu, bet tahdā ſlepenā weetā, ka neweens to neſpehja uſeet. Ar laiku gan winsch man un weyl dascheem poleem pateiza fawu noſlehpum. Rahdā laſchas ſtabā bija ſars, pehz uiflata zeeti ee-audſis. Bet tas bija iſnemamās un aif ta atradās cedobumās. Tani wezits noglabaja naudu un aiflika pehz tam atkal faru preefschā, ta ka neweens to newareja atraſt.

Bet es jau noſlihdu no fawa ſtabſta. Es nobeidſu tur: kapehz gan zeetumneeku fabatās netveras nauda. Bes ruhpem noglabat naudu zeetumā bija wehl tikdauds raiſchu un behdu; jo areſtants, pehz fawas nodabas, ir tahdā pehz brihwibas twihſtoscha un til weeglyrahtiga un nekahrtiga buhte, ka winsch it dabifki teek dſihts pepeſchi „paplahtitees“, uſdihwoſ par wiſu naudu, troſchnaini un ar muſku; lai aifmirtu, kaut uſ azumirkli, fawas behdas. Pat dihwaini bija noſkatitees, ka daschſ labais no wineem ſtrahdaja, ne galwu nepazeldams, reiſem pat weſeleem mehneſcheem, tikai weenigi tadehli, lai kahdā jaukā deenā palaiftu wiſu helmu, lihds beidsamam graſcham, bet pehz tam atkal, lihds nahkoſchai plihtefchanai, daschus mehneſchus atkal uſzihtigi ſtrahdatu.

Daschi no wineem eegahdajās jaunus uſwaklus, un fe-wiſchli tahdus fawadus, ihpaſchus: kaut kahdas nepeepaſigas melnas bikkis, ſiwahtlus. Dauds tika leetoti ari latuna krekli un joſtas ar wara blekiſcheem. Sagehrbās pa ſwehtdeenam un tad iſgahja pa wiſam nodalam, ſewi iſrahdiſees wiſeem. Dascha tahdā iſturefchanās bija tihri behrnifchligi, un pateeſibā daudſ leetās areſtantı bija tihree behrni. Teeſa, wiſas ſchās labās leetas it ka ar reiſi noſuda ihpaſchneekam, daschreis pat tai paſchā wakarā tika eekihlatas un pahrdotas par ſmeekla zenu. Uſdihwe atkahrtojās alaſch pa laikam. Waj nu alaſchin

pa fwehtku deenam waj ari us fawām wahrdā deenam. Arestants, wahrdā deenas behrns, no rihta preezeldamees nolika pee fwehtbildes fweziti un noluhsa Deewu; tad fagehrbās un pastelleja few pusdeenu. Nopirka galu, siwis, pagatawoja Sibirijas galas fluntshus; winsch pee-ehdās ka wehrfis, alasch gandrihs weens pats, reti kad eeluhgdams fawus beebrus dalitees ar winu maititē. Tad nahza brandwihns: wahrdā deenas wihrs peedsehras ka telens un bes apstahfchanas gahja apkahrt pa nodalam, schuhpodamees un streivukodams, israhbidams, ka peedsehrees, ka „usdsihwo“ un zaur to gribedams eemantot leelaku zeenibu.

Wifas kreewu tautas israhda peedsehrufcheem simpatiju; zeetumā peedsehrufchi eemanto pat dauds mas zeenibas. Arestantu usdsihwei bija tahda ka aristokratiska nokrahfa. Geslis arestants tuhlit sagahdaja musiku.

Zeetumā bija kahds polis, isbehdsis is kara deenejta, loti reebigs zilweks, bet labs wijoles spehlmans, kuram paſcham bija faws musikas rihks — wifa wina mantiba. Amata tam nebija nekahda un tikai no tam ween pahrtika, ka falihga usdsihwotajeem ussphehlet jautras dejas. Wina peenahkums bija pastahwigi felot fawam peedsehrufchajam faimneekam no noda. s us nodalu un greest us wijoles zif tik spehj. Beeschi wina fejä parahdijas skumjas, raises. Bet uskleedseens: „rauj wala, naudu fanehmi!“ peespeeda wimu no jauna raut wala us nebehdu. Arestants, usfahldams schuhpot, wareja buht drofchi apmeerinats, ka ja par dauds peedserfees, tad to gan apkops, laika noliks gulet un fatreis kaut fur noflehyp, ja eerastos preefschneeks, un wiss tas tiks padarits bes kahdas atmakkas.

Unterofizeers un atstatneeki, kas usturejäs zeetumā kahrtibas dehl, pa fawai kahrtai ari wareja buht pilnigi meerigi: peedsehrufchais newareja isdarit nekahdas nekahrtibas. Wini usluhkoja wifa nodala un ja ari winsch esfahktu trofchnot, dausitees — to us weetas apklusinatu, pat weenkahrfchi fafeetu. Tadehl ari femalee usraugi luhkojas us dserfchanu zaur pirksteem, pat labprah nelikas ne manot. Wini it labi sinaja, ja aisseegs brandwihnu, ka tad buhs wehl launaki. Bet fur gan tee dabuja brandwihnu?

Brandwihnu dabuja pirkt zeetumā pee ta faukteem frodiss neekeem. To bija labs pulsinch un tee tirgojas pastahwigi un ar labeeem panahkumeem, nefkatotees us to, ka dsehraju un „pliheneeku“ wispahrim nebija wifai dauds, tadehl ka pee pliheteſcha-

nas bija wajadīga nauda, un arestanteem bija gruhti tikt pee nau das.

Tirgoschanas eefahkas, turpinajas un beidsas deesgan fawada kahrtā. Dājsas arestants, peenemīm, neprot amata un negrib peespeestees papuhletees, bet wehlas eeguht naudu un peetam ir nepazeetigs zilwels, grib ahtri eedsihwotees. Winam ir drusku naudas pafahkumam un winsch apnemas tirgotees ar brandwihsu: pahrdrofchs usnehmeens, kas prasa dauds riska. Tur war eedsihwotees pehreenā un pāsaudet ar reisi wifū sawu prezī un naudu. Bet krodsineeks par to i nebehda. Naudas winam pafahkumā pamas, un tadehk pirmo reisi winsch pats pahnes zeetumā brandwihsu un, faprotama leeta, ispahrdod to ar labu pelnu. Winsch pamehgina otru, trefchu reisi, un ja preekfhneeziba to nepeefer, tad ahtri ween eetirgojas, un tikai tad dibina pastahwigu tirgotawu plafchā apmehrā: paleek par weikalneku, naudineku, tura sawus agentus un valihgus, riske dauds masak, bet eedsihwajas toteef jo ahtrak. Tagad riske agenti.

Zeetumā alasch dauds tahdu, kas usdīhwo, nospehle un notebrē wifū libds beidsamai kapeikai, Lautini bes amata, issalfuschi un noplifuschi, bet libds sinamai pakahpei drofschirdigi un ujnehmigi. Tahdeem lautineem winu weeniga manta ir wefela mugura; ta wehl preekfch kaut ka isleetojama un luhf, fcho beidsamo mantu tahds nopluzis flinkis luhko isleetot. Winsch no-eet pee faimneeka un usnemas eenest brandwihsu zeetumā; bagatam krodsineelam wairak tahdu strahdneku. Kaut kur ahrpus zeetuma atrodas kahds zilwels — saldats, pilsons, daschreis pat seeweete — kurfch par krodsineeka naudu un par sinamām vrozentem, famehrā ne wifai semām, uspirk brandwihsu un to noflehpj kaut kur kahda weentula weetā, kur arestanti no-eet usdarbu.

Gandrihs ikreises peegahdataajs wispirms noprōwē brandwihsa labumu un noderto papildina ar uhdeni; — nem wajnenem, arestanteem naw dauds ko isswheletees; un ir-jau labi, ka naw pawifam pāsaudejis sawu naudu, jo brandwihs, lai ari kahds, to mehr paleek brandwihs.

Pee tahda peegahdataaja tad nonahf, eepreekfch jau no krodsineeka apsihmeti nefesi, ar wehrfcha jarnam. Schis jarnas eepreekfch teek labi isskalotas, tad pahrllectas ar auksiu uhdeni, lai nefashuhtu un buhtu wijigas, un lai isdewigā brihdī tās waretu peepildit ar brandwihsu. Peelehjis jarnas ar brandwihsu, arestants aptin tās few ap meeju, pebz eespehjas wi-

apflehpatajā weetā. Saprotams, ka fche kontrbandneekam ja-isleeto wisa weikliba un sagla wiltiba. Pa dala tas pazel winu godā; winam ja-apmahna fargsaldati un usraugi. Winſch tos ari peemahna: pee weikla sagla fargsaldats, reisem kaut kahds retruts, alasch palaisch garam ihsto brihdi. Sinams, preefsch tam eewehero laiku un darba weetu. Arrestants, peemebram, zepejs, usleen us krahns: kas gan reds, ko winſch tur dara? Waj lai fargsaldats ari leen tur pakal? Nonahkot pee zeetuma, arrestants panem rokā kahdu naudas gabalu, preezpadfmit waj diwdefmit kapeitas fudraba, preefsch katra gadijuma, un gaida pee wahrteem jefreitora. Katru arrestantu, kas atgreeshas no darba, dischuras jefreitors apfkata wiſapfahrt un optauſta, un tad tikai atwer zeetuma wahrtus.

Brandwihna pahrnefejs alasch zerē, ka tas kaunesees winu ſewiſchki fmalki aptauſtit daschās weetās. Bet reisem ofchkiſ jefreitors peeker ir pee fchim weetam un uſeet brandwihnu. Tad tikai atleek weenigais un pehdejais lihdeklis: kontrbandneeks ſluſu un ſlepen, ka nereds farga ſaldats, eespeesch jefreitoram rokā naudas gabalu. Noteek, ka fchahdi rihkojotees winſch ſweiks nonahk zeetumā un pahrnes brandwihnu. Bet reisem tas ne-ifsodobas, un tad winam ja-aiſmalfā ar ſawu weenigo mantu, tas ir ar ſawu muguru. Pasino majoram, weenigo mantu per ka per loti fahpigi, brandwihnu atnem preefsch ſrona un kontrbandneeks fanem wiſu ſodu us ſewim, un nenodot ſawu faimneku; bet, peesihmesim, ne tadehł, ka winam reebtos nodewiba, bet weenigi tadehł, ka nodewiba winam nenahk par labu; winu ta ta ta pehrtu; wiſs apmeerinajums winam buhtu, ka tos abus nopehrtu. Bet faimneeks winam wehl war buht derigs, lai gan pa paradigmam un pehz eepreelfchejas norunas, par muguras iſpehrſchanu kontrbandists nedabū no ſawa faimneela ne farkana graſcha.

Kas atteezas wiſpahrim us nodewibu, tad ta zeetumā uſ-pauſt. Zeetumā us nodeweju nekaunojas, ar winu dſiſhwo draudſigi, ta fa ja tur juhs gribetu peerahdit wiſu nodewibas nekreetnumu, juhs patiſtam nefapraſtu. Tas arrestants-muiſchneels, reebigais un nefreetnais, ar kuru es pahrrahwu katru fatikſmi, bija pa draugam ar majora denſchitſchiku ſyedju un nodereja fchim par ſpeegu, bet tas atkal atſtabſtija wiſu par arſtanteeem dſir-detö majoram. Mehs wiſi to ſinajam, bet neweens nekad ari nedomaja winu par tam ſodit waj ari tikai norahſt.

Bet es jau nogahju no leetas. Saprotams, noteek, ka ar brandwihnu ſweiks nonahk zeetumā; tad faimneeks fanem atne-

stas jarnas, famakṣa un fahk pahrreḥkinat. Vehz aprehkina iſ-rahdas, la preze wiñam jau mafṣa ḥoti dahrgi; bet nu, leela-kaś velnas deḥl, wiñch to pahrlaista wehl reis, atkal peeledamā uhdeni, ja ne uſ puñi, un tad fchahdi sagatawojees gaida uj pirzejeem.

Pirmajā fwehtdeena, bet reisem ari darbdeenā, eerodas pirzejs: tas ir arestants, kas daschus mehneshus strahdajis ka juhga wehrjis un krabjis katri kapeiku, lai to wiñu nodsertu jau eepreefch preefch tam noliktā deenā. Schi deena nabaga gruht-deenim jau fen eepreefch rahdijas fapnos un wiñch par to laimigā fapnoja pee fawa darba, ta ar sawu burwigumu ustureja wina garu zeetumineelu dñihwes apspeesiajā darba laukā. Beidsot, laimigās deenas rihta fahrtums parahdas austrumos; nauda fakranta, naw atminta, ne nosagta, un nu wiñch to nones krodsineekam. Schis eefahkumā pañneefs wiñam brandwihnu, vehz eefpehjas tihru, tas ir tikai diwreis ar uhdeni pahrlausitu, bet famehrigi ar nodsero tublit peelej puđelē uhdeni. Par mehru brandwihna fche famakṣa pecz, feschreis un wehl dahrgaki nekā fabakā. War eedomatees zif naw ja-iſdser tahdu mehru un zif naw jaſamakṣa par teem, famehr peedjeras?

Bet arestants, atradinajees no djerfchanas, drihs ween sareibst, un alasch turpina djerfchanu tilmehr, samehr nodser wiñu sawu naudu. Tad naħk pee rindas wiñs apgehrbs: krodsineeks reisē ari augłotajs. Wiśpirms naħk wiñam rokā jauneeqahdatas leetas, tad wezee krahmi un beidsot ari kona leetas.

Tad nodsehris wiñu liħds beidsamai lupyatai, dsehrajs leekas gulet, un vtrā deenā, peezechlees ar ne-isbehgamām fahpem galwā, weltigi luħds no krodsineeka kaut ari weenu malku brandwihna uj pagiram. Gruhti wiñch pahrzeesch fawu nelaimi un tai paſħa deenā atkal iſſafk darbu un strahdā atkal daschus mehneshus, galwu nepazehlis, domadams par laimigo plihtefchanas deenu, kas ne-atfauzami nogrimuſe muhſhibā, un maſ va masam fahk zeret un gaidit zitu toħdu deenu, kura gan wehl taħlu, bet kuroi tomehr peenahks fawā laikā rinda.

Kas atteezas uſ krodsineelu, tad fchis, fapelnis beidsot freetnu fumu, daschus desmitus rubius, jagahdā pehdejo reissi brandwihnu, bet nekrista to wiñ wairs ar uhdeni, tadeħk ka to grīb islectot pat̄s preefch fewis; deesgan tirgots: laiks ir paſħam fweħħit! Efahkas plihtefhana, djerfchana, eħschana un muſika. Liħdekku pavilnam, teek pazzenati ari tuwalee, semafee zeetuma uſraugi. Plihtefhana welkas alasch dasħas deenas.

Sinams, peegahdatais brandwihs drijf isdserts: tad pliht-neeks eet pee ziteem krodsineekeem, kuri jau us winu gaida, un dser tik ilgi, kamehr nodserta beidsamà kapeika. Kà ari arestanti plihtneeku ne-apfargà, bet reisem to tomehr pamana fahds augstaks preekfchneeks, majors waj dischuras wirfneeks. To nowed fargu namà, atnem winam naudu, ja to pee wina otrod un beidsot noper. Vahrkratits winsch pahnahl atpakał zee-tumà un pehz daschàm deenam atkal no jauna usfahk fawu krodsineeka amatu. Daschi no scheem plihtneekem, saprotams, pabagatake, sapno ir par fkaisto dsimumu. Par labu sumu naudas wini flepēn nolawàs no darba is zeetuma is preekfchpil-fetu, pawaditi no noplrikà fargsaldata. Tur kahdà weentulà mahjà, kaut kur paschà pilfehtas mala, isrihlo dsihres wifai pafaulei un teefham istehre leelas fumas.

Naudas dehl ir arestantu pazeesch; fargsaldats jau laikakus kaut krit no-eet, it kà darifchanu dehl. Schahdi fargi alasch paschi ir — nahkamee zeetuma kandidati.

Saprotams, par naudu wifui war isdarit un schahdi iszetojumi paleek gandrihs alasch apflepty. Zapeesihmè, ta tee noteek loti reti; tur wajaga dauds naudas un fkaistà dsimuma zeenitaji isleeto zitadus lihdselkus, masak bishstamus.

Jau no manas zeetumneeka dsihwes pafahkuma kahds jauns arestants, loti fkaists sehns, modinaja mani fawadu interesti. Winu fauza par Sirotkinu. Winsch daudsejadà fina bija deesgan mihklaina buhte. Winspirms mani pahrsheidza wina fkaistà seja; winsch bija diwdefmit trihs gadus wezs. Winsch bija pefkaitits fewischlai nodatai, tas ir us nenofazitu laiku, tà tad bija loti fvarigs kara noseedsneeks. Klufs un lehns winsch runaja mas, reti kàd fmehjas. Uzis winam bija filas, fejas panti fahrtigi, wefelia, fahrtia isffata ar gaifchbruhneem mateem. Pat pus nodsihta galwa nepadarija to nejaufu: tik fkaists bija schis sehns. Amatu winsch nemahzeja nekahda, bet naudu winsch dabuja ja ne pa pilnam, tad tomehr deesgan beeschi. Winsch bija redsami laiffis, gahja netihrigs. Na kahds winu cegehrba labaki, daschreis pat farkanà krekkà, tad Sirotkins redsami preezajàs par fmuko apgehrbu; staigaja pa kasarmam fewi israhditees. Winsch nedsehra, nefpehleja fahrtis, gandrihs ar neweenu ne-eefahka kildu. Staigaja reisem pa kasarmam — rokas kabatas, klufs, domigs. Par to winsch domaja, tas bija gruhti eedomatees. Ja winam kahdreis usfauza, aif sinkahribas, paprañja kaut ko, tad winsch tublit atbildeja un pat tà kà goddewigi un ne kà arestanti, bet latreis ihsi; usfkata juhs kà

desmit gadu behrns. Ja winam nauda, — winsch nepirk faut fo nepeezeeschamu, nedos islahpit kamšokus, ne-eegahdasees few jaunus sahbakus, bet nöpirk fahdu wegi, preñku un to apehd, — it kā buhtu fepitni gadi wezs sehnus. „Ak tu, Sirotkin!“ arrestanti winu reisem usrunaja, „laſaneefchu bahrenits!“

Pa wałas laiku winsch alaschin blandijas apkahrt pa zitam kaſarmam; wifeem ir faws darbs, tikai winam naw neka fo darit. Ja winam faut fo eewaizā, gandrihs ikreisēs tā iſjokojoſ (par winu un wina beedreem beeſchi tā paſmehjās), — winsch tad ne wahda teižis aifgreeschaſ un eet uſ zitu kaſarmu; bes reisem, ja winu par dauids iſſmej, tad noſarſt. Es beeſchi no-domaju: par fo gan ſchī lehnā, weenteſfigā buhte noſluwufe zeeturā? Reis es guleju flimnizā, arrestantu palatā. Sirotfins ari bija flims un guleja man blakus; reis pee wałara mehs ar winu ſarumajamees; winsch peepeschi ſanehmās un iſſtaſtija man, kā winu noſewufchi ſaldatos, kā, winu paſadot, mahte pehz wina rauðajufe un zik gruhti winam bijis refrufchōs. Winsch peebilda, kā nekahdi neſpehjis pažeest refrufchu dſihwi, tā kā tur wiſi bijuschi tik ſirdigi, ſtingri, un preekſchneeki paſchwigi bijuschi ar winu nemeera.

„Kā tad nobeidsjās?“ es waizaju. „Kadeh! tad tu ſche cetili? Turklaht wehl fewiſchlä nodala... Ak tu, Sirotkin, Sirotkin!“

„Ja, Alekſandr Patrowitsch, paſifam tik gadu fabiju bačonā; bet ſchurp noſluwu tadeh!, kā Grigoriju Petrowitschu, ſawu rotaſ komandeeri, nogalinaju.“

„Dſirdeju to, Sirotkin, bet netizu. Nu, kuru gan tu ſpehtu noſiſt?“

„Tā notika, Alekſandr Petrowitsch. Man bija ſoti gruhti.“

„Bet kā tad ziti refruti dſihwo? Šinams, no fabluma gruhti, bet pa tam peerod un, paſkat ween, iſnahk ſlawens ſaldats. Tevi laikam mahte iſlutinajufe; ar prenileem un peenu tevi barojufe lihds aſtonpaſfmitam gadam.“

„Mahte, teesa, mani ſoti mihleja. Kad es aifgahju reſruſchōs, wina paſika flima un kā dſiřdams naw zehluſes... ſoti ruhgta dſihwe man paſika uſ beigam refrufchōs. Roman-deers mani nemihleja, par wiſu ſodijs, — un par fo gan? Es wiſam pađewoſ, dſihwoju taifnigi; brandwiſnu nedſeſtru, neto nepeeſawinajos, bet tas ir launi, Alekſandr Petrowitsch, ja zilweks fo peefawinajas. Wiſapkahrt tikai tahdi zeetsirdigi, — nefur kur iſraudees. Reisem, no-ej kur ſtuhri un iſraudees. Luhk, reis ſtahweju par fargu. Bijā jau naſts; nolila mani

us stundam, uj wakti sargat plintes. Wehjch; biju rubens, un tif tumsch, kad waj azis dur laukā. Un man palile til flitti ap firdi! Noliku plinti pee kahjas, nonehmu pihki, noliku bla-
tus; nowilku labas kahjas sahbaču, stobra galu peelsku few
vee kruhtim, usgulos tam wirsfu un ar kahjas leelo pirkstu no-
speedu gaili. Redsu — nespriahgt! Apfkatiju plinti, isthriju
dedsikli, usbehru no jauna pulveri, kramu pa-asinaju un atkal
tureju pret kruhtim. Pulwers nofivila, bet plinte atkal nespriahga
walā! Kas tas, es nodomaju! Uswilku sahbaču, pefkruhweju
pihki galu, un klusu staigaju schurpu turpu. Te es nospreedu
tahdi darit: lai buhtu kur buhdams, bet ahrā no rektuschi
deenesta. Wehjz pusstundas jahj komandeers, pahrluhkot. Laišni
pee manis un usfauz: „Waj ta jastahw fargam?“ Es pa-
nehmu plinti ročā, un eeduhru winam vihki lihds paſchar
stobram. Nostaigaju tſchetrtuhkſtosch werſies, un tagad eſmu
ſche, ſewiſčkā nodalā.“

Winfch nemeloja. Par ko gan zitadi winu noſuhtitu ſe-
wiſčlā nodalā? Weenfahrſchalus noſeegumus foda daudſ weeg-
laki. Turklaht Sirotkins weens pats no wiſeem ſaweeem bee-
dreeim bija tahds ſklaisis zilweks. Kas atteezas uj ziteem,
winam lihdsigeem, kuru pee mums bija lihds pеezpadſmit zilweku,
tad pat bail bija winus uſſatit; tikai diwi, trihs fejas bija
wehl pazeſchamas; pahrejee wiſi tahdi garaufchi, ne-iſgliftoti,
nekihtri; daſhi ari jau ſirmi. Za apſtaħli atlaus, tad pahr-
ſtaħtischi par fcho pulzimu ko tuvali. Sirotkins beechi bija
pa draugam ar Gasinu, ar to paſchu, par kuru jau peemineju,
ka tas peedſehrees eestreipuloja kukač, un kaſ iſgaſinaja wiſas
manas agrakas ainas par zeetumneku dſiħwi.

Schis Gasins bija breefmigs radijums. Winſch uj wiſeem
darija biħslamu, mozoſchu eefpaidu. Man ar weenu likas, fa
nexas newaretu buht breefmigaks par winu. Es redſeju Toloč-
ſka zaur ſaweeem launeem darbeem flaweno rassbaineelu Kame-
neiwu, redſeju tad Sokolowu, apfuhdſeto areſtantu-behgli iſ
kara deenasta, breefmigo ſlepkaču. Bet neweens no tem ne-
darija uj mani tahdu reebigu eefpaidu ka Gasins.

Man arweemu ta likas, it ka redſetu few preekſcha leelu.
milu ſirnekkli, zilweka leelumā. Winſch bija tatārs; waren
ſpehzijs, ſtiprakſ par wiſeem; drusku leelakſ par wideju au-
gumu, milu buhives, ar nejaufu, nefamehrigi leelu galwu,
gahja ſakumpis un raudſijs zaur peeri.

Geetumā ſtaħtija par winu dihwainas leetas; fina, fa
winſch bija deenejis ſaldatov, bet areſtantti pħahpaja fawā starpā,

nefinu waj tas taifniba, ka tas isbehdfis is Nertchinfkas; uj Sibiriju winsch nosuhtits ne weenu reisi ween, ifreis isbehdsis, zik reises nemainijis wahrdi, un beidsot nokluvis muhsu zeetumā ſewifchā nodalā. Stahſtija ari, ka winsch agrak fahvis maſus behrnus, tikai patifchanaſ deht: nowedis behrniku kaut fur derigā weetā, eepreefch to pabaida, pamoza un, pilnigi no preezaſees par naboga maſa upura isbailem un drebeſchanu, nokauj to klufu un lehnam, ar patifchani. Wifs tas warbuht bija isdomats, aij wiſpahrejā nejaulā eefpaida, fahdu tas darija uj wifeem, bet tomehr wifs tas it ka peedereja pee wina, to iſrahdiſa wina feja. Bet pee tam winsch zeetumā, kad bija nedſehris, ujwedas prahiti. Aijween bija klufs, ne ar weenu nekildojas isbehga no katra strihdus, un iſturejās tā, it ka iſrahditu ziteem nizinachanu, it ka turetos ſewi pahralu par pahrejeem; runaja winsch gauscham maſ un bija atturigs ruņas. Wifa wina kustechanās bija lehna, meeriga, paſchapsimiga. No azim bija nolafams, ka winsch now wifs muſkis, bet gan wiltilgs; ari kaut kaſ pahral sobrjoschis un zeets atfpogulojās wina fejā un wina ſmeekloſ.

Winsch tirgojās ar brandwiſhnu un bija zeetumā weens no pahrtlikuſhakajeem krodsnekeem. Bet gadā reis waj diwi winsch pats peedſehrās, un tad luht parahdijās wifa wina ſwehra daba. Gedſehrīs pa mehram, winsch no fahkuma eefahka zitus iffmeet, wiſtaunakā fahrtā, ar aprehkinatām it ka ee-veeſch fagatawotām ſobochanam; beidsot pilnigi peedſehrees winsch palila breeſmiga traks, fahkra naſi un ujbruſka zilwekeem. Arestanti, paſihdami wina leelo ſpehku, behga no wina un paſleypas; winsch ujbruſka katra, kaſ pretim gadijās. Bet drihs atrada lihdselli, ka ar winu rihkotees. Gabalu defmit areſtantu no wina nodalas metas reiſe winam wirſu un ee-ſahka winu ſit. Newar eedomatees neko breeſmigaku par ſcho ſiſchanu; ſita winam pa kruhtim, ſem ſirds, pa ſirds bedriti, pa wehderu; ſita daudſ un ilgi, un nostahja tikai tad, kad winsch ſaudēja wiſu famanu un palila ka noſt. Bitu wini ne-uſdroſchinatos tā ſitſiſ: tā ſitot — tee noſiſtu, bet tikai ne Gaſinu. Lehz paſiſchanas pilnigi beiſ famanas, winu eetina iħfajā kaſhozina un nonefa uj laſcham. „Gan iſguleſees!“ Un teefcham, otrā rihtā winsch peezeħlaſ gandrihs weſels un klufs un druhms aijgahja pee darba.

Un katraeis, kad Gaſins peedſehrās, zeetumā wiſi ſinaja, ka deena beigfees preeſch wina ar ſiteeneem. Winsch pats ari to ſinaja, tomehr peedſehrās. Tā gahja daschus gadus; beidsot

pamanija, ka Gasins sahk padotees. Winsch sahka schehlootees par daschadām sahpem, sahka redsami wahrgt un aisween becshaki eet flimnizā... „Padewās tatschu!“ arrestanti norunaja.

Gasins eenahža kūknā pawadits np ta karnā vola ar wjoleni, kuru peedsehruschee alasch nehma lihds par spehlmani few leelakas jautribas deht un valika kūknas widū stahwam, klufedams un wifus klyatfesfchos usmanigi apluhkodams. Winsch apklusa. Beidsot, eeraudsijis mani un manu beedri, winsch launi un sobojoſchi paſſatijās us mums, apmeerinats paſſmai- dija, it kā pee fewis ko nodomatu un stipri lihgodamees peenahža pee muhſu galda.

„Atlaujat man waizat,“ winsch eefahla (winsch runaja kree- wiſki) „kahdi jums eenahkumi, kas jums atlauj ſche tehju dſert?“

Es mehmi faſſatijos ar fawu beedri, nopraſdams, ka wiſlabaki ir kluſet un winam ne-atbildet. Ar pirmo pretrunu winsch paliktu nikniš.

„Kā leekas, tad jums ir nauda?“ winsch turpinaja istaujat. „Leekas, ka jums weſeia faudje naudas, ko? Bet waj juhē tadeht nonahkuſchi ſche zeetumā, lai padertos tehju? Tehju dſert juhs atnahkuſchi? Bet atbildat tatschu, kas ir ar jums!“

Bet redſedams, ka mehs nonehmufchees kluſet un winu ne- reiwehrot, winsch ſafarka un nodrebeja aif duſinam. Winam blakus, kalka, stahweja leela mulda, kura ſalika wifu fagreesto maiſi, fadalitu arrestanteem preeſch pusdeenaſ waj wakarinam. Wina bija tik leela, ka tur fagahja maiſe preeſch pus zeetuma; tagad ta bija tukſcha. Winsch to ſakehra abām rokam un wežzinaja pret mums. Masa leeta truhka un winsch mums buhtu pahrſchkehlis galwas. Neraugotees us to, ka pehz ſlepkaſibaſ waj ari nodoma noſiſt kahdu, draudeja wifeem zeetumnekeem ahrkahrtejas nepatilſchanas: nahktu iſmekleſchana, pahrklaufchi- naſchanas, leelaka ſtingriba, un tadeht arrestanti wifeem ſpehkeem puhlejās nepeelaſt tahdas leetas, — neluhkojotees us to, tagad wiſi iſturejās meerigi un nogaidija. Ne weens wahrdinsch mums par aifstahwefchani! Neweens ne-uffauza Gasinam! — tik stipri wini muhs eenihdeja! Wini redſami noſreezajās par muhſu bailem un breeſmam... Bet leeta nobeidsās latmigi: tillo winsch gribuja ſweeſt muldu, kād kahvā eefauzās aif ſeenas:

„Gasin, brandwiſmu nosaguſchi!“

Winsch nospehra muldu us grīhdū un kā ahrprahrigs dewās no kūknas ahrā.

„Nu, Deewōs paglahba!“ arrestanti ſaiwā ſtarpa noteiza. Un wehl ilgi wini par tam pahrrunaja.

Wehlak nespēhju išinat, waj sinojums par brandvižna jagſchanu bija pateefs bijis waj tikai iſdomats, mums par glahbinu.

Wakarā, jau tumſā, eepreelfch kaſarmu noſlehgſchanas es ſtaigaju ap laſham un fmagaš ſtumjas noſspeeda manu dwehſeli, un nekad wehlaku wiſā fawā zeetumneeka dſihwē tahdas wairš nepeedſihwoju. Gruhti paſrzeest zeetuma dſihwes pirmo deenu, lai buhtu kur buhdams. Bet, atminos, wiſwairak nodarbinaja mani kaſdas domas, no kuzām neſvehju atſwabinatees pa wiſu fawu zeetuma Iaiku, — domas pa dalai ne-iſtulkojamas, — wehl tagad man ne-iſprotamas: tās ir par foda neweenadibu par weeneem un teem paſcheem noſeegumeem.

Sinams, noſeegumus gan newar ſalihdsinat weenu ar otru, pat ne apmehram. Ta peemehram: weens un ari otrs nokahwuſhi zilweku, apſwehrti wiſi abeju apſtahkli; un tapat weenam kā otram iſnahk tās pats fods. Bet tomehr, redſat, kaſha ſtarpiſa noſeegumos. Weens peemehram noſiti ſilweku var neko, ſihpola deh̄l: aifgahja uſ zelu vreti, noſita garambrauzeju ſemneelu, bet wiſam nebija neka wairal kā tilai weens ſihpols. „Redſ, wezais! tu mani iſſuhtiji pehz laupijuma: luħk, es noſitu ſemneelu un atradu pee wiſa tilai weenu ſihpolu.“ — „Mułki! ſihpolu — nu, ari kapeika! Simtu dwehſeles — ſimts ſihpolu, un luħk, ir rublis!“ (Zeetumneeku legenda). — Bet otrs noſita, aifſtahvot pret kaſrumneeka warmahžibam bruhṭes, mayfas waj meitas godu. — Weens noſita blandonibas deh̄l, aplenkts no weſela pulka guhſitaju, aifſargajot fawu brihwibu, dſihwibu, reiſem mirdams pat hada nahwē; bet otrs kauj maſus behrnuſ, aif patiſchanas, lai war greest, fajust uſ ſawām rokam wiſu karſtas aſinis, noſprezatees par wiſu bailem, wiſu pehdejām kā duhju rauſtiſchanam ſem naſcha greeſeneem. Un kaſ tur iſnahk? Weens kā otrs teek noſuhtiti pee teem paſcheem fpaidu darbeem.

Teſja, ir daſchadbs foda ilguſis. Bet ſchiſ daſchadibas naw leelā ſſaitā; bet daſchadibas weena un ta paſcha noſeeguma iſdarifchanā un dabā — neſkaitamas. Tapat kā ar daſchadibam ari ar rakſiuru. Bet peenemſim, ka iſlihdsinat ſcho ſtarpiſu naw eeprehejams, ka ta naw iſſchikrama. Bet ja ari ſchiſ neweenadibas nebuhtu, — tad eewehrojat zitu ſtarpiſu, ſtarpiſu, kaſ zelās no foda ſelam... Tur ir zilweks, kaſ pee foda darbeem nowahrgst, iſkuhiſt kā ſweze; un luħk otrs, kufch eepreelfch noſuhtifchanas nemaf neſinuſa, ka paſaulē ir tif jautra dſihwe, tif braſchu beedru patiſkama ſaheedriba. Ja, teek noſuhtiti

ari tahdi. Luhk, peemehram, isglihtots zilwets, ar firds apsimu, apsimu, firdi. Likai weenigi pafcha firds fabpes, bei katra foda, nobeids winu ar sawam mokam. Winsch pats fewi nosfoda par sawu noseegumu wehl neschehligaki, wehl zeefchaki neka pats bahrgais likums. Bet tur blakus winam otrs, kas ir ne reises zeetumā ne-eedomajas par sawu nodarito flepawibū. Winsch pat domajas esam newainigs. Un ir ari wehl tahdi, kas ar nodomu padara kahdu noseegumu, lai noeklubtu pee fodu darbeem un tahdejadi isbehgtu no nefalihdsinajami gruhtakas soda dsihwes brihwibā. Tur winsch dsihwoja wissemaka kahrtā, nizjāts, nekad nedabuja pa-ehstees un sirahdaja pee fawa faim-neeka no agra rihta lihds wehlai naaktij, bet fche darbs weeglaks neka mahjās bija, maizes papilnam, un wehl tahda, kahdu winsch naw i ne redsejis; pa fwehtdeenam gala, ir isdeviba, ir eespeh-jams sapelnit kahdu kapeiku. Un kas par beedreem? Lautini weikli, brafchi, wisu pahrsin; un winsch raugas uj saweem beedreem ar goddewigu nobribhnefchanos: tas nekad wehl tahdus nebija redsejis; winsch tos notura par wisfmalakajeem zilwekeem. Waj teesham fods fcheem abeem weenlihdsigi fajuhtams? Bet ko tur nodarbotees ar ne-isschirameem jautajumeem! Sit jau bungas, laiks eet kasarmā.

---

4. Pirmee eespaidi.

Gesahkas pehdejā pahrlaitischanu un pahrluhlofchanu. Pehz tam tīla nosflehgtaš kasarmas, katra fewischku atflehgu, un ta arestanti palika eesflehgti lihds rihtam.

Pahrlaitischanu isdarija unterofizeers ar pahra saldateem. Preeskch tam arestantus daschreis nostahdija pagalmā un atnahza dišchuras wirfsneeks. Bet beeschaki tos pahrlaitischi turpat kasarmā. Ta ari fchoreis. Pahrluhki beeschi kluhdijas, pahrlaitischi, aifgahja un atgreesas atkal no jauna. Beidjot pahrluhki fasflaitischi wehlejamo flaitli un nosflehdja kasarmu. Tani atradas lihds trihsdefmit arestantu faspeesti deesgan zeefchi us lahiwam. Gulet eet bija wehl par agru. Katrs, redsami, bija peespeests ar kaut ko nodarbotees.

No usraugeem palika kasarmā tikai atstawnneeks weens pats, par kuru es jau mineju. Katrā kasarmā bija ari weens wezatais arestants, iswehlets no pafcha majora, faprotams, par labu ujwefchanos. Beeschi gadijas, ka pat reisem ari wezakee sawu kahrtu padewās nopeetnām trakulibam, tad winus pehra,

iuhlit pasemoja lihdsigus ziteem un eezebla jaunus. Muhsu kajarmā par wezako bija Akims Akimitsch, kusch, man par brihnunu, reisem uskleedsa arestanteem. Arestanti winam alasch atbildeja ar issmeeklu. Atshawneeks bija par winu gudrats, un nekur ne-eemaisijas, bet ja kahdreis ari gadijas rahtees, tad ne wairak ka aif peeklahjibas firds apsinas apmeerinaschanas deht. Winch fluju sehdeja us fawas koikas un lahpjia sahbatus. Arestanti us winu negreesa gandrihs nelahdu wehribu.

Schini pirmā deenā fawas zeetumneelu dsihwes es nowehroju weenu leetu un wehlak ari pahrleezinajos, ka ta pareisa. Proti: ka wisi, kuri nebija arestanti, no semakā lihds augstakam, kureem tilai bija kahdas darischanas ar arestanteem — it ka no augsheenes noluhkojas us arestanteem.

Tapat wini ari ik brihscha bija bails, ka tikai kahds arestants nemetas kahdam no wineem wirsu ar nasi. Bet kas wehljo ewehrojamaki — paschi arestanti apsinajas, ka no wineem bilihias un tas apstahkis redsami eedewa wineem ta ka duhfchu. Bet tomehr preefch arestanteem labakais no preefchneekem tas, kusch'no wineem nebihstas. Un pat wisphrim, neraugotees us wisu duhfchibu, pascheem arestanteem patihkamaki, kad wineem ustizas. Zaur to winus peewelk pee fewis. Manā zeetuma laikā gadijas, lai gan loti reti, ka kahds no preefchneekem eenahza zeetumā bes fargsaldata. Bija ko redset, ka tas fatreeza arestantus, un fatreeza par labu. Kahds besbailigs apmekletajs alasch eemantoja zeenibu, un ja ari pateesi wareja notilt kaut kas tauns, tad teefcham ne pee wina. Bailoschanas no arestanteem rodas wifut, kur tikai arestanti, un teeſcham nesinu, no ka ta zelas. Pa dalaī bailoschanas laikam gan zelas no arestantu ahreja issflata, kusch atsichts par rasbaineelu: bes tam kats, kas noklubst pee sodu darbeem, fajuht, ka wisi sche lautini sche falafijufches ne pa fawai gribai, un ka, neraugotees us daschadeem lihdsjekteem, dsihwu zilweku newar padarit par mironi; winā paleek juhtas, flahpes pehz atreefschanas un dsihwes, laifliba un wehlefchanas tas apmeerinat. Tomehr neluhkojotees us to, esmu pilnigi pahrleezinats, ka no arestanteem naw ko bihtees. Ne tik weegli un ne tik ahtri zilwes metas otram wirsu ar nasi. Wahrdū fakt, ja ari draudetu breefmas, ja tas ari gaditos, bet spreeschot pehz ta, zif reti schahdi nelaimes gadijumi atgadas, jadomā, ka tas išnihzinatas.

Saprotams, ka es sche runaju tikai no teem arestanteem, kuri jau noteefati, no kureem daschi pat preezigi, ka heidsot sche tikufchi (schini finā jauna dsihwes pahrgrosiſchanas patihkama!).

un tadehk dsihwo klusu un meerigi; un hei tam pafcheem ar fewi meerā efofcheem nawi eemefla jowi dauds faduhfchinatees. Kats arstants, zif pahrdroschs un nekaunigs tas ari nebuhtu, fche bishstas no wifa. Bet arstants, kufsch nodots teefam — zita leeta.

Schis teefcham spehj usbrukt otram zilwekam par it neko, weenigi tadehk, peemeheram, ka winisch rihtu tils fodits; bet ja eerodas ziti apstahkti, warbuht, nofodifchana teek atlifka us weh-laku laiku. Sche ir tas eemeflis, usbrukuma mehrkis: tas ir — „pahrmaintit sawu likteni”, lai nahstu kas nahldams un us to ahtralvo. Es sinu kahdu dihwainu pifologisku gadijumu schai sinā.

Pee mums, kara nodača, bija kahds arstants, saldats, nesaudejis sawas kahrtas teesibas, nofuhits pehz spreeduma us gadi diwi pee fodu darbeem, breefnigs balamute bet loti bailigs. Bis-pahrim balamutiba un bailiba loti reti atrodamas pee kreivu saldateem. Muhsu saldats isskatas alasch tik darbigs, ka ja gribetu balamutet, winam ne-atleek laika. Bet ja winisch ir balamute, tad gandrihs alasch flinks un bailigs. Dutows (arstanta uswahrds) pehdigi pahrzeeta sawu ihfo laizinu un eestahjās atkal sawā saldatu deenesiā. Bet ta ka, wisi ziti winam lihdsigi, kas nofuhiti zeetumā labofchanās dehk, tur labi isdsihwojas, tad ari alasch noteek ta, ka wini padsihwojuschi tikai pahra nedekas brihwibā, nokluht atkal jem teefas un nonahk par jaunu zeetumā, bet tikai wairs ne us diwi, trihs gadi, bet „pastahwigo” nodata, us preezpadfmit waj diwdesmit gadeem. Ta ari notika. Kahdas trihs nedekas pehz tam, kad bija tizis no zeetuma brihws, Dutows apsagās; turklaht wehl bija rupjisch un nekaunigs. Winisch tika nodots teefam un dabuja stingru fodu. Bahrbijees lihds beidsamam no fagaidamā foda, tas deenu eepreelfsch, kad winam bija jasanem rihschu zirteeni, usslupa ar nasi arstantu istabā eenahkofcham dejhuras wirfneekam. Saptams, ka winisch it labi sinaja, ka ar fchahdu darba loti pa-ajinās sawu fodu un pagarinās sawu zeetuma laiku. Bet aprehkins ihpaschi bija tas, lai nowilzinatu faut us dascham deenam waj pat stundam breefmiga foda ispildifchanu. Winisch bija tik leels „saka pastala”, ka usbruldamā ar nasi ne-eewainoja pat wirfneeku, bet darija to tikai abreji, tikai tadehk, lai buhtu nojeeenums, par furu winu atkal fabktu teefat.

Brihdis eepreelfsch fodifchanas, sinams, breefnigs preefesch noteefata, un man deesgan gadijās redjet noteefatos wakatu eepreelfsch winu fodu deenas. Es alasch fatilos ar noteefateem

arestanteem flimnizā, arestantu nodalās, kad tur guleju flims, kas deesgan beeschi notika. Wifem arestanteem wifā Kreewijā finams, fa wiſlihdſzeetigakee laudis preefch wineem — abrſti. Schee nefad natura nelahdu starpibu starp arestanteem, kā to dara wiſi ziti, iſnemot warbuht feno tautu. Tas nefad nerahj arestantu par wina noſeegumu, zil breefmigs tas ari nebuhtu, un peedod winam wifu iſzeestā foda un nelaimēs deht. Ne par welti wifa freewu tauta fauz noſeegumu par nelaimi un noſeedſneeku par ,nelaimigo'. Schim noſaukumam ir loti dſila noſihme. Tam ir wehl leelaka noſihme tadehł, fa tas peefchirkts ne-apſinotees, instinktiwi. Abrſti — arestantu iſtaiſ patwehrumis dauids gadijumos, ſewiſchki preefch ſodameem, kuri neſpehj ſewi ta ſawalditees kā jau noteefatee, fodu pahrzeetuſchee... Un luht ſodamais, aprehkinadams preefch wina tik breefmigās teefajamās deenas iſtio laiku, beeschi no-eet flimnizā, wehledamees kaut zil atbihdit fmago brihdi. Kad winfch atkal iſralſtas iſ flimnizas, gandrihs droſchi ſinadams, fa nelaimigā deena rihtā, tad tas alaſch ſtipri uſbudinats.

Daschi aif patmihlibas mehgina apflehp̄t ſawas juhtas, bet no neweiklās duhſhibas beedri neleekas apmahnitees. Wiſi nomana, kās par leetu un aif zilweku miheleſtibas zeefch kluſu. Es paſinu kahdu arestantu, jaunu zilweku, ſlepkuw, ſaldatu, kuram bija peefpreets pilns ſlaits riſhſchu. Winfch ta bija pahraemis no bailem, fa deemu eepreelfch foda iſzeefchanas apnehmās iſdſert mehru brandwihna, kurā bija eebehrts ſchnauzamais tabaks. Brandwihns paſlahwigī netruhſt teefajamam areſtantam eepreelfch foda fanemſchanas. To jau eegahdajas laikus, pehř par dahrgu nandu, un ſodamais labak puſgadu a;faſas no wiſnepeezeefchanakā, lai tikai eekrahtu naudu preelfch zeturtdal ſtopa brandwihna, fo edſert zeturtdal ſtundas eepreelfch ſodifchanas.

Arestanti pahrleezinati, fa peedſehrufchais tik ſahpigi neſajuhtnt vletnes waj ſoku ſteenūs. Bet es nogahju no ſtabsta. Nabadsiſch, iſdſehris ſawu mehru brandwihna, pateefcham uſ pehdam ſaſlima; winſch ſahka wemt aſiniſ un winu noweda flimnizā gandrihs bes famanas. Wemſchana ta ſabojaja wina kruhtis, fa pehž nedauſs deenam winam peemetās iſtis dilons, ar kuru winſch nomira pehž puſgada. Abrſti neſinaja, no fa winam zehlees dilons.

Bet pahrſtaſtot par arestantu deesgan beeschu beſduhſhibu eepreelfch foda, man japeſiſhme, fa turprettin daschi no wineem iſrahda apbrihnojamu beſbailibu. Es atminos daschus duhſhi-

bas peemehrus, kas fneedsas lihds besjuhtibai, un tahdi peemehri nebija retee. Sewischli atminos kahdu wezu arestantu. Kahda wafaras deenā isplatijas wehsts, ka wakarā fodischtot pasihstamo flepkawu Orlowu, iš deenesta isbehgufchu saldatu, un pehz no-fodischanas nowedischtot flimnizā.

Slimee arestanti, gaidot uš Orlowu, apgalwoja, ka fods buhfchot afs. Wisi bija pa datai usbudinati un atsifstos, ka ari es ar leelu sinkahribu gaidiju uš daudsinato rasbaineeku. Jau sen es par winu biju dſirdejis brihnumus.

Wirsch bija tahds laundaris, kahdu ir loti mas, kurſch aukſtam aſnim nolahwa gan ſirmgalwus gan behrnus, — zil-wels ar brefmigu gribas ſpehku un lepns, apſinadamees fawu ſpehku. Wirsch bija noteefats par wairakam ſlepkatibam un tam bija peefpreets fods, dabuht kolus, eet zaur stroju. Wizu jau eeweda wakarā. Slimnizā jau bija tumſchs un aifdedsinaja ſwezes. Orlows bija gandrihs besjuhtigs, loti bahls, beeſeem, melneem mateem kā ogle. Mugura uſtuhla un bija ſili melna aſnainas krahſas. Wifu nalti winu apkopa arestanti paſneegdami uhdeni, pagroſidami no weeneem fahneem uš otreem, eedewa fahles, wini to apkopa kā radineeku, kā kahdu fawu labbari.

Otrā deenā wirsch pilnigi atmodas un pahra reiſes paſoloja pa flimnizu! Bar to es nobribnejos: wirsch nonahza flimnizā loti wahſch un famozits. Wirsch ar reiſi bija iſgahjis zauri puſei winam noſpreesi ſoku. Ahrſts aptureja pehriſhanu tikai tad, kād pamanija, ka tahlaka fodischtana atnestu noſeedſneelam droſchu nahwi. Bes tam wehl Orlows bija masa un wahja auguma, un turklaht iſdehdejis pa garo iſmeklefchanas laiku. Kam bijuſe iſdewiba redſet ſodamos arestantus, tas teefcham ilgi atminefees winu grumbainas, iſdiluſchās un bahlaſ fejas, dru-đſcha weidigos ſtatus. Neſlatotees uš to, Orlows drihs atſpirga. Nedjami wina eelfchein ſirds energija loti veepalihſeja wina dabai. Pateefibā, wirsch nebija nekahds iſdeeniftchls zilwels. Aij sinkahribas es ar winu eedraudſejos tuwaki un weselu nedelu iſpehтиjū winu. Droſchi ween waru teift, ka nekad ſawā dſihwē ne-eſmu fastapis til ſtipra un fewiſchli tahda dſelju ralſtura zilwela, kā wirsch bija. Es reiſ gan biju redſejis Lobofſka kahdu ſchaj ſinā eewehrojamu zilwelu, kahdu bijuſchu rasbaineeku wadoni. Tas pilnigi lihdsinajas niknam ſwehram, un juhs, ſlah-wedami winam blakus un neſinadami wina wahrdi, jau eepreefch, iſtinktiwi, ſajusti, ka jums blakus atrobas kahda brefmiga buhte. Bet pee ta mani iſbaidija wina prahta ſtulbums. Meesa til leelā mehrā pahrſpehja wina gara iſpachibas, ka juhs tuh-

lit už pirmā skata no wixa fejas buhtu noredsejuschi, ka tur valikusčas tilai meefas kahribas un kaiflibas. Es mu pahrleezi-nats, fa Korenews — tā sauza winu rasbaineeku — buhtu saplazis un tribzejis aīs bailem eepreeksch foda fanemšchanas, neraugotees už to, ka tas bija spehjigs pahrgreest otram rihkli i azis nepamirkschinajis.

Vilnigi winam preteis bija Orlows. Te bija wiſeem redsama pilniga gara usvara par meefu. Gaischi isredsams, fa fchis zilwets spehja par ſewi pahvehlet ne-aprobeschoti, nizinaja latras molas un fodu un nebijas ne no fa paſaulē. Winā bija eeraugama tikai besgaliga energija, flahpes pehz atreebschanas, zihna pehz noſpreesta mehrka. Starp zitu es biju pahrfsteigts no wina augſ-prah̄tibas. Winsch už wiſu noluhkojas lā no netizama augſtumia, pee tam nemaj nepuhledamees pakahptees, bet it fa tā dabifki. Es tizu, fa naw neweena paſaulē, kas spehju darit už winu kahdu eefpaidu ar ſawu autortati. Už wiſu winsch noluhkojas it meerigi, it fa nekas paſaulē to nespēhju pahrfsteigt. Un lai gan ſinaja, fa ziti areſtantī noſkatas už winu ar zeenibu, winsch tomehr winu preekschā neplahtijas. Bet tomehr godkah-riba un uſpuhſchanas peemīht katram areſtantam bei iſnehmuma. Winsch nebija wiſ dumjſch, bet tā dihwaini atklahts, lai gan ne plahpigs. Už manām waizaschanam winsch taifni atbildeja, fa gaidot iſiweſelofchanos, lai ahtraki waretu iſeet atlikuſho fodu, un fa sahkumā, eepreeksch foda fahlfchanas, baidijees, fa to nepaſrzeetifschot. „Bet tagad,” winsch peebilda, azim pеe-mirkhdams, „leeta darita. Iſeefchu pahrejo ſlaitu ſteenu un tad ar ziteem mani noſuhtis už Nertſchinſlu, bet es zelā iſbehgſchu! Katrā ſinā iſbehgſchu! Kaut tilai mugura ahtraki ſadſihu!”

Un weſelas pеezas deenas winsch ar ilgoſchanos gaidija kad wards atstaht flimnizu. Gaidot winsch reiſem bija ſoti jaunrs un joſkojas. Es uſfahku winu pahrpriſit par winu pеedſih-wojuumeem. Winsch gan drufku fa-ihga pee ſcheem waizaju-meem, bet atbiļdeja katrreis atklahti. Bet kad winsch noſrata, fa es pеeklauweju pee wixa ſirds apſinas un mehginiu winā fazelt kaut zik ſawu darbu noschehloſchanu, tad už mani noſta-tijas til nizinoſchi un augſprah̄tigi, it fa es pеepeschi wina azis buhtu valizis par kahdu maſu mulka puiku, ar kuru ne-war pahrunat lā ar kahdu pеe-auguschu.

Bat tā lā libdszeetiba un ſchēlumis pret mani parahdijsas wina fejā. Tad winsch noſmejjas par mani til weenteegēem ſmeekleem, bes lahdas ironijas, un esmu pahrleezinats, fa winsch lahdreis weenatnē, eedomajotees manus wahrdus, warbuht no-

ſmeſeſes pee fewis daſħas reiſes. Beidsot wiſch atſtahja ſlim-nizu ar wehl ne pilnigi faſſijufchu muguru; es ari fchoreiſ ifrakſtijos un abi kopa to atſtahjam: es uj zeetumu un wiſch fargu namā, kur wiſch jau agrak uſturejās; fchkirotees wiſch man ſpeeda roku.

Domaju, ka Orlovs to darija tavebz, ka fchai brihdī wiſch bija ta ka pameera ar fawu ſtahwokli.

Rihtā winu pehra pa otrām lahgam . . . . Likai waſaros muhſu kaſarma iſſkatijas ka zilweku dſihwoklis; tikai tad es dabuju redſet favus beebrus-areſtantus ka ihſius mahjineetus.

Deemu wiſi bija tahdi baiſigi, gaibija kurā katra brihdī kahdu „wirfneeku“ atſkreljam. Schahdu tahdu „iſprawniku“, majora un zitu lekebžu, fuheju te bija Deewa ſwehtiba.

Wakaros, tikko aiftaifa kaſarmas, areſtantos rodās pawifam zita dſihwiba, ihſius mahjas gars. Wiſi tuhlit noſtahjas favas weetās un karts kaut ko ſtrahdā. Bits lahpā ſahbalus, zits fchui kaut kahdu drehebes gabalu; wahrdu ſakot, karts ſtrahdā ko waredamis.

Kā wiſur zitut, ta ari muhſu ſtarpa bija fawu beſdarbji, kuri noſehduſchees kahdā kaktā, us iſſlahteem paſlahjeem it omulgi „ſita trumpas“.

Gandrihs katra kaſarmā weenam areſtantam bija zahds paſlahjis, tauku ſweze un wezās, treknas, taukeem noſmuſinatas kahrtis. Ihypachneels fchos krahmus iſnomaja „ſpehlmaneem“, ta apmehrām par peepadſmit ſapeikam par nafti; fchi tad ari bija wina weeniga pelna, wina darba lauks.

Spehlmani wiſbeeschaki mehdja ſiſt uj „trihskahrti“ un pee tam wehl mafaja ſtaidru naudu.

Karts ſpehlmans iſbehra few preekſha us dekifha wiſu naudu, zil nu tas bija pee roka, un ahtaki ne-atſtahja kahrtis, kamehr waj nu bija noſpehlejis pats beidsamo, waj atkal iſſuhjis ſaweem beebrēm vehejo graſi.

„Spehleſhana“ jeb trumpoſchana wilkas gandrihs zauru nafti, un daſhreis pat lihds gaifmai, kamehr bija jataifa kaſarmas walā.

Muhſu un ari wiſas zitās zeetuma kaſarmas bija arweenu - kahdi nabagi, klaidom, kuri fawu nabadiſbu bija waj nu kahrtis noſpehlejuſchi, waj atkal noſebrufſhi; daſchi no teem bija jau peedſimufſhi nabagi.

Laſitaj ſarbuht brihnifees, tad ſaku „peedſimufſhi nabagi“. Patteefcham muhſu tautā ir un buhs laudis, kureem, ta ſakot, nolemtis valiſt muhſchigi nabageem.

Schee lautini isskatas arweenu kā aijmirsti, noslumuschi, un atrodas muhschigi zitu wehrdsibā; wisbeeschaki pēe peepefchi „eedfīhwojufcheemees, pa-augstinateem besdarbjeem preelfch issuhfti-fchanas“. Leekās, kā schee nabadsini buhtu pāfaulē weenigi tāpehz, lai waretu zitus apkalpot, lozitees sem fweefchu waras. Nekahdi apkahkti, nekahdi laimes gadijumi tos newar pataisit bagatus; tee ir un paleek nabagi.

Liklihdjs kahdā kasarmā fahka „trumpot“, tuhlin weens no tahdeem peekuhlas par „apkalpotaju“; „trumpmanī“ ari newareja bes teem istikt; winus fadereja uš wisu naakti par 5 kapeikam.

„Apkalpotaja“ galwenačais usdewums bija stahvet uš „wakti“.

Wineem bija jaſtahw preelfchnamā wairak flundu no weetas, pēe 30 grahdu ūlas, un ja-ušmana katrs trofknits, katrs folis pagalma.

Ulez-majors un fargi war kura katrā brihdi eerastees zee-tumā, pat pāfchā pušnakti, un wai tad fpehlmaneem, ja tos peekehra.

Ja peepefchi fadfirdeja atflehgū tirkfākefchanu kasarmas durwis, tad jau bija par wehlu nosflehyt fahrtis, nopusht uguni un nolistees gulet. Bet tā kā nu fargeem, „apkalpotajeem“, tahdās reijs flahjās deesjan plahni, tad fchabda pāhrskatifschanas notilas tikai returnis. Mani gauscham uſtrauga darba de-weju bahrgā, neschehligā apeefchanas ar „apkalpotajeem“, kuri, war teikt, nōpirkti par neezigajām pēezām kapeikam.

„Naudu nehmis — falpo!“ Tas ir darba deweja pamata teikums, uš kura iſpildifchanu tas fpeesch nabaga apkalpotaju ar ſwehrisku zeetſerdibu un nelectigu waru.

Neschehligais darba dewejs par neezigajām kapeikam nem it wisu: nem ſweedrus, nem weſelibu, un pē tam wehl neku-nās leelitees, fa parahdot „ſchehlastibu“. Pēedſehruſchais bes-darbis mehtā naudu uš wiſām puſem, bet fawu apkalpotaju tas wiſada ſinā rauga nokrutscht; fchi parahdiba nemahjo zeetumā ween pē „trumpmaneem“, bet wiſā plafchā pāfaulē.

Jau reis mineju, fa wakaros wiſe areſtantī kaut ko ſrah-daja, iſhemot tikai „trumpmanus“. Bet bes fcheem „trump-maneem“ kasarmā wehl bija kahdi pēzi zilwei, kureem nebija it neka ko darit; wakaros tee nolikās tuhlit gulet.

Mana laſcha atradās pē pāfchām durwim; otrā puſe taifni pretim manejai bija Akima Akimitscha weeta; muhsu laſchu galwgalī bija zeeſchi kopā. Akims Akimitschā mehdja arweenu lihds pūlsten defmiteem — weenpadfmiteem wakarā kaut

ko strahdat; winsch mahzeja taisit daschadas leetinas, un darba tam ari nekad netruhla, jo pilsehtneeki arweenu kaut ko pastelleja un ari deesgan labi famalkaja.

Beidsis darbu tas pamurminaja kahdus pahtarus un meerigi nolikas gultā. Deewa bijaschanā un smeeekligi pahrsipihletā kahrtibā winsch bija nogrimis libds besprahtitai; kā jau wiši mulki un stulbi ūautini, tas feiwi tureja par guvrako zilwetu paſaulē.

Winfch man reebās jau pirmajā azumirkli, tuhlit kā to eeraudſiju. Atminos, ka pirmajā deenā dauds pahrdomaju par Ultimu Ultimfchu, un newareju nobrihnetees, kā tahds zilvezinsch, kuxam tatſchu fadſihwē tik weegli kahpt „us augfchū“, kā tahds warejis eekluht zeetumā? Wehlak, par winu pastahstischiu ko ūhkaku.

Tagad ihfumā gribu eepaſihſinat laſitajus ar muhku kaſamas apdihiwotajeem, kuri ilguš gadus bija mani weenigee behdu brahki, mani ūuwafee.

Pa kreiſi no manas laſhas bija eeweetoti daschi Kaukaſa kalmaju apdihiwotaji. Schee ūautini pa leelakai dalač bija foditi laupiſchanas deh̄ un atfuhitii pee ſpaidu darbeem us noteiltu laiku, „laboſchanas noluhkā“.

Diwi no teem bija leſginu tautibas, weens tschetſchins un kahdi trihs Dagestanas tatari. Tschetſchins iſſlatijas atbaibofchi druhm̄s: gandrihs ne ariveenu nerunaja, tikai pastahwigi ſchkeledam̄s tā reebigi, ūauni ūmaidijs. Weens no leſgineem bija jau ūipri wezs, garu teeju degunu; tas iſſlatijas kā ihſis ſlepkaiva. Turpretim otrs, Nura, jau no paſcha pirmā azumirkla atſahja ūoti patihkamu eefpaidu. Winsch bija zilwets paſchos ſpehka gados, wideja auguma, bet ſpehzigs kā Herkules, gaifchilām azim un no agrakas jaſhchanas drusku valihkām kahjam. Wiss wina ūahws bija faſkrambats no ſchkehppeem un lodem. Kaukaſa winsch bija diſhwojis meerā; tikai retumis peeweendamees nemeerigajeem kalmaju apdihiwotajeem winsch bija uſbruzis ūreeveem.

Zeetumā Nuru wiši mihleja. Winsch bija ariveenu jautrs, pret wiſeem laipns, meerigs un peetizigs; daschreis gan tas ar reebumu noluhlojās nezilweziſlaja zeetuma diſhwe. Nura libds besprahtitai wareja faſklaſtees par ūatru ūahdibū, ūahpſchanu un netaiſnibū, bet pats winsch ūahdos nekad ne-eelaidās, labal pawirſijas ūahnus.

Nura wiſa ūawa ſpaidu ūaika nenoſaga otram ne maſako neezinu, pat ne-iſdarija nekahdas aplamibas. Winsch bija par

dauds deewbijigs; us katreem muhamedanu fwehtkeem tas gaiweja ka ihsts fanatikis un zauram naktim skaitija pahtarus. Wisi zeetumneeki winu mihleja un zeenija.

„Nura — lauwa,” tee mehdsia teikt, un schis nofaukums winam ari palika. Nura bija pilnigi pahrleezinats, ta vebz noteikta spaidu laika notezeschanaas to fuhtis atpakaal us Kaukasiu.

Man leekas, ka winsch buhtu pat miris, ja kahds tam schio zeribu buhtu laupijis. Jau pascha virmaja deenā es Nuru ee-wehroju. Un taifnibu fakot, newareju ari palikt ne-eewehehojis wina laipno, simpatisko feju, launo, druhmi fajutuscho zeetumneeki starpa. Virmo reissi fateekotees winsch man garam ejot ussita kahdas reises us plezu un ta labfirdigi pasmehjās. Gefahkumā nenopratu, ko tas ihsti nosihme. Wehlak dabuju sinat, ka winsch ar to gribejis man parahdit fawu draudsbu un lihdsjuhtibu; sinadams, ka man toti gruhti nahlas peerast pee schis zilwela nezeenigās spaidu dīshwes, tas alasch mehginaaja mani usjautrinat un pahrleezinat, ka winsch mani buhfchot aissstahwet.

Af, tu labais, naīwais Nura!

Dagestanas tatarai bija wisi trihs meešigi brahli; diwi bija paivezi, bet trefchais, Alejs, bija apmehram 20 gadus wegs, no isskata pat wehl jaunaks. Wina lašha atradas tuhlit blakus manejai.

Aleja skaitais, gudrais, labfirdigi naīwais isskats mani skaitija jau no pascha pirmā azumirkla, un es biju preezigs, ka wareju buht wina tuwumā.

Wina jaunkas ihpaschibas bija redsamas us wina skaita, war teikt, skaitoschā gihmja. Aleja smaids bija tik behrnischligs, wēnteefigas uslizibas vilns un wina leelās melnās azis raudījās tik mihi, peeglaudofchi, ka es us winu luhkodamees fajutu sawadu patihkamu apmeerinajumu, war teikt, atveeglinajumu fawās skumjās.

Alejs bija gluschi newainigs eeflodjits zeetumā. Wehl dīmtenē efscheem wezakee brahli bija Alejam reis teikuschi, lai tas nemot schlehpū, sehschotees sūrgam mugurā un jahjot teem lihdsi. Wezaku zeenischana pee kalmaju apdīshwotajeem ir tik aplama, ka Alejs pat ne-eedomajees brahleem prafit, us kureeni jajahj. Brahli turpretim turejuschi par newajadsigu winam to teikt.

Wina noluhks bijis zelā usbrukt kahdam armenu tirgotajam, kuru tee ari noštuschi un aplaupijuschi. Wehlak winu

darbs nahzis gaismā un teesa wiſus ſeſchus brahļus noſodiju-
ſe ar vēbreenu; wiſeem atnemtas fahrtu teefibas un pehzač
wiſi atſuhtiti uſ Šibiriju pee ſpaidu darbeem.

Wiſa leelā „ſcheblaſtiba”, ko teefi parahdija Alejam, kā
newainigam, bija tikai vamaſinats ſpaidu laiks; wiſch bija
atſuhtits uſ tſchetreem gadeem.

Brahli winu mihleja kā ſawu azu raugu. Kawifam neti-
zami, un tomehr pateefi, kā Alejs atſtabja ſcho nolahdamo
moku perelli, zeetumu, tilpat newainigs, neſamaltats, fahds
bija atnahzis.

Neſkatotees uſ ahrejo mihklulibū, Alejam bija zeets, ſpeh-
zigs rafslurs. Wehlaſku eſ ar wiſu itin labi eepaſinoſ. Alejs
bija ari loti ſmalſjuhtiņgs; katra netaiſniba, katra rupjiba fa-
zebla wiņa reebumu; tahdās reiſes wiņa ſkaiftas ažiſ mirdſeja
kā kwehloſčas, ogles.

Striħdos wiſch pats nekad ne-eejaužaſ, bet ari nekad
nelahwa fewi no ziteem apmaukt, arweenu mahzeja aiffſahwetees.

Sahkumā mehs ar Aleju fatikamees tikai retumis, tad ar-
weenu beejchaki.

Wiſch tħfā ſaifā eemahzijās freewiſki runat; turpretim
wiņa brahli to newareja panahkt wiſā ſawā ſpaidu laikā. Bee
tam wehl Alejs bija loti guðrs, weenkaħrfch un jau dauds ko
zeedſiħmojis.

Reiſ, jau labu laiku pehž manas atnahlfchanas pee ſpai-
deem, eſ guleju uſ ſawas laſčas un paħrdomaju kaut ko nepa-
tiħkamu, ſpeedoſča. Alejs waħaros arweenu meħdja ko strahdat,
bet ſħoreiſ tas tapat kā eſ bija nogulees un ročas pār galwu
paħrlizis kaut ko paħrdomaja.

Peepeſchi wiſch eejautajās: „var ko eſ domajot?” Es
wiſu ſinkahrigi uſſtatiju. Man ičhis peepeſčais jautajums
iſliks loti dihwains. Bet tuwaku apluhkojot, nomaniju, kā
Aleja fejā atſpoguļojās tik dauds apſpeeftu ilgu, kā wiņa fejā
faħpiġi raufiijās.

Wareja redjet, ka wiñam ičhai briħdi bija tik nepanesami,
tik gruhti, kā tħri waj ſiđi luħsa! Es wiñam to teizu.
Wiſch tikai nopuhtas un ruħgti paſmaidija. Man loti patikas
ičhis wiņa miħlais, firſniġais behrna ſmaids.

„Tu, Alej, tikko domaji var fwehkeem Dagestanā?” es
wiñam jautaju. „Tagad tawī mahjineeki pateefčam wiñus
ſwinot vreezajās.”

„Ja,” wiſch atteiza un ažiſ tam eeswehrojās; tas bija
uſtraukts. — „Bet kā tu fini, ka eſ var to domaju?”

„Kà nu nefinat. Waj tad tur naw dauds labaki, jaukaki,
nekà fchini peklé?“

„Ai, labak nepeemini brihwibū!“

„Tawā dsimtenē tagad warbuht feed jaukas pułes?“
Alejs bija loti usbudinats.

„Klaufees, Alej, waj tew fahda mahfa ari bija?“

„Bija gan, bet kapehz tu tà jautà?“

„Wina laikam loti fkaista, warbuht tikpat fkaista kà tu?“

„Kas nu es preelfch winas fkaistuma! Wina bija tahda
fkaistule, kà otras tai lihdsigas Dagestanā newar atraſt. Ai,
zil mana mahfa fkaista bija! Tu wehl tahdu sawā muhſchā
ne-efi redſejis! Ari mana mahte bija fkaistule.“

„Waj mahte tewi ari mihleja?“

„Nefinu, kà tu tà wehl wari jautat. Es biju sawas
mahtes mihlakais dehls un tizu, kà wina wehl tagad par mani
ne-iffakami behdajas. Wina mani mihleja wairak kà manu
mahfu, wairak kà wiſu zitu pafaulē.... Wehl fchonakt to
ſapni redſeju; ai, zil ruhgti wina par mani raudaja!....“

Alejs apklusa, un fchowakar wairs ne wahrdina nerunaja.
Bet no fchis reiſes winſch arweenu tihkoja ar mani farunatees,
faut gan aif zeenibas, kuru tas pret mani nefinu kapehz fa-
juta, nekad pirmais ne-uffahka farunas.

Alejs bija gauscham preezigs, kaf to fahdreib usrunaju.
Es winam ifjautajos trusteeem fchlehrfan par Kaukasu un
par wina agrako mahjas dsihwi. Brahli Alejam neleedſa ar
manim farunatees; tas wineem bija pat patihlami.

Wini, redſedami, kà es arweenu wairak eemihlos Aleja,
ari palika pret mani laipnaki. Alejs man wiſur valihdſeja pee
darba un kafarmās, un tas, kà rahdijas, winam loti patika,
ja wareja man faut kà pakalpot. Un fchai fahrē, patift, nebija
ne masakas ſemofchanas, peelihſchanas, lai waretu few fahdu
labumu eemantot, bet to winſch darija no tihras draudſibas,
kuru tas pret mani fajuta.

Alejs bija gauscham tſchakls un ari praktiſki ſapratigs.
Winſch iſmahzijas labi fchuht krelius, labpit fahbakus un ari
fcho to no galdeeka amata. Brahli winu par to uſteiza un
labprahit lepojās ar wina panahkumeem.

„Dſirdi, Alej,“ es winam reiſ teizu, „kapehz tu ne-iſ-
mahzees ari laſit un rafftit freewifli? Sche Sibirijā tas tew
nahkotnē wehl war noderet.“

„Gauscham gribetu! Bet no kà lai eemahzoz?“

Waj tad te zeetumā masums tahdu, kas prot lafit un rakstīt! Ja wehlees ween, ari es tevi waru eemahzī?"

"Ai, išmahzi tad mani!" un winsch pēcehlees fawā lašā sehdus, rokas fanehmis mani luhdsfoshi usfstatija.

Mehs eesahkām mahzītees jau nahlofchā wakarā. Vlān bija Žaunās Deribas kreewu tulkojums — weeniga grāhmata, kuru zeetumneekem ne-aīsleedsa lafit. Ves kaut kahdās abbezēs, weenigi no šīs wežās grāhmatas, Alejs išmahzījās mās nedēļās loti labi lafit. Vēbz kahdeem trim mehnefcheem winsch jau fālādri fāprata grāhmatas walodu; winsch mahzījās loti zihtīgi. Reis mehs kopa ar Aleju iſlaſijām wiſu ūalna sprediki. Es no maniju, ka winsch daščās weetas ihpaschi usfwehra, ifrunaja ar juhtam.

Es jautaju, kā wiņam patiķ ſchī ūalna spredikis? „Ja,” winsch atteiza, „Jesuſ gribēja glahbt nabaga apſpeatos brahļus, kuri wehl tagad naw iſglahbti... Ai, zīk tas jauki, preeksch wineem strahdat!”

„Bet kas tew tur wiſwairak patiķas?” es wiņam jautaju.

Ta weeta, kur winsch teiz: „peedodeet no ūrds un mihejeet ūawus cenaidneekus.” Ai, zīk ſhee wahrdi jauki ūan...” Alejs atgrieſees pee ūineem brahleem, kuri bija nollaukſjuſches muhsu farunā, fahfa ūineem kaut ko ūahstīt. Vini ilgi un nopeetni farunajās, un tikai pa laikam palozīja galvās, kā apstiprinadami iſteikto.

Vēbz tam brahli atgrieſās pee manim un apstiprinaja, ka Jesuſ efot bijis prāweets, ka winsch darijis brihnumus; winsch iſtaſijsis no mahleem putnus, eepuhtis teem dīshwu diwaſchu un tee fahkuſchi laiſtees.... ari wiņu grāhmatas tas „ſlahwot” usrakſtīts.

To teikdamī wiņi bija pīlnigi pahrleezināti, ka Žeſu uſflawedami, tee man dara leelu patiķchanu. Alejs turprietim bija laimigs, ka wiņa brahli mani tā eeweheroja, man tuwojās.

Rakſtīſchanas mahzība ari mums gahja loti ahtri uſpreekschu.

Alejs bija dabujis kaut kur papiri, tinti un ſpalwu, un kahdos diwos mehnefchos eemahzījās labi rakstīt. Brahli no tam loti bija pahrsteigti. Vini preeklam un lepnumam nebija gala, tee nesinaja kā man par to pateiktees. Bee darba, ja mums gadījās kur kopa strahdat, tee man arweenu palihdseja un bija pat laimigi, ka ūineem to atlāhwu.

Un Alejs? Nu, taš mani miheja tapat, kā brahļus.

Nekad ne-aišmirſiſchu to brihdi, kad Alejs atſtahja zeetumu. Mehſ pagahjām fahnus, aif kaſarmam, un Alejs mani aplampis gauſchi raudaja. Lihds ſchim wiſch wehl nekad nebija mani buſchojis un ari raudajis.

„Tu man tildaudſ laba darijis, ka mans tehwſ un mahte naiv un ari newaretu tildaudſ darit, tu mani pataiſiſi par zilweku; Deewſ tew to atmalfas, bet es tevi nekad, nekad ne-aiſmirſiſchu . . . .“ Kur gan tagad mans labais, mihiſais, mihiſais Alejs? . . .

Bef nupat minetajeem kalmaju apdſihwotajeem muhſu kaſarmā bija eeslodſits wehl weſels bars poļu, kuri bija atdaliuſchees gandrihs ſewiſchki, ar pahrejeem areſtanteem nemaj neſatiſlaſ.

Reis jau teizu, ka ſhee poļi zaur fawu naidigo iſtureſcha nos pret ſpaideſtajeem freeweem ari no wiſeem ziteem tila eenibſti. Wini bija pawiſam kahdi ſeſchi, wiſi wahja, flimiga rakſura. Daſchi no wineem bija ari iſglihtoti; par teem runaſchu wehlaſ pamatiſaki. Manas ſpaidi dſihwes wehlaſkos gados dabuju no wineem ari daschas grahmatas. Virmā grahmata, kuru fawā ſpaidi laiſla iſlaſiju, atſtahja uſ mani ſtipru, dihwainu eefſpaidi. Par ſcheem eefſpaideem wehlaſku paſtahſtichu laſitajam lo tuwaki. Preelſch manis ſcheem eefſpaideem fawſ ihpaſch ſwars, bet eſmu pahrliezinats, ka dascheem wini buhs gluſchi neſaprotami. Neiſbaudiſis, par daschām leetam nemas newar ſpreest.

Tiſchhu weenu: tiſumikſi ſpaidi ir breeſniigaki par wiſam iſiſkam motam.

Weenkaſahrſch ſilweks, eegahjis zeetuma ſpaidoſ, atrod preelfch ſauejuſ, ſew lihdſiguſ un warbuht pat wehl attihiſtitakuſ. Sinams, wiſch paſaudejis daudſ: dſimteni, feetu un behrnuſ, bet behdu brahli, poſtoſchā nabadiſa paſlikuſchi tee paſchi, kaſ bija dſimtenē.

Bet iſglihtots ſilweks, kuram jazeeſch tas pats kaſ weenkaſahrſham, ſaudē neſalihiſfinami wairak par pehdejo. Winam jaſafkalda wiſas fawas juhtas, gara pratiſumi un paraſchas, tas ir peespeetis eedſihwotees ſew nezeenigos apſtahſkos, elpot ſilweka nezeenigu gaifu . . . . Wiſch ir tiſpat ka no uhdena iſwilkti ſiws . . . . Un beeſchi ween preelfch wiſeem weenadas moſas winam deſmitreis fahpigakas. Tas jau buhlu pat tad, kaſ ſchai ſmirdoſchajai dſihwei wajedſetu upuret weenigi tiſai materialos paradumus.

Poli wiſi bija eeriſkojuſchees paſopus, wiſi ta ap weenu weetu. No wiſeem muhſu kaſarmas zeetumineeſeem poli eeredſeja

tikai weenu schihdu, un to ari warbuht weenigi tapehz, fa tas wineem nodereja usjautrina schanai.

Muhfu schihdeli labi eeredseja ari ziti arestanti, faut gan wiſi, bes iſnehmuma, par winu fmehjäſ. Winsch pee mums bija weens weenigs, un es ari wehl tagad newaru winu peeminet bes fmeekleem. Katru reij, kaf es uſ winu paſlatijos, man tuhlit eenahza prah̄ta Gogola „Tarkelis“, is „Tarass-Bulba“, kurſch nogehrbees, lai waretu ar fawu schihdeeti natti pahrgulet kahdā ſlapī, tuhlit palikas brefmigi lihdsigſ zahlenam.

Eſajs ſomitschs, muhfu schihdelis, tifpat fa diwas uhdens piles weena otrai, bija lihdsigſ tilko iſwehluſcheemees zahlenam. Winsch nebija wairs jaunais, ta ap peezeſmit gadeem, loti wahjsch, willigs un ihſts muſkis.

Winsch bija nekaunigſ, uſpuhtigſ un pee tam wehl brefmi, glehwulis. Brihnumſ, fa winsch wareja wehl iſturet ſefch-deſmit pahtagas zirteenuſ, ar kureem winu ſodija. Winsch bija atſuhtits uſ Sibiriju ſlepławibas dehł; uſ gihmja tam bija eededsinatas daschbas „fauna ſihmes“. Tuhlit pehz eededsinatschanas ahrſts winam bija eedewiſ kahdas fahles, ar kuram wareja deguma ſihmes iſdeediat; zeetumä winsch ne- uſdroſchinajas ſcho „ſmehri“ iſleetot, un megrigi gaidija fawus diwpadſmit gadus, pehz kureem tas apſolijsas wiſadā ſinā nodſiht „ſihmes“.

„Gandribj waj nebuhs eefpehjames apprežetees,“ winsch man reiſ teiza, „bet es tokſe gribu prezeteſ.“ Es ar ſomitschu bijam labi draugi. Winsch bija mahzijeſ juweleers un tapehz tam ari fpaidos bija weeglaka dſihwe; muhfu vilſehtina nebija neweena zita juweleera un ſomitscham bija darba pilnas rokas, zaur to winsch ari iſložijsas no gruhtajeem fpaidu darbeam.

Saprotams, fa winsch bija ari auglotajs un aijdewa wi-zeem zeetuminekeem naudu „uſ prozenteem“. Winsch jau bija atſuhtits uſ zeetumu kahdu laiku agrak par mani, un kahds polis nehmäſ man jo fmalki apratſtit wina atnahlfchamu. Tas ir loti fareschgiſ ſoks, kuru atſtabſiſcha wehlak; par Eſaju ſomitschu mums wajadses wehl daudſ ko ſtabſtit.

Bes jau minetajeem, muhfu kaſarmä peemita wehl kahdi tſchetri weztizibneeki, no kureem weens weziſ bija iſ Starodubo-was fahdschas; kahdi diwi, trihs maſtreevi, druhmi lautini, leſeem gihmijeem un maseem teeveem deguntineem; ſhee jau bija noſitufchi kahdus aſtonus zilwekus.

Tad wehl dasch' nedaschadi noſeedſneeki: pulks naudas wiltotaju, no kureem weens bija muhfu kaſarmas „joſu Be-teris“; beidſot wehl daschi druhmi, behdigı lautini, kuri bija

wifadi apzirpti, iſkehmoti ; tee bija ariveenu kluſi, naidigi, ſchkeeleja, un bija nonehmufchees wehl daudſ gaduſ ! à ifturetees — wifu breeſmigo ſpaidu laiku.

Wifas ſchis ainā ſidoja manu azu preefchā jau no paſcha pirmā moku brihscha, no pirmā wakara zeetumā. No ſchis deenās elpoju ſhwus duhmuſ un putekus, dſirdeju tikai lamaſchanos, lahstuſ, gaudaſ, ſehſchu ſchwadſefchanu un nelaunigus fmeeklus.

Uſ plikeem dehteem nolizees gulet, tikai pagalwi paliziſ kahduſ wezus drehbju gabalus (ſpilivena man wehl nebija), wehl ilgi walſtijos un newareju aiſmigt, laut gan biju pawifam no-mozits, nobeigts no wifeem pirmā ſpaidu deenās breefmi-gajeem eefpaideem.

Bet mana jaunā dſihwe wehl tagad tiklo eefahſas. Wehl man ſtahweja preefchā daudſ kaſ, no ka wehl nekad nebiju ne eedomajees, ne ſapnojis... wifa breefmiga nolahdamā ſi idu dſihwe.

5. Pirmais mehnēsis.

Treſchā deenā pebz ſawas nonahſchanas zeetumā mani iſ-fuhtija pee darba. Scho deenu es wehl ſotī labi atminos, lai gan tani nekaſ fewiſchls ne-atgadijās ; bet es tomehr turpinaju pebz wiſa kahri noraudſtees. Wifas ſchai trihs pirmajās deenās mani noſpeeda ſmagas juhtas. „Nu ir gals manām zelofchannam ; es tagad zeetumā !“ es ſew atkahroju, „ſche mana oſta preefchā daudſ gadeem, daudſ ilgeem gadeem, mana dſihwes weeta, kura nonahku ar tik ſahpigām juhtam... Bet kaſ ſin ? Warbuht — ſad pebz daudſ gadeem man ta buhs ja-atſtahj — wehl to noſchehloſchu ! . . .“ es peemetinaju ar rubgtumu un no-drebeju pee tām domam,zik ſotī zilweks pee wifa war peerasti. Wifit areſtantī ar ſinkahribu noſlatijs uſ mani, jauno peenah-jeju, un pee tam nelaipni un launi. Sinams, fa es toreiſ wifu ne-eefpehju ſinalki eewehrot ; fa ſtarp launajeem bija ari daschi draudſigi ſlati. Wiflaipnaki pret mani ifturejās Aklīs Aklinitſch. Starp zitām druhmajām ſejam tomehr redſeju ari daschas jautras un patiſkamas. „Wifur ir launi zilweki, bet tomehr ſtarp teem ari labi,“ es ſewi meerinaju, „kaſ ſin ? Schee laudis warbuht nemaf naw tik daudſ launaki par teem ,pahrejeem‘, kaſ dſihwo ,ahrpuſ‘ zeetuma.“ Es gan pee ſchim domam netižigi papurinaju galwu, bet — ak Deewō ! — taut jel toreiſ buhtu ſinajis, ka ſchis manas domas tatſchu pateefas !

Tur veemehram bija kahds arestantis, kuru tikai pehz dauds gadeem pilnigi mahzijos pasiht, lai gan winsch alasch bija ap mani un manā turwumā. To fauza par Sufchilowu. Tiflibdi tagad eedomajos arestantus, kas nebija „fliftaki“ par ziteem, tad atminos winu. Winsch man schad tad pakalpoja. Man bija ari otrs pakalpotajs. Paschās pirmajās deenās Akims Akimitschs jau man eeteiza kahdu arestantu, — Osipu, teikdams, ka par trihsdefmit kapeikam mehneši winsch man iswahrifhot kahdu deenu fewischku ehdeenu, ja kcona man tik pretigs efot un man efot lihdselli ehst fawu ehdeenu.

Osip bija weens no teem tschetreem pawahreem, kuri no arestanteem pascheem bija ewehleti muhsu abās kulfnas. Wini negahja pee darba, bet zepa maiši un wahrija kahpostus. Osipu gandrihs aijween iswahleja par pawahru un winsch ari tikai us ihfu laizinu kahdreib atfazijas no tam, kad to pahrnchma behdas un ari wehlefchanas peegahdatees brandwihnu. Winsch bija loti godigs zilweks, lai gan sche bija eekluvis kontrbandas dehl; bailigs lä faktis, fewischku no pahreena, lehns un laipnige.

Ar sche Osip es fatiku loti labi. Kas atteezas us lihdjelteem, ehst fewischku ehdeenu, tad to newajadseja dauds. Pa mehneši man preefch tam isgahja tikai rublis, faprotams, maije bija kcona un ja nerehkinia to, ka pa reisem eestrehbu ari kcona kahpostus, kad biju loti ishalzis, pee kureen ar laiku ari peeron. Es alasch nöpirkos pa deenu pa mahrzinai galas, kura seemu tikai grafs mafaja un kuru atnesa atsiawneeki no turgus preefch wifeem arestanteem un par nefashchanu nenehma ne kahdu fewischku mafku. Ari tabaku, tehju, wegus un ta tahlaat tee pahrnese, tikai ne branwihnu.

Bet bes Osipa man pakalpoja ari Sufchilows. Es winu ne fauzu, ne mekleju; winsch ta fakt mani atrada un man peebahwajas, nesinu pat lä un no kura laika. Winsch fabka man majgat drahnas un wifadi pakalpot, uswahrija man tehju, nonesa manus kamsokus falahpit, tschetreib mehneši eefmehreja manus sahbatus un to wiſu darija noveetni un apsinigi. Amata winam nebija nelahda un lä likas tikai no manis winsch dabuja kahdu kapeiku. Es winam mafaju, zik eefpehju, t. i., grafcheem, un winsch latreib ar to bija meetā. Winsch bija weens no teem lautineem, kuri nekad nefehj eedsihwotees un kuri pee mums derneja pee „trumpmanem“ par fargeem, usmanot, waj ne-usnahk kahds no pahrraugeem. Sufchilows bija noschehlojami majs, un winu usstatot man satreib wina

eeschehlojās, lai gan nesinaju pat kapehz. Sarunatees ar winu es ari newareju, jo winsch to nemahzeja un nahjās loti grushti un winsch tikai tad atdfishwojās, kaut beigās usdewu winam kaut fo padarit, kaut fur no-eet, fo pagahdat; vahrleezinajos pat, ka ar to winam dariju preeku un patikschamu. Par winu reisem fmehjās arestanti par to, ka winsch zelā us Sibiriju, mai-nijees' par farkami kreksu un fudraba rubli.

Luhk, par fcho neeka zenu, par kuru winsch fewi pahrewees, fmehjās arestanti. Mlaintees nosihmē pahrmaintit ar kahdu zitu wahrdeemi un saprotams ari ar likteni. Zik dihwaina ari ne-isleekas fchi lecta, bet ta tomehr ir pateesiba un manā laikā beeschi notikās. Sahkumā gan to negribeju tizet, famehr beigās pats fawām azim to peeredseju.

Tas notika fhahdi. Teek suhtita kahda partija arestantu us Sibiriju. Tur eet daschadi: zits pee fodu darbeem, zits us sawodu, zits us nometinafchanu; wiši eet kopā. Kaut fur zelā, nu, teiksem Bermas gubernā, kahds no suhtiteem wehlaš mainites. Peemehram kahds Michailows, slepkawa, ne-atrod preefsch sevis par eeizamu eet us daudseem gadeem pee spaidu darbeem. Peenemsim, winsch ir wilstigs, flihpets, sin fawu leetu; luhk, winsch nowehro kahdu no fawās partijas papraslaku, padumjaku un kuram famehrā nospreests dauds masaks sods: waj nu us sawodu us nedauks gadeem, waj us nomeschanos waj ari pee spaidu darbeem, tikai us ihfaku laiku. Beidsot atrod Suschilowu. Suschilows teek suhtits tikai us nometinafchanos Sibirija. Winsch jau nostaigais pusotra tuhlfoschu werstu, saprotams, bes kapeikas, tadehk fa Suschilowam netad netveras kapeika, — eet winsch ismozijees, preekus, pahrtizis tikai no krons maises, bes kahda gahrdaka kumofa, krons uswalska, latram palalpodams par neezigeom kapara grafcheem. Michailows eefahk farunatees ar Suschilowu, fa-eetees, pat draudsetees un beidsot pazeenā ari wehl ar brandwihnu. Wispehdigi leek Suschilowam preefschā: waj negribot ar winu mihtees? Es, Michailows, tahds un tahds, nosodits pee fodu darbeem un ne pee fodu darbeem, bet kahda „fewischka nodala“. Tas gan ari fodu darbs, bet fawads, weeglaks, laikam. — Par fewischko nodalu, famehr wina pastahweja, ir pat ne wiši preefschneeki nesinaja pat ne Peterburgā.

Ta bija kahds fewischks, nodalits stuhrits Sibirija, ne-apdshwots (manā laikā tur bija zilwelk septindesmit). Es fatiku pat žaudis, kas dshwoja un deeneja Sibirija un to nepasina, kuri tikai no manis pirmo reisi dsirdeja, ta tur ari

lahda „fewischka nodala“. Likumu swodā tikai par to teikts : „Teek eerihkota fewischka nodala preefsch wißwarigakajeem no seedsneekeem, lihds eewedis Sibirija wisgruhtakos fodu darbus.“ Deesgan flitti, ka ne Sufchilows un neweens pats no muhsu partijas par to nesinaja, ne-ismemot pat paſču Michailowu, kas tikai to nojehdsja, ka spreeshot pehz fawa noseeguma, tur wajaga buht loti gruhti.

„Waj negribi mihtees?“ Michailows usprasa. Sufchilows eedsebrees, tam laba ſirds, pilna pateizibas pret laipno Michailowu un tapehz neſpehi atteiktees. Turklaht winsch ir dſirdejis, ka mainitees war, ka ziti to darijuſchi, taad tur nauw nekas fewischks. Winsch ir ar meeru. Launais Michailows, isleetodams Sufchilowa weentefibu, nopehrk no wina wahrdū par farkanu kreſlu un fudraba rubli un tos eedod leezineeku klahtbuhtne. Rihla Sufchilows wairs nauw peedſehris; bet winu dſirda atkal, nu, ir gruhti atteiktees un atmainitees : ſanemtais rublis nodserts farlanais kreſlis ari.

Ja negribi, atdod naudu. Bet kur lai Sufchilows nem wefelu rubli? Bet ja ne-atdoſk, tad arestanti peefpeedis atdot; us to wini lubkojas jo stingri. Tapehz ja eñi folijees, taliſpildi — un us tam wini pastahw. Ja ne, tad peedaufa, reisem pat noſit waj ari wiſmas eebaida.

Beidsot Sufchilows reds, ka ne-atluhgfees, un ir ar meeru; to paſino wiſai partijai. Scheem, ſinams, weenalga, waj welns rauj Michailowu waj Sufchilowu, tad tik brandwiſnu dabū eedſert us, lihlopeem“.

Nahkoſchā ſtazija fauza Michailowa wahrdū — Sufchilows atfauzas. Kad fauza Sufchilowu, tad Michailows atfauzas. Tobolſka iſſchlikra noteſatos un noſuhtija tos latru fawā weetā. Michailowu aiffuhtija us dihwi weenā Sibirijas nomale un Sufchilowu ſem ſtiprakas uſraudſibas us „fewischko nodalu“, no kuras winsch wairs newareja tilk abra, faut ari gribetu, jo lai peerahda, ka nauw ihſtais Michailows. Sufchilowam nu bija jazeefch funa dihwi par rubli naudas un farkanu kreſlu. Ziti zeetumneeli Sufchilowu apſmehja, tapehz ka winsch bija iſmainijees par til neezigu maffu. Ir parasts iſmainitees par leelakam fumam, peem par wairak deſmiteem rubli, kas preefsch no seedsneeke ir milſifka nauda. Bet apſmeeſchana beidsas drihi, jo Sufchilows bija loti ne-eewehrojama perſona. Es ar Sufchilowu biju nodsihwojis jau daschus gadus kopā. Winsch peefehrás man ar leelu dedſibu. Tas nepalika us mani bes eefpaida un es ar wiu loti apradu. Nekad nepeedoſchu

žew to, ka weenreis, kad Sufchilows nebija išpildijis fawu uſdewumu, winam teizu: „Naudu juhs mahkeet panemt, bet ne fawu peenahkumu išpildit.“ Sufchilows ne-atbildeja ne wahrda un aizgahja išpildit fawu uſdewumu. Pehlaku winſch bija loti nobehdajees. Nemas ne-eedomajos, ka winſch behdajaſ manu wahtdu deht. Es sinaju, ka weens areſtants, Antons Wasiljews, mozijsa winku kahda neeziga parahda deht. Naudas Sufchilowam nebija un man winſch baidijas prasit. Pehz daschām beenam es fehdeju uſ laſchu un Sufchilows stahweja manā preeſchā. Es faziju winam: „Jums, ka rahdās, naudas wajaga parahdu nolihdsinachanas deht Antonam Wasiljewum? Sche buhs wajadſigā fumma.“

No mana peedahwajuma winſch bija, ka rahdijas, loti pahtſteigts; winſch nebija to no manis gaidijis, jo pehz wina domam es biju winam loti dauds jau dewis. Winſch paſkatijas wiſpirms uſ mani, tad uſ naudu, apgrēſas peepeſchi un aizgahja projam. Wifs tas mani loti uſtrauza. Es ſekoju winam un atradu to aiz kaſarmam. Winſch stahweja atſpeedees pret zeetuma ſwanu, ar waigu uſ fehtas puſi aizgreeſees. „Sufchilow, kaſ jums kait,“ es winam prasiju. Winſch neatbildeja itin neka. Es pamaniju, ka wina azis pildijas aſaram. „Aleksandr Petrovitſch, juhs domajeet,“ winſch eefahka raustofchā balfi stahſlit, „ka es jums... ſalpotu par algu... bet... es... es...!“ Taſlak winſch netila, atgreeſees pret fehtu winſch ſahla raudat. Pirmo reiſi katorga redjeju raudoſchu zilwelu. Es winu apmeerinaju. No ta laika winſch ſahla man wehl uſzihligaki ſalpot bet no tilko manamām ſihmem wareja nojaust, ka wina ſrds newareja peedot manu toreifejo iſtureſchanos. Biti areſtanti pеfmehja un pеjokoja winu katra iſdewigā brihdi, pat daschu reiſi kreetni nolamaja, bet winſch negreeja uſ to nekahdu wehribu un apgahjas ar wineem draudſigi. Ja, loti gruhti pasiht zilwela rakſturu, pat pehz daschu gadu kopdiſhwes. Tapehz ari katorga iſrahdijs man uſ pirmā azu uſmeteena zitadaka, neka ta pateeſibā bija; tapehz ari newareju eeraudſit, lai gan zeeschi luhkojos, to, kaſ man bija pеe paſcha deguna. Ir itin dabifli, ka mani aizgrahba wiſpirms eelwehrojamakas parahdibas, kuras warbuht eeraudſiju zitadā, dauds druhmaka weida, neka tās bija pateeſibā. Schi druhmo eefpaidu pawairoja wehl areſtants A., kurſch bija atſuhtits uſ zeetumu ihſi preeſch manas atnahlfchanas. Es sinaju jau eepreeſch, ka zeetuma ſatikfhos ar A. Schis A. pawairoja manas dweyfeles molas un padarija manu zeetuma dſihwi

wehl nepaneſamaku. Schis zilwels peerahdija, zif dſitu war grint. A. bija jauns pilfonu fahrtas zilwels, par kuru jau agrak mineju, ka winsch atstahsta wifus zeetumneeku barbus plaz-majoram. Winsch bija labs draugs plazmajora ſulainim ſedikam. Ihfumā atstahſtichu A—a dſihwes gahjumu. „Nepabeidſis kurſu neweend mahzibas eestahdē un faſtrihejees ar faweeem wezakeem, kuri bija ſoti fabaidijufchees wina netiklaſ dſihwes deht, winsch aifbehga no Maſkawas uſ Peterburgu. Peterburga winsch gribaja ifdarit negehligu nodofchanas darbu, lai waretu fagahdat naudu fawu fahribu apmeerinaſchanai. Nodofchana ne-iſdewās; winu nokehra un nosuhtija uſ desmit gadeem faktorgā, jo winsch bija apmelojis newainigus laudis. A. bija paſchos ſeedu gados un ſodam wajadſeja atſtaht uſ winu ſtipru eefpaidu, bet winsch to fanehma ar leelako ween-aldsibu, pat ne-iſrahidams ne maſako grehku noſchehloſchanu. Likai tas winam nepatika, ka nū buhs ja-atſtahj weeglā dſihwe un jaſahl ſtrahdat. Winam pat iſliklaſ, ka zeetumneeka noſaukums atwehleſ paſtrahdat wehl leelakas negehlibas. Zeetumneeks paleek zeetumneeks, winsch war darit wiſadus launumus; kas tur par kaunu. Es paſini weenu zeetumneeku, kurſch bija noſahwiſ fawu tehwu. Vehz manām domam ſchis zilwels bija daudſ godprahrigals neka A. Es nodſihwoju daudſ gadu ſlepławu un zitu neleefchu ſtarpa, bet tik netikumiflu, tik moralifki grimuſchu ka A. es nereditjeju wairs nekad. Wiſa apzeetinaſchanas laitā winsch iſliklaſ man ka gaſas gabals ar ſoboom, wehderu un nepahrfpehjamu fahri uſ wiſadeem rup-jeem meeſas preekeem. Lai fawu maſako fahribu apmeerinatu, winsch ſpehja meerigam aſnim padarit wiſbreemigalo noſeegu-mu. A. rakſturodams es neko nepahrfpibleju, tavehz ka winu paſini ſoti labi. A. darbi peerahdija, zif dſitu war grint tahds zilwels, kuru nefaſila nekahdas moraliklaſ faites, nekahdi moralifki likumi. Man ſoti reebas luſkotees ſcha zil-wela ſejā, kura bija fawilkta no ſobojoſcheem fmaideem. A. bija, ar wahrdū fakt, moraliffs „quasimodo“. Bes tam winsch bija ſoti wiltigs, ſtaſlu ſeju un pat drufku iſglihtots. Labak war pažeest mehri fabeedribā un badu, neka tahdu zilwelu.

Es jau agraki mineju, ka ſpeegofchana un zitās negehlibas bija eeveefuſchās zeetumā wiſleelakā mehrā. Arestanti par to nebuht nedufmojās, bet ar to fagahjās daudſ draudſigati, neka ar mums ziteem. Plazmajora laipniba, kuru winsch iſrah-dija A—am, peedewa winam leelu fwatu zitu zeetumneeku azis.

A. bija eestahstijis majoram, ka winsch mahkot sihmet portrejas. (Arestanteem winsch stahstija, ka efot bijis gwardijā par porutšchiku.) Majors usaizinaja winu pee fewis, lai us-sihmetu wina portreju. Tur winsch fatikas ar majora fulaini ūedju, kuram bija leels fwaars pee fawa funga un tā tad ari pee wifcem ziteem, kas atradās zeetokfnī. A. speegoja majora usdewumā. Blazmajors tizeja, ka A. teesham ewehro-jams mahkflineeks, waj pat pafcham Brilowam lihdsigs, no luxa ir winsch bija dīrdejīs. Bet neslatoices uj to, ka majors A-u tureja par mahkflineeku, winsch eekrahwa winam dauds reises par ausi, jo winsch domaja: kad tu ari buhtu pats Brilows, kas man tur pa daļu; tu ešt mans zeetumneeks un es ar tevi waru darit, ka grību. Majors ušlīka A-am daschadus mahjas darbus, bet tomehr wehl arweenu tizeja, ka winsch ir leels mahkflineeks. Gihmetnes sihmeshana willas jau weselu gadu. Beigu beigās majors atskirta, ka winu krabpj. Pahrleezinajees, ka gihmetne sahk deenu no deenas wairak atskirktees no originala, winsch breesmigi faslaitas, nopehra A. un eeflodsija winu pee weenkahrscha rupja darba.

Kā rabdijās, tad A. loti noschēloja tos laikus, kad wareja laiskumā dīshwot un našķletees majora kēksi.

Ar A. eeflodsihami pee rupjeem barbeem heidsas masakais arestanta M. wajafhana, jo A. apmeloja winu arweenu majoram un redseet kadehk: M. lihds A. atmahschanai dīshwoja loti meentuligi; winsch nefagahjās ne ar weenu un bija loti gruhtfērdigs. Pret ziteem arestanteem winsch fajuta leelu reebumu. Ziti arestanti atmaksaja M-am wina atturibu ar leelako naidu. M-am lihdsigu kaufchu stahvoklis zeetumā ir loti breesmigs. Gēmefs, kadehk A. noķluvis zeetumā, M. bija nesīnams. Redjedams ar ko darischnana, A. eestahstija M., ka winsch no-fodits newainigs. Domadams, ka atradis few behdu beedri M. winu mehgina ja eeprēezinat; atdewa winam pēhdejo īapeiku un daļu no fawām leetam. Bet A. winu ne-eeredseja jau no pafcha eefahkuma, weenkahrschi tapehz, ka winsch bija godprahrigs un ar leelu nizinafschanu noškatijās uj wiſu, kas nekretnis un kauns. Wiſu, ko M. bija winam pastahstijis, winsch pateiza plazmajoram. Blazmajors gribēja M. atreebtees un spihdsinaja winu wiſadi, tikai bailes no zeetuma komandanta winu drusku attureja. Par to ka M-u apmelojis, A. nemas nesaunejās, bet satizis winu, usškatija to ar sōbojofchu smaildu. M. pats darija mani uj to usmanigu. Pebz kahda laizina A. mehgina ja

behtg ar weena saldata peepalihdsibu. Par fcho behgschanu pastahstifchu wehslaku.

Ari man grubeja peeglauslees, jo winsch domaja, ka es nesinaschu wina dsihwi, un ta padarija manu dsihwi zeetumā wehl ruhgtaku. Es biju maldijees domadams, ka wiſi zeetumneeki buhs nefreetni, jo spreedu pehz eefpaida, kurn atstahja manas fruhjis negehligais A.

Pirmās trijās deenās es staigaju pa zeetokfni apkahrt, guleju us fawu laſchu, dewu krellus fchuht weenam zitam areſtantam un pastelleju us Akima Akimitscha padomu matrazi un ſpilwenu, kurſch bija loti geets. Akims loti no puhlejās manas leetas eekahrtodams; winsch pats uſſchuiwa man uſſegu no fchahdām tahdām lupatam, kuras no pirkos no ziteem areſtanteem. Areſtanti drihksjeja pahrdot krons dojas leetas, ja bija notezejis noteiktais leetofchanas laiks, un ja winas buhtu ari deefin ka ſaplihfuſchas, tafchu gabijās pirzejt. Par wiſu to man bija dauds ko brihnitees. Ja, ta bija mana pirmā fatiksme ar paſh u ta ut u. Es pats paliku peepeschī par tahdu pat noſpeesto ſchku lozekli, par tahdu pat zeetumneeku ka wini wiſi.

Bitu zeetumneeku domas un eeraſchas tapa, maſakais formas pehz, ari manejas, lai gan pateeſibā winām nejutu ſihdsi. Es brihnijos par wiſu fcho dsihwi, lai gan biju jau agraki par winu dſirdejis. Bet pate dsihwe atstahj nefalihdsinami dſitaku eefpaidu, nekā baumas un noſtahtsi. Waj agraki es wareju eedomees, ka tahdas lupatas pirkis un pahrdos un tagad — es pats uſſchuiwos no winām uſſegu. Vija gruhti noſazit, kahdas fugas drehbi dewa areſtanteem. No iſſlata wina ſihdsinajās rupjai ſaldatu wadmalai, bet iſhu laizinu wallata, ta iſſchlihda un pahrwehrtās par keſu. Japeeſihmē, ka drehbi dewa uſ weſelu gadu, bet tik ilgi bija loti gruhti iſſikt. Areſtantam jaſtrahdā gruhti darbi, pee kureem drehbes ahtri no ſpilhſt. Raſchozinus dewa uſ trim gadeem; fchini laikā wini iſpildija ir zita uſwalla, ir apfegas weetu. Pehz noteikta laika notezechanas, t. i. pehz trim gadeem, fchuhbu pahrdewa par 30—40 kap., ja bija labaki uſglabajufchees, pat par 80 kap. un ta ir zeetumā leela fuma.

Maudai, ka jau mineju, ir loti leels ſivars zeetumā. Itin droſchi war fazit, ka tahds zeetumneeks, kam daſchi graſchi keſchā, zeeſch defmit reiſes maſak nekā tahds, kam naw neka, lai gan ari fchis ir apgahdats, ka waldbiba ſaka, ar wiſu. Kam tad tur wehl naudas wajag? Un tomehr, ja areſtantam nebuhtu eefpehjams kaut ka dabuht naudu, tad winsch paliku waj nu

ahrprahrtigs, waj nomirtu (neskatoes uj to, ka bija no kroma apgahdats), waj, beidjot, padaritu faut kahdu breefmigu no-jeegumu, lai tiktu nosauts, waj lai waretu pahrmaintit sawu likteni (teknifls nosaukums). Da nu arestants, dabujis naudu, to tuhlit ne-apzinigi istehre, tad wehl newar fazit, ka winfch naudu nezeeni.

Ne, us naudu arestants breefmigi kahrs un ja winfch djerot to issweesch ka skaidas, tad tas peerahda, ka winam ir wehl kas augstaks. Brihwibu, jeb masakais ilusijas par to, arestants zeeni un kahro wairak neka naudu un veeschuhvojees arestants fantase par brihwibu. Arestanti ir leeli fapnositaji, veem man gadijas fatikt zeetumneekus, kuri bija nosoditi uj diwdemit gadeem faktorga un tatschu tee leeto dauds reises sekoscho teikunu: „Bet pagaidi, Deewinfch palihdses, tilfchu no zeetuma ahrā, un tad . . .“

Wahrds „arestants“ apsīhmē zilweku bes gribas, bet schuh-wojot winfch dara pehz sawas gribas. Neraugotees uj wiſeem schkehrschleem, kas aiskrusto zeetumneekam zelu is zeetofschna, kas eeslehdj winu ka svehru buhri, winfch tomehr dabon brand-wihnu, scho aissleegto djeħreenu. Zeetumneeki ujpehrik semakos u-raugus, invalidus, pat apakfchofizeerus, kuri tad flatas, ta falot, zaur pirksteem us to, ka pahrkahpj diszivlinu un likumus. Veeschuhvojees arestants wehl jobojas par fawem uſraugeem un ifrahdas warenaks, spehzigaks neka winfch pateesibā ir fawem beedreem, ka war trofchnot un schuhpot, un ka war gan wairak isdarit, neka fħee domā. Ar wahrdū falot, winfch grib vats fewi un zitus apmahnit. Warbuht tapehz wiſi arestanti mihl leelitees un jokotees waj nu leelakka waj masakka mehra. Schai schuhpoſchanai ir preeksch arestanta tatschu sawa nosīhme, wina ir taħlas brihwibas ehna jeb noteħls. Un ko wiſu zilwels gan ne-atdos par brihwibu, ja miljonaram aif-speediżi riħkli, winfch atdos wiſus sawus miljonus par weenu dwaschas wilzeenu.

Zeetumu preekschneeli brihnas, ja laħds godigs arestants saħk it nejaufchi schuhpot, trofchnot, kautees un pretotees. Schis pahrmaina eemefls warbuht ir tas, ka nelaimitgajja zeetumnekkā ir pamodufes weħleſchanas greest weħribu uj sawu nonizinato personu, weħleſchanas, kura fneedsas liħds besprah-tibai. Tapat ka dsiħws aprakts zilwels klawwè pee saħrla wahla un meħġina wixu atweħrt, labi ġinadams, ka wiſas puhles weltingas, ta ari fħis zeetejs grib nofrait sawu naſtu.

Katru arestanta patstahwigu rihloschanos usskata par weenlihdsigu noseegumu, ta tad pilnigi weenalga, waj winsch schuhpo waj trumpo waj nokauj; winam wajaga tikai eefahkt: zilweks apreibst un tad to nenoturesti, tapehz buhtu dauds labaki, ja nekad nenonahktu tik tahktu. Wisti buhtu dauds meerigaki.

Za, bet ka lai to isdara?

6. *Pirmais mehnēsis.*

Nonahkot zeetumā man bija drusku naudas; sinams, kabatā loti mas, jo bija jabihstas, ka to ne-atzem un tadehk es to ruhpigi biju paslehpis, t. i. biju eelipinajis bibile, kuru attauts lihdsnemt zeetumā. Echo grahnatu, ar tur jau eelipinateem dascheem rubuleem, man dahninoja Tobolskā tee, kuri jau gadus defmitus bija lihdszeetuschi zeetuma fodu un kuri katru jaunpeennahkuschu eeslatija par fawu brahli. Ir daschi zilwelki Sibirijs, kuri eeskata par fawu dsihwes usdewumu — brahligi palihdset, nelaimigajeem', ruhpetees ka par fawem meesigeem behrneem. Newaru atlaht sche ihfunka nepeeminejis kahdu gadijumu. Vilfehtā, kura atradās muhsu zeetums, dsihwoja kahda kundse, Matstafja Iwanowna, atraitne. Sinams, neweens no mums, lämehr fabijam zeetumā, nespehja ar winas personifki eepasihtees. Vilas, ka wina bija isweblejufes par fawu dsihwes usdewumu, palihdset pee fodu darbeem aissuhtiteem, un wiqwairak ruhpējas par mums. Lailam winas gimenē bija bijuse tamlihdsiga nelaimē, waj ari kahds winas sirdij dahtrgs zilweks bija zeetis par lihdsigu noseegumu, jo wina jutās laimiga, ja mams wareja palihdset,zik spehja. Sinams, dauds ko wina neespehja, jo ta bija nabaga. Bet mehs, atrasdamees zeetumā, fajutām, ka ari ahrpus zeetuma mums ir kahds lihdsjuhtigs draugs. Starp zitu wina mums pasinoja to, vehz ka mehs tik loti ilgojamees sinat zeetumā. Atstahjot zeetumu un pahrejot us zitu pilfehtu es paspehju usturetees mašu laizinni pee winas un ar tas personifki eepasihtees.

Wina dsihwoja kaut kur preekchpilfehtā pee kahda sawā radineeta. Wina nebija ne weza ne jauna, ne laba ne launa; pat newareja isprast, waj wina ir ari isglichtota? Tikai tas bija pee winas eewehrojamakais, ka wina nopusulejas us katra folia mums kaut ko patihlamu, kahdu labumu waj atweeglinajumu sagahdat. Es kopā or ziteem fawem zeetuma beedreem nodsihwojam pee winas gandribi weselu wakaru. Wina laipni

raudſijās uſ mumſ, ſmehjās lihds ar mumſ un no puhelejās muhſ kaut lahdi pazeenat.

Wina padewa mumſ tehju un kahduſ uſkoſchamos un likas, ka ja winai buhtu bijufchi tuhloſchi, wina toſ upuretu, lai atveeglinatu muhſu un zitu zeetumneeku dſihwi. Atwadotees wina mumſ fatram eedahwinaja papiroſu makeli, kurus wina pate bija pagatawojuſe iſ beeſa papira (nu, deesin kahdi wini gan ari nebijs).

„Luhk, juhs warbuht ſmehkejat papiroſu, ta tad jums tee warbuht war noderet,” wina teiza, it ka atwainodamās par fawu dahwanu . . . Daſhi ſtabſta (es to ari eſmu dſirdejis un laſijs), ka tuwaku miheleſtiba eſot turklaht reiſe ari wiſlee- laſais egoiſms. Kur gan ſche bija atrodams egoiſms — to teeſham ne-iſprotu.

Lai gan nonahkot zeetumā man nebija ne wiſai daudſ naudas, tomehr es nopeetni neſpehju ſirditees uſ teem ſaweeim beedreem, kaſ jau gandrihs paſchā virmā azumirkli peenahža vee manis aſnemitees naudu un wehl otru, trefchu un pat veetto reiſi mani mahnidami to atkahrtjoja. Bet tomehr atſihſios, ka man bija loti nepatiſkami, ka wiſ ſchee zilwelij ar ſawām weenteesigām wiltibam, ka man likas, notureja mani par multi un ſmehjās par tam, ka es atkahrtoti wineem aifdewu naudu. Wini laikam domaja, ka es nenromanu winu wiltibu un eſmu pahrlerezinats, ka daudſ wairak zeenibas es buhtu eeman- tojis, ja winus buhtu aifdſinis un teem nedewis.

Eſ eefahkumā nopeetni par tam pahrdomaju, ka lai ar ſcheem kautineem ſadſihwoju, lahdi lai iſturos; ſajutu un ſinaju, ka ſchi dſihwe preekſch manis kaſ jauns, ka atrodoſ tumſibā. Eſ nonehmos iſtureeſes taifnigi, ka mana ſerds apſina to atlauj. Bet reiſe ari ſinaju, ka wiſ ſas ir tilai tulſchi neeki, un ka man buhſ jahahrdſihwo ruhgta pateeſiba.

Meluahlojotees uſ wiſām ſawām ſihlajām ruhpem par fawu dſihwi zeetumā — mani jo deenās jo wairak mozijs breeſmigaſ ſerds ſahpeſ. „Mironu nams!” es pee fewiſ noteizu, noſkati- damees no ſawas kaſarmas trepem uſ pagalmā ſapulzejuſcheemees aſteanteem, kuri no darba pahrnahkuſchi laifki foloja uſ lulkau un atkal atyakal. Noluahlojos uſ wineem un mehginaju uolaſit no winu fejam, kaſ tee par laudim un lahdjs teem rakſturs? Wini ſtaigaja waj nu ſarauktām peerem waj ari jautru feju, bahrās waj ari tilai weenlahrfchi ſarunajās waj ari paſtaigajās pa weenam, it ka domās eegrinuſchi, daſhi reebigām fejam, ziti — lepnu iſneſchanos, nekaunigu, wiltigu ſlatu un nižigeem

fmaideem. „Schi ir wifa mana tagadejā pafaule,” es nodo-maju, „kurā man gribot negribot jadisivo . . .” Labprahbuhu ijsprachnajis un pahrrunajis ar Alim Alimitschu, ar kuru labprahbuhu eedsehru kopā tehju, lai nebuhtu weens. Japeefihmē, ka eefahkumā tikai tehja bija mana weeniga pahrtika. No tehjas Alims Alimitschus nekad ne-atfazijas un pats usnefa muhsu maso bleka patwahri, kuru man pagaīdam eedewa M. Alims Alimitschus alasch isdsehra tikai weenu glahsi (winam bija pat glahses), isdsehra kluſu, ne wahrdā nerunadams un tad pafneedsa man glahsi. Sarunatees ar winu nebija eespehjams, winsch mani pat nefaprata, ja to pahrtaujaju fewischki var zeetumneeki rakstureem un usklauſijas-mani wiltigi smaidot. Lā tad man pafcham ween bija japehti, ja ko gribetu iſſinat.

Zeturta deenā, tapat kā toreis, kad mani pahrkala, wiſi zeetumneeki nostahjās no rihta agri diwi rindās pagalmā cepretim jargu namam pee zeetuma wahrteem. Preelfchā un aif muguras itahweja saldati ar peelahdetām plintem. Saldatam teesiba schaut uſi arestantu, ja fchis mehginatu behgt; bet tomehr atbildigs, ja schahwis newajadsgī un ne wiſnepeezeeschamakā gadijumā; tapat ari nemeera brihdi. Bet kurſch gan cedomatos redjami behgt? Sanahza pahrluhki un iſſauza arestantus: datu norihkoja ſtroderu darbnizā, kur tee fchuwa preelfch wifa zeetuma drehbes; tad norihkoja zitus uſi daschadām darbnizam un beidsot pee prastā reenfahrſchā darba. Lihds ar kabdeem diwdefmit ziteem arestanteem ari es aīgahju. Aif zeetolichna, uſi aiffalufchās upes, atradās pahra nederigu kona barku, kuras bija japeelopj, lai ne-eetu nekas pasufchanā.

Sinams, wiſi fchis materials mas ko bija wehrits, gandrīb̄ neko. Malka pilſehlā bija loti lehta un apkahrtne mesha pa pilnam. Nofuhtija turp arestantus tikai tadehī, lai teem nebuhtu jaſehd rokas klehypi ſalikuscheem, ko ari pafchi arestanti labi ſinaja.

Pee fchahda darha arestanti fehras laifsi un beſ patilſchanas, turpretim ja darbs vija derigaks un nodalits uſ gabalu, tad tee ſrahda dūhſchigi un ſparigi, lai jo drihſaki nobeigtu.

Deena bija ūlta un apmahluſes, fneegs tikklo nekuſa. Mehs wiſi dewamees uſi kraſtu aif zeetolichna, kluſu ſchwadſinadami ſawas kehdes, kuras, lai gan paflehptas ſem drehbem, tomehr pee katra ſola iſdewa fmalku metala ſkanu. Pahra zilweku nogahja pebz wajadſigām darba leetam. Es gahju kopā ar ziteem un pat tā kā atdīshwojos: man gribejās iſſinat, kas tas par

darbu? Nahds ir zeetumneeku darbs? Un kā gan es pats pirmo reisi fāvā muhschā strahdāfchū?

Atminos wifus fihlumus. Zelā satikām kahdu bahrsdainu pilfehtneeku, tas apstahjās un eebahša roku kabata. No muhsu pulka atdalijās nahds arestants, nonehma zepuri un fanehma dāhwanu — peezaš kapeikas un tad stingri atgreesās atpakač vee pulka. Pilfehtneeks nolkrustojās un gabja satu zelu tāku. Schis peezaš kapeikas tuhlit tai paſchā rihtā no-ehdām wegos, kurus isdalija wifeem lihdsigās datās.

Weens no muhsu pulka arestanteem bija deesin par ko loti jautrs, dseedaja un pat waj dejoja pa zelu cedams un fawām wascham vee katra foļa paſchwadīnādams. Tas bija tas pats semais arestants, kūršch weenu rihtu ūstrihdejās ar otru arestantu uhdens deht nomasgafchanai par to, ka otrs sevi bija dehwejees par gabganu. Schi jautro sehnu fauza par Skuratowu. Beidsot winšch usdseedaja kahdu jautru dseefmīni, kuras kātrs pants nobeidsās:

„Besi manis mani prezina, —
Es dīshwoju ūudmalās.“

Truhla wehl tikai balalaikas.

Wina jautriba, sinams, fazehla vee dascheem pukoschanos un daschi pat fahla īaunotees.

„Gegaudojās!“ weens no arestanteem noruža.

„Wilkam bija tikai weena dseesma, un to paſchu neleetis nospehris!“ peesihmeja otrs faihgufchais sobojoſchi eefmejotees.

„Lai gan es manis pehz eſmu neleetis,“ Skuratows ūtrupi atbildeja, „bet juhs fawā Poltawā efat ūlkenus aifrijuschees.“

„Melo! Pats ehdi! Ar ūepu kahpostus firehbi.“

„Bet tagad tā fakt welns winu baro ar ūelgabalu lōdem,“ trefchais peesihmeja.

„Teesa, brahti, eſmu iſlutiņats zilweks,“ Skuratows weegli nopusħdamees atbildejā it kā noschehlodams, „no masām deenam barojees tikai ar melnām pluhmem un pruhfchū bulkam, mani brahli wehl tagad Maſlawā tirgojas, bayati tirgotaji!“

„Ar to tad tu tirgojees?“

„Man bija daschadi amati. Wehl biju jauns puika, kad dabuju pirmos diwi ūimti . . .“

„Waj rubļu?“ nahds ūinkahrigs arestants eewaizojās, pat nodrebedams, dīrdot par tādu ūelstu ūumu.

„Ne, mihičais, ne rubļus, bet ūiteenus! Neiſ dabuju atkal labu pehreenu un mani aifjuhlija no Maſlawas. Luhk es . .“

„Bet par ū tād tewi aīsdīsina no Maſkawas?“ kābds eejautajās, kas bija uſmanigi uſklauſījēs.

„Blandijos pa kabakam, kawos, ſpehleju uſ nauđu. — Wifu to weenigi tapehz dariju, lai taptu bagats. Es tā miħlu bagatibu, ka nemas newaru iſteikt.“

Arestanti paſmehjās. Skuratows, kā redſams, weens no teem jokotajeem, kuri tura par fawu uſdewumu, uſſautrinat fawus druhmos beedrus un tomeħr tam jadſird no wineem lamu waħrdi.

„Tagad tewi war melnās zaunes weetā nosiſt,“ pеeſiħmeja iſſobojoſchi areſtants Lukas ſkuſmitschs. „Taw̄ apgehrbs ween fawu ſimtu rublu wehrt.“

Skuratowam bija mugurā ſoti wezs, noſliħis mehtelis. Weenaldsigi, bet uſmanigi wiſch apluhloja to no augħċas liħds apakħħai.

„Par to daħrgi jaſamakfa ar galwu, braħli, ar galwu!“ wiſch fazija. „Kad no Maſkawas fħekħros, biju apmeerlnats, ka wareju aiseet ar weſelu galwu. Ardeewu, Maſkawa, paldees par pittinu, flaweni iſſtriħpoja! Bet uſ mehtela, mihičais, naw wehrt ſkattees . . .“

„Waj gan tawu galwu apbriħnos?“

„Ta jau naw wiha galwa,“ Lukas atkal eejaužās, „to wiħnam kumenā daħwinaja, kad wiha partija zauri għażjam.“

„Kas, Skuratow, waj tu tur kahdu „meiſterstiki“ iſdariji?“

„Neko. Neiſ gan meħginaju saħbakus taift,“ Skuratows atbildeja, „un tikai ar puħlem weenu pahri pagatawoju.“

„Ko, waj tad pahrdewi ari kahdam fawus saħbakus?“

„Ja, gadijās taħds pušduls, kas pat Deewa nebijs, wezakus nezeenija, — tapehz ari Deewa wiñni fodija: tas no-pirkha saħbakus.“

Wiſi saħka piſnā kaſla fmetteeſ.

„Ja, wehl weenreis es eſmu strahdajis pee saħbakeem,“ turpinaja nopeetni Skuratows. „Stepana Pomerzowa saħbakeem peeliku galwas.“

„Waj wiſch bij ar tām meerā?“

„Ne, braħli, nebuht nebija meerā. Niſſmažis mani lamaja, pat ſpehra man ar kahju. Šot, ſoti piktōjās.“

Tikko beidhs stahſtit, Skuratows ſkalā balſi uſwiſka atkal jaunu dſeeſminu.

„Luħt, negeħħlis,“ nonurdeja manim blakus ejoſħa is areſtants, paſħkeleddams uſ Skuratowu.

„Nederigs zilwels!“ otrs apšiiprinaja nopeetnā balī.

Es pateēji nefapratu, par ko uj Skuratowu ūaunojās un wišpahreji, — kapebz wifus jautros, zif pirmajās deenās spehju nomanit, beedri usskatija ar nizinaſchanu? Wehlaku iſſkaidrojās, ka Skuratowu nizina weenigi tadeht, ka tas naw uspuh-tigs, lepns, ar ko flimoja wiſa katorga, waj ar weenu wahrdu ūakot, ka pebz beedru usskateem winſch bija „nederigs“ zilwels. Tatſchu ne uj wifeem jautrajeem luſkojās ar tahdām azim, ka uj Skuratowu un uj winam lihdsigeem. Labſirdigu zilweku arestanti arweenu uſluhkoja ar nizinaſchanu. Par to es ſoti iſbrihnejos. Bijā ari ſtarp jautrajeem tahdī, kuri arweenu atreebās beedrim uj weetas par maſako apwainojumu: tee tifa no wifeem zeeniti un uſskatiti par gudreem un derigeem zilwekeem. Ari tani arestantu pužinā, kurſch dewās uj upi barkas laiſt, atradās fahds no minetajeem atreebejeem, kaut gan zitadi bija ſoti laipns un jautrs zilwels, — ſchis wina pehdejās ihpaſchibas es mahzijos paſiht tik wehlaka laika. No auguma winſch bija prahws, ſtaltis wiħreetis, ar fahru uj waiga un komiſkeem gihmja waibſteem, zitadi no fejas deesgan patihkams zilwels. Beedri winu fauza par pioneru, tapebz ka par to tas reis bija bijis; te winſch bija ceveetots ihpaſchā nodakā. Par winu teiſchu wehl kaut ko turpmak.

Dafchus no areſtanteem winu apfekribas, gudribas un weiklibas labad uſskatija par wadoneem. Pa leelakai dałai wadoni bija gudri, apdahwinati zilweki, ar ſtingru rafſturu un tikumibas ſinā bija pahrejeem areſtanteem par preeſchihmi. Paschi fawā ſtarpa ſhee gudreneeli bija leelakee enaidneeli un ſatram bija faws ſtaugu bars. Sawus beedrus tee uſluhkoja ar zeeniſchanu, pat ar padewibū, nekad neſtrihdejās, no uſraugeem tee tifa arweenu eeweħroti un neweenu no wineem nedſirdeja dſeedam. Pret mani wiſt tee bija ſoti laipni, lai gan runaja maſ. Ari winus zita reiſe apſkatisim ſhakti.

Aiſſneedſām upes kraſtu; ledū eefaluſčās barkas bija ja-iſlausch. Otra puſe upei iſplehtās ſtepe. Es zereju, ka areſtant ar ſparu ferfees pee darba, bet, ka likās, neweens par to nedomaja. Areſtantि meerigi noſehdās uj bałkeem, kuri atradās uj upes kraſtu; iſwilka aif sahbakeem aifbahsto laju tabaku, kura uj tirguſ maffaja trihs kapeikas mahrzinā un aiſſmehkjeja. fawus iſhos kalkiſchus. Apbrunojuſchees ſaldati noſehdās mums wiſaplaħart, lai meħs ne-aiſbehgtu un gara laika možili neſinaja, ko eefahkt.

„Kas gan eedomajās šķis barks pāwehlet iſlaust?“
Lahds no arestanteem apakšā fewis nonurdeja. „Wai gan
sapuwiſchās malkas — truhkums?“

„Kas no mums nebaidās, tas pats mums pāwehlejis
winas iſlaust,“ otrs pēſiņmeja.

„Kurp gan tee ſemneeki tur kļuntſcho?“ pirmais arestants
prāſija atkal, negreedsams nekahdu wehribu uſ fawa beedra
atbildi un rahvidamā tahlumā uſ ſemneekiem, kuri brida pa
fneegu. Arestanti noſkatijās uſ ſemneekiem un no gara laika
neſinadami ſo eefahkt, tee ſahla winus iſſobot. Weens no
ſemneekiem gahja rokas iſplehtis un nokahrīs uſ weenu puſi,
galiu kura tam bija gara ſeemas zepure.

„Luhk, brahlis ī-ertrōwitschā, kā uſjirtees un zik diſchā!“
Lahds no arestanteem ſemneeku iſſmeedamā pēſiņmeja. Vybrih-
nojamā, kā arestanti, kuri pa leelakai daſai ſemneeki, noſkatijās
uſ fawu brahli ſemneeku nizinoſchām azim.

„Pakačejais no ſemneekiem eet, it kā rutkuſ ſtahditu,“
Lahds zits arestants atkal eefahka.

„Tas ir leels vrahta wehders; winam laikam daudz nau-
daš,“ otrs pēſiņmeja.

Wiſi eefmehjās, bet winu ſmeelli atſlaneja veespeeli, it
kā negribot. Ba tam peenahza pee mumiſ baltas maiſes
pahrdeweja, braſcha ſewina.

No winas ſanehmām baltu maiſi par dahuatajām peezām
lapeikam un iſdalijām winu fawā ſtarpa.

Behdigi atnahza darba uſraugs un unteroſizeeris ar nuh-
juu rokā.

„Ko juhs te faſehduſchi? Eefahkt!“

„Noteizat mums, Živan Matwejitsch, zik mums apmehrām
japaſtrahdā, “teiza Lahds no arestantu wadoneem lehnamļuſzeldamees.“

„Rapehz tad pirmiſ to neteizāt? — Iſlauschat barks un
warat eet uſ zeetumu.“

Galu galā arestanti pcezeblās weens pehž otra un lehniti-
nam wiſkās uſ upi pee barkam. Tika teikts, kā barks kokus
nedrihliſ ſazirst un kā it ihyafchi jaluhko weseli rokā dabuht
barks balti un puſsapuwiſchē ſchlehrſkoki — ilgs un garlai-
zigs darbs.

„Wiſpirms jamehgina atplehſt ſchis baltens,“ plesiņmeja
Lahds maſs, lihdiſ ſchim kluſu zeetiſ arestants un noleezees
apkampa balti, bet welti — neweens no arestanteem tam negahja
palihgā.

„Ja, fchis jau atplehsis! Ne tu, ne taws weztehwos, pat ari lažis scho balkenu ne-atplehsis!” nonurdeja kahds zaure sōbeem.

„Nu, brahli, ko eefahkt? Es jau nesimu . . .” runaja mājais arestants, atkahpdamees no balsa.

„Tilpat wisu darbu nepadariš . . . kurp fkreji?”

„Kad trihs wistas jaxx-ehdina, tad apdomajees, bet te pirmais! . . .”

„Es jau nu, brahli, tapat . . .”

„Waj gan man buhs fche jaluhdsas, Iai strahdā, uſraugs kleedja darba, noskolidamees us arestanteem, kuri newareja eefahkt darbu. „Waj gribat lai juhs eefahlu fchoseem. Gefahkt! Ahtrak!”

„Kurp lai fgreen, Iwan Matwejitsch!”

„Tu jau tà kà tà nestrahdā! Eh! Saweljew! Es tei teizu: ko tu guli, waj azis pahrdod! . . . Gefahkt!”

„Bet ko tad lai es weens daru? . . .”

„Noteizat tatschu apmehram, zif mums japastrahdā lihds pušdeenai, Iwan Matwejitsch.”

„Ir jau teikts — iſlauschat barku un ejat us mahjam. Gefahkt!”

Arestanti lehras pee darba glehwi, negribot. Tliko tee mehginaja iſlaust pirmo fchkehrsfolku, kad tas faluhja gabalu gabaloš. Sinams, darbu newareja turpinat, jo wajadjeja pahrdomat, kà fchkehrsfolkus weselus roka dabuht.

Ilgī spreeda un prahtoja, ko darit, kà eefahkt darbu. Wahrdas pa wahrdam un arestanti fahfa lamatees — tahlu wairs nebija no pluhfschandās. Darba uſraugs atkal kleedsa us arestanteem un wizinaja nuhju; barkas fchkehrsfolks atkal saluhja. Galu galā israhdijs, ka par mas zirwju un wajadsgī wehl kahdi darba rihki. Tuhlit pahris saldatu dewas us zeetumu veħz rihkeem un wiñi arestanti meerigi noſehdās us barku, iſwilka fawus falkischus un aiffmehleja.

Darba uſraugs nosplahivās.

„Ai, laudis, laudis!” winsch nonurdeja duſmigi un atgreejeees pret zeetoffni wizinaja ar nuhju.

Weħz kahdas flundas atnahza konduktors.

Meerigi noſlaufjees arestantos, tas pawehleja iſlaust weħl tſhetruſ fchkehrsfolku, iſahrdit weenus barkas fahnuš un ja tas padarit, atlaha eet pušdeenā. Uſdewums bija gan leels,

bet miħlee, ka darbs wedas ! Kur palika flinkums, kur ne ? Zirwji klaudset klaudjeja un tapas, ar kurām bija pee-urbti kof, ijsdina it ahtri; pee tam, man par isbriħnefchanos, neweens no fċekhrs kokeem nesaluhha. Wifl arestanti bija tagad tik fa-pratigi un apkeħrigi, tad tur ko domat. Ne bahrās, ne lamajas — latrs sinjalas jadara. Wefelu pußtundu preelfch pußdeenas arestanti pabeidsa usdoto darbu un dewas nogurufchi uj mahjam, bet lepni, ka ispelni ju fchees pußtundas at-puhtu. Kas siħmejas uj manim, tad jateiz : Kur tik es peeliku rokas, kur tik es gribju palihdset strahdat — wifur es biju nederigs, leeks un mani nostumdija gandrihs lamadamees no weenas weetas uj otru.

Ari kahds plikadiħda, kureħx patħi bija veħdejais nejehga, fahla man usblaut, ka jauzot darbu, ja no nejauschi tam pee-duħros. Beidsot weens no labakajeem strahdneekeem man usfauza:

„Kur leenat, ejat projam ! Kapeħz jaħażżeas tur, kur newajag !“

„Ekkrita wiħrs maifà !“ otrs peesihmeja.

Stahweju dħlk — atkal nelaime, jo uj weetas bahrās kahds no arestanteem :

„Luhk, kahdi strahdneeħi, ko tu ar taħdeem lai eefahz ? Neko nepadaristi !“

Wifl to, sinams, darija ar nošuħku, tapeħż ka tas arestanti ċeſmihdinajha. Wajadjeja tatħbi ijsobotees par bijuscho muisħnuekkeli un atgadijums preelfch tam biju ijsdewigs.

Tagad saprotams, kapeħz ee-ejot zeetumā mans pirmais jautajums bija : ka uſtaħtees farwu beedru preelfchha ? Es ffaidri pareddseju : dauds tam lidfigu fadurħchanos ar beedreem, ka fħodeen pee darba, stahw man preelfchha. Neluhkojotees ne uj kahdām fadurħchanam ar beedreem, es apneħmos nepahrgrofit farwu planu, kuru jau fenek biju pahrdomajis : isturetees weenkaħarfha, patsħawwi un nemehginat arestanteem tuwotees, bet ari tos ne-aħxi, ja tee man tuwinatos ; nema jebaiditees beedru draudus un klaudibū un peħz eefpeħħjas tos ne-eewehrot, ar weenu waħrdu fakot — nemellet beedru draudibū. Drihs ween nomaniju, ka arestanti mani nizinaja manas isturħchanas dekk. Man peħz winu uſskateem (weħla k dabuji sinat) wajadsetu lepotees uj farwu muisħnuezziflo dsimitu, u spuħsteees beedru preelfchha. Man tas nebija pa prah tam, tapeħż ari arestanti domaja, ka es ne-efot muisħnuekk. Es zeeti jo zeeti apneħħmos winu preelfchha nepasemotees. Buhtu es riħlojjees

pehz winu gribas, weenojees ar wineem fawos usfkatos, lai eeguhu winu labpatikfchanu — bes fchaubam tee buhtu nahkuſchi uſ domam, ka wifu to es daru aif glehwulibas un baſlibas. No otraz puſes nebija mans noluhks pilnigi no beedreem atfweſchinatees, fa to darija poli. Es fkaidri nomaniju, ka beedri mani nezeeni weenigi tadehſ, fa es gribēju strahdat lihdigi wineem; tatſchu pilnigi biju pahrleejinats, ka ar laiku tee pahrgroris ſawus usfkatus un usluhkos mani ar zitadām azim. Domas, ka es pee fchis deenas darba nebiju patslahwigi uſtahjees, bet glehwulojees — mani apbehdinaja.

Kad wakarā nokufis un noguris atgreesos no darba zee-tumā — mani pahrnehma bresmiga garlaiziba un ſkumjas. — „Zik tuhlfotſchu tahdu deenu man wehl japhahlaisch,” es domaju, „wifas tahdas ween bes iſſchiribas!” Klufedams es pastaičajos tumfa aif laſarmam un pеepeſchi eeraudſiju muhſu Schariku, kurech ſtrehja man taifni preti. Schariks bija muhſu zeetuma funs. Winsch dſihwoja jau no feneem laileem zeetumā un pahrtika no ehdeena atlikumeem, kuruſ iſmeta no fehka. Schariks bija prahws melns funs ar balteem laukumeem, koplū asti un gudrām azim. Neweens no arestanteem winu nemihleja, neweens negreeja uſ winu nekahdu wehribu. Pafchā pirmajā deenā es Schariku paglaudiju un eedewu tam gabalini maiſes. Kad es winu glaudiju, tas ſtahweja meerigi, ſlatijas uſ manim un wehdinaja ar asti. Ilgi mani nerdejies, tas ſtrehja man fmilkſtedams pretim. Nestnu, kas notikas ar manim, es apkampu funa galwu un ſluhpſtiju; winsch uſlīka ſawas preckſchlahjas man uſ pleza un laiſſja manu gihmi. „Uuh, mans uſtizamakais draugs ſche zeetumā!” es nodomaju. Par ſpihti wifeem ſirdſehſteem, kuri mani mozijs, es lepojos, ka man ir wehl uſ paſaules weens radijums, kas mani mihl, — mans weenigais draugs, mans uſtizamais Schariks.

---

7. Jauni paſinas — Petrows.

Pa tam laiks pagahja un es fahku jo deenas jo wairak ar ſchō jauno dſihwi aprast. Uzis eerada redset wiſus fchos laudis, ſtatus un apkahrti. Apmeerinatees ar fchahdu dſihwi nebija ceſpehjams, bet kas notizis, notizis. Wifu, kas man wehl nebija ſaprotams, es apflehpri dſili ſawā ſrđi. Es wairs neblan-dijos wifu aijmirſdams pa zeetumu un ne-iſrahdiju ſawas ilgo-

ſchanas juhtas. Beetumneeki ne-aplubkoja mani wairs tik beeschi ſeweem nekaunigeem, meschonigas ſinkahribas pilneem flateem. Es loti preezajos, ka wini fahla pamaham ar manim aprast. Va zeetumu es jau ſtaigaju ka mahjas un fahlu aprast ar tachdami leetam, ar kuxam domaju wiſu muhſchu ne-aprast. Katru nedelu es fahrtigi liku noſkuht puſgalwai matus. Katru nedelu muhs wiſus tadehlt iſſauza pa ſhabu laiku kvidora. Tur jau uſ muums gaidija batalona bahrſdſinis, kurch ar aufſtam ſeepem eſeepeja galwu un tad ar breefmigi ne-aſeem naſcheem nokaſija pliku. Man wehl tagad eet ſchaufchalas zaur kauleem ſchäſ ſpihdsinaſchanas atzerotees. Var laimi drihs gadijas glahbinch. Ultims Ultimitschis man parahdija areſtantu, kurch par ſapeiku noſkuwa iſkatru ar fawu naſi un ta peknijas. Daudſi zeetumneeli gahja pee wiſu, lai tik glahbtos no krona bahreſdas dſineja un tomehr jaleezina, ka laudis zeetumā nebuht nebijs iſlutinati. Muhſu areſtantu, kurch pelnijsas ar bahrſdas dſihchanu, fauzu par majoru; tadehlt ta, to neſini un newaru ari eedomatees, zaur ko wiſch buhtu warejis majoram libdſinates. Schis rindinas rakſtot, redſu ſchito majoru ka dſibwu fawu preekschä, atgahdajos ari, ka wiſch paſtahwigi falihis ſtaigaja pa zeetumu naſi weenumehr uſ ſilfnas trihdams. Schi darbu wiſch ſrahdaſa deenam un naſtum, jo taſ nu bija wiſs wiſa dſihwes mehrkis un noſihme. Wiſch bija loti apmeerinats, ja naſis labi koda un ja atnabha ſahds matus dſiht: ſeepes wiſam arweemi bija ſiltas, roka weegla un pee tam wiſch pruta loti patihkami fawu darbu paſrahdat. Matu dſihchanas mahtſla bija wiſa preeks un lepnumis. Nopeluito ſapeiku wiſch ka ſahdu maſfwarigu leetu eebahſa kabata, jo galwenā leeta tatſhu bija mahtſla. Blahni iſgahja muhſu bahrſdas dſineju pee plazmajora apmelojot ſahdam A., kurch to ne-apdomigi noſauza par majoru. „Waj tu ari blehdi ſiu, kas ir majors?“ Ta wiſch kleedſa ar putojochu muti, pa fawam paradumiam fuhibsetaju apſrahdadams. „Waj tu nu gan lops ſaprati, kas ir majors! Tahds deedelneeka zeetumneeks eedroſchinafees man taifni azis wiſu ſault par majoru.“

Jau paſchäſ pirmajas deenäſ zeetumā es domaju par brihwibu. Arweenu es rehkinaju, kad beigfees mans zeetuma laiks, tuhleſtoſch domu par brihwibu maiſjas manā galwā un bija mans mihiakais laika kaweklis. Es ne par ko zitu newareju domat, un man ſchkeet, ka tapat klahjas ſatram, kam uſ fahdu ſinamu laiku laupita brihwiba. Neſinu, waj zeetumneeki domaja tapat ka es, tikai jau no paſchä ſahluma man bija ko brih-

netees par winu apbrihnojami weeglprahrigām zeribam. Zee-
 tumā eeflodſita apzeetinata zilwela zeribas ir gluschi zitadas,
 neka taħda zilwela zeribas, kufsch dsiħwo parastos apstahklos.
 Briħws zilwels protams zer ari (peem. uj liffena laboſħanōs,
 uj kaut taħda pafahkuma labu iſdofħanōs), bet winsch ari dsiħwo
 un darbojas, iħsta dsiħwe winu pilnigi eerauj sawā wirułi.
 Gluschi zitadi ir ar apzeetinatu. Winsch nu gan ari dsiħwo,
 bet ta ir zeetuma dsiħwe, un lai buhtu zeetumneek sħahds buh-
 dams, nekad winam liffens nesilfees iħsxs, noteiħxs, ariveenu
 winsch jutis, ka ta naw pateesa dsiħwe. Kats zeetumneek
 saħuħt, ka winsch naw mahjäs, bet gan tihri ka kur weefos.
 Diwdejmit gadi winam ir tilpat ka diwi, un winsch ir pilnigi
 pahrleezinats, ka sawā 55. dsiħwibas gadda zeetumu atstahjot
 winsch buhs taħds pat fallofnis, ka sawā 55. g. zeetumā eejejot.
 „Badsibħwoxem tad wehl!“ Ta winsch domà un żenħħas atswa-
 binatees no wifam fchaubam un druhmàm domam. Iż-żeek, kuri
 bija nosuħtiti uj ne-noteiħtu laiku, ir tee daschreij domaja, kas-
 fin, waj nepeenahks no Peterburgas papiris ar pawehli, ka wini
 no-suħtam iu finamu laiku uj Nertħchinflu pee spaidu darbeem.
 Un tad jau atkal flaweni: wijsirms jau taħħds vuġġads pa-
 cet, kamehr liħdi Nertħchinflai no-eet un bes tam jau pulfà eet
 daudj patiħħamaki, neka zeetumā tupej! Nu un tad, kad Nert-
 ħchinfla noteiktais laiks pagħjiż... Un ta zer un reħfina pat
 dasch sħermi wiħra. Toboħxa es redseju zeetumneekus, kuri bija pee
 feenas peekħdeti. Winu seħde ir taħdu jaħsenu gara. Pee-
 ħħdeti wini ir par taħdu fewiħħli breesmigu Sibirija pada-
 ritu no-segħumu. Daschi seħħi preeżu, daschi ari desmit gadus.
 Peekeħdetee ir pa leelakai dalai rasbaineeki, nu muixxneku taħrtas
 tur reti taħdu redsej. Tomexx ari weenu taħdu es tur redseju,
 kufsch kauklur efot bijis deenestā. Winsch runaja rahmi, gandriħ
 tħallx-xebda un faldi fmaidibams. Winsch mums iſrahdija
 faru seħdi, iſrahdija ari ka ja-apgħulistax. Smalks putniś gan
 taħħrej bijis! Wijs peekħdetee u swedax rahmi un ir peħġ
 redses ar wiċċu meer, bet toħmeħx latram peħġ eespeħħjas aħtra kli
 gribetos beigt seħħdet. Kadejx gan ta? Nau, iżees winsch
 tad if tumiħħas, semas un preeħmakħħas istabas ar semajja
 keege lu welwem un pahrees par zeetuma pagħalmu un... un
 taħla fu jau ari ne. Iż-żeek pagħalma jau winu nekad ne-
 iſlaidis. Winsch pats labi fin, ka tee, kas-peekħdeti biju ħi,
 wiċċu muixxu palek zeetumā liħdi nahwei un pee tam d'seji
 eesleħġti. Wiċċu to winsch labi jidu un tomexx winam waren
 gribas peħġ eespeħħjas driħsal beigt pee seħħdet. Waj gan

winsch bes schis wehleschanas spehtu nofehdet preeus jeb feschus
gadus preekehdets, nenomiris jeb prahtha nefajuzis? Waj
gan daschs labs mas sahltu fehdet?

Es jutu, ka darbs mani wareja glahbt, wareja stiprinat
manu meesu un weselibu. Pastahwigais dwehfeles nemeers,
nerwu ustraukums un kasarmas nospeestais gaifs wareja mani
nobeigt pavifam. Wajadseja pehz eespehjas dauds usturetees
fwaigā gaifa, katu deenu strahdat libds nogurumam, zenstees
peerast pee gruhtibam. Ta es masakais zereju fewi usturet
weselu, stipru, spirgtu un jaunu, libds kahdreib buhs eespehjams
zeetumu atstaht. Es nebiju maldijees, darbs un kustefchanas
bija man loti derigi. Ar isbailem es raudsijos us fawu
muischneeku kahrtas beedri, kusch zeetumā dsifa ka sveze. Winsch
atnahza reise ar mari jauns, fkaists, spirgts un aigahja pa
vusei fakritis, firms, bes kabjam un ar fruhfchu wahjibu. Ne,
es domaju winu usluhkodams, es gribu dsihwot un dsihwofchu.

Sahkumā zeetumneeki apfmehja un nizinaja manu dar-
bigumu. Es negreisu ne us weenu wehribu, dewos kaut kur us
darbu, peemehram apdedsinat un fagruhst alebastri. Schis bija
weens no pirmajeem darbeem, ar kureem es eepasinos. Darbs
bija weeglis.

Preekhneeziba ari pehz eespehjas atweeglinaja muisch-
neekeem darhu un tas bija deesgan taifnigi, jo newar jau prasit,
lai dihkadona muischneeks, kusch wisu muhshu welii maissi chdis
un naw rokas ir pee darba peelizis, lai tahds zilweks nu us
reisi strahdatu tahdu darbu, pee kura jau no jaunam deenam
peeradis strahdneeks. Tomehr ne arweenu schahda atweeglofchana
bija eespehjama un daschreis nahzās ari muischneekem swihst
pee darba, kureem nu klahjās dauds gruhtaki, nekā strahdneekem.
Alebastru gruhst fuhtija trihs libds tschetrus zilwelus, palaisam
welschus un nesphezigos, protams, ka tv starpa ari muhs. Bes
tam fuhtija libds ari weenu ihstu strahdneeku, kusch prata
darbu. Va leelakai dasai gahja arweenu weens un tas pats
strahdneeks wairak gadus no weetas. Ta pee alebastra gruh-
schanas nahza Almasows, slarbs, kalfnejs zilweks jau labi padish-
wojis, klujs un fa-ihdsis. Winsch muhs pilnigi nizinaja. To-
mehr winsch bija til masrunigs, ka pat neruhza us mums. Schkuh-
nis, kura alebastru apdedsinaja un fagruhda, stahweja us ween-
tuliga, stahwa upes krasta. Seemā, fewischki tumfchās deenās,
bija garlaizigi statitees us upes otro tahlo krastu. Kaut las
slumigs, firdi sagrausofchs bija schini weentuligā aina. Bet
gandrihs wehl smagaki metas ap firdi, kad faule sposchi ap-

spihdeja besgaligo fneega klajumu. Sirds traužas projam stepē, kura tahti, tahti aiststeepās us deenwideem kahdas pus-otra tuhktiofcha werstes. Almasows pa eeradumam Ufus un sirdigi fehras pee darba. Winsch ka par spilhi padarija wifu weens pats un nefauza nebuht muhs valihga, it ka grivedams mums likt weenreis atsikt, ka mehs muischneeki esam pilnigi newajadsigi un nederigi radijumi. Wairak nu gan ari nekas nebija darams, ka ja-apdedfsina krahfnē fakrautais alebastrs, kuru mehs winam peewilkām. Otra deena, kad alebastrs jau bija brangi apdedsis, sahla winu is krahfnē islahdet. Kats panehma few stampu, fakrabiwa alebastru laste un sahla winu fagruhst. Schis bija loti patihkams darbs. Drupenais alebastrs drihsī ween pahriwehrtas baltos spihdoschos puteklos, pee tam loti ahtri fabirsdams. Mehs wizinajām fmags stampas un fazehlām tahdu trofni, ka pafcheem bija preeks kluvjitees. Galu galā mehs nokufām un tomehr mums bija tik weegli ap sirdi; waigi fahrtojās un ašenīs riteja ahtraki pa dsihflam. Kad ari Almasows sahla us mums schehligaki luhkotees, ta ka luhkojas daschreis us maseem behrneem. Winsch schehligi aif-fmehleja fawu pihpiti un newareja tomehr iſtitt bes ruhkfchanas, kad bija jarunā. Galu galā jaſala, ka winsch pret wifeem ta iſturejās, kaut gan pateefibā, ka likās, bija lahga zilweks.

Otrs darbs, pee kura mani peelika, bija greest darba istabā trinamo riteni. Mitens bija leels un fmags un wajadseja dauds spehla, lai winu pagreestu, fewifchti ja trina kaut kahdu prahwaku leetu. Tahdā gadijumā weens ne pawifam newareja pagreest un tad fuhtija diwus, mani un wehl weenu muischneelu B. Pee fchi darba muhs diwus arweenu fuhtija, kad tik ween wajadseja kaut ko triht. B. bija wahjch, jauns zilwezinfch un flimoja ar fruktim. Schis B. eeradās zeetumā kahdu gadu par mani agrafi lihds ar diweem ziteem, weenu wezi un weenu jaunu zilweku. Wezis wifu laiku, kamehr bija zeetumā, luhds Deewu un nomira manim wehl zeetumā efot. Jaunais zilweks bija ffaists, spehzigs, drofchs jauneklis. Winsch bija nefs nogurusho B. kahdas 700 werstes us plezeem. Wajadseja redset, kahdi wini bija draugi. B. bija labi isglihtots, kreetns un augstſirdigs zilweks, bet flimiba bija winu famaitajuse un fa-ihguschu darijuſe. Riteni mehs greesām abi reise un tas muhs pat nodarbinaja. Man schis darbs dereja par brangu iſkustieschanos.

Loti patika man ari fneegu norakt. Tas notika fewifchki vely puteneem un aikahrtojās seemā deesgan beeschi. Putenis, kurſch plosijās deenu un nafti, aifputinaja daschus namus lihds

puslogeem un daſchus pawifam. Kad putenis bija noſtahjees un faule atkal atſpihdeja, tad muhs iſdsina leelā harā, daſchreis pat wiſu ſeetumu, lai atraktu fneegu no kroa ehkam. Katram eedewa lahpstu im eerahdija ſinamu gabalu, kuru wajadſeja norakt. Gabals bija daſchreis til leels, ka newareja gandrihs nemas ſapraſt ar wiſu galā tilt, tomehr wiſi draudſigi kehra- mees pee darba. Irdenais, nupat kā fafnigufchais fneegs brangi kehrās lahpſtā. Leeleem gabaleem mehs wiſu iſſwaidijām wiſ- apkahrt un jau gaifā wiſch iſjuka par ſpihdoſcheem putek- leem. Lahpſia weegli lihda maſā, kura faule gaifchi ſpihgu- loja. Schö darbu ſtrahdadami ar'eſtanti gandrihs arween bija pee jautra prahta. Swaigais ſeemas gaifs un kustefchanās wiſus eekarſeja. Wiſi tapa jautraki, atſlaneja fmeelli, joſi un jautras walodas. Sahka pat ar fneegu mehtatees, bet pret to drihs ween uſtahjās „prahtige“ un nobeidsa wiſpahrejo jautribu ar rahſchanos.

Pamasam ari manu paſinu ſkaitſ pee-auga. Pats gan es nedomaju par jauneem paſinam, jo biju wehl arweenu ne- meerigs, fa-ihdſis un ne-uſtizigs. Paſinas radās paſchi no fewiſ. Kā weens no pirmajeem mani fahla apzeemot Petrows. Es faku apzeemot un uſtweru ſcho wahrdū fewiſchki. Petrows at- radās fewiſchki nodalā paſchā tahlakajā kaſarmā. Kā redſams, ſtarp mums newareja buht nekahds falars un ari nekas kopejs mums newareja buht un nebija. Un tomehr Petrows paſchās pirmajās deenās, kā likās, tureja par ſawu peenahkumu mani latru deenu apmeklet kaſarmā. Bes tam wiſch mani arweenu aptureja, kad es pa paradumam pawalaſe gahju aij kaſarmam, lai buhtu noſt no wiſu azim. Saſkumā man tas bija pat nepatiſkami. Tomehr ar laiku wiſch prata ſawus apzeemo- jumus darit patiſlamuſ, tā kā wiſch mani beidſot pat uſſau- trinaja, lai gan nebuht nebija runigs zilweks. Wiſch bija plezigs un ſpehzigs zilweks, weiklis un kustigs, bahlu, deesgan patiſlamu ſeju un droſchu ſkatu. Winam bija beeſi, fmalki, maſi ſobi un aij apalſchluhpas paſtahwigī atradās fužzamais tabaks. Daudſi zeetumineeki bija paraduſchi ſlik tabaku aij luhpas. Wiſch iſſkatijās jaunaks, nekā pateeſibā bija. Winam bija pateeſibā 40 gadu, bet vež redſes daudſ ja trihsdefmit. Ar mani wiſch rumaja gluſchi kā ar few lihdsigu un ja manija, kā es ilgojos vež weentulibas, tad paſhra minutes parunajis aijgahja. Schahds falars paſtahweja ſtarp mums newis ween pirmajās deenās, bet wiſu zeetuma laiku, wairak gadus, un wiſch netapa ari zitads. Es wehl tagad newaru ſapraſt, fo-

winsch ihsti no manis gribaja un fadehl winsch vee manis weenadi ween nabza. Lai ari winam bija ijdewiba wehlaki vee manis kaut ko nosagt, tad tomehr winsch saga tihri ta nejauschi; naudas winsch man nekad nepratja un ta ^{zad} nebuh nenahza naudas waj kahda zita labuma dehl.

Nesinu fadehl, bet man arweenu likas, it ka winsch nebuhtu zeetumneeks un nedsihwotu zeetumā, bet gan kaut kur zitur tahlu pilsehīā, kahdā mahjā, un atnahktu uj zeetumu weenigi jaunu sinu dehl un lai mani apskatitu un redsetu, ka es dsihwoju. Arweenu winsch bija loti steidsigs, itin ka winam buhtu ūlāds eefahkis darbs janobeids waj jafateekas ar kahdu, kursch uj winu gaida. Wina skats ari bija loti sawads, pa daikai drofchs un drusku sbojofchs. Winsch nekad ne-usluhkoja preefschmetu, bet skatijas tahlumā, it ka tur gribetu kaut ko eeraudsit. Es ar nodomu daschreis noluhskojos, us kureeni aisees Petrows? Kur gan winu ta gaida? No manis winsch gahja waj nu us sawu fasarmu waj ari us tulku, kur klausijas zeetumneku farunās, daschreis ari pats dsihwi peedalijas, lihds veepefchi apluifa un aissgahja. Lai winsch darija ko daridams, arweenu likas, it ka winu kaut kur gaida. Wehl sawadaki tas bija tadehl, ka winam zeetumā bes īrona darbeem zita nekabda darba nebija un winsch dsihwoja arweenu pilniga besdarbibā ka kungs.

Nekahda amata winsch neprata un naudas winam ari nekad nebija. Bet par naudu winsch ari nekad dauds nebehdaja. Par ko gan winsch ar mani runaja? Wina faruna bija tilpat sawada ka winsch pats. Kad winam gadijas redset, ka es kahdreis gahju weens ajs zeetuma, winsch veepefchi fagreesas uj manu puji. Winsch arweenu gahja ahtri un fagreesas veepefchi. Veenahza soleem, bet likas it ka ūkrejhis buhtu.

„Sweiki.“

„Wefeli.“

„Es juhs netrauzeju?“

„Ne.“

„Lūk, es gribiju jums par Napoleonu pawaizat. Winsch gan laikam rada tam, kursch diwpadfmītā gadā te bija?“ (Petrows mahzeja ari grahmatu.)

„Rada.“

„Kas tad winsch tahds par presidentu?“ Winsch arweenu jautaja ahtri un noraudams, it ka winam wajadsetu ko drihs dabuht sinat, gluschi ta, ka winam wajadsetu issinat kahdu loti swarigu leetu, kuru ne drusku nedrihsit lawet.

Es winam isskaidroju, kas Napoleons par presidentu, un preebildu, ka winsch warbuht drihs ir par keisaru tiks.

„Kā tā?“

„Pēt eespehjas isskaidroju winam ari to. Petrows usmanigi klausijas, saprata wiſu abtri un noleeza pat uſ manu puſi galbu.

„Om . . . Bet, luht, es gribetu jums, Alekſandr Petrowitsch, pawaizat, waj ir tahdi pehrtiki, kureem rokas lihds zeleem un paſchi tik leeli, kā zilwelki. Stahſia, la efot.“

„Ja, ir gan tahdi.“

„Tahdi gan ſhee ir?“

Es winam isskaidroju vebz eespehjas ari to.

„Bet kur gan wini mahjo?“

„Siltās ſemēs; Sumatras falā dſihwo daſchi.“

Es isskaidroju, kas Amerika un winsch usmanigi klausijas.

„A-a! Bet rau, es iſgahjuſchu gadu laſiju grahmatu, kurā ſtahiſtits, ka adjutants Arefjews nonesis Laweljeras grafeenei grahmatu. Nesiņ, waj tas taifniba — jeb meli iſdomati? Sarakſtijis to grahmatu bija Dimā.“

„Protams, kā iſdomats.“

„Nu ſweiki. Daudz paldees.“

Pee tam Petrows paſuda. Muhsu faruna gandrihi arweenu bija tahda.

Es fahlu par winu tuwaki apklaufchinates.

Mans beedris M. iſdīrdis, ka es ar winu paſihstams, mani brihdinaja. Winsch ſtahiſtija man, ka daudz zeetumneeki winā modinajuſchi baiļu juhtas, bet neweens, pat Gasīns, ne-efot atſtahjis uſ winu tik breefmigu eefpaidu kā ſchis Petrows.

„Winsch ir no wiſeem zeetumneekiem tas besbailigakais,“ M. fazija. „No wiņa war wiſu ſagaidit, ja wiņam buhs reiſ kahda eedoma galvā, tad nečās wiņu ne-aiſtures to iſpildit. Winsch ari juhs nokaus, ja tik tas wiņam eefchaufees prahta, tā weenahrſchi nokaus un pee tam ne dſihſlinu ne-pakustinās, ne noschehlos. Man pat tā leelās, ka winsch naw pee pilna prahta.“

Schis ſpreedums mani stipri aikustinaja. Bet M. nesi-naja kā ſho ſawu ſpreedumu pamatoſ. Sawadi deesgan, wiſus tos gadus, kurus biju zeetumā, es kātru deenu ar wiņu farunajos, redſeju, ka winsch man ſirſnigi tuwojās, lai gan neſiņu kadeht un kātru deenu ar wiņu runadams un wiņu ap-luhkodams, es jo deenās jo waitak fahlu atſiht, ka M. bija taifnibu fazijis un ka Petrows ir gan pats besbailigakais

zeetumneeks, kurech par fewi ne-atsibst nefahdu waru. Kadehl man tas wiss ta likas, to es ari nesinu.

Wieschmefchu wehl, ka Petrows bija tas zeetumneeks, kurech gribaja nokaut plazmajoru, kad winu fauza pee foda fanemicha-nas un ka majors toreis ißglahbas tilai zur brihnumu, ka arestanti runaja, aifbraukdams daschas minutes preefch foda fahfchanas. Kahdu zitu reisi, kad winisch wehl nebija zeetumā, gadijas, ka palkawneeks winam munstura laika eesita. Domajams gan, ka ari agraki winsch buhs tizis deesgan hefchi fifts, bet schini reise winsch negrigeja fiteneu panest un nolahwa palkawneelu turpat us weetas gaifcha deenā wifas frontes preefchā. Wifa fha notikuma ſibkumus es nesinu, jo winsch man nelad to neschahstija. Schahdi gadijumi, kad wina daba vilnigi parahdijas us ahru, bija deesgan reti. Winsch teefscham bija rahms un deesgan prahtings. Winā guleja stipras kaiflibas apflehytas, bet winas dega tilpat ka pelneem apbehtas ogles. Winsch reti kad strihdejās un nebija ari ne ar weenu draugs, tilai warbuht weenigi ar Sirotskinu un ar to ari tilai tad, kad tas bija winam wajadzigs. Reis es tomehr redseju, ka winsch noopeetni noskaitas. Winsch fanahza strihdū ar vilfonu nodalas arestantu Vasiltiju Antonowu kahdas leetas dehl, kuru tas winam negrigeja dot. Antonows bija fpehzigz zilweks, leels strihdu polis un nebuht ne saku pastala. Es domaju, ka strihdus beigfees ar pluhfschano-s, jo Petrows lai gan retumis, tad tomehr pluhdzas un lama-jas, ka pehdejais zeetumneeks. Tomehr fchoreis leeta nehma zitadu wirseenu. Petrows peepeschī nobahleja, luhpas winam tapa silas un fabka trihzent; winam bija gruhti elpot. Winsch lehnam, koti lehnam peegahja pee Antonowa. Wiss trokfnis un fleegschana kasarmā peepeschī apluifa; wareja dsirdet mifchu laischemees. Wiss gaidija kas notiks. Antonows gluschi pahrewehrtees fejā noslajās winam pretim. Es newareju to panest un ißgahju no kasarmas. Es domaju, ka nepaguhschu ir iseet, kad jau dsirdefchu aisdurta zilwela kleedseenu. Tomehr wiss nobeidsas zitadi, jo Antonows wehl laika atdewa winam strihdus preefchmetu, kahdas wezas lupatas. Protams, ka brihtinu wehlaku Antonows winu atlal ac wahrdeem aiftika, it ka gribedams rahdit, ka nebuht naw fabijees. Petrows negreesa wairs nolahdu wehribu us Antonowu, jo strihdus bija beidsees winam par labu, lupatas winam bija roka. Likas, it ka winsch wisu gribetu finat un tomehr winsch pret wisu isturejās weenaldozigs. Es nesapratu, kadehl winsch paleek zeetumā un ne-aifbehg. Ja ween winsch buhtu wairak domajis par behgschanu, tad winsch

ari drofchi ween buhtu aissbehdsis, jo tahdi zilweki fa Petrows
 nepasihst nekahdus kaweklus, kad wineem kahdreis kahds nodoms
 galwa. Es efmui pahrleezinats, fa wintsch buhtu wareni aissbeh-
 dsis, wifus wintsch buhtu peekrahpis, nedeku bes ehfchanas upes
 nedraja pahrmitis. Ra redjams, wintsch wehl nebija to fahzis
 pahrdomat un nebija wehl gluschi nonehmees. Sewischli gaifchu
 prahdu un attihstitu domafchanas spehju es nelad nebiju pee
 wina nomanijis. Es daschreis brihnijos, fa tahds zilweks, kursh
 nokahwis sawu preefschneku par fiteenni, lauj fewi zeetumā meerigi
 pehrt ar rihsistem. Winu daschreis pehra, kad winu nokehra ar
 degwihsnu. Ra wisi zeetumneeki, kureem nebija nelahda fewischka
 amata, ta ari wintsch daschreis usnehmas eenest zeetumā degwihsnu.
 Bet ir pehrt wintsch lahwas apsinadamees, fa ir pelnijis; ja
 winam nebuhtu fchi apsina bijuse, wintsch ne par to nebuhtu
 lahwas fewi fodit. Es brihnejos ari par winu, fa wintsch bes
 tam newareja istilt. Ta wintsch man nosaga bibeli, kuru es
 winam liku pahri folu panest. Us zela wintsch jau bija pagu-
 wis atraf pirzeju un naudu tuhdat nodsehra. Laikam winam
 loti bija sagrabejees eedsert un sawu gribu wintsch arweenu pee-
 vildija. Tahds luhf zilweks nokauj otru, kam ari tikai weens
 kwarts buhtu, lai par to waretu eedsert, lai gan wintsch ari otrā
 reise zitam ar simtu tuhloscheem ne pirkstu nepeedur. Valara
 wintsch man pats itin weenaldsigi pastahstija, kas ar bibeli
 notizis, pee tam nebuht sawu darbu nenoschehlodams. Es winu
 mehginaju kreetni palamat, jo bibeles man bija schehl. Wintsch
 usklaujijas loti meerigi, nezik ne usbudinajas, atsina ari, fa bibeles
 deriga grahmata un noschelvoja loti, fa man winas naw, bet
 nebuht nenoschelvoja, fa to nosadis. Wintsch tik paschapsinigi
 us mani luhkojas, fa es luhdat heidsu lamatees. Us manu la-
 maschanos wintsch flatijas fa us nopolnitu un tadehk domaja,
 lai jau ari palamajas, kaut gan prahtigam zilwekam nepeellah-
 tos tahdas dumjibas darit. Man leekas, fa wintsch wispahrim
 flatijas us mani fa us maju behrnu, kursh nefajehds pat ween-
 fahrschas leetas paaulē. Daudsreis, kad es sahlu kaut fo zitu
 runat, neka par grahmatam un Ameriku, tad wintsch atbildeja
 loti ihj, tikai aiss peeklahjibas. Daudsreis es few waizaju, kam
 winam wajadsigas wisas tas sinaschanas par grahmatam, par
 kuram wintsch mani arweenu issauta? Gadijas daudsreis, fa
 farunajotes es winu uslukoju no fahneem, waj tik wintsch
 par mani nesmehjas. Bet arweenu wintsch klausijas nopeetni un
 usmanigi. Wina jautajumi bija arweenu deesgan noteifti, bet
 atbildeis wintsch neko dauds ne-eewehroja. Ra lisas, tad par mani

winsch domaja, ka ar mani zitu newar runat, ka par graham tam, ka es zitu nefapratischu un ka tadeht nemas naw wehrtseefahlt.

Es pat biju pahrlezzinats, ka winsch mani mihleja un tas mani loti pahrsteidsa. Waj winsch mani usskatiya ka nepee-auguchu, jeb fajuta ka stipraks lihdszeetibu, mani par wahjako usluhkdams, to es nesinu. Man schheet, ka ari mani apsagdams winsch jita lihdszeetibu. Kas tas gan par zilweku, ta winsch laikam domaja roku pehz manas mantas issleepdams, kurfch ir sawu labumu neprot aisslahwet! Tadeht gan, ka leekas, winsch mani mihleja.

Lahdi laudis newar buht par kahda noseeguma waditajeem, bet wini ir pirmee ispilditaji un arweenu pirmee eefahk. Wini wifus eefahk bes kahdeem gareem pahtarem, pahrwar wifus schlehrschlus, kamehr ziti wineem aqli dadas pakal.

Es netizu, ka Petrowam buhs labs gals. Winsch weenâ minutâ nobeigs wifus un ja wehl naw boja aissgahjis, tad tilai tadeht, ka wina stunda wehl naw nahkuje. Bet ko war sinat? War ari notikt, ka winsch fadsihwo firmus matus un nomirst wezuma deenâs bes mehrka schurp un turp blandidamees. Bet man schheet, ka M. runaja taifnibu, fazidams, ka Betrows ir tas besbailigakais no wifeem zeetunimeekeem.

S. Droschi laudis. Lutschka.

Par droscheem laudim ir gruhti ko teikt; katorga, ka zitur wifur, winu bija deesgan mas. No isskata, teiksim, ari breefmigs zilwels; eedomajotees wifus, ko no ta dascha laba stahsta, pat jafargas no ta. No eefahkuma kahdas ne-isprotam as juhtas mani speeda no kahdeem laudim pat fargatees. Wehlak es pahrgroßiju sawus usskatus pat pret wisbreefmiga-kaeem flepkawam. Daschs labs naw neweena nokahwis un ir dauds breefmigals par zitu, kurfch isdarijis feschas flepkawibas. Daschu labu noseegumu gruhti bija faprast; tiß dauds sawadibu bija pec wina isdarishanas. Es to tadeht faku, ka pec mumstauta noteek flepkawibas, kuram ir wisbrihnischlakee zehloni. Pemehram, loti beeschi atgadas schahds flepkawu tips: zilwels dsihwo klufu un meerigi. Liktens gruhts, — tomehr jazeech. Teiksim, winsch ir semneeks, vilfonis, saldats. Peepechi winam kas eefchaujas prahta; winsch ne-izzeeta un ar nass noduhra fewu eenaidneelu un spihdsinataju. Te nu fahkas wisneparastais:

peepeschti zilweks us kahdu laiku pawisam pahgrosas. Birmais, lo winsh noduhra, bija wina eenaidneeks; tas, lai gan nosee-gums, tomehr, faprotams, te bija eemeflis. Yet wehlaku winsh kauj tahdus, kas tam nemas naw eenaidneeki, kauj satru, kas tam gadas zela, kauj patifchanas deht, rupja wahrda deht, ussfatu deht, ar weenu wahrdu „nost no kahjam, es eju!“ Zadomà, ka zilweks buhlu peedsehris, ka winsh drudse muldetu, ka winsh, pahrkabpis reis aisleegto robeschu, pats preezajas par to, ka preefch wina wairs naw neka fivehta; it ka winu kahds pamudinatu darit preti wifem likumeem un waldibam un baudit wisne-aprobeschotako brihwibu tahdos breesmu darbos, kureus eedomajotees sirdij ja-apstahjas pulsiet. Pee tam winsh pats sin, ka winu fagaida wisbreefmiigakais fodis. Wifs tas warbuht lihdinajas tam juhtam, kad zilweks no augsta torna skatas besdibenä, kas sem wina kahjam, ta ka beidjot pats gataws gahstees tur semé: jo ahtraki, jo labaki, un beigts! Un wifs tas noteekas ar wiiklufakajeem laudim, kuri lihds tam ne-greja nekahdu wehribu us fewi. Un daschs labs no wineem schini lomä tsrahdas pat par leelu waroni. Jo kluftas winsh bija agrak, jo wairak winsh tagad grib paleelitees un eebaidit zitus. Winsh preezajas, ka ziti baidas, un mihl pafchu to reebumu, lo ziti pret winu fajuht. Winsh vats kriht „issamifchana“, un tahds „ismisufchais“ daschu reis pats ar nepazeetibu gaidt fodu, gaida, lai winu noteesa, tavelz ka winam pafcham beidjot top par nastu schi „issamifchana“. Peewilzigi, ka pa leelakai däkai winsh lihds pafcham foda spreedumam atrodas tahda slahwokli, kurfch ar spreedumu tuhlit nobeidsas, it ka kad pehz formas tam ta wajadsetu buht, it ka kad schis laiks buhlu eepreefch noteikts. Te us reis zilweks paleek godigs, pawisam pasuhd, paleek rahms ka jehrs. Winsh raud, luhdj no laudim peedofchanu. Nonahl zeetumä un redsi: tahds no seefkalajes, tahds no laidees, pawisam flahbans, ka pat jabrihnas: „waj tad tas pateesi tas pats, kas peezus, feschus zilwekus nokahwis?“

Ir sinams ari tahdi, kas pat zeetumä tikdrihs negrib aplust. Algi wineem wehl peemiht duhfcha un leelibä; „es ne-efmu nekahds neela wihrelis, ka juhs domajeet; es te efmu feschu dwehfeli deht.“ Tomehr beidsas ar to, ka tam tatfchu japadodas. Winam atleek tikai papreezatees, atminotees isweizigo fitteenu un preezigo dsihwi, tamehr tas bija wehl brihws. Winsh juhtas laimigs, kad gadas kahds mulfis, kura preefchä winsh war paleelitees ar fawem warona darbeem, pee kam nemas ne-israhda, ka winsh to slahsta ar preeku.

Redsi, kas es biju par wiheru?

Reis, kahdā pirmo deenu garajā wakara, no gara laika diķķā guledams fawā lasčā, es noksaušķījōs weenā no tāhdeem nostāhsteem un nepasīhdams wehl tāhdus stāhstus, notureju stāhstītāju par wišbreemīgalo fleykawu, ar nedīrđetu dzelss raksturu. Bet tas tikai jolojās par Petrowu. Stāhsta temats bija, ka wihsch, Lukas Kusmitfchās, weenigi few par preeku ajsraidijs uſ winu pafauli kahdu majoru.

Schis Lukas Kusmitfchās bija tas pats māsais, teewais, spizo degunu, jaunais arēstants no muhsu fasarmas, iſ chohleem, kuru es jau agrak veemineju. Pehz taifnibas wihsch bija kreews, tikai dīsimis deenvidos. Wihsch bija ajsprāhtīgs, eepuhtees: „māss wihsinfch, bet leela duhscha“. Bet arēstanti kātru zilweku pāsihst zaur un zauri. Winam loti mās zeenija, jeb kā latvrgā runā: „winam loti mās zeenija“. Wihsch bija leels egoists. To wakaru wihsch fehdeja fawā lasčā un schuwa kreksu. Wefchas schuhfchana bija wina amats. Winam blakus fehdeja druslu paduls, paklufs puiss, bet labš un laipns, beesjs un no auguma leels zilweis — arēstants Kobilins, kura lasčā bija tuwu pee Lutfchka lasčas. Lutfchka beeschi ar winu strihdejās un wišpahreji apgabjās ar winu augsprāhtīgi, nizinoſchi un despotiski, ko Kobilins fawā weenteeſībā pa datai nemās nemanija. Wihsch adija wilnas seki un weenaldsigi noksaušķījās Lutfchka. Tas stāhstīja deesgan skaidri un gaifchi. Wihsch gribēja, lai wiſi winu dīrđ, kaut gan taisija tāhdu gihmi, kā kād wihsch Kobilinam weenam pafham stāhstītu.

„Tā, brahlit, mani aissuhtija no muhsu weetas,“ wihsch eefahla adatu durdamā, „uſ Ļch. palaidnibas deht.“

„Kād tad tas, waj sen atpalāk notika?“ Kobilins prasīja.

„Kād sīri buhs plaujami, buhs gads. Kād nonahžu uſ ļ., mani tur uſ ne-ilga laika eelika zeetumā. Redsu: fehd lopā ar mani tāhdi 12 zilwei, wiſi chohli, leela auguma, weseli, stipri kā wehrfchi. Bet wiſi tāhdi rahmi: ehdeens flītals, majors dara ar wineem ko grib. Sehschu weenu deenu, otru deenu; redsu — bailigi lautini. Ko tad juhs tā istopeet tam mulkim, es faku.

„Ej, ej runā tu pats ar winu!“ tee mani iſfmeedami teiza. Es paliku kļufu. Tur bija weens loti ūmēklīgs chohlis, bahlini, wihsch fazija, atstāhdams Kobilinu un greefdamees pee wiſeem. Wihsch stāhstīja, kā wihsch teefats, ko wihsch pee teefas teizis, pee kam pats raudaja gausčas ašaras. Sala, kā winam efot

palikuschi seeva un behrni. Pats jau paivežs, firmis, resns .. Vadod man, Wafja, deegu; katorgas deegs pawifam fapuwis."

"Tirguš deegs," Wafja atbildeja deegu padodams.

"Muhfu schujamais deegs ir labaks. Breeksch dascham deenam aissuhtija Newalidu, bet welns sin pee kahdas bahbas winsch nem?" Lutschka turpinaja, deegu adatā eeweरdams.

"Laikam pee . . ."

"Laikam."

"Bet kas tad bija ar majoru?" pawifam aismirstais Kobilins prastja.

To tik Lutschkam wajadseja. Tomehr tuhlit winsch ne turpinaja wis fawu stahstu, pat likas, negreesa nefahdu wehribu us Kobilina. Winsch meerigi fakahrtoja deegus, faritinaja sem fewis kahjas un tad heidsot efsahla:

"Beidsot es fawus Kochlus usjautrinaju, tee lika atfault majoru. Bet es jau no rihta paprašju kaiminam nasi un paglabaju pee fewis — ko war finat! Majors faslaitas, atbrauza. Nu, chochli, nesaudejat duhschu, es teizu. Bet wineem jau duhscha fen bikkas noslighdejuſe; tee tribz ween. Geskrehja majors, peedfehris ka mahkulis. Kas teiz! Kas te noteek! Es eſmu zars, es eſmu ari Deewš!"

"Tikko winsch issfazija: „Es eſmu zars, es eſmu ari Deewš“, es iſlezu," turpinaja Lutschka: „nafis man peedurknē."

"Ne, faku es, juhsu augstiba, bet pats wirſos pee wina tuwaki: ne, ta tas nu gan newar buht, faku es, juhsu augstiba, ka juhs eſeet muhfu zars un deewš."

"Ah, tu tas eſi, tu tas eſi?" eefauzās majors: „buntawſtſchiks"!

"Ne, es teizu (bet pats wirſos winam ariveenu tuwaku), ne, juhsu augstiba, es teizu, ka juhs warbuht paſchi fineet, muhfu Deewš, wiſuwarenais un wiſuſinatajs, ir weens, es teizu. Ari zars mums ir weens, kurſch no Deewa par mums wiſeem eezelts. Winsch, juhsu augstiba, es teizu, ir patwaldneeks. Bet juhs, es teizu, juhsu augstiba, eſeet wehl tikai majors — muhfu preelfchneeks, juhsu augstiba, zaur zara ſchelastibu, es teizu, un zaur ſawiem nopolneem."

"Ko, ko ko? winsch ruhja, newaredams iſrunat. Winsch bija ſoti pahrbrihnejeſs."

"Ne ta, es teizu; es dewos uſ reiſi winam wirſu un sagruhdu nasi lihds ſpalam winam wehderā. Labi bija trahpijees. Tas nogahſas un kahjas ween notirinaja. Es nosweedu nasi:

„Nedſeet, es teizu, chochli, paželeteet to tagad!"

Tugad es drusku pagreesifchos fahnuš no sawa stahsta. Par nelaimi tahdi teizeeni kā : „es eſmu zars, es eſmu ari Deewš“ un daudſ ziti tam lihdsigi wezōs laikos taya ſoti beechi leetoti no komandeereem. Tatſhu ja-atſihſt, ka tahdu komandeeru naw wairs daudſ, warbuht ari neweena wairs. Japeemin, ka ſchahdus iſtezeemis leetoja un miheleja leetot pa leelakai datai komandeeri, kuri paſchi nefs no ſemakas tſchinas bija faſneeguſchi augſtaku.

Oſzeera tſchina fagroſa wiſu winu eelfcheinī un galwu. Wiſas ſemakas tſchinas zauri iſbraukuſchi, tee eerauga fewi heidſot kā oſzeeri, komandeeri un ſawas neprachanās deht vahrſpihlē ſawas waras jehdſeenus; faprotams, tikai pret ſaweeem apakſchneekem, kureem ſemaka tſchina. Bret teem, kā par wineem augſtaki wini iſturejās ar tahdu pat zeenibu kā agrak, kā tagad nemas wairs nebija wajadſigſ un daudſeem preeſchneekem pawifam pretigſ. Daschi no ſcheem zeenitajeem ſteidſas ſaweeem augſtaleem komandeereem paſtahſtit, ka wineem paſcheem, lai gan tee oſzeeri, tatſhu ſemaka tſchina un kā wini to arweenu eevehro. Bet kā atteezas uſ ſemakajām tſchinam, tad par tam wini paleel par ne-aprobefchoteem pa-weiheſtajeem. Sinams, tagad deesin waj buhs wairs tahds, deesin waj atradiſees kahds tahds, kā teik: „es eſmu zars, es eſmu Deewš.“ Neſkalotees uſ to, man japecbilſt, ka nekaſ tā neſakaitina areſtantus un wiſpahreji wiſas ſemakas tſchinas, kā tahdi preeſchneeku teizeenu. Schi uſpuhtiba, ſchis vahrſpihletas domas par ſawu ne-aprobefcheto waru, dſemde pat wiſ-padewigakajā zilwela naidu un ſpeech winu ſaudet pehdejo zeribas ſtaru. War laimi tas wiſs jau pagahjis, ari wezōs laikos tas no waldbas bija ſtingri aifſleegts. Ari es daschuſ peemehrus ſinu.

Wiſpahreji ſatra augſtrahiba vee apeeſchanās ſpebi ſakaitinat ſemakas tſchinas. Daschi doma, ka ja areſtantam dod labu baribu, to labi uſtur un wiſu pehz likuma iſpilda, tad jau peeteek. Tee maldas. Kats, kā wiſch ari nebuhiu un kā wiſch ari nebuhtu paſemots, lai gan wiſch pats to neſauht, praſa zeenibu pret ſawām zilwela teesibam. Areſtants pats ſin, ka wiſch ir areſtants un fajuht ſawu ſtahwolli preeſchneeka preeſchā; bet ne ar kahdām ſihmem un ne ar kahdām dſelſim to nepeeſspeedi aifmirſt, ka wiſch ir zilwels. Un tadehſt, ka wiſch pateeſt ir zilwels, tad ar wiſu ari zilwejifki ja-apeetas. Mans Deewš! zilwejifla apeeſchanās war pat tahdu par zilwelu pataiſit, kura jau ſen Deewa gihmis iſdſiſis. Ar ſcheem nelai-

migajeem tadehl ari wajaga wišwairak zilwejiski apeetees. Ta ir winu glahbschana un preeks. Es efmu redsejis tahdus labus komandeerus. Man ir ari bijuse isdewiba redset eespaidu, kuru wini atstahj pee scheem pasemoteem. Daſchi laipni wahrdi — un arestanti moraliski tilpat ka no jauna atdsima. Wini ka behrni prezajās un ka behrni fahka mihlet. Peeminefchu wehl weenu fawadibu; paschi arestanti nemihl, kad preefkchneeki ar teem apeetas pa dauds laipni un labſirdigi, jo tad winſch fahk fchos preefkchneekus nezeenit, kuru wiham tomehr gribas zeenit. Areſtantam patihl, ja wiha preefkchneekam ir goda sihmes, ja winſch ir eewehe rojams wihrs, ja winſch labi fastahw ar fahdu augſtakу preefkchneeku, ja winſch ir bahrgs, lepns un taifns un eewehe roju zeenibу. Tahdus arestanti wišwairak mihl: kas fawu zeenibу uſtureja un wineem pahri nedarija, ta tad wiſs labi un ka wajag buht.

„Par to tevi laikam labi fuļaja?“ Kobilins peebilba meerigi.

„Hm. Ka tad nu bes fuļashanas, fuļaja jau gan. Alei, padod man ſchlehrē!“

„Bet zil tad tew, Lutſchka, dewa par wiſu to?“ Kobilins atkal eefahka.

„Man, mihlais draugs, dewa 105. Bet ko es jums teiſchhu, draugs: mani tikko nenoſita,“ eefauzās Lutſchka, atlal pames-dams Kobilinu. „Es nekad wehl ne-efmu tildauds ar pahtagu dabujis. Tildauds lauschu ſanahza, wiſs pilfehts faſkrehja: ſlepklawu fodis, buhs ko paſklatitees. Newaru iſteilt zil mulki iee laudis. Vende mani iſgehrba, noſtahdija un ſauz: turees, ſitiſchu! es gaīdu, kas nu buhs? Ka winſch man weenreis dewa, — gribiju blaut, atwehru muti, bet truhkſt balfa. Ab dewa otrreis, nu waj tizi waj ne, es pat wairs nedſirdeju, ka „diwi“ noſkaitija. Pamodos, dſirdu ſkaita: ſeptindesmit. Ka man vež tam tſchetras reises lahwa pa puſtundai atpuhſtees: aplaſtija ar uhdemi. Skatos uſ wiſeem azis eep lehtis un domaju: ,te man buhs janomirſt.“

„Bet nenomiri;“ eejautajās Kobilins.

Lutſchka uſmeta wiham wiſnizinoſchako ſkateenu; wiſi eefmehjās.

Lutſchku, lai gan tas bija nokahwiſ ſefchus zilwejiskus, zee-tumā neweens un nelad nebijās, neraugotees uſ to, fa Loti wehlejās, lai winu daudsinatu par bihſtamu zilweku.

9. Esais Tomitschs. Pirts. Bakluschina stahsts.

Tuwojās seemas svehtki. Arestanti winus gaidija ar finamu svehtwinibu un fchos apluhkodams ari es fahku gaedit faut ko ahrkahrteju. Kahdas tschetras deenas preefch svehtkeem weda muhs us pirti. Manā laikā, ihpaschi pirmajos gados, weda arestantus reti us pirti. Wisi preezajās un fahka sagatawotees. Noteikts bija eet pehzpusdeenā un tahdās pehzpusdeenās jau nebija jastrahdā. No wifem wairak preezajās un skraideleja muhsu kasarmā Esais Tomitschs Bumfchteins, kahds pee spaidu darbeem noteefats schihds, kuru es jau peemineju fawa stahsta zeturtajā daikā. Winsch mehdsā tik ilgi pehrtees, famehr wairs neka nejauda un nefamanija, un katru reis, kad man tagad, domajot no pagahjuscheem laiskeem, eeschaujas prahā zee-tuma pirts, eenem us manas bildes pirmo weetu godigais un neaismirstamais Esais Tomitschs, mans zeetuma un dīshwolka beedris. Mans Deewā, zil jozigās un fmeekligās bija schis zilwels. Daschus wahrdus par wina isskati es jau peemineju: gadu preezdesmit wezs, faweebees, ar breefniigām frunlam us waigeem un us peeres, kalfens, besfpehzigs, ar baltu meefu kā zahlis. Wina gihmja pantos bija redsama pastahwiga, nepahrtrauzama jautriba, pat laimiba. Kā likās, winsch nemaš nenošchehloja, ka bija noteefats. Tā kā winsch bija seltkalis, un pilsehtā seltkāla nebija, tad winsch strahdaja bes apstahschānas pilsehtas kungeem un waldei seltkāla darbus. Tomehr zil nezīl winam par to famalkaja. Winam nebija truhlums jazeesch, winsch dīshwoja pat „bagati“; eetaupija naudu un aisdewa to pret pro-zenteem arestanteem. Winam bija fawa tehjmachina, labs maifs, fawas tafes un wisas pee pasdeenas galda peederigas leetas. Pilsehtas schihdi fatikās ar winu un gahdaja par winu. Sesideenās winsch gahja farga usraudsiā us pilsehtas luhgshanas namu (kas bija likumifki atlauts) un dīshwoja pilnigi laimigi, protams, ar nepazeetibū gaividams, famehr aisezēs diwpadfsmitgadu ūoda laiks, lai waretu „prezetees“. Winā wareja atrast jozigā kopibā newainibu, multibū, wiltibū, nekaunibū, labſirdibū, bailibū, leelibū un nefreetnibū. Man iſlikās loti dihwaini, ka arestanti par winu nesobojs, iſnemot, kad tee aiz gara laika par winu fmehjās. Esais Tomitschs bija azim redsot wifem par usjautrinafchanu un pastahwigū fmihdinataju. „Winsch pee mums weens, ne-aisteekat Esaju Tomitschu,“ fazija arestanti un Esais Tomitschs,

Kaut gan ūaprata leetas fakaru, bija red̄sami lepnis uj̄ winam dāhwato ušmanibu, kas arestanteem loti patika. Loti jozigi winſch eetika zeetokfn̄i (toreis es wehl nebiju, bet man stabftija). Reis ſhabu wakarā iſplatijs zeetokfn̄i wehſts, ka atweſts ſchihds, ka to rafē kordegardijā un ka tas tuhlit eenahkſhot. Lihdi ſchim nebija zeetokfn̄i wehl neweena ſchihda bijis. Arestanti gaidija winu ar nepazeetibū un apstahja tuhlit to, tikklo tas bija eenahzis wahrtos. Apdomigais apakſchoſſeeriſ aīsweda winu ziwillasfarmā un eerahdija winam guļas weetu. Gjajš Tomitschs tureja rokās maiſu ar no krons dotām un ūawām paſcha leetam. Winſch nolika maiſu, eerahpās gulta-un apfehdās, ūawila kabjas ne azu nepazeldams. Visapļahrt atflaneja ſmeekli un joki pat to, ka winſch ſchihds. Peepefchi ſpeedās puhlim zauri ūahds jauns zeetumneeks, nesdams paņam wegas, netihras, ūaplihufchās bīkſas un krons ūekes. Winſch apfehdās Gjajam Tomitscham blakam un pa plezu ūisdams fazija: „Nu, mihiakis draugs, jau festo gadu gaidu tevi. Valuho, waj dauds doſi?“ Un winſch iſklahja wina preekfchā atnestās ūapatās. Gjajš Tomitschs, kuri ūetumā eenahkdamā ūā ūamulfa, ka pat nejauda azis ūazelt uj̄ ūcho nigradamos, reebigo un breeſmigo puhli, ūuesch winu ūeeſchi apstahja, un no iſbailem newaredams neweena wahrdā ūirunat — eeraudſidams paunu, ūabka ūeheji ūapatās wanditees; tureja ūās pat pret gaifmu. Wiſi gaidija, ko winſch teiks. — „Nu, kas ir, rubli gan nedvē? Kaut ari buhtu ūikdauds wehrtas!“ eekihlatajs turpinaja, Gjajam Tomitscham ar azim mirkſchlinadams.

„Rubli newar, bet ūeptinas ūapeikas gan war.“

Tee bija Gjaja Tomitscha pirmee wahrdi ūetumā. Wiſi ūmehjās lihds ūemi lozidamees. „Septini! Nu dod ari ūeptini; ūawa ūaime! Raugees, ūeefargā manu ūihlu; ar ūawu galwui man par to atbildeſt.“ — „Prozentes trihs ūapeikas; ūā ūuhds deſmit ūapeikas,“ ſchihds turpinaja ūostidamees un dreboſchā ūalſi, ūahsdams roku ūabata ūehz naudas un ūlatidamees ūailigi uj̄ ūetumnekeem. Winam ūalika loti ūail, bet grībejās ari ūeetu ūokahrtot. „Waj par gadu trihs ūapeikas prozentes?“ — „Ne, ne par gadu, bet par mehneſi.“ — „Tu eſi ūibkſtulis, ſchihd; bet ka tevi ūauz?“ „Gjaju Tomitschu.“ — „Nu, Gjaj Tomitsch, ūee mums tu ūikſi ūahlu! Ūibhwo ūefels.“ Gjajš Tomitschs wehl ūeis ūahrftatija ūawas ūihlas, ūalika ūās un uj̄ ūanigi ūebahja ūawā ūaifa, ūamehr wehl arweenu atflaneja arestantu ūmeekli. Winam ūateeſi wiſi ūandrihs war teikt miheleja un neweens winam ūela ūauna nedarija, kaut ūandrihs wiſi winam bija ūarahdā. Ūats winſch bija ūik ūewainigs ka wiſla, un

redsedams few wispaahreju peeekrifchanu wisch eeduhfchajas daschureis, bet tik weenkaahrfchi, ka winam to peedewa. Lukas, kas fawā dsihwē bija ar dauds schihdeem satizees, kaitinaja winu dauds, bet newis no launa prahtha, bet ta joku deht, tapat, ka joko ar funiti, papugaili, mahziteem swehreem un t. t. Esais Tomitsch to itin labi sinaja un tadeht nemas nelaunovjas, bet jokojas loti weissli pretim. „Gi, schihd, peekaufchu!“ „Tu man weenreiss esitish, bet es tew defmit.“ Esais Tomitsch duhfcigi atbildeja. „Nolahdetais!“ „Negehlis, ja es nolahdetis.“ „Neleetis schihds.“ „Kaut ari neleetis, bet bagats, grafchu dauds!“ „Kristu nobewi.“ „Bats tu negehlis.“ Slaweni, Esaj Tomitsch, waronis! Ne-aisteekeet winu, wisch pee mums weens! blahwa fmeedamees arestanti. „Gi, schihd, ja nemsi boji, aiseest us Sibiriju.“ „Bet es jau efmu Sibirija.“ „Wehl tabiat aisdjhs.“ „Bet waj tur Deewa kungs ir?“ „Ir jau ir!“ „Nu rauj welns, ja tikai Deewa kungs un grafchi, tad jau buhs wifur labi.“ „Waronis, Esais Tomitschs, redsams, ka waronis! blahwa wisapfahrt, bet Esais Tomitschs, kaut gan reds, ta par winu smejas, tomehr eepuhfchas. Wispaahrejas uiflawas winam ir par redsamu apmeerinajumu un wisch fabk wifur preefchā ar fawu smalko balsi dseedat: la, la, la, la, kahdu neweiklu un fmeekligu motiwu, weenigo dseefmu, bes wahrdem, kuru wisch wifā katorgas laikā dseedaja. Wehlaku, kad mehs tuwak eepasinamees, wisch man stahstija swehredams, ka ta tapate dseefma un tas pats motiwu, kuru dseedaja wifit feschitubkstofchi schihdi, masi un leeli, eedami zaur Sarkano juhru, un ia latram schihdam ir paivehlets, dseedat schito motiwu gawilu un uswaras brihdi par eenaidneefem. Kairā festdeenas preefch-wakarā, peektdeenas wakarā, nahza arestanti no zitām kasarmam: us muhsu kasarmi skatitees, ka Esais Tomitschs notures fawas schabas. Esais Tomitschs bija tik newainigi leeligs, ka fchitinkahriba winam bija par preelu.

Ar pedantisku un redsamu lepnumu wisch apfeda mašo galdui faktā, usfchlibra grahmatu, aisdedsinaja diwas fwezites un murminadams fahdui nefaprotamus wahrdus, fahla apgehrtees fawā „talarā“. Tas bija fahds raibs wirswahrks no wilnainas drehbes, kuru wisch uszichtigi glabaja fawā kastē. Abas rokas wisch apfeda ar lubgchanas fiknu un us galwas, pafchā peeres widū wisch peesitprinaja fahdu kola kastiti, ta ka islikas, ka no Esaja Tomitscha peeres buhtu isaudsis rage. Vehz tam fahlas lubgchana, kuru wisch skaitija dseedadams, blahwa, spaudijs, skaitijas apkahrt un fawista gihmi fmeelligas

krunkas. Protams, ka wifas schis luhgfschanas zeremonijas bija
 ta pehz preefschraksta jadara un tur nebijs nefas fmeekligs un
 dihwains, bet fmeekligs bija tas, ka Esais Jomitschs it ka tih-
 fscham ta ißlitas muhsu preefschä un leelijas ar fawam zere-
 monijam. Us reis winfch apfklahj galwu ar abam rokam un fahk
 raudoschä balfi Deewu luht, Raudas arween peenemas un
 gandrijs blaudams winfch noleez beffpehzigi galwu us grahmatu,
 us kuras wahlu ussibmets deribas schirksts; bet us reis paschä
 stiprakaja raudoschanä winfch fahk fmeetees un fklaitit dseedadams
 fahdä apschehloti lepnä no pahrlezigas laimes beffpehzigä balsi.
 Welns lai winu fasin! fazijs arestanti. Neis es prasiju Esajam
 Jomitscham ko schita gaudoschana un tad peepefchä pahreja
 fwehtfwinibä un laime nosibmè. Esais Jomitschs loti mihleja
 tahdu apjautafchanos no manis. Tuhlit winach man ißtahstija, ka
 raudas un gaudoschanä ir domats par Jerusalemes ispostischani
 un pasaudefchanu, un ka likums pauehl jo dauds gaudot un
 ißt pa fruhtim; bet ka tani momenta, kur gaudoschana wie-
 stripraka, wajag winam, Esajam Jomitscham, it ka nejinot atmi-
 netees, ka ir fahds papreelfchfludinajums, pehz kura schihdi
 reis atgreesifees us Jerusalemi. — Te nu winam us reis ja fahk
 loti preezatees, dseedat, fmeetees un ißrunat luhgfschanas ta, lai
 vafchä balfi waretuzik dauds tik eefpehjams nomanit preekus
 un gihmi buhtu lafama jo leela fwehtfwiniba un augstfirdiba.
 — Schila peepefchä pahreja loti patilas Esajam Jomitscham;
 winfch eerraudsiya tani ihpaschi ko fewischku un loti leeligi
 ißahstija man par scho asprahrtigo tizibas likumu. Neis paschä
 stiprakaja blaufchanä cenabza ißtabä plazmajors, pawadits no
 deschurejo fchä oszeera un fargeem. Wisi arestanti atlahpäs us
 fawam gulas weetam, weenigi Esais Jomitschs fahla wehl wa-
 rak blaut un lozitees. Winfch finaja, ka luhgfschana ir atlauta,
 pahrtraukt to nebijs atlauts, un blaustidamees majora preefschä,
 protams, neriskeja nelo. Bet winam bija loti patihkami majora
 un muhsu preefschä lozitees un ißrahdites. Majors peegahja
 us fahda fola attahluma pee wina: Esais Jomitschs atgreesjas
 ar muguru pret jawu galdu un fahka taisni majora azu
 preefschä dseedat jawu fwinigo papreelfchfludinajumu, wizina-
 dams rokas gaisä. Ta ka winam bija pawehlets taisni tani
 momenta ißrahdit loti leelu laimibu un augstfirdibu, tad winfch
 ari ispildija to it fewischki mirlschkinadams azis, fmeedamees
 un fratidams majoram ar galwu. Majors brihnejjas, bet beidsot
 fahka fmeetees, nosauza winu taisni azis par mulki un aifgalhja
 projam. Esais Jomitschs turpretim wehl wairak fahla blausti-

tees. Pehz kahdas stundas, kad tas ehda wakarinas, es winam praskju: "bet kas buhtu bijis, ja plazmajors fawā multibā buhtu faskaitees us jums?" "Kahds plazmajors?" "Ro, kahds, waj tad juhs winu neredsejat?" "Ne." "Bet winsch jau slabweja tikai kahdu arschinu no jums, taifni azu preefchā." Bet Esais Tomitschs fahka man ar nopeetnako gibmi stahstit, ka winsch pateešibā naw neweena plazmajora redsejis, un ka tani laikā, kad winsch Deeru lubds, tas atronas kahdā ekstahsjē un ka winsch neka nereds un nedfird kas ap winu noteef. It kā tagad tas buhtu bijis, redsu Esaju Tomitschu, kā tas toreis festdeenās blandijās pa wisu zeetumu, raudīdams, kur tik ween eespehjams isbehgt no darba, kas winam bija likumisti festdeenās parwehlets. Kahdas netizamas anecdotes winsch man nestahstija katru reis, kad išnabza no sawām lubgschanam; it nekam lihdsigus notikumus un sinojumus winsch pastahstija no Peterburgas, apgalwodams, ka winsch tos dabujis no faveem schihdineem un tee taifni no pirmajeem awoteem. Bet es jau esmu par dauds fahzis stahstit no Esaja Tomitscha.

Wifā pilsehtā atradas tikai diwi atlahtas pirtis. Pirmā, kura peedereja kahdam schihdam, bija numureta, kur katra istahina malkaja 50 īapeikas. Otra pirts turpretim bija preefch weenkahr scheem laudim, weza, netihra ar mašām telpam, un schini pirts eeweda muhfu arestantus. Bija auksts un faules gaifs. Arestanti jau par to ween preezajās, ka warēs tilt is zeetolschna laukā un apskatit pilsehtu. Zoki un smekli bija wifā zelā dsirdami. Wefels pulks saldatu pawadija winus ar lahdetām plintem. Virts muhs tuhlit eedalija diwās daļas: otra daļa gaidija aukstajā pirts preefchistavīnā, kamehr pirmā mašajās, kas bija wajadīgs pirts mašo telpu dehā. Bet, neraugotees us to, pirts tomehr bija kā preebahsta un gruhti eedomatees, ka ari tik puše muhfejo wareja tur fa-eet, Petrowā ne-atkahpās no manis. Winsch pats, bes manas uswedinašanas, peenahja man klaht palihdset nogehrbees, apfolijās pat nomasgat. Lihdi ar Petrowu gribēja man palihdset Balusfchins, fewischķās nodalaš arestants, kuru pee mums fauza par pioneru, un kuru es jau reis, kā jautrako un peemihligako no arestanteem mineju, kahds winsch pateešibā ari bija. Dīchs ar winu drusku eepasnamees. Petrowā man palihdseja isgehrbtees, tadehā ka es, wehl ne-ee-rādis, loti ilgi isgehrbos, un pirts preefchistavīnā bija gandrijs tik pat auksts kā laukā. Arestantam loti gruhti isgehrbtees, ja winsch naw to wehl parwīsam eemahjīees. Winschīs jau wajag mažet ahtri atfchnoret apakshējās faites. Schīs faites

ir no abdas, kahdi tschetri werfchoki garumā un teek usgehrbi
 us drehbem, taifni sem dselss rinkem, kuri atrodas ap kahju.
 Weens pahris fcho faischu nemakṣa masak par feschdeßmit kapei-
 kam, neraugotees uj to, katrs arestants eegahdajas few fchās,
 protams, par sawu naudu, jo bes fchim faitem naw eefpehjams
 eet. Dselssrinkis naw zeefchi pee kahjas klah un starp rinki un
 kahju war weegli pirkstu ißbahst: tā tad dselss fitas gar kahju,
 rihwē to un tahdā stahwoßli arestanti weenā deenā bes faitem
 spehtu eeberset wainas. Gruhtaki wehl ir is faitem ißwilkt weschu.
 Tas ir wesels fokus. Ja nowelkam apakschejo weschu, peenemsem
 no kreifas kahjas, majag to ißwilkt fahkumā zaur kahjas un
 dselsrinka starpu, pehz tam, kad kaya ir swabada, ißwilkt weschu
 atpakał zaur to pafchu rinki; pehz tam wiſu no kreifas kahja
 no-auto ißwilkt zaur labas kahjas rinki, tad wiſu ißwilkt zaur
 labas kahjas rinki ißwilkt atkal atpakał. Tā pat noteekas, ja
 ujwelt tihru weschu. Gefahzejam pat gruhli eedomatees, kā tas
 teek ißdarits; pirmais kas to eemahija, bija arestants Kopenews,
 kahds laupitaju wadonis, un kurſch peezi gadi Tobolſka pee lehdes
 noſehdeja. Bet arestanti eeradufchi un rihkojas bes masakā
 gruhtuma. Petrowam eedewu daschas kapeikas, lai tas apgah-
 datu seepes un matschalku; arestanti dabuja gan, taisniba,
 kcona seepes katrs pa gabalinam, diwikaſiku leelumā un tik
 beesas kā feera gabalinsch, kuru leeto pee wakarinam par usko-
 ſhamo. Seepes tita turpat pirts preeſchistabinā pahrdotas,
 kopa ar kwafu, balimaifi un karstu uhdeni. Katrs arestants
 dabuja, pehz nolihguma ar pirts ihpfachneefu, pa weenam ſipim
 karstu uhdena; bet kas gribaja tihraki nomasgatees, tas par
 weenu grañt dabuja ir vtru, kuru zaur kahdu lodsnu no pirts
 preeſchistabinas pañneedsa. Petrows isgehrbis mani, weda pat
 apaksch rokas, jo winſch manija, kā man nahzās gruhti bes
 faitem eet. „Ujwelzeet winas augſtaku uj ifreem,” winſch fa-
 zijs, turedams mani, „ſche, luht, prahrigaki, te ir fleegfnis.“
 Man tas bija drusku pretim un es gribaju Petrowam fazit, kā
 es weens pats protu eet, bet winſch nebuhtu tigejis tam.
 Winſch ar manim apgahjās kā ar behrnu un neprahfigu, kuram
 katrs ir ſpeests palihdset. Bet tomehr, Petrows nebijja nekahdā
 finā fulainis. Buhtu es winu apwainojis, tad tas buhtu fina-
 jis kā ar manim apeetees. Naudu par apkalpojumeem es winam
 nepeefoliju, un winſch pats ari neprahfiga. Bet kas gan winu pa-
 mudinaja ar mani kā apeetees? Tikko bijam durvis no paſchaſ
 pirts attaifijuschi, es domaju, kā meħs buhtu ellē eenahkuſchi.
 Gedomajatees few iſtabu, kahdu diwpadſmit fotu garumā un

tahdā paſchā platumā, kura bija ſafpeeti lihds ſimtu zilweku uſ reiſi un maſakais, jau droſchi aſtondeſmit, tadehſ ka areſtantī bija faſaliti diwās daſās, un pawiſam mehs atnahzām lihds diwi ſimts zilweku. Twaiſ, kureſch aptumſchoja azis, ſodreji, duſli un telpu truhkums bija tiſ leelā mehrā, ka nekur newareja faſhu noſilt. Es fabaidijos un gribеju greſtees atpakāl, bet Petrowī mani attureja.

Kaut ka ar leelako gruhtumu mehs aiftikām lihds ſoleem, fahpdamī pār zilweku galwam, kuri bija apfehduschees uſ grihdas, luhgdaſmees, lai tee faleezaſ, lai waretu tiſt uſ preekſchu. Bet wiſas weetaſ uſ ſoleem bija jau eenemtaſ. Petrowī man teiza, ka wajag weetu noſirkł um tuhlit faſka tirgotees ar weenu areſtantū, kureſch pee loga ſtahweja. Par ſapeiku wiſch man atdewa faiu weetu, dabuja no Petrowa naudu, kuru taſ tureja faujā, un droſchibaſ dehſ bija panehmis lihds pirti un tuhlit valihda apakſch fola taifni apakſch manas weetaſ, kur bija dublainſch, tumſch ū wiſs bija apflahts ar faſdu puſpirkla veſeu faſtru mitraſ, lipigas weelaſ. Bet pat apakſch fola bija wiſas weetaſ eenemtaſ; ari tur druhiſmejās ſaudis. Uſ wiſas grihdas nebija neweenaſ weetaſ faujas leelumā, kur nebuhtu fehdejuſchi faleekufchees areſtantī, maſgadamees fauſos ſipjos. Biti ſtahweja ſtahwus, un turedami rokaſ fauſos ſipjos, maſgajās ſtahwus; netihrais uhdens lija uſ apakſchā ſehdofcho noſtutām galwam. No areſtanteem, kuri bija pirti, maſgajās wiſai maſ. Weenfahrſchee ſaudis mehdī maſ karſta uhdeni un ar ſeepem maſgatees, wiſi tikai ſoti breeſmigi ſutinajaſ un apalaſtaſ ar aufſtu uhdeni — ta ir wiſa pirts. Kahdas peezdeſmit ſlotas tiſa uſ reiſ pozeltaſ un no laiſtaſ; wiſi vehrās, famehr apreiba. Taſ jau wairs nebija karſtumā; ta jau bija elle. Wiſs taſ ruhza un ſchnahza ſimtu ſehdem aiflanot, kuras wilkaſ gar ſemi... Daſchi, kuri gribеja zauri tiſt, ſapinkeja faſwas ſebdes zitās, aifkehrā zitu galwaſ, kuri fehdeja uſ grihdū, krita, lamajās un wilka lihds aifkertos. Netihrais uhdens lija no wiſam puſem. Wiſi atradās faſdu apreibinatā uſtrauktā gara ſtahwoſli; bija dſirdamas waimanaſ un blaſhveeni. Pee pirts preekſchiſtabinaſ lodiſina, kuri padewa uhdeni, lamajās, druhiſmejās un ſtriſhdejās. Dabutais karſtais uhdens uſtaſchlijaſ uſ to galwam, kuri fehdeja uſ grihdas, eekams wiſch aifſneedſa fafu wajadfigo weetu. Pee loga, jeb pee atwehrtajām durwim varahdā ſaldata uhfainais gihmis, ar plinti roka, luhgdaſmees, waj naw faſdas neſahrtibas. Areſtantū noſkuhtās galwaſ un farlani noſutinataſ meeſas iſlikaſ wehl nejaukakaſ. Uſ farlanaſ

meesas bija gaifchi redsamas rehtas, kuras no ſikmu un ſoka ſteeneem bija zehluſchās, ta ka iſlikās, it fa no jauna buhtu muguras ewainotas. Breefmigas rehtas! man pahrgahja dreboli pär ſauleem luhkojotees uſ tam. Met no jauna garu, kürfch fa balts, bees ſmahkonis iſpleſchās pa wiſu pirti. Iſ garainu mahkonas drufku redsamas faſiſtas muguras, noſluhtas galwas, faleegtas rokas un kahjas; bet fa papildinajumu dſird. Esaju Tomitſchu uſ wiſaugſtakās lahwās wiſa rihičle bkaujam. Wiſch futinas lihds neſamanaī, bet, fa rahdās, nekahds karſtums newar to apmeerinat; par weenu ſapeiku tas falihgſt few pehraju, bet tas heidsot newar zeest, noſweeſch flotu un ſtrei apleetees ar uhdeni. Esajs Tomitſchs ne-iſſamist, bet falihgſt otru, trefcho; tahdā gadijumā wiſch jau nonehmees neluhkotees uſ iſderwumeem un peezi pehraji wehl mainijās. "Baronis, Esajs ſomitſchs," blaħwa no apakſhas arreſtant. Esajs Tomitſchs patē ſajuht, fa ſchini minute wiſch pahrafs par wiſeem un fa wiſch wiſus uſwahrejjis; wiſch ir lepns un aſa, gandribi trakuličgā baſi dſeed fawu ariju: la, la, la, la, kura pahrfpehj wiſas baſis. Man eenahza prahtā, fa ja mehs wiſi kahdrei buhſim elle, tad ta buhs loti lihdsiga ſchai weetai. — Es newareju zeest ne-iſteizis fawas domas Petrowam; wiſch apakſtijās wiſapkahrt un klufeja. Es gribuju winam pagahdāt weetu man blaħam, bet wiſch noſehdās man pee kahjam un teiza, fa tam loti labi. Baklufchins noſirka tani ſaikā mums uhdeni un atnefa, zil nu bija wajadſigs. Petrows folijās mani nomasgat no galwas lihds kahjam, ta fa „juhs buhſeet pawiſam baſti“ un par waru weda mani futinatees. Bet es to ne-uſdroſchinajos. Petrows nomasgaja mani wiſzauri ar ſeepem. Nomasgajis mani, wiſch ar tahdām paſchām zeremonijam, t. i. ſtudedams un turedams, itin fa es buhtu no mahla, iſweda pirts preeſch-istiabinā un paſihdejja apgehrbt weſchu un fa jau biju pawiſam gataws, tas dewas atpakał pirti futinatees.

Kad pahrnahzām mahjās, es winam pefoliju glahsi tehjaſ, no kuras wiſch ne-atfazijās, bet iſdſehra un pateizās. Man eenahza prahtā pazeenat winu ar ſchnabi, kuru turpat kaſarmā ſadabujām. Petrows bija loti meerā, iſdſehra fawu ſchnabi un pateizis man, fa es to piłnigi atdiſhwinajis, aifgahja loti ſteidſofchi kuka, it fa bes wina tur neka neſinatu darit. Wina weetā man eeradās otrs weeſis, Baklufchins, kuru es jau pirti biju uſ tehju uſaizinajis. Es neſinu neweena rakſtura, patiħka-mala par Baklufchina. Taifniba, wiſch neweenam neka nepee-deiva, beeschi ſtriħdejās un nemihleja, ja wina dariſhanās eejau-

žās, ar weenu wahrdū, mahzeja fewi aissstahwet. Bet winsch
 nestrihdejās nekad ilgi un wiši, kā rāhdijās, mihleja winu. Kur
 tik winsch ne-eegabja, wifur winu fanehma ar patiſchānu.
 Pat pilſehtā winsch bija paſihſtams kā jautrātais zilweks wifā
 paſauļē, kurſch nekad nesaude ſawu jautribu. Tas bija garschā
 zilweks, gadus trihsdefmit ar waronigu un weenfahrfchu, bet
 deesgan patiħlamu ſeu. Sawu gihmi winsch fawilka tāhdreis,
 iſrahidams kaut ko tik fmeekliju, kā apkahrtſtahwoſchēe newa-
 reja zeest nefmehjuſchēes. Winsch ar bija weens no jołotajeem
 un ar loti džihwu rakſturu. Jau virmajās deenās mehs eepaſi-
 namees, kur winsch man teiza, kā tas kantonisti, pehz tam deenejis
 pioneros un tīzis no faweeem preekſchnekeem eewehrots un mihi-
 lots, ar ko winsch loti lepojās. Man winsch tuhlit fahka praſit
 ko no Peterburgas. Pat daschaſ grahmataſ tas bija laſijs.
 Utnahzis pee manim uſ tehju, tas wiſpirms eefmihdinaja wiſu
 laſarmu ſtahſiids, kā porutſchiks no rihta bija peejojojis
 muhfu plazmajoru, tad apſehdās ar loti apmeerinatu ſeu man
 blakam un vawehſtija, kā teatrs, laikam, iſnahks. Pa fweht-
 keem tika teatrs farihkots. Bija jau peeteikuſchēes akteeri un
 vamasitinan dekorazijas bija fagahddatas. Daschi no pilſehtās
 bija peefoliujſchēes dot ſawuſ drehbes akteeru lomam, pat fee-
 weſchu; zaur kahda dentschika peepalibdsibu zereja pat kahdu
 oſizeera koſtimu dabuht ar wiſām lentem. Ja tikai plazmajors
 ne-eedomatos aisslegt, kā iſgahjuſchō gadu. Bet iſgahjuſchō
 gadu majors nebija pee laba prakta: winsch bija kaut kur
 naudu vafpehlejis, pee tam bija zeetokni notikuschas nepatiſ-
 chanas un winsch jau launs buhdams aissleedsa, bet tagad warbuht
 winsch negribēs noleegt. Ar wahrdū ſakot, Baklufchins atradās
 uſtrauktā ſtahwoſki. Bija redſams, kā winsch bija weens no gal-
 wenajeem teatra riſkotajeem, un toreis ſew noſolijos wiſadā
 ſinā apmeklet ſcho iſrahdi. Weenfahrfchēe dabifſee Baklufchina
 preeki par teatra iſrahdes iſdoſchanos man loti patika. Wahrdā
 pa wahrdam un mehs jau bijam labi eerunajufchēes. Starp zitu
 winsch man ſtahſtija, kā ne wiſu laiku tas deenejis Peterburgā,
 bet kā winsch kahda noſeeguma deh̄ tīzis uſ R. — noſuhtits,
 kaut gan kā apakſchosizeeris garnisonas batalonā. — Luhk, no
 kureenes mani ir ſche atſubtija. „Bet kadeh̄ tad?“ jautaju es
 wiāam. „Kadeh̄? kā juhs domajeet, Aleksandr Petrovič, —
 tadeh̄, redſeet, kā eemihlejos.“ — „Bet tadeh̄ jau nemehdi
 ſchurp ſuhtit,“ peejihmeju fmeedamees. — „Taifniba gan,“ teiza
 Baklufchins, „kā es pee ſchis leetas noſchahwu kahdu tur džih-
 wojoſchu wahzeeti ar piſoli. Bet waj tad nu weena wahzeefchu

deh̄t tuhlit jaſuh̄ta uſ ſibiriſu; ſpreeſchat!“ — „Bet fā tad taſ notikāſ, ſtahtſteet jel, taſ dara ſinkahrigu.“ — „Loti ſmeekliga leeta, Alekſandr Petrowiſch.“ „Tadeh̄t wehl labaki, ſtahtſteet.“

„Waj tad buh̄s jaſtahtſta? Nu, tad jau ari klauſateeſ. . .“

Es dſirdeju, kaut gan nepawifam ſmeekliju, bet toteef deejgan dihwainu ſlepka wiſas ſtahtſtu.

„Leeta bija ſekofcha,“ Baklufchins ſah̄ka.

„Kad mani noſuh̄tija uſ R., ſkatos — pilſehts laſs leels, tikai wahzeefchu daudj. Nu, eſ, wehl jaunſ zilwels buhdams, tiku, protams, no preekſchneekem labi uſnemts, gahju, zepuri uſ weenu auſi un pawadiju ſchā tā ſawu laiku. Wahzeetem pa-mirkſchku ar azim. Cepatikāſ ari manim weena, wahrdā Lawiſe. Abas winas bija weſhas maſgatajas, wina un winas tante; winas maſgaja wiſmalko weſchu. Winas tante gan bija taſda weza, bet winas dſihwoja fatizigi. Sablumā eſ gan tikai ſtaigaju gar winas logeem, bet wehlaku iſti eedraudſejamees. Lawiſe runaja ari itin labi freewiſki, tikai iſruna bija druſku neſtaidra, — taſda peemihliga, fahdu wehl nekad ne-efmu fatizis. Gefahlkumā eſ ar winu tikai mihiſinojoſ, bet wina man reiža: ne, Saſcha, tā ne, jo eſ gribu buht pawifam newainiga, lai waretu tew buht kreetna ſeeiva, un wina ſmejhāſ til ſkani. . . un newainiga ta bija, ne, zitas taſdas ne-efmu redſejis. Vate mani uſwedinaja; lai to prezot. Nu, domajeet tatſchu, ſadeh̄t gan lai neprezoſ? Tā tad nu ari gatawojoſ eet ar lubgumu vee apakſchpalkawneeka. . . Uſ reiſ eſ eevehroju — Lawiſe ne-atnahk weenreis uſ fatiſfmes weetu, otru reiſ ne-atnahk, un treſho reiſ nebijsa. . . Es aijſuh̄tiju wehſtuli; wehſtulei atbildeſ naw. Kas tad taſ, domaju? Ha ta buhtu mani peelrahpuſe, tad ta buhtu leekuļojuſe, buhtu atbildejuſe uſ manu wehſtuli un buhtu atmahkuſe uſ fatiſfmes weetu. Bet wina jau pat melot neſpehja; tā tad weenkahrſchi atraidits. Tur buh̄s tante wainiga, domaju. Aifeet pee winas tantes ne-uſdrofchinojoſ; kaut gan ta ſinaja, tomehr meh̄s turejam leetu apflehpju. Es ſtaigaju kā apmulſis, norakſtiju pehdejo wehſtuli, kurā ſaziju: „ja ne-atnahk, aifeefchu pats pee tantes.“ Sabaidijas, un atnahza. Raud; ſtahtſta man, kā weens wahzeetiſ, Schulzs, kahds tahtſch radineeks, pulkſtenu taſtitajs, bagats, bet jau padiſhwojis, gribot winu prezot; lai, kā wiſch teiža, mani padaritu ſaimigu un lai pats nepaliktu wezuma deenāſ bes ſeeivas; un mihl pat wiſch mani, kā wiſch teiž, un jau ilgi winam taſ bija nodomā, bet wehl arweenu gaidijs un ſagatawojāſ. Tatſchu

domà. Safcha, ta faka, winsch jau ir bagats un ta jau mana laime; waj tad tu ihsti gribetu man fcho laimi laupit? Skatos, wina raud, apmahna mani... Ahà, domaju, runà wina prahiti! Nu, kas par gudribu buhtu prezet saldatu, kaut ari apakfchoszeeris. Nu, Lawise, ar Deewu, Deewis ar tewi; negribu taiwu laimi trauzet. Bet kahds winsch, labs? Ne, teiza ta, tahds pawezs, ar garu degunu... pat pate eefmehjäs. Aisgahju no winas, fo nu, domaju, nebija liktens lehmis! Otra rihta es gahju gar wina magasinu, eelu wina man bija teikufe. Valuhkojos zaur logu; fehd kahds wahzeets un taifa pullstenus, gadu tschetredesmit peezi, lihks deguns, iswehluschs azis, frakà un augsta stahwaptallite, fmalks kungs! Es nosplawos; gribetu winam turpat logu issist, bet fo tas war lihdset, domaju, nav wehrtis aistift, wifs jau pagalam. Nowakares nonahzu kasarmas, nolikos gulta un tizeet man, Aleksandr Petrowitsch, ka raudaju. Ta aiseet weena, otra un trefchà deena. Ar Lawisi nefateekamees. Pa tam wehl biju dsirdejis no weenas radineezees, ka wahzeets sinot par muhfu mihlestibu, un tadehk apnehmees wehi ahtraki apprezetees. Bet ta tas buhtu wehl gaidijis kahdus gadus. Lawisi winsch lizis swehret, ka ta mani wairis nepasjhichot, bet Lawise un winas tante wehl tomehr ne-esot skaidribà; winsch gan leekas buht nodomajis winu prezet, bet wehl pateeñ nesinot. Radineeze ari pastahstija, ka tas us parihtu, swichtdeenu, abas us kaseju eeluhdsis un ka tur buhschot wehl weens radineeks, kahds wezis, agraki bijis tirgotajs, bet kurfch tagad pawigam jo nabags un ka usraangs tur falpojot. Rad biju dsirdejis, ka tee swichtdeen wisu warbuht jau nokahrtos, mani pahnehma tahdas dußmas, ka newareja wairs walditees. Wisa schini un wehl nahkofchaja deenà par zitu neko nedomaju ka par fcho leetu ween. Domaju, ka fcho wahzeeti buhtu warejis apeksi.

„Swichtdeen no rihta es wehl neko nesinaju, bet tilko bija deewkalpofchana beigufes, es uslehzu, apwilku mehteli un aishgahju pee wahzeefcha. Domaju, ka satifschu winus wifus. Bet kadehk es nogahju pee wahzeefcha un fo gribetu darit, pats nesinaju. Us wisu fo sagatawojees, es biju eebahsis pistoli kabata. Pistole bija flitta, wezas modes cetaifes; wehl sehns buhdams es ar to schahwu. Bet schaut jau ar to gandrihs wairis newareja. Tomehr es peelahdeju ar lodi, ja tee dñhs ahrâ, lamâs, domaju, isnemfchu pistoli un fabaidischu tos. Aisgahju! Darbnizâ neweena naw, bet wisi fehch dibena istabâ. Bes teem neweena dwehfeles, neweena fulaina. Wisi wina ap-

falspotaji bija weena wahzeete, kura ari bija kehfscha. Isgahju magafinei zauri — redsu — durwis aisslehtas, bet wezas tahdas ar klinki. Sirds man diktı pukst, es apstahjos un klaufos: runa wahzifki. Ra speru wifa spehkla ar kahju durwıs, durwıs ir tuhlit atwehras. Skatos: galos apkrauts. Us galda leels kafijas traufs un kafija wahras us spirta. Kalteta maise, schnabja traufs, filke, defa, bes tam weena pudele wihsna. Lawise un winas tante, kuras abas bija nowilkuschas mehtelus, fehsh us dihwana. Winam pretim pats wahzeetis, bruhlgans, noekemmejees, frakla un augstajā aplakkite. Gesahnus fehd wehl kahds wahzeetis us krehsla, jau wezs, resnis, firms un nerunā nemas. Tisko biju eegahjis, Lawise nobahla. Tante uslehra bet tuhlit apfehdas, wahzeets fapihla, un it dufmigs nahza man, uszehlees, pretim:

„No jums wajag,‘ wirsch prasa?

„Es gandrihs apmulfu, bet duftmas mani sagrahba.

„Ra, ko wajag! usnem tu tatschu weefu, pazeenā ar schnabi. Es atnahzu weefos pee tewim. Wahzeets apdomajās un fazija: „Apfehshatees.“ Apfehdos. Dod, klupees, schnabi!

„Arē kur ir schnabis, luhdsu dsereet.“ Bet tu man dob labu schnabi, faziju. Duftmas, redsams, bija loti leelas.

„Tas ir labs schnabis.“ Man palika kauns, ka tas mani tik semu nostahda, pee tam wehl, kur Lawise reds, isdsebru un faziju: Par ko tu tik rupjsh bīji, wahzeeti, es atnahzu kā drangs pee tewim. Es newaru juhsu draungs buht, juhs efat weenlahrfchs saldats. „Nu, te es palikos trafs.

„A, tu kehms tahds, teizu, defu taisitajs! Bet waj tu sini, ka schini minute es waru wisu, ko ween gribu ar tewim darit? Luhk, gribi, noschauschu tewi ar pistoli. Isnehmnu pistoli, nostahjos winam preelfsha un tureju to taisni galivai pretim. Tee fehsh ne dsihwi, ne mirufchi, pihslet bail: bet wezais, tas, ka lapa trihz, stahw klufu, pawifam bahls.

„Wahzeets brihnejās, bet palika pee pratha. Man naw bail no jums,‘ tas fazija, ,bet es juhs luhdsu, lai juhs, ka godigs zilwels, sawu jolu beigtu, es nemas nebaidos no jums.“ Melo, ir gan bail: Ra nu ne! Pascham bail pagreest galwu no pistoles sahnus.

„Ne,‘ tas sala, ,to juhs nedrihkfsteet darit!“

„Bet kadeht nedrihkfstu?

„Kadeht ka tas jums stingri aisseegts un juhs stingri fodis par to.“

„Welns lai fassin schito wahzeeti! Ja wintsch pats nebuhtu mani til tablu uskuhdijis, buhtu wehl lihds schim laikam dsihwojis, strihdotees tikai wiss sahkas.

„Tä tad es nedrihksstu, lä tu domä.

„Ne!“

„Nedrihksstu?“

„Juhs to pawifam nedrihkssteet ar manim darit . . .“

„Nu, tad sché tew ari defa! un tikko biju nospeedis, wintsch ari nokrita no krehsla. Ziti eebahsu pistoli fabatä, un nonabzis pee zeetolfschra wahreem eesweedu to nahträs. Vahrgahju mahjäss, apgulos un domaju: tuhlit nu mani fanems. Pa-eet weena stunda — otra, nefanehma. Bet tä druski precksch nowakarem mani pahrkem sawada ilgoschänas; isgahju, gribiju fatikt lai buhtu kas buhdams Lawisi. Gahju pullstena taijätajam garam, skatos: laudis, polizija. Pateizu radineezei, lai issauz Lawisi. Masu brihtinu gaidijis, redsu, ka skreen Lawise; apkeras man ap kallu un raud; es ween esmu wainiga, ta faka, kadehk klausiju tanti. Ta stahstija, ka tante tuhlit pehz notikuma pahrgahju se mahjäss un tä bijuse nobaidijufes, ka paliku se slimja un nerumajot neka; vate neweenam neka neteiza un man aissleedsa teikt; baidas — lai tur rihkojas ka patihk. Muhs, stahstija Lawise, neweens ari nereditseja, jo wahzeets bija aissuhstijis sawu deeneestnezei projami, tadehk ka baidijäss. Ta winam buhtu azis islašiju se, ja buhtu dabujuse sinät, ka tas prezefes. No strahdneekeem ari nebi ja neweena mahjäss, wifus tas bija aissuhstijis. Pats bija uswahrijis kafiju, pats sagahdajis uskoschamos; radineeks, tas wifa sawa dsihwë bija klužejis, un tikko pirmit tizis schauts, pirmais bija panehmis zepuci un aissgahjis. Un drofchi wintsch ari klužes. Ta ari notikas. Diwi nedelu laikä mani nefanehma, pat aissdomu nekahdu nebi ja. Schinis diwås nedelås, waj nu tizeet, waj ne, Alekandr Petrowitsch, es baudiju sawu dsihwes laimi. Katru deemu fatikamees ar Lawisi. Wina loti pakahwås us manim, raud un faka: „Es eefchu tew lihds, kur tewi ari ne-aissdis, wifu atstahschu tewis dehk.“ Sahku jau nospreest, ko turpmakä dsihwë darit, tä wina mani aissustinaja. Nu, pehz diwi nedelam wini mani fanehma. Wezis un tante bija fasslaituschees un mani nodewufchi . . .“

„Bet pagaiideet,“ es pahrtazuu Baklufchinu, „tadehk jau juhs wareja us defmit, dauds diwpadfsmit gadeem ziwilnodača noteefat, bet juhs jau efat ihpafchä nodakä. Kä tas eespehjams?“

„Nu, ta jau attal zita leeta,” Bakluschins teiza. „Tikko mani noweda teefas komisija, kapitans fahka teefas preefchā mani nekreetni lamat. Es nezeetu un teizu: Kadehl tu lama-jees? Waj neredsi, neleetti, ka fehdi spogula preefchā. Nu tad ari gahja zitadi, fahka no jauna teefat, un resultats bija: tshetrituhkstoschi zirteenu un schurp te ihpafchā nodalā. Bet tikko mani noweda us foda weetu, noweda ari kapitanu: es dabuju fawus zirteenus, winam tila wifas teesibas atnemtas un us Raukašu ka saldais nosuhtits. Us redseschanos, Alekſandr Petrovitſch. Atnahzeet tatſchu pee mumis us iſrahdi.“

---

10. Seemas fwehtki.

Pehdeji atnahza ari seemas fwehtki. Jau fwehtku fest-deen gandrihs nemai negahja pee darba. Daschi fagahja pee ſkro-dereem un darba iſtabas; pahrejee palika tikai ſehta, un lai gan winus fchur tur fuhtija, tad tomehr gandrihs wiſi, pa weenam waj gubam, tuhlit atgreesas atpakał us zeetofni, bet pehz puſdeenas neveens wairas ne-iſgahja. Ari jau no rihta gahja leelakā dała fawas darifchanas, un ne kroma; daschi lai eeneſtu wiñnu un pastelletu jaunu; ziti lai ſatiktos ar pasih-stameem kuhmeem un kuhmam, waj ari falasitu preefch fweht-keem parahdus par agrak paſirahdats darbu; Bakluschins un ziti teatra lihdsfpehletaji — lai pee-eetu pee dascheem pasih-stameem, wiſwairak ofizeeru apkalpotajeem un fadabuhtu waja-dūgos uſwalkus (kostimus). Daschi ſtaigaja ar ruhpju pilni un nemeerigu ſeu weenigi tadehl, ka ari ziti bija nemeerigu un rubpjū pilni, un lai gan dascheem veemehram, ne no weena nenahzās nauda, tad tomehr wini iſlikas ta, it ka wini da-buhtu no kaut ka naudu; wahrdū ſakot, wiſi gaidija ar riht-deenu kahdu pahrmainu, kaut ko fewifchku. Us waſaru fanesa kropki, kuri bija iſgahjuschu pa areſtantu nomeſtrem dahwanas lubgt, daschdaschadas ehdamas leetas; gowſ galu ſiwenus un pat ſoſis. Dauds areſtantu, pat wiſu peetizigakee un taipi-gakee, kuri bija zauru gadu fawas ſkapeikas krahjufchi, tureja par fawu peenahkamu iſdot pehdejo kapeiku preefch tahdas deenas un tahdā kahrtā palaist gawena beigas. Rihtdeena bija areſtantam iſta, ne-atnemama fwehtdeena, kura winam tila dota formeli pehz likuma. Schini deenā newareja areſtantu fuhtit pee darba, un tahdas deenas bija pawifam til trihs gadā.

Un, pēhdeji, kas gan sin, zīk atminu eenahza prahā scheem atkritjeem tahdu deenu fagaidot! Leelas fwehtku deenas eefpeefchās laudim, fahlot jau no masām deenam dīli atminā. Schis ir atpuhtas deenas no gruheetem darbeem, deenas, kurās falafās gimenes lozelli. Bet zeetokfnī tās wineem fazehla mo: kas un ilgochanoš. Swehtku deenas arestanti zeenija wiſleelakā mehrā; daſchi paſtaigajās; wiſt bija nopeetni, it kā winus kaut kas nodarbinatu, lai gan daudseem gandrihs neka nebija ſo darit. Bet ari waligeē un ſtaiguli zentās iſliktees nopeetni... Smeelli, tā falot, bija aifleegti. Wiſpahreji pahrehema wiſus nemeeriba un uſbudinajofcha nepazeetiba un, kād kāhdī pahrtauza wiſpahrejo meeru, kaut ari negribot, kād uſ ta bļahwa un winu lamaja, it kā wiſch apgahnitu paſchu fwehtku deenu. Schi arestantu iſturefchanās bija eevehrojama, pat aifgrahbjofcha. Beſ eedjīmītās zeenibas pret leelo fwehtku deenu, arestants nemanot juht, kā wiſch zaur fcho fwehtku deenas godaſchanu, tā falot, naſk falārā ar wiſu paſauli un kā wiſch tahdā ūnā naw pañihzis, paſudis un atkritis zilweks un kā zeetokfnī tās pats, kas pee zilwekeem. Wini to ſajuta; tās bija redjams un faprotams.

Ari Akims Akimitschs taifijās zihtigi uſ fwehtku deenu. Winam nebija gandrihs nekahdu gimenēs atminu, tapebz kā wiſch iſauga kā bahrenī ſtarp fweſcheem laudim un fahla jau gandrihs no peepadfmīt gadeem gruhti falpot; wiſa dīhwe ari nebija nekahdu fewiſchku preela, tapebz kā wiſa dīhwe bija weenada un weenmuļiga un wiſch baidijās noteiktās robeſchas pat par matu pahrkahpt. Wiſch ari nebija wiſai deewbijigs, tapebz kā tikliba, kā likās, apklahja wiſā wiſas zitas wiſa zilweziflās iypaſchibas un ſawadibas, wiſas laiklibas un eegribas, kā launās, tā ari labās. Tadeht ari wiſch fagatawojās uſ leelo fwehtku deenu meerigi, weenaldfigi un nedomaja nemaj pat behdigām neſwarigām pagahtnes atminam, wiſch eevehroja wiſleelako tiklibu, kurās wiſam bija tikdauds, zīk ir wajadſīgs preelfch uſ wiſeem laikem peekentu eeraſchu iſpildiſchamas. Wiſpahreji wiſch labprah nedomaja. Leetas ſwarigumu, kā likās, wiſch nekad ne-eevehroja, bet iſdotas paſehles wiſch iſpildija ar ſeelu apſinibū. Rad wiſam buhiu likts darit otru deenu kās pretejs tam, ſo wiſch jau waſaru preelfch tam darijis, tad wiſch to iſdaritu ar ſeelako padewibū un zihtibu. Tikai weenteiſ, weenu weenigu reiſi ſawā dīhwe wiſch raudſija pebz ſaſa prahā dīhwoſ — zaur ſo wiſch ari tīla aifdiſhts. Schi mažziba nebija weltiga. Un kaut ari wiſam nebija nekad

fants faprast, zaur fo wintsch noseedjees, tad tatschu wintsch zaur
fcho atgadisjumu eegaumeja fchahdu derigu mahzib — „neder
nekad un (nekahdos apslahklos) ne par fo fpreest, tapehz ka pahr-
domat naw winu prahtam eefpehjams,” ka arestanti mehds par
fewim isteiktees. Akli padewees ceraschai, wintsch pat fawu
fwehtku siwenu, kuru wintsch veepildija ar beesputru un pats
ihzepa (jo wintsch ari prata zept), usluhkoja ar wiſai eewehrojamu
zeenibu, it ka tas nebuhtu weenfahrtſchs siwens, kuru waretu ar-
veenu virkt un iszept, bet fawads, proti fwehtku. Warbuht
wintsch bija eeradis no jaunibas redjet tahađa deena uſ galda
siwenu un tapehz nospreeda, ka siwens nepeezeeschams preekſch-
ſchis deenas, un eſmu pahrleezinats, ja ari wintsch weenreis
ween ſchini deena nebuhtu ehdis siwenu, tad wintsch wiſa fawā
dſihwē buhtu pahrmetis fawai ſirdapsinai peenahkuma ne-ispil-
difchanu. Lihds fwehtkeem wintsch gahja fawā wezajā kamſoli
un wezajās bikkas, kuras lai gan bija peenahzigi aislahpitā,
tad tomehr jau pawifam nowalkatas. Tagad israhdijsas, ka
jauno drehbi, kuru winam jau tſchetri mehnesci atpakał iſdewa,
wintsch bija ne-aiftiku usglabajis loti labi fawā fastite, lai
waretu, ka wintsch fmaidot pee fewis domaja, fwinigi ar
winām parahditees fwehtku deena. Ta wintsch ari darija. Jau
preekſchwalara wintsch panehma jauno drehbi, iſlalahja, apſlatija
un iſtihrija un, tad tas wiſs bija padarits, tad uſmanigi uſlai-
koja. Israhdijsas, ka drehbes bija paſchā laika; wiſs bija teizami,
wintsch aifknopeja lihds augſchai zeeti un apkaļe, kura bija it ka
no vapes, fneidsjās lihds fmakram; mugura bija ſchaura un lib-
dzena un Akims Akimitschs fmaidijsa no prekeem un groſſijas
weikli fawā maſa ſpogulifcha preekſchā, kura malas wintsch jau
fen kahda brihwā brihtinā bija aplihmejis ar ſeltitu papiri.
Likai weens aklii pee kamſolu apkaļes nebijas ihſti weetā. Scho
pamanijis, Akims Akimitschs nospreeda akli pahrſchuht; wintsch
pahrſchuwa, uſlaikoja atkal un nu bija wiſs loti labi. Tad
wintsch falozija drehbes tapat ka winas agrak bija un nolika ar
neerigu prahtru lihds rihtdeenai fastite. Galwu wintsch bija no-
ſluwiſ deesgan labi, bet tad wintsch apſlatija fewi uſmanigi
ſpoguli, tad pamanija, ka galwa naw wiſai lihdsena un re-
djami maſi matini, un tuhlit wintsch gahja pee „majora”, lai
tas noſkuhtu ka peenahkas un pebz formas.

Lai ari rihtu Akimu Akimitschu neweens nebuhtu pahrſluh-
kojis, tad tomehr wintsch to darija weenigi preekſch fawā ſird-
meera, lai iſpilditu preekſch ſchahdas deenas wiſus fawus
peenahkumus. Gewehriba pret katru podſinu, auſlinu un bantiti

jau no mašāni deenam eespeedas dīli wina prahṭā kā negro-jams peenahlums, bet ſirdi — kā wiſjaukakā ſkaiftuma tehls, kuru tik war ſafneegt kahrtejs zilwels. Wifū ſakahrtojis, wiſch liſa, kā wezakais areſtantis kaſarmā, atneſt feenu un uſmanigi uſflatija kā winu uſ ſemes iſklīhdinaja. Tas pats notika ari zitās kaſarmās. Neſinu kapebz, bet pa ſeemas ſwehtkeem iſklīhdinaja pee mums kaſarmā feenu. Pebz tam Akims Akimitſch, pabeidsis ſawus darbus, noluhdja Deewu, likds uſ ſawu lahwu un tuhlit kā behrninſch faldi aismiga, lai waretu no rihta jo agraki atmoſtees. To paſchu darija wiſi ziti areſtant. Wiſas kaſarmās apgulās daudſ laikaku kā zitām reiſem. Parastee wa-kara darbi bija atſtahti. Wiſi gaidiya tik rihtdeemi.

Peheđi wina ari atnabza. Agri, jau preeſch ſeſcheem — tifko pirmo reiſ iſbungaja — attaifija kaſarmas un unteroſzeeris, kuxſch eenahza areſtantus ſkaitit, wehleja wiſeem laimes uſ ſwehtkeem. Winam atbildeja tapat un pateizās laipni un draudsigi. Moſlaitijis abtri pahtarū, Akims Akimitſch un daudſi ziti, kureem bija kehki ſawas ſojs un ſiweni, gahja ſteigchus apſlatitees, kas ar wineem noteekas, kā wini zep, kur katra leeta ſtabw un t. t. Krehflā zaur muhſu kaſarmas maſajeem, apni-guſcheem un apſaluſcheem lodiſineem bija redjams, ka abos kehkos wiſas ſeſchās krahnis kurejās leela uguns, kura jau preeſch deenas gaifmas bija eekurta. Sehtā gahja pa tumfu areſtant ſawos ihsajos kaſchozihos, gan mugurā uſvilkuschi gan uſ plezeem uſlikuschi; wiſi wini ſteidsas uſ kehki. Bet daſchi turpretim, lai gan nedauđi, jau bija bijuſchi pee brandwiſna paſrdeweja. Tee bija wiſnepazeetigakee.

Wiſpahrim wiſi uſwedās peelahjigi, meerigi un pee tain neparasti atturigi. Nebija dſirdami ne parasti lamachanās, ne ari ſtrihdi. Wiſi ſaprata, ka eewehrojama deena un leeli ſwehtki. Daſchi gahja uſ zitām kaſarmam paſliſtameem laimes wehlet. Bijā nomanama draudsiba. Peemineſchu ſcheit ihiſi: ſtarb areſtanteeem gandrihs nekad nebija manama draudsiba; es ſcheit nerunaju no wiſpahrejas, ta bija drihsak eespehjama, bet no priwatas, ta kā neweens areſtantis nenoflehdja ar otru draudsibu. Tas pee mums gandrihs nemas ne-atgadijās, ta ir eewehrojama ſihme, jo ta tas nemehds notift brihwibā. Pee mums bija wiſi fatikſme, ar loti mas iſnehnumeem, auſſti un atturigi, kā tas nolikts un reiſ peenemts. Es ari iſgahju no kaſarmas, tifko auſa rihts, ſwaisnes mirdſeja un auſſti, ſmalki twaiki zehlaſ uſ augſchu. Ji kehku ſkurſteneem leepleem mutuleem pažehlaſ duhmi. Daſchi areſtant, kurus es fatilu, wehleja man paſchi

labprahrt un laipni laimes us svehtleem. Es pateizos un atbildeju tapat. Daschi no wineem bij tahti, kuri man nebijia lihds schim pa wisu scho mehnesi wehl wahrdu teikuschi.

Netahlu no lehka mani panahja arrestants is fareiwju kafarmas; us plezeem winam bija kaschoes. Pamanijis mani jau no tableenes, winsch fauza: „Alefandr Petrowitsch! Alefandr Petr!“ Winsch ftrehja steigfchis us lehki. Es apstahjos un gaidiju wimu. Winsch bija jauns sehns ar apału gihmi un meerigu fkatu, ar ziteem winsch runaja mas, bet man pa wisu to laiku, famehr es biju zeetoksn, winsch nefazija ne wahrda un mani nemaj ne-eiwehroja; es pat nesinaju, ka winu fauz. Elsdams veeftrehja winsch man klah, nostahjas tuwu preefchä un usluhkoja mani druhmi, bet pee tam laipni smaidot.

„Ko juhs gribet?“ brihnedamees jautaju winam, jo winsch apstahjas man pretim, fmehjäs un azis atplehtis skatijas us mani, bet runat nerunaja.

„Nu, schodeen svehtli!...“ winsch noruhza, un pats, atminejees, ka naw wairak par fo runat, atstahja mani un fieldjas us mahjam.

Te man japeemin, ka wehlaku es ar winu nekad nenahzu fakara un ka mehs nerunajam weens ar otru ne wahrda, famehr es aifgahju nu zeetokschna.

Lehki ap salarfuscham krahnim strahdaja wisi tschakli, zits zitu grubstidamees. Katrs peeluhkoja fawu labumu; „wahritaji“ fagatawoja krona ehdeenu, tapehz ka schodeen nolehma agraki ehst. Neweens gan wehl nesahla ehst, lai gan dascham jau gribejas, bet gaidija, ka to peeklahjiba prasiya. Gaidija mahzitaju, ar wina atnahlfchanu beidsas gawenis. Ehdeens wehl nebija pawisham gataws, pee zeetokschna wahrteem sahka jesreitors fault: „Pawahri schurp!“ Schee fauzeeni atskaneja latru minuti un ta tas wilkas diwi stundas. Sausa pehz pawahreem, lei tee fanemtu no wifas pilsehtas us zeetokni fanestas dahwanas. Utneja leela daudsumä rauschus, maisi, karafchas, pankokus, blinas un zitus tamlihdsfigus zepumus. Domaju, ka wifa pilsehta nebija neweena tirgotaja waj pilsona nama mahtes, kura nebuhtu atfuhitijuse no fawas maisees, lai apsweizinatu leelaja svehtku deena „nelalmigos un apzeetinatos“. Daschias bija bagatas dahwanas — leela mehru no wislabakeem milteem sveestä zeptas. Bija ari loti weenfahrfchas dahwanas, masas karafchinas, drufku ar krehjumu apfmehretas, kuras dewa no sirds nabagi nabageem.

Arestanti, dahwanas fanemdami, pateizās, wehleja laimes uj svehtkeem un aishnefa dahwanas uj lehki. Kad no dahwintās maišes bija fakrautas leelas gubas, tad aizinaja katraš kasarmas wezako un fadalijs preefch kasarmam wiſu weenadās dalās. Muhſu kasarmas datu jau iſdalija starp mums; Akims Akimifch un wehl weens zits arestants dalija; wini dalija ar fawu roku un atdewa katraam ar fawu roku. Ne pee weena nebija manama ne pretestiba, nedī nenowehsiba; wiſi bija meerā; pat fchaubu nebija, ka dahwanas waretu noglabat, waj iſdot neweenadi. Sawu darbu lehki pabeidſis, Akims Akimifch fahka apgehrbtees, to wiſch iſdarija fahrtigi un swinigi, pee tam aishakeja pēhdejo ahkiti, kad bija apgehrbees, tad fahka nopeetni pahtarus flaitit. Wiſch luhds Deewu deesgan ilgi. Pahtarus flaitija jau deesgan daudſi arestanti, wiſwairak wezakee. Jaunalee neflaitija pahtarus, dauds ja zelotees pahrmeta krustu, pat fwehtku deenās. Akims Akimifch peenahza, pēhž tam kad wiſch bija nopahtarojis, pee manis un swinigi nowehleja man laimes uj fwehtkeemi. Es wiſu tuhlit uſluhdsu pee tehjaš, bet wiſch mani pee fawa ſiwenā. Ibh̄ pēhž tam pēfkrehja man klah̄t ari Petrows un wehleja laimes. Wiſch bija, kā likās, jau cemetis, un laut ari pēfkrehja elſdamās, tad tomehr dauds nerunaja, bet pastahwejis brihtinu manā preefchā, it kā fo gaiditu, un ahtri aifgabja uj lehki. Pa to laifu kareinju kasarms taisijās fagaudit mahzitaju. Schi kasarma nebija tā eerihkota kā zitas: wiñā bija lahwas noliktaqar feenam, bet ne pa widu, kā wiſas zitas kasarmās, tā kā schi bija pa wiſu zee-tofni weeniga istaba, kuras widus bija tuſchā. Laitam wiñā bija tadeht tā eerihkota, lai waretu wiñā wajadsibas brihdi ſapulzet wiſus arestantus. Istabas widu nolika galdu, ap-klahja ar dweeli, uſlika fwehtbildi un eededsinaja lampinu. Pēhdeji atnahza ari mahzitajs ar krustu un fwehtitu uhdeni. Papahtarojis un padheedajis preefch fwehtbildes, wiſch nostahjās arestantu preefchā un wiſi ar neleekulotu ſirfnibū gahja krustu ſkuhpſtit. Pēhž tam mahzitajs apſtaigaja wiſas kasarmas un apſlazinaja tās ar fwehtitu uhdeni.

Lehki wiſch uſflaweja zeetofchna maifti, kura bija eefla-weta fawa gahrduma dehli wiſā vilſehtā, un aresta nti grībeja wiñam tuhlit aifsuhtit diwi fwaigus tiklo kā ifzeptus kulkulus; wiñus aifsuhtija tuhlit ar weemu inwalidu. Krustu wiñi pa-wadija ar tahdu paſchu godbijibu, ar kahdu wiñi fagaidija, un iħx pēhž tam atbrauza ari plazmajors un komandants. Ko-mandantu muhſejee miſleja un pat zeentja. Wiſch kopā ar

plazmajoru apstaigaja wifas kasarmas, wehleja wifeem laimes, eegahja fehki un pafmekeja zeetolfschne kahpostus. Kahposti bija flaweni; fchahda deenā dewa preefsch katra arestanta gandrihs mahrzinu galas. Bes tam wahrija beesputru, pee kuras veelika dauds fweesta. Blazmajors palaida komandantu un pa-wehleja fahlt ehst. Arestanti raudsija aiseet no wina azim, jo wini newareja pazeest wina dufmigo fkatu apaksch brillem, ar furu ari tagad winsch apluhkoja pa labu un pa kreisu, waj tik nebuhs kahdas nekahrtibas, waj kahdз wainigais.

Sakta ehst. Akima Akimitchha siwens bija teizami iszepis. Newaru isskaidrot, ka tas notikas: tuhlit pehz plazmajora aisbraulfschanas, warbuht pehz kahdam perezam minutem, parahdijas loti daudsi eedsehruschees, bet wehl preefsch perezam minutem wifsi bija gandrihs pavifam fkaidra duhfschä. Daudsi bija pefarkuhschi un ar spibdofcheem gihmjeem; atradäss ari balalai-kas. Pasibstamais polis gahja pakal ar wijoli kahdam wasankim, furfsch winu bija us wifsi deenu no-ihirejis, un tschibkstina ja winam preeziguš dantschus preefschä. Dsehruma deht farunas valika arweenu trofschnainakas. Bet pee ehdeena gahja wifs wehl deesgan fahrtigi. Wifsi bija pee-ehduhschi. Daudsi no wezakajeem un fahrtigakajeem gahja tuhlit gulset, to pafchu darija ari Akims Akimitchhs, jo winsch domaja, leekas, ka leelaja fwehtku deenā pehz pusdeenas wifadä fina janogulas. Kahds wezits no starodubu weztizibnekeem, drusku nogulejees, uskahpa us krahsni, attaisija sawu grahmatu un pahtaroja, gandrihs bes apstahschanas, lihds wehlai naktij. Winam fehras pee firds fkatoties us „kaunu“, ka winsch nosauza arestantu wisbahrejo wasafchanos. Wifsi tscherkez apfehdas us trepem un fkatijas finlahrigi, bet pee tam ar nizinaschanu us pefsehruscheeem. Es fatikos ar Nurru: „Jaman, jaman!“ winsch man fazija ne wifai dufmigi, galwu fratidams, „uh, jaman, Allah dufmosees.“ Esais Tomitschs eededsinaja stuhr-galwigi un augsprahtigi fawä fakta fwezi un fahla strahdat, gribedams parahdit, ka winsch nezik ne-eewehro fwehtkus. Schur tur pa fakteem fahkas maidani. No inwalideem nebaidijas, bet preefsch unterofizeera, kurfsch jau pats zentas neko nepamanit, nolisla fargus. Ofizeers pa wifsi deenu apfkatija tik kahdas trihs reises zeetolfsni. Gedsehruschos, kad winsch parahdijas, paflehpa, maidanus nonchma un winsch pats, ka likas, negreesa us masajam nekahrtibam nekahdu wehribu. Schini deenä usfkatija eedsehruschos ka masu nekahrtibu. Pamasaam daudsi eesila. Ari tildas refahkas. Leelaka dala valika tufschä duhfschä un tec

noffatijas eedsehruſčos. Bet par to atkal wasanči dſehra beſ mehra. Gasins preezajās beſ gala. Winſch ſtaigaja ar meerigu ſeju gar lahwu ap to weetu, kur bija nolisks brandwihs, kuru winſch lihds tam uſglabaja ſautkur aif kaſarmam fneegā, kaſdā apſlehytā weetā, un ſchelmiſi fmehjās fawus peenahkuſčos tehretajus apluhkojot. Pats winſch bija ſkaidrā duhſchā un nebijā dſehris ne lahfites. Winſch bija nodomajis uſdiſhwot fwiehtku beigās, kad buhs iſwilinajis veheđeo ſapeiku no areſtantu ſabatam. Kaſarmās fahla dſeedat. Jautribā jau pahrughaſja pilnā dſehrumā un no dſeeſmam nebijā wairš tahuſ lihds raudam. Daubſi, uſmetuſchi kaſchoku uſ plezeem, ſtaigaja ar paſchu balalaikam un ſtrintſchkinaja ar preezigu ſeju ſtihgaſ. Ŝewiſchla nodalā pat fastahdijas no aſtoneem zilwekeem foris. Wini dſeedaja teizami balalaikam un gitarem pawadot. "Għystas tautas dſeeſmas dſeedaja maſ. Utminos tilai weenaſ.

Es jaunina waſkarā
Biju weefibas.

Scheit es ifdſirdeju ſchaj dſeeſmai jaunu wariantu, kuru agrak es wehl nebiju dſirdejis. Dſeeſmas beigās peelika wehl daſchus pantinuſ.

Fee maniſ, jauninās
Maħja wiſs kaħrtibā :
Karotes nomajgaju
Un kaħpostoſ eemetu,
Stenderes notiħriju,
Piħraqus iſzepu.

Bet pa leelakai dałai dſeedaja ta' faultas areſtantu dſeeſmas, wiſpahreji wiſas paſiħtamas. Weenā no wiñam, humoristiſka, apdſeedaja, fa' zilweks agrak bija preezigs un briħws, bet tagad ir-zeetokfn, tehloja ari, fa' winſch agrak „ſchampanteeti dſehra“ bet tagad —

Dod man kaħpostus ar uħdeni
Un es ehdu, fa' waj auſiſ triħż.

Beeschi ari dſeedaja ſcho loti paſiħtamo :

Agrak dſiħwoju es, feħns, preezigi,
Paſħam bija faww kapitals ;
Kapitalu, feħns, es paſau deju
Briħwibu ari pee tam... .

un ta' tahlač. (Tikai pee mums ne-iſrunaja wiſ „kapitals“, bet „kapitals“, jo kapitalu atwaſinaja no waħrda „kopit“)

[saraust, kraht] ; dseedaja ari behdigas.) Weena bija ihsta zee-tolkha dseefma, kā leekās, ari wifai pasihstama. Kahda zita dseefma bija wehl behdigaka, bet ar jaunu meldiju; to laikam bija fazerejis kahds aisdīhtais, waloda bija negluda un deesgan nepareisa. Scho dseefmu dseedaja pee mums alasch, pa weenam, bet nekad kori. Brihwā laikā isceit kahds ahrā, apfehības us kasarmas trepem, atspech waigu us rokas un saht winu dseedat augstā balsi. Ja klausās, wina aisgrahbi lihds firds dibenam. Dascheem no mums bija ari labas balsis.

Va to starpu palikās ari jau tumfchis. Dsehraci un wasanki issflatijs behdigi un loti ilgojās. Daschis labs, kas stundu agrak fmehjās, tagad, pagalam peedsehris, raudaja kahdā faktā. Ziti atkal jau pahris reises bija issahwūschees. Treshee, nobahlejuschi un tilko us kahjam turedamees, wasajās pa kasarmam un usfahka strihdus. Tee, kurus dsehrums nepadarija kildigus, weltegi melleja draugus, lai waretu wineem isteikt wifu, kas guļ us firds, un israudatees par fawa dsehruma behdam. Wisi schee nabaga kautini gribēja vapreezatees un preezigi pamadit leelos swēhikus — bet ak Deews — zil behdiga un skumju pilna bija šhi deena gandrihs preeksh isskatra. Katrās pamadija winu it kā buhtu peekrahpees sawās zeribās. Petrows pefkrehja pee manis pahris reises. Winsch eedsebra pa wifu deenu loti mas un bija gandrihs skaidrā duhfschā. Bet lihds pēhdejai stundai winsch kautko gaidija, kam wifadā finā bija janoteek, kautko ne-ildeenishku, swēhikem lihdsigu un preezigu, kaut ari winsch no tam nerunaja, bet tas bija no wina azim lasams. Winsch steidsās ne-apkušis no weenas kasarmas us otru. Bet nekas fewischis nenotikās un nebija nekas fastopams, kā tikai veedsehruschee, besprahiigas dsehraju kildas un no dsehruma eesfiluscas galwinas. Ari Sirotkins staigaja pa wifām kasarmam — ar jaunu īarkanu īreklu išpuzejees un nomasgajees, un tapat meerigi un fmekligi, it kā ko gaiditu. Tamasm palika kasarmās nepazeeschami un reebigi. Saprotams, par dauds ko bija gan jasmējās, bet man bija tā behdigi un schehl winu, un pee tam loti gruhti ap firdi. Tur kīdojas diwi arrestanti, kuram kuru buhs pazeenat. Nedams, ka wini ilgi strihdas un jau preeksh tam ilgi strihdejās. Weenam us otru jau no sen laikeem naw labs prahs. Winsch schehlojas un ar neweiklu walodu rauga peerahdit, ka tas ar winu netaisni apgahjees: bija pahrdots kahds kaschoks un paflehpita kautkahda nauda, tas bija isgahjuſcho gadu pa swēesta nedelu. Ari wehl besfchis leetas bija kaulfas... Suhdsetojs bija no issflata leels

un spezzigs sehns, pee tam prahigs un meerigs, bet kad pee-dsehras, tad zentas ar ziteem eedraudsetees un teem fawas behdas issuhdset. Winsch pat lamajas, bet pee tam israhdiya gribu un wehlefchanos pehz tam ar preteneeli wehl zeetaki meerus falihgt. Otrs bija apalisch, plezigs, neleels no auguma ar apalu gihmi, pee tam wiltigs un blehdigs. Winsch warbuht eemeta wairak, nefka wina beedris, bet bija tik drusku eesilis. Winam bija rafsturs un winu tureja par bagatu, bet kas sin kapehz winsch negrubeja tagad aisskaitinat sawu usbudinato draugu un weda winu pee brandwihna pahrdeweja; bet draugs pastahw us tam, ka winam tagad wajaga ismalkat, „ja tik winsch ir godigs zilweks“.

Brandwihna pahrdewejs uslubkoja pirzeju ar fawadu zeenibu, bet it ka nizinochhi usbudinato draugu, tapehz ka tas nedsehra par fawu naudu, bet us zita rehkinumu; brandwihnu sadabujis, winsch peelebjja glahsi.

„Nè, Stepin, to tew wajadseja dot,“ fazija usbudinatais draugs, „jo tas ir taws peenahkums.“

„Nu, par neekeem es ari ar tewi mehli nelausichu!“ atbildeja Stepinsch.

„Nè, Stepin, tu melo,“ fazija virmais glahsi no pahrdeweja janemdams, „jo pateesibâ tu man esti naudu parahdâ; kauna tew naw, tu to ne-apluhko ar fawam azim, bet ar zita! Stepin, es tew faku tu esti frashpneeks; wahrdi faktu tu esti blehdis!“

„Nu, ko tu te wahrees, brandwihnu isleji! Kad jau tew pefola un dod, tad djer,“ blahwa pahrdewejs us usazinata, „waj lai us tewi lihds rihtam gaida? !“

„Gan es isdserfchu, ko tu te blauj! Sweiks, Stefan Dorosejitsch!“ winsch fazija laipni, ar glahsi roka drusku palozidamees pret Stepinu, furu tiklo bija par blehdi nolamajis. „Kad tu simtu gadu dsihwotu, nemas neflaitot to, ko tu jau dsihwojis!“ Winsch ismeta, eekahfejas un noslauzijas. „Agraf, draugi, es wareju dauds schnabja panest,“ winsch peemineja ar nopeetnu feju, pee tam pagreesjas pret wiseem aplahrtejeem un ne pret kahdu fewischki „bet tagad, ka manu, wezums wairs ne-atlauj. Valdees, Stefan Dorosejitsch.“

„Ne par ko.“

„Bet tikpat, Stepin, man tew jafaka, ka tu tomehr pehz manam domam esti leels blehdis, es tew teikfchu...“

„Bet re, ko es tev, tu peedsehruschais geki, fazichu,“ nepazeetigi pahrtrauza winu Stepinsch, „klausees un eenvehro

katru wahrdū : pafaulē ir diwi pufes ; tew pufe un man pufe.
Eij un neleen man wairš azis. Es to nezeetischu !"

"Un ta tad tu man negribi to naudu atdot!"

"Kas ta tew par naudu, tu peedsehrufchais tehwin ?"

"Nu, winā pafaulē tu man pats aldoši, bet es nenemischu.
Muhsu naudina ir ar fweedreem un mokam gruhti pelnita.
Gan tu winā pafaulē netiksi wačā no manām peezām ūapeitam."

"Ej tatſchu weenreis pee welna !"

"Ko tu dsen, tu jau ne-eſt eejuhdsis ?"

"Projam !"

"Blehdis !"

"Noſeedsnicks !"

Lamaſchanās eefahkās no jauna un leelakā mehrā, kā
preefsch eedſerſchanas.

Tur us labwas fehſch fewiſchki diwi draugi : Weens
garſchs, refns trekn̄s, ihſts meeſnecks ar farlanu gihmi. Winſch
tiſko neraud, tapehz ka loti aifgrahbts. Otrs — ſmallks, tee-
winſch, wahſch, ar garu degunu, no kura, kā leekās, ariveenu
pil, un ar maſām, uſ ſemi nodurtām zuhku azim. Winſch bija
wiltigs un iſglīhtots, bija reiſ bijis par ſtrihweri un zeenaja
fawu draugu augļſprahtigi, kurfch fawā ūirdi ar to bija loti
nemeera. Wini dſehra wiſu deenu kopā.

"Winſch pret mani apgrehkojees !" blaħwa refnais draugs
un īratija ūingri ſtrihvera galwu ar kreifo roku, ar kuru
winſch bija draugu apkampis. "Apgrehkotees" ſcheit nosihmē ſiſt.
Refnais draugs pats agrak bijis par unteroſteeri, ſlepeni ne-eere-
dſeja fawu wahjo draugu un tapehz wini abi, weens par otru
runaja ſmallakā walodā.

"Bet kād es tew ſaku, tew naw taifniba," ſtrihweris pa-
mahzoſchi uſſahka, winu nemaj ne-uſſlatidams un ūvarigi us
ſewi luħkodamees.

"Winſch pret mani apgrehkojas, klauees tatſchu !" pahr-
trauza draugs, wehl wairak fawu miħlo draugu pluhkdams.
"Tu man eſt weens weenigais draugs wiſa pafaulē palizis,
waj tu to dſirdi ? Tapehz es tew tik weenam ſaku : Winſch
pret mani apgrehkojas !"

"Bet es atkal teiſchu : ſhi ir wahja attaifnoſchanās,
miħlais daugs, ir tik tew par ſaunu !" ſtrihweris ar miħligu
un laipnu balsi atbildeja, "bet labaki atſiħsti, miħlais draugs,
ka ſhi plihtejhana nahza tik zaur tawu nepastahwibu."

Refnais draugs atkahpās drusku atpačāl, uſluħkoja ūingri
ar fawām aifdertām azim meerigo ſtrihwesiti un pеepeſči.

pawifam negaiditi, no wifa spehka eestka ar sawu leelo duhri ftribherim pa wina maso gibmi. Ar to beidsas draudisiba preeksch wefelas deenas. Mihlais draugs bes famanaas pakrita palahwe . . . .

Tagad eenahza muhfu kasarmā is fewifchfās nodalas tāhds man pasihstams, bes gala labfirdigs un preezigs sehns, winsch bija loti jautris un no isskata wifai labprahfigs. Tas bija tas pats, kurfsch mekleja, kad es pirmo deenu biju zeetofnī, pusdeenas laikā pa kehki kur dsihwojot bagatais semneeks, un nodschra ar mani tehju. Winam bija ap tschetrdesmit gadu, loti beesa lubpa un leels treknis, ar pumpinam nomests degurs. Rokās winam bija balalaika, kuras stihgas winsch ne-usmanigi strinkschkinaja. Winam fekoja, it kā aste, loti masinfch arestantinfch, ar leelu galwu, kuru es lihds fchim wehl loti mas pasinu. Winspahreji, winu nemas ne-eewehroja. Winsch bija sawads, ne-ustizams, arweenu klufs un nopeetas; winsch strahdaja fkerderu darbnizā, zentās buht var sawadneku un ar neweenu nefatiktees. Bet tagad, kur winsch bija peedsehris, peekehrās winsch Warlamowam kā ehna. Loti usbudinats winsch fekoja Warlamowam, plahtijās ar rokam, sita ar duhri pa feenu, pa lahwam un pat tikko neraudaja. Warlamows, kā likās, winu nezik ne-eewehroja, it kā nebuhtu wina blakus. Sawadi, kā agrak fchee abi zilweli gandrihs nemas weens ar otru nefatikās; starp winu darbeem un starp witu raktureem nebija nekas lopejs. Wini peedgreja pee daschadām nodalam un dsihwoja daschadās kasarmās.

Mani eeraudsijis, Warlamows smaidija. Es fehdeju uj sawas lahwas pee krahfns. Winsch apstahjās man pretim, fautko pahrdomaja, valozijās un, veenahzis neweenadeem soleem man klah, pagreesa wifu sawu stahwu fahnus un weegli stihgas kusinadams, drusku pecsifdams ar papehdi tahti, dseedaja lehnā balfi kahdu pasihstamu dseeftminu.

Schi dseefra, kā likās, pataisija Bulkinu waj traku; winsch grahbstijās ar rokam un pret wiseem pagreeses blahwa:

„Wifu to winsch melo, draugi, wifs tas ir meli! Ne-weens wahrds naw patefisiba, wifu melo!“

„Wezitom Aleksandram Petrovitscham!“ fazija Warlamows, skatijās pee tam man fchelmihi azis un tikko nefahla ar mani butsfhotees. Winsch bija eedsehrees. Isteizeenu: „wezitom tahdam un tahdam,“ īurā weetā waretu teikt „zeenijamam“, weenkahrfschee īaudis leeto pa wifu Sibiriju, lai gan reisem

ar winu apsihme pat diwdefmit gadus wezu zilweku. Wahrd
„wezitis“ nosihme to paschu, to zeeniba, godbijiba un pat
laipniba.

„Nu, få fåvejschæs, Warlamow?”

„Kā arweenu, ūf diwām kahjam. Bet kas par fwechtkeem preezajas, tas jau no rihta peedseras; juhs jau mani atwaino-
feet!“ Warlamows fajija dseedschā balsi.

"Tas ir meli, winsch jau atkal melo!" Bulkins bħahwa
un fita vee tam it kā issamis ar roku uš laħwas. Bet f'his
it kā nonehmees nepeegreeja winam nezik weħribas, kas bija
lotti jozigi, jo Bulkins bej neħħadha eemefla fejha Warlamowam
no paċċha riħta; laikam gan tadeħlx, ka Warlamows, pehz wina
domam, "wifū meloja". Winsch stqigajha pakal, kā ehna,
vesħħmeja vee katra wina waħrda, lau siġġa fawas rokas, noxja
wina u seenam un laħwam gandriż aśnainas; azim redġot
możija wiku tas, ka Warlamows "wifū melo!" Ja winam
buhtu bijuschi mati uš galwas, tad-winsch, kā leekas, no behdum
tost buhtu nopluhjis. It kā winam buhtu ja-atbild par War-
lamowa darbeem un uš wina sirdapsinas guletu wiċċi Warlamowa
għixli. Bet tas leelakais joks bija tas, ka f'his winu pat-
ne-u slub fejha.

„Winfch tikai melo, melus ween runà ! Netweens weenigs wahrd's naw taifniba !“ Bulkins blahwa.

"Bet ko tad tu gribi?" jautaja fmeedamees arrestanti.

„Es jums, Alekandr Petrowitsch, pastahstischu, ka es
reis biju loti skaits sehns un ka skuki labprah t eeredseja . . .“
Woramows peepeschi usfahka.

"Iau atfäl melo!" pahtrauza winu Bulkins diki eeblaudamees. Urestanti ñm-hjäss.

"Bet es no winäm nebaidos! Man farkans kreklis un
vlihscha biffes, gulu tihri ka grafs Butilkins, tas ir peedsehris
ka lubks, wahrdu fakot — fo juhs wehlatees!"

"Melo!" Bulkins stingri noteiza.

"Toreis man bija no tehwa mantots muhra diwstahwu
namis. Bet diwos gados es noſtu abus stahwus un man-
tik palika wahrti bes stabeem. Ur naudu ir tapat fa ar ba-
loscheem: atskreen un atkal aiffreen."

„Melo!“ Bulkins noteiza wehl stingraki.

"Tad es apdomajos un aissuhitiju radeem no schejeenes raudu wehsti; zeredamis, ka atfuhitis naudu. Bet wini atbildeja, ka es pret faweeem wezakeem apgrehlojees; ne-efot winus zeenijis. Nu jau ir septiis gads, ka suhtiju."

"Un atbildes naw?" jautaju fmeedamees.

"Ne, naw," winsch atbildeja, pee tam pats eesmehjās un bahja man sawu degunu arweenu tuwaku. "Bet man ir, Alekandr Petrowitsch, fcheit mihiška..."

"Kà? jums ir mihiška?"

"Ari Onufrijews nefen fazija: mana ir ar apmestu gihmi, nefmuša, bet kàs winai par to atkal drahnu; bet tawa, Iai gan skaista, tad tomehr ir nabaga un eet maifā eetinufēs."

"Bet waj tas ir taifniba?"

"Wina ir teefsham nabaga!" winsch atbildeja un sahka dilti fmeetees; kàsarmā fmehjās wiſi lihds. Teefsham, wiſi sinaja, kà winsch sagahjās ar kahdu nabadsi un mafaja winai par pus-gadu tikai desmit kapeiku.

"Nu, kàs par to?" es jautaju, gribedams reisi no wina wala tikt.

Winsch zeeta brihtinu kluſu, usluhkoja mani schehligi un heidsot fazija mihligā balfi:

"Nu, waj tad juhs man newaretu pee schi atgadijuma dot forteli brandwihna? Redseet, Alekandr Petrowitsch, es dsehru schodeen tikai tehju," winsch laipni fazija un fanehma naudu, "un tå no schis tehjas peelakos, kà elpu nem zeeti, bet wehderā flunksch kà pa pudeli..."

Kad winsch fanehma naudu, tad tika Bulkins tikumiskas juhtas, kà likas, lihds pehdejam aiskertas.

"Mihkee lautini!" winsch blaħwa sawā traķumā pret wiſeem pagreeſees, "paſkatarees uſ winu! Winsch melo! Ko tik wiſch jaſa, wiſs, bes iſnehmuma, ir tik meli!"

"Bet so tad tu gribi! Tu besprāhtigais zilveſs!" blaħwa uſ winu areſtanti, brihnidamees par wina duſmam.

"Nelaufchu melot!" blaħwa Bulkins swehrofchām azim un ar kuluſu laſħas malu dausidams, "nelaufchu!"

Wiſi fmehjās. Warlamows wehl reis yałlanijs un stei-djās iſ kaſarmas pee krodsineeka. Un tur winsch, kà likas, pa-manija virmo reisi Bulkinu.

"Nu, eeſim!" winsch jaſa apstahdamees un Bulkinu pa preefchū laſdams sahk atkal strinkschkinat uſ balalaikas.

Bet kadeht wiſu to aprakſtit! Raibà deena beidjās. Areſtanti guł fmagā meegā uſ laſħam. Wiſi wini runā un muld pa meegam wairak kà zitām naktim. Wehl weens otrs naw apgulees. Sen gaiditee swehktli pagahjuſchi. Nihtu atkal darba deena, ja-eet atkal juhgā.

11. Israhde.

Treſchās ſwehtku deenas wakarā bija pirmā israhde muhſu teatrī. To fagatawojot bija puhiſinu deesgan, bet akteeri wiſu nehma uſ fewim, tā ſa mehſ ziti nemas neſinajām, ſa leeta ſtahiv un tās iſſti noteek; pat labi neſinajām ko iſrahdis. Akteeri wiſas fchās trihs deenas, pee darba iſeedami, zentās pehž eefpehjas wairak ſtoſtimu fadabuht. Baſluſchins, fatikdamees ar mani, tīkai fmāidija ween no preeka. Kā likās, ari plazmajors bija pee puſlihds laba prahta. Tomehr jaſaka, ſa mehſ nemas neſinajām, waj wiſch ko ſin par teatri. Ja ſin, tad, waj formali wiſu atlaus, waj apnemfees tīkai kluſu geest, atmēdams ar roku uſ wiſām areſtantu eedomam un peekodinadams, faprotams, ſa wiſs notiktu pehž eefpehjas kahrtigi. Es domaju, ſa wiſam wajadſeja ſinat par teatri, bet ſa wiſch negribeja eemaſiſtees, noprasdams, ſa waretu buht ſliktaki, ja aileegtu: areſtantı fahktu trakot, dſert, tā tad labaki buhtu, ja wiſi ar kaut ko nodarbojas. Tatſchu jaſaka, ſa es fagaidu no plazmajora taħdu fpreadumu weenigi tapehž, ſa tās tās dabiflakais, pareiſakais un fapratigakais. Pat war teift: ja areſtanteeem nebuhtu pa ſwehtleem teatra waj zitas tamlihdsigaſ nodarboſchanas, tad taħdu wajadſetu paſchai preekschneezibai iſdomat. Bet kād nu muhſu plazmajors eeweħrojams zaur pawiſam otradu domafchanas kahrtibu ſa ziti zilweki, tad nekahds brihnumis, ſa es ſtipri alojos, domadams, ſa wiſch ſinaja par teatri un to atweħleja. Taħdam zilwekam, ſa plazmajors, wajadſeja arweenu kahdu paſpihdsinat, kaut ko atnemt, kahdam teſſibas atraut, waħrdu fakt, kur nebuht pawehles iſdalit. Tani ſinā wiſch bija paſiħsiamſ wiſā pilſehtā. Kas wiſam par datu, ſa taifni fcho fpihdsinachanu deħt zeetumā wareja iſzeltees trakulibas? Preeksch trakulibam ir fodi (doma taħdi, ſa muhſu plazmajors), un neleescheem areſtanteeem — ſtingriba un weenmehriga fmalka likuma iſpildiſchana — tās ir wiſs, kas wajadſiġs! Schee ne-�aprasħas likuma iſpilditaji nemas nefajehds un ari nepawiſam newar fajeħgt, ſa weenigi fmalka likuma iſpildiſchana, bes apdoma un bes wiſa gara faprasħanas, taifni wed uſ nekahrtibam, un nekad labaks kas no tam naw iſnahżis. „Likumos teifts, ko tad wairak?“ wiſi faka un tiħri brihnas, kād no wineem praſa bes likumeem ari weſeligu fpreadumu un flaidru galwu. Ihypaſchi pehdejha daudſeem no wineem iſleekas par leeku, pretigu gresnumu, par apfpeefchanu, un par nepazeefchanu.

Bet lai nu kā, wezalais unterofizeeris nebija arestanteem pretim, un to tik wineem wajadseja. Es apleezinu, kā teatrs un pateiziba par to, kā winu atwehleja, bija par eemeflu, kā zeetumā pa svehtkeem nenotika neweena noopeetna nefahrtiba: neweena īauna īilda, neweena sahdsība. Es pats redseju, kā pafchi faweji apmeerinaja daschus nerahtnus un īildneekus, tīkai tadehk ween, kā buhsfhot aīsleegt teatri. Unterofizeers prasīja no arestanteem wahrdū, kā wīfs buhs īlusu, un kā labi uswēdisees. Tee ar preeku apfolijās un svehti iipildija folijumu; tas jau ari wineem īoti glaimoja, kā winu wahrdam ustiz. Tomehr jašala, kā teatri atwehlet preekschneezibai it nelas nebia, tas neprasīja nefahdus upurus. Epreeksch telpas ne-eero-beschoja: teatrs bija uszelams un no-ahrdams kahdā stundas zeturkfni. Israhde wilfās pušotras stundas, un ja peepeschī buhtu usnahkuše augstaka patwehle to nobeigt, — tas buhtu nolizis cizumirkli. Kostimi bija paflepti arestantu lahdītes. Bet eekams faku, kā teatrs bija eegrožits un laħdi bija kostimi, teikschu ko par teatra programu, tas ir, kas ihħi bija nodomats spehlet.

Ihypasħas rakstas programas nebija. Us otro, trefħo ijs-rahdi parahdijās gan weena, usrafxtita no Baklufschina preeksch ofizeeru kungeem un wijsaħreji augstakas kahrtas apmekletajeem, kxi jcu pirmajā israhde pagodinaja muħfu teatri ar faru apmekleħchanu. Broti: no kungeem alaqi aħnejha waħxa paf-salts ofizeeris un weenreif atnahza pats waħxa desħurneeks. Nejx eenahza ari insħeneeru ofizeris; preeksch tahdeem apmekletajeem tad ari pagatawejha programu. Domaja, kā flawa par zeetumneelu teatri isplatiċees taħlu pa pilfeħtu, jo wairak tadehk, kā pil-feħta nebija teatra. D'sirdeja tīkai, kā buhs weena israhde no miħlotajeem, tas bija wīfs. Arestanti kā behrni preezajās par majsa kōm panahkumu, pat leelijās. „Jo kas sin,” domaja un runaja pee mums pee fewim un faru starpā arestanti, „dabuhs pate augstakā preekschneezibā sinat; atnahks, pafstatisees, tad redses, kas par arestanteem. Ta nebuhs prastu saldatu israhde ar kaut kahdām leslem, peldosħčam laiwan, ejofsheem lahtfcheem un kasam. Te buhs alteeri, pateesigi alteeri, kas fungu komedijas spehle, taħda teatra ir pilfeħta naw.

“Bee generala Abrośimowa, faka, bijuse reis israhde un wehl buhsfhot, nu, tad teem warbuht tee kostimi buhs paħraki, bet farunās, kas tas war labaki par muħżejjem! Aisees lihdi gubernatoram, un — ar ko welns daschrejnej? — warbuht ir tas eedomajas atnahkt pafstatisees. Pilfeħta jau naw teatra..”

Wahrdu faktot, arestantu fantasijs, ihpaschi pehz pirmā panah-kuma, fasneedsa pa fwehtleem augstako pakabpenu, gandrihs lihds apbalwojumeem un darba laika va-ihfinaschanai, lai gan tublit nehmās paschi par fewim labſerdigi nofmeetees. Wahrdu faktot, tee bija behrni, pilnigi behrni, lai gan dascham no scheem behrneem bija jau tfchetrdesmit gadu. Bet lai gan nebija programias, es tomehr jau finaju galwenako is gaibamās israh-des. Pirmā luga bija: „Filatka un Miroschka lihdszenſchi“. Bakluschins jau nedelu preefch israhdes man leelijās, ta pascha Filatka loma, kuru winsch few uskehmees, ta tifshot israhdtita, ta ir Sw. Peterburgā naw redseta. Winsch staigaja pa kasar-mam, leelijās neschehligi un nelaunigi, bet turklaht ari pawifam labſerdigi, un daschareis veepeschi laisch wala faut ko „pa tiatralifli“, t. i. is fawas lomas, — un wiſi ſmejas, waj tur ir ko ſmeetees waj naw. Tomehr ja-atsihſt, ka ari te arestanti prata peeklabjigi iſturetees: par Bakluschina jokeem un ſtahsteem, par nahloſho teatri ſmehjās titai waj nu paschi jaunakee, peena puikas, bes pahrleezinaschanas, waj atkal titai paschi eewehrojamakee no arestanteem, kuru autoritate bija ne-apgahschama, ta ta wineem nebija ko haiditees taifni fawas juhtas israhdit, lai tas bija kahdas, waj pat tas wiſu newainigakas (t. i. pehz zeetumneeku domām, paschas nepeellahjigakas). Ziti tur-pretim noklauņijas ilusinam, teifa gan, nenofodija, nerunaja pretim, bet wiſeem ſvekleem zentas israhditees teatra leetā weenaldsigi, pat pa dalai auksti. Titai jau pascha pehdejā laikā, gandrihs pascha israhdischanas deenā, wiſi fahka intereftees: kas buhs? Ka muhſeji? Ko plazmajors? Waj tsdoſees tapat ta aispehrni? un t. t. Bakluschins man apgalwoja, ta wiſi akteeri iſwehleti us to labako, latrs „fawā weeta“. Ka pat preefchklars buhſhot, ta Filatkina bruhti buhſhot Širotkins ſpehlet, „tad paschi redſeet, kahds winsch ſeeweefchū apgehrbā!“ winsch teiza mirkſchkinadams ar azim un ar mehli klafſchinadams. „Labdarigajai muſchneezei buhs uſwalks ar „falbelēm“, un pele-rine un faules ſchirmits roka; labdarigais muſchneels buhs ofi-zeera ſwahrkos ar uſpletſcheem un ſpeeki roka.“ Tad otra luga buhs dramatiskā: „Kedriis rijejs“. Nofaukums mani gauſham interefjea, bet ta es ari ne-eepraflijs par ſcho lugu, tomehr nela eepreelſch nedabuju ſinat. Titai iſfinaju, ta ta naw nemta no grahmatas, bet pehz „rokraſta“; ta lugu dabujuschi preefch-pilſehtā no kahda iſdeenejuſcha unterofizeera, kureſch droſchi ween pati lahdreis veedalijees vee tas israhdischanas kahda ſaldatu teatri. Mumjs, attahlaš pilſehtās un gubernās, pateefcham ir

tahdas teatra lugas, kuras, ka leekas, neweenam naw pasihstamas, warbuht nekad nekur naw drukatas, bet paschias no fewis kas sin ka radijusches un ir katra „tautas teatra“ nepeezeeschams veederums. Loti labi buhtu, ja kahds no muhsu pehtitajeem fahktu ruhpigali, ka lihds schim, ispehtit tautas teatri, kurfch teescham ir, un warbuht naw nemas til neezigs. Negribu tizet, ka wifs, ko es pehzak redseju muhsu zeetumneeku teatrī, buhtu isdomais no muhsu paschu arrestanteem. Te wajaga reis nodibinatu eeskatu un fahrtibas, kuri pahreet no dsimuma us dsimumu pehz wezam atminam. Tee jamekse pee saldateem, pee fabriku strahd-nekeem un pat daschās nepasihstamās nabadsigās pilfehtinās pee pilfoneem. Tahdas lugas ari usglabajuščas pa zeemeem un gubernas pilfehtam muischneeku namos starp apkalpotajeem. Es pawifam domaju, ka dauds wezlaiku lugu ir isplatijusčas norakstos pa Kreeviju tikai zaur muischneeku deenestnikeem. Senakeem wezmodes muischneekem un Maskawas bajareem bija paschu teatri, fastahwoſchi is dsimtslauschu mahkfleneekeem. No tahdeem teatreem tad ari fahkas muhsu tautiskā dramatiska mahkfla, kahda bes schaubischanas ir atrodama. Bet runajot par „Kedrilu rijeju“, man jaſata, ka, lat gan loti gribēju, to mehr newareju neko epreelsh issinat. Isdabuju tikai, ka us skatuves parahdisees launi gari un aishneis Kedrilu us elli. Bet ko nosihmē Kedrils un kadehk ihsti Kedrils un ne Kirils? Waj tas freeiwu, raj swescha dsimuma, — to nela newareju isdabuht. Beigas tilschot israhida „pantomima lihds ar musiku.“ Tas wifs, favrotams, bija Loti interesants. Aukteru bija kahdu pеezvadmit — wiſi weikli un duhschigi lautini. Wini straidija weens pee otra, natureja mehginajumus, dasču reis ajs kasarmam, ſlehpas un flahpstijas. Wahrdu fakt, wini gribēja muhs pahrsiegt ar faut ko nereditu, negaibitu.

Pa darba deenam zeetumu ahtri flehds, tilko nahts us-nahza. Bet pa seemas ūwehtkeem bija isnehmums: nogaidija lihds paschai wakara luhgschanai. Schi privilegija tika dota ihypachhi tilai teatra deht. Pa ūwehtkeem katru deenu, us wafaru, aiffuhtija no zeetuma wakts ofizeerim padewigu luhgumu: „atlaut teatri un ilgaki atlaut zeetumu ne-aifflehgatu,“ slacht-peeleekot, ka ari wakar bija teatrs un zeetumu ilgi ne-aifflehdja, bet nekahrtibu nekahdu nebija. Waktis ofizeeris domaja: „Wakar pateescham nebija nekahrtibu; bet tad jau paschi wahrdu dov, ka ari schodeen nebuhs, tad tas nosihmē, ka paschi fewi usraudisees, un tas tas wifu droſchakais. Un tad, ja ne-atlautu israhdi, war wehl (kaš winus sin, taħbus zeetumneekus) tihſči-

faut fo nodarit un waktis eewillkt. Beidsot wehl : uj wakti
stahwet garlaizigi, bet tur teatrs, un newis weenkahrfch's sal-
datu, bet arestantu; un arestanti interefanti laudis, buhs fo
redjet. Un fkatitees wakts ofizeerim arweenu teesiba.

Atbrauz deschurneeks : „Kur wakts ofizeeris?“ — „Ais-
gahja uj zeetumu arestantus fklaitit un kasarmas aissflehgt,“ —
ir taifna atbilde un attaisnoschana. Ta tad wakts ofizeeri zauri
pa wifeem fwehtkeem katru wakaru atwehleja teatri un ne-
aissflehdsa kasarmas lihds pat wakara luhgschanai. Arestanti
jau papreefch sinaja, ka no wakts nebuhs nefahdu schkehrcschlu
un bija meerā.

Wulsten septinos atnahza pehz manim Petrows un mehs
reijē aissgahjam uj israhdi. Is muhsu kasarmas aissgahja gan-
drihs wijs, isremot Tschernigowas wegtizibneku un polus. Poki
tikai uj paſchu beidsamo israhdi, zeturtaja janvari, nodomaja
eet teatri, un tad tikai pehz daudſam apgalwoſchanam, ka
tur labi, jautri un naw fo baiditees. Par polu atrauſchanos
arestanti nemaſ nelaunojās, bet uſnehma winus zeturto janvari
zoti laipni un laida pat labakajās weetās. Bet preefch tscher-
ſeem un ihpaſchi Ejaja ſomitscha, preefch teem muhsu teatrs
bija ihſts baudijums. Ejais ſomitschs fatrreif dewa pa trihs
fapeikam, bet pehdejo reiſi uſlika uj fchlihwja deſmit fapeikas
un laimiba bija redjama uj wina fejas. Alteeri noſpreeda laſit
no apmeklatajcem, zil katrs dos, preefch teatra iſdewumeem un
vreefch paſchu ſtiprinachanās. Petrows galwoja, ka mani lai-
diſhot weenā no pirmajām weetam, lai ari ka teatrs buhtu
peebahſis, tadehl, ka es, ka bagatals, ari wairak doſchu, un
turklaht wairak zaprotu par wineem. Ta ari notika. Bet pa-
preefch'u aprakſtiſchu sahli un teatra eetaiſi.

Muhsu kara kasarma, kura teatri isrihkoja, bija kahdu
peezpadſmit folu garumā. No pagalma uſkahva uj bruga, no
bruga preefchnamā, no preefchnama kasarmā. Schi garā
kasarma, ka jau teizu, bija fawadi eetaiſita : guļu weetas winai
bija gar seenam, ta ka widus atlila brihws. Bus iſtabas, tuwakā
no ee-ejas, bija atdota fflatitajeem; bet otra puſe, kura bija
fakarā ar zitu kasarmu, bija iſredjeta fflatuwei. Wispirms mani
pahrsteidſa preefchiks. Tas bija kahdu deſmit folu garsch,
ſchlehrſam pa wižu kasarmu. Tas bija tahds gresnumis, ka pateeſi
bija fo brihnitees. Bej tam uj wina bija glesnoti effas krah-
ſam koli, lapenes, dihki un ſwaigſnes. Preefchiks. bija fa-
ſahdits no audella, jauna un weza, zil katrs dewa un upu-
reja; no wezeem arestantu krekleem un auteem, faut ka fachuh-

teem weenā leela palagā, un heidsot, weena wina dala, preefsch
 furas peetriuhla audekla, bija weenkahrfchi no papira, kufsch
 ari pa lapai bija isluhgts daschadās kanzlejās un eestahdēs.
 Un muhsu mahlderi, starp kureem eewehrojams ari Brilows,
 gahdaja par wina isgresnofchanu un iskrahfsofchanu. Eespaids
 bija brihnifchks. Tahds gresnumis eepreezinaja paschus druhma-
 kos un nelaipnakos arestantus, kuri us israhdi wiši bes isnehmuma
 bija tahdi pat behrni, kā paschi dedsigakee un nepazeetigakee. Wiši
 bija loti meerā, pat lihds leelibai. Upgaifmoſchanā fastahweja
 no daschām tauku fwexitem, sagressiām us dałam. Pee pascha
 preefschklara bija diwi foli is kulkas un pee soleem trihs tschetri
 krehfli, furus dabuja unterofzeera istabā. Krehfli bija nodo-
 mati preefsch wiſu augſtakām personam is oſizeeru fahrtas. Soli
 aifal bija preefsch unterofzeereem, inscheneeru rakſiweſcheem, kon-
 duktoreem un ziteem, lai gan is preefschneezibas tomehr ne oſi-
 zeeru fahrtas, tani gadijumā, ja wini ſche eerastos. Tā ari
 notika: fweschu apmekletaju netruhla mums pa wiſeem fwchtfeem;
 weenu wałaru atnahza wairak, otru maſak, bet heidhamajā
 israhde neweena weeta us soleem nepalika ne-eenemta. Un
 heidsot, aif soleem stahweja arestanti, aif zeenibas pret weeſeem,
 bes ze purem un kurtkas jeb puſlaſchozikoſ, ne-eewehrojot mitro,
 speedoſcho gaſi, lahdz bija istabā. Protams, telpas preefsch are-
 stanteem bija loti maſ. Ne-eewehrojot to, fa wahrda piłnā ſinā
 weens uſ otru fehdeja, ihpaschi pakalejās rindās, bija ari wiſas
 guku weetas un kulfes peepilditas un heidsot bija ari mahf-
 las miłotaji, kuri arweenu gahja aif teatra, otrā kasarmā un
 no tureenes, aif kulfem, noſſatijās israhdi. Speefchanās pir-
 majā kasarmas vufē bija nedabiska un lihdsinajās warbuht tai
 speefchanai un druhſmeſchanai, fahdu es nefen wehl redſeju
 pirti. Preefschnama durwis bija atwehrtas; preefschnamā, kur
 bija diwdefmit grabdu fala, ari laudis pulzejās. Wluhs, mani
 un Petrowu, tuhlit laida uſ preefschu, gandrihs pee pascheem
 soleem, kur dauids labaki wareja redſet, kā pakala. Mani pa
 dałai tureja par zeenitaju un pasineju, kufsch bijis ne tahdos
 ween teatros; redſeja, fa Baklufchins wiſu laiku pee manim
 apjautajās un bija pret mani godbijigs, tadehł man tagad bija
 gods un weeta. Leifsim, fa areſtanii bija us to pehdejo ſelegi
 un weeglprahigi laudis, bet wiſs tas bija peelaſchams. Are-
 stanti wareja mani apſmeet, redſedami, fa es wineem ſlikis
 valihgs pee darba. Almasows wareja nižinofchi uſ mums.
 muſchnekeem, ſlatitees, leelidamees muhsu preefschā ar ſawu
 praschanu alebaſtra apdedſinachanā. Bet fa wini muhs wajaja

un apsmehja, tur bija ari zits cemeſls : mehs bijam reiſ muſch-neeki ; mehs peederejam pee tās paſchas kahras, kā ari winu bijufchee fungi, par kureem wini newareja uſglabat labas atminas. Bet tagad, teatri, wini man greeſa zelu. Wini atſina, ka te es waru labaki par wineem ſpreest, ka eſmu redſejis un ſinu wairak par wineem. Paſchi nelabwehligakee pret manim, es to ſinu, wehlejās tagad, ka es uſteiktu winu teatri un bei nekahdas paſhpasemoſchanas laida mani labakajā weetā. Es tā ſpreeschu tagad atmineſamees toreſejoſ eefpaidus. Man tad iſlikas, — es to atminu, — ka winu taifnajā ſpreedumā par fewi ne-pawifam nebija paſemoſchanas, bet paſchzeenibas juhtas. Muſhu tautas augſtakā un pate ſkaidraku rafſura ſihme ir pateeſibas juhtas un flabpes vež tās. Bet gaſta dabai, buht preekſchā wiſas weetās, lai tur buhtu kā buhdamis, un waj zilwels ir to wehrts waj ne — tahdas naw tautā. Wajaga tikai nonemt wirſejo, uſpluhdinato garoſu un apſlatit tuvali un labi uſ-manigi paſchu ſodolu, bei aiffſpreedumeem — un daschs eerau-djis tautā tahdas leetas, par kuraam nebuhs ne eedomajees. Muſhu gudreneeki tantu dauds newar mahzit. Pat leezinu, ka otradi : wineem paſcheem jaſahzās no tautas.

Petrovs man naiwi teiza, kad mehs tifko wehl ſapul-zejamees teatri, ka mani laidiſhot preekſchā aridjan tapehz, ka es doſchu wairak naudas. Noteikta makſa nebija, fatrs dewa ziſ wareja un ziſ gribuja. Gondrihs wiſi uſlifa ko nebuht, lai ir pa graſim, kad gahja apkahrt ar ſchlihvi. Bet ja mani laida preekſchā pa datai ari naudas deht, tad tomehr atkal, ziſ dauds tur paſchzeenibas juhtu ! „Tu eſi bagatuls par mani, nu tad ej uſ preekſchu, un lai gan mehs ſche wiſi weenlihdsigi, bet tu metiſi wairak : tā tad, tahds apmekletajs ka tu akteereem patiſlamaks, — tew tad ari pirmā weeta, tapehz ka mehs wiſ ſche ne-efam par naudu, bet aif zeenifchanas, un tā tad, mums paſcheem ſewi ja-iſſchķiro.“ Ziſ te iſtas zeenibas pilnas lepnibas ! Ta naw naudas zeenifchana, bet paſcha ſewis zeenifchana. Wiſ-pahreji naudu un bagatibu zeetumā wiſai nezeenija, ihyaschi jaſkatas uſ wiſeem areſtanteem weenlihdsigi maſa arteli. Es pat ne-atminu neweena, kuri luhdja ir no manim, bei ſlini luhgſchanā bija wairak nebehdiſas, neka pateeſibas ; bija wairak humora, naiwi-tates. Neſinu, waj es faprotami iſteizos... Bet es aifmirsu par teatri. Pee leetas.

Lihds preekfchikara pazelfchanai wifa istaba israhdijs ehrmotu un dsihwibas pilnu bildi. Pirmkahrt, skatitaju pulks, faspeests no wifam pufem, ar pazeetibu un laimi israhdoschu seju gaididams israhdes fahkumu. Vakalejās rindās zilweki, weens uj otra speesdamees. Daudsi no wineem isnefa pagales no kuñkas: peestatijis vee feenas kā nekā resni pagali, zilwels uskahpj uj tās ar kahjam, ar abām rokam atspeeschaš uj preekfchā stahwočchā plezem un, nemainidams fawu pozīciju, nostahw tā diwi stundas, pawifam meerā efoschā ar fewi un fawu weetu. Ziti nostahjas ar kahjam uj krahfnes apakschējās malas, un tapat nostahweja wifu laiku atspeesdamees uj preekfchējēm. Tas bija paschās vakalejās rindās, gar feenu. No fahneem, falahpuschi pa lascham, stahweja zeefchi faspeedees pulks arestantu — musikanti. Tur bija labas weetas. Peezi wiħri uskahpa uj paschas krahfnes un, guledami uj tās, skatijās uj semi. Tee bija laimigi. Uj logeem, gar otru feenu, ari speedās weseli pulki nokawejuschoš waj labas weetas ne-atraduschu. Wisi uswedās kluši un peeklahjigi. Wifem gribejās fungu un weefu preekfchā fewi israhdit no paschas labakās puses. Uj wifu fejam bija redsama pate newainigalā gaidischana. Wifas fejas bija sarkanas un swedreem aplahtas no karstuma un speeschanas. Kas par ehrmotu behrnischku preeka atspogulojumu, mihligs tihrs preeks laistijās uj schim isgrahwotām eeshmetām peerem un gihmjeem, jeho lauschu lihds schim tumſchos un druhmos skatee-nos, schinis azis, daſchreis spihdoschās breenigās ugunis! Wisi bija bes zepurem, no labās pufes wifas galwas man islikas noſkuhtas. Bet klaw, uj skatuves dstradams trošnis, ahleſchanās. Tuhlit preekfchiks pazelſees. Orkestris fahla spehlet . . . Par ſcho orkestri ir wehrt īo peeminet. No fahneem, uj lascham nostahjās astoni wiħri musikanti: diwas wijoles (weena bija zeetumā, otru aisleeneja no weena zeetoffni, bet mahklineeks bija atrodams ari mahjā), trihs balalaikas — wifas paschu darbs, diwas gitares un bungas kontrabases weetā. Wijoles tif kauza un tschihksteja, gitares bija gatawās kfas, bet par to atkal balalaikas bija nedſirdetas. Pirkstu weiklums ūtīgu apstrahdaschanā teefcham bija lihdsigs pascham weiklakajam mahkflas darbam. Lika spehleti tilai deju motiwi. Paschās dejiskakas weetas balalaikneeki pеeſta ar pirksta kauzineem pa balalaikas waklu; ūtā, garſchā, ispildischana, apeeschanas ar instrumenteem, motiwa iſſtrahdajuma raksturs, wifis tas bija kas ūtīgħeks, originals, arestantisks. Weens no gitarneekeem wareni prata fawu instrumentu. Tas bija tas pats no muisħneekem, kurtfch fawu

tehwu bija nosītis. Vēt bungas, tās tihri brihnumus darija: te greeščas rinki uš pirksta, te ar ihlfchki well pa abdu; te dīrdamī beeschi, flani, weenmehrigi ūteeni, te peepefchi fchi ūtiprā, ūlaidrā ūlana iſbirst kā ūrni neflaitamās masās, drebofchās un ūchnahzofchās ūlanās. Beidsot peeradās wehl diwas harmo-nikas. Vateesi, lihds fchim man wehl nebija ūprashanas par-to, ko war iſtaſit iſ ūeenkahrſcheem, prastas tautas instrumenteem: balsu ūafkana, ūafpehle, un galwenakais, ūafcha motiva ūprashanas un iſdarifchanās garš un rakſturs, bija tihri brihnifchli. Tagad es tikai pirmo reiſi pilnigi ūapratu, kās par bejgaligu besbehdbibu un weiklumu ir ūchinis besbehdigajās un weiklajās freewu deju dseefmās. Beidsot vazeblās preefchfars. Viſi pakustejās, viſi apstahjās uſ otras ūahjas, pakalejee vazeblās uſ pirkstu galeem, weens nokrita no pagales, viſi lihds pehdejam atplehta mutes un azis, un eestahjās viſpilnigakais ūluſums.. .

Gefahkās iſrahde.

Man blakus ūahweja Alejs ūawu brahku un zitu ūcherkefu pulka. Vini viſi ūaifligi ūekehrās teatrim un nahza ūatru wakaru. Viſi muhamedaneefchi, tatari un t. t., kā es ne ūeen-reiſ ūeen eſmu ewehrojis, arweenu ir ūaifligi daschadu ūkatu ūeennitaji. Wincem blakus ūahweja Eſajs Komitschs, kurſch, kā ūlīas, ar preefchklara ūazelschanos viſi ūahrwehrtās dīrdefchanā un gluschi newainigā, ūahrigā ūaidischana uſ brihnumeem un baudijumeem. Bubtu ūeefham ūchel bijis, ja wiſch buhtu wihe-les ūawā ūaidischana. Mihligais Aleja ūihmis ūpihdeja tahdā ūtukā, behrnischkā preekā, ka, atſihstoſ, man bija ūpreekā uſ wiñu ūlatitees, un atminos, ka ūatru reiſ, ūehz ūahda ūmeekliga un weikla akteera iſdarijuma, ūad ūatſlaneja ūispahreji ūmeekli, es newiſchhus atgreesos pret Aleju un eeslatijos wiña ūihmi. Wiſch mani neredjeja — nebija ūaika wiñam mani ewehrot! Me zik tahtu no manis, ūreisajā ūufe, ūahweja areſtants, pa-dīhwojis, arweenu ūapibzis, nemeerigs un ūurnedams. Tas ari eraudiſija Aleju, un es redjeju, ka wiſch ūairak ūeischtu ūa-pusei ūmaidot ūapgreesas uſ wiñu ūaſtatees; tik patiħkams wiſch bija! „Alej ūeminitch,” wiſch wiñu ūofauza, ūesinu ūapehz. Gefahka ar „Uilatku un Mirofchkinu“. Uilatka (Bak-luſchins) pateeji bija warens. Wiſch ūipildija ūawu ūomu ar ūapbrihnojamu ūrafchanu. Bijā ūedsams, ka wiſch ūahrdomaja ūatru ūeilemu, ūatru ūawu ūustefchanos. Ūatram ūukſham ūahr-dom, ūatram ūawam ūchelam, wiſch ūrata ūeedot domas un ūofihmi, ūahdi ūhsteni ūeederejās wiña ūoma ūakſtaram. Ūedomajatees ūee ūchis ūenzibas un ūstudijam ūapbrihnojamu, newiſ-

totu jautribu, weenfahrschibu un dabiflumu, un juhs, ja buhtu
 redsejufchi Baklufchinu, wifadā sinā paſchi atſihtu, ka tas ir ihſis,
 eedſimts akteeris, ar leelām dahwanam. Filatku es biju redſejis
 ne weenreis ween Peterburgas un Mafkawas teatros, un leeziņu
 — galwaš pilfehtu akteeri, kuri ſpehleja Filatku, abi ſpeh-
 leja fliftaki par Baklufchinu. Salihdinot ar winu tee bija
 peiſani, bet ne ihſtee ſemneeki. Wineem pa dauds gribejās iſ-
 rahdit ſemneeku. Baklufchinu bes tam uſbudinaja fazensiba;
 wifeem bija ſinams, ka otrā lugā Kedrila lomu ſpehles areſtants
 Pozeikins, akteeris, kuru wiſi neſin kapehz tureja par wairak ap-
 dahwinataku, labaku kā Baklufchins, no kām Baklufchins zeeta
 kā behrns. Zik reiſchu beidsamās deenās winſch atnahza pee
 manis un iſkratija ſawu ſīdi. Diwas ſtundas preekfch iſrahdes
 winu ſratija drudſis. Kad fmehjās un uſſauza winam no pulka:
 „kreetni, Baklufchin! Tu eſi malazis!“ — tad wiſs wina
 gihmis ſpihdeja no laimes un gara eedwehſchana atſpoļojojas
 wina azis. Butſchofchanās ſlats ar Miroſchlinu, kad Filatka
 u inam pirms uſſauz: „Noſlaukees!“ un pats noſlaukās, iſnahza
 beſgaligi ſmeekligs. Wiſi fmehjās gar ſemi kriſdami. Bet
 wiſwairak mani walduſinaja ſlatitaji. Tee lahtva ſew pilnu
 waku un nodewās preekeem bes faturehſchanās. Atſihschanas ſau-
 zeeni bija dſiſdamai arweenu beechaki. Te weens pagruhſta ſawu
 beedri un ahtri iſſtahſta tam ſawus eefpaidus, nemas neruhpe-
 damees un neredſedams, kās winam blakus ſtahw; zits, pee
 kahda ſmeekliga ſlata, peepeschti no preeka atgreeschās pret
 wiſu puhli, ahtri apſkata wiſus, it kā uſaizinadams wiſus
 ſmeetees, atmet ar roku un tuhſit atkal ſahrigi atgreeschās
 pee ſlaturves. Trefchais itin weenlahrſchi ſlakſchina ar mehli un
 virkſteem un newar meerigi noſtahwet uſ weetas, bet kad nu naiv
 kur eet, tad tikai mihdās uſ weetas. Uſ lugās beigam wiſpahreja
 jautriba ſafneedſa augſtaļo vakahpenu. Es neko nepahrſpihleju.
 Gedomajatees zeetunu, dſelſis, wehrdsibu, zitus behdigus gadus
 uſ preekfchu, weenmuligo dſihwi, kā uhdens pileenu druhma
 rudens deenā, un peepeschti wifeem ſcheem apſpeestajeem teek at-
 wehlela weena ſtundina brihwibas, papreezatees, aijmirſt fmago
 ſapni, iſrihkot weselu teatri, un wehl kā — par lepnumu un
 apbrihnofchanu wiſai pilfehtai, — Lai ſin, ſala, kahdi muhſu
 areſtant! Winus, protams, wiſs kās intereſeja, veem. kostimi.
 Breefmigi ſinkahrigi wini bija redſet, peemehram, kahdu Wanku
 Dtpetowu, waj Pezwetajewu, waj Baklufchinu, pawifam zitada
 apgehrba, kā jau tik dauds gadu ikdeenas winus redſejufchi.
 „Latſchu areſtants, tahds pats areſtants, paſcham fehdes ſchwabs,

bet isnahk swahrkos, ar apalu zepuri, ar mehteli — ihsti kā
 kungs! Uhfas few peelizis, matus. Te winsch ishem farlam
 lakinu no kabatas, apwehdinas, fungu israhda it kā pats,
 dari ko fini, kungs!" Un wisi aishgrahbt. „Labdarigais muisch-
 neeks" isnahza adjutanta mundeerā, finams, loti wezā, uspletſcheem,
 zepure ar swaigsni, un atstabja nedſirdetu eespaidu. Vreefsch ſchis
 lomas bija diwi gribetaji, un — waj tizeet? — abi, kā masi
 behrni, faſtrihdejās par to, kam ſpehlet: abeem gribejās israh-
 ditees ofizeera mundeerā ar uspletſcheem! Winus jan iſſchlihra
 ziti alteeri un peefpreeda ar halſu wairakumu atdot lomu Ne-
 zwetajewam, ne tadeht, kā winsch bija isneſigaks un ſlaiftaks
 var otru un tahdā finā buhtu wairak libhsinajees fungam, bet
 tapebz, kā Nezwetajews apleezinaja wifeem, kā iſees ar ſpeakiti
 un tā ar winu wižinās un pa ſemi ſtrihpos, kā ihſis kungs
 un pirmais frants, ko Wanka Optetows newar, tadeht kā
 ihſtus fungus nekad naw redſejis. Un pateſigi, Nezwetajews,
 kā isnahza ar ſawu fundſi publikas vreefschā, tā wairak ari
 neko nedarija, kā ahtri un ideikli ſtrihpoja pa ſemi ar teewinu
 needrinu, kuru, kā ſin kur bija dabujis, turedams laikam to par
 augſtakās fundſibas un leelakās leynibas ſihmi. Laikam wehl
 behrničā, baſlahjim ſehnam, winam bija gadijees redſet glihti
 apgehrbtu fungu ar needrinu un noſlatitees ta prachanā to
 wiſadi iſgrosit, un ſchis eespaids ne-iſdehſchami uſ muhſchu
 valizis wira dwehfelē, tā kā tagad, trihſdefmit gadu wez̄, winsch
 atmineja wiſu kā notizees, lai waretu pilnigi aifgrahbt un wal-
 dsinat wiſius zeetumneekus. Nezwetajews bija tā nogrimis ſawā
 darbā, kā ne uſ kā un nekur neſlatijās, pat runaja azis nevazel-
 dams, un tilai eewehroja ſawu needrinu un winas galinu. Lab-
 darigā muischneeze ari bija ſawā finā deesgan eewehrojama: wina
 parahdijās wezā, nowalkatā ſifejas uſwalkā, kurſch iſſlatijās kā
 gatawā lupata, ar plikām rokām un faklu, ar brefmigeem pu-
 deretu un ſminketu ſeu, ar kolenkora nafts mizi, ſafectu
 apalſch fmakra, ar ſaules fargu weenā rokā un wehdelli iſ
 iſtrahſota papira otrā rokā, ar kuru ta weenadi bei apstabſcha-
 nās wehdinajās. Kundſi fanehma ar brefmigeem ſmeekleem;
 bet ari pate kundſe ne-iſtureja un wairak reiſchu nehmās ſmeetees.
 Kundſi israhdiya areſtants Zwanows. Sirotkins, par meiteni
 vahrgehrbees, iſſlatijās loti peemihligs. Kuplejas ari iſdewās
 labi. Wahrdu fakot, luga nobeidsas wifeem par pilnigu preeku.
 Kritikas nebija un ari newareja buht.

Noſpehleja wehl reis uwertiru: „oñni mon oñni" un attal
 preefschkarſ pažehlās. Tas bija Redrils. Redrils ir kaut kaſ

“Don Schuanam” lihdsigs, majakais ir fungu ir fulaini welni heidsot aifness uf elli. Spehleja wefelu zehleenu, bet tas azim redsot bija tikai weens gabals; eefahlkums un beigas bija pa-saudetas. Tur naw ne majakas fapraschanas un jehgas. Noteek Krewijā, kas sin kahdā eebrauzamā weetā. Trakteerneeks eewed istabā lungu ar schineli un apalu, fagumisitu zepuri. Kungam pakal eet fulainis Redrils ar zela somu un filā papiri eetihu wistu. Redrils ar puslašchozini un fulaina zevuri. Tas ir tas rihjejs. Winu israhdiya arestants Pozeikins, Bakluschina fazensis; funga lomu spehleja tas pats Iwanows, kas pirmajā lugā labdarigo muishneezi. Trakteerneeks, Nezvetajews, pafaka, ka istabā efot welni un pasuhd. Kungs, druhms un nobehdajees, nonurd pee ſewim, ka winsch jau ſen to ſinajis, un leek Redrilsam noweetot leetas un pagatawot wakarinas. Redrils ir hailigs un negausis. Jſſidris par welneem, winsch nobahl un dreb ka apſchu lapa. Winsch aifbehgtu, bet bihſtas no lunga. Bes tam winam ari gribas ehſt. Winsch ir kahrum-neeks, multis, wiltigs ſawā ſinā, hailigs, krahpj fungu uſ ſatra foſa un tomehr atkal winu bihſtas. Tas ir eewehrojams fulaina ſips, kurā tā neflaidri un notahlem manamas Leporello ſihmes, un tika kreetni israhdiſ. Pozeikinam ir iſtas dahwanas un, pebz maneem uſſlateem, winsch ir wehl labaks akteeris par Bakluschinu. Es, protams, otru deenni ſatildamees ar Bakluschinu, winam ne-iſſleizu vilnigi ſawas domas: tad es buhtu to par daudis apbehdinajis. Tas arestants, kas funga lomu spehleja, ari ſlikti neſpehleja. Gatawās multibas winsch vlahpaja, bet iſrima bija pareisa, weilla, un peemehrota mimikai. Kamehr Redrils krahmejās gar zela ſomu, tamehr lungs domas nogrimis ſtaiga pa ſtatowi un wifeem dsirdot iſſaka, ka ſchowakar wina dsihwoſchanai gals. Redrils ſintahrigi klausas, ſawelk giymi, runā fahnus un ar latru wahrdū ſmihdina ſlatilajus. Winam naw funga ſchehl; bet winsch dsird par welneem; winam gribas iſſinat, kas tur par leetam, un winsch ſahk par to eerunatees un apjautatees. Beidsot kungs winam pastahſta, ka winsch reis kahdā ſlijmā greeſees pee welneem pebz palihdsibas un ka welni tam palihdſejufchi; bet ka ſchodeen notezejis laiks un warbuht, ka pat ſchodeen welni, pebz nolihguma, atnahks pebz wina dwehfeles. Redrils ſahk breeſmigi baiditees. Bet kungs neſaudē duhfchu un leek tam wakarinas pagatawot. Jſſidris par wakarinam, Redrils atdsihwojas, iſnem wistu, iſnem wiħnu, — un pag, pats nokosch no wistas un paſmekē. Publika ſmejas. Te durwis eetschihſtas, wehſch dauſa logu

flehgus ; Kedrils dreb un ahtrumā, gandrihs nefamanidams, apflehpj mutē leelu gabalu wistas, kuru tad ari newar aifriht. Atkal fmeekli. „Waj gataws ?“ kungs ussauz, staigadams pa istabu. — „Tuhlit, kungs ... es jums pagatawofchu,“ faka Kedrils, pats fehshas aif galda un itin meerigi sahk lunga ehdeenu apstrahdat. Publikai azim redsot tihk sulaina ismara un wiltiba, un ka kungs mulkis. Ja-atsihst, ka ari Bozeikins bija teefham flawas zeenigs. Wahrdus : „Tuhlit, kungs, es jums vagatawofchu,“ winſch isrunaja teizami. Aisfehdees aif galda, winſch sahka riht ar fkubu un ustrauzās pee katra funga sola, ka tas nepamanitu wina nebehdbu ; kā kungs apgreeshäs, winſch paflehpjas pagalde un well few lihds wistu. Beidsot winſch ir apmeerinajis fawu pirmo issalkumu ; laiks domat par fungu. — „Kedril, waj ahtri buhs ?“ kungs brehz. — „Gataws !“ Kedrils weikli atbild, apkerdamees, ka fungam gandrihs neka nepaleek. Teefham, us fchlihwja stahw tilai weena wistas labja. Kungs, druhms un noruhejees, neko nemaniidams, fehshas aif galda, bet Kedrils ar ferwjeti nostahjas aif wina krehſla. Katrs Kedrila wahrds, katra kustehhanās, katrs waibsts, kad winſch atgreesees pret publiku, norahdidams us fawu ween-teefigo fungu, teek fanemis no flatitajeem ar nerimstoscheem fmeekleem. Bet re, tifko kungs sahk ehst, parahdas welni. Te nu wairš neko newar faprast, un ari welni parahdas tā paiviam ne pa zilvezisti : fahnu kulisē attaifās durvis un parahdas kaut kas balts un galwas weetā tam lukturiē ar fwezi ; otrs tehls, ari ar lukturi us galwas, rokas tura islapki. Kapēhz lukturi, kapēhz islapks, kapēhz welli balti ? Neweens par to newar gudris tift. Sinams, par to gan ari neweens nedomā. Tā tam laikam ja-ir. Kungs deesgan drožhi greechäs pret welneem un usbrehz teem, ka winſch gataws, lai tee winu nem. Bet Kedrils bailigs kā sakis ; winſch seen pagalde, bet ne-eewe hrojot fawas isbailes, ne-aismirst pakert no galda pudeli. Welni us brihtinu paſuhd ; Kedrils isleen no pagaldes, bet tifko kungs kerās atkal pee wistas, te atkal trihs welni eelausshas istabā, fakampj fungu no pakatas un rauj us eli. „Kedril ! Glahb mani !“ kungs blaui. Bet Kedrilam par to masa behda. Winſch fchoreis pudeli, fchlihwji un pat maiſi eewilzis few lihds pagalde. Bet tagad winſch weens, welnu naw, lunga ari naw. Kedrils isleen, apfkatās un fmaidi apgaismo wina gibmi. Winſch fchkelmigi pamirkchikina, apfehshas funga weetā, un pamesdams ar galwu publikai, runā pusbalſi :

„Nu, tagad es weens ... bes funga !“

Wiſi ſmejas, ka wiſch bei kunga, bet wiſch wehl peeleek
klaht puſbalſi, apgreesdamees weikli pret publiku, un arweenu
jautraki mirkschlinadams ar azim:

„Kungu jau welli parahwa!“

Skatitaju aifgrahbtibai naiv robeschu! Bei tam, ka fungu
welni parahwa, tas tika iſteikts ar tahdu ſchelimbū, ar tahdu
apfmejoſchi uſwaroſchu grimaſu, ka teefcham wajadſeja ap-
plaudet. Bet Kedrilal laime ilgi nepaſtahweja, Tiklo wiſch
fabla apſtrahdat pudefli, eelehja glahſite un gribuja dſert, te
atkal peepeschti eeradās welli, lihda no pakatas uſ pirkstu galeem
un zapſ! aif fahneem. Kedrils brebz wiſa kaſla; aif bailibas wiſch
nedrihſt apgræſtees. Aiffargatees ari newar; rokās wiſam pu-
dele un glahſite, no kūram ſchirtees tam truhſt ſpehla. Atplehtis
muti no bailem, wiſch fehſch lahdū puſminuti, iſplehtis azis
pret publiku, tik pilnigi iſrahbidams bailibu, ka teefcham tai
ſinā wiſch buhtu derejis par paraugu gleſnojumam. Beidsot
wiſu nes, aijnes; pudefli eet wiſam lihds, wiſch kahrpās, brebz
un brebz. Wina brehzeeni dſirdami wehl aif kulisem. Bet
preelfchklars nolaischas un wiſi ſmejas, wiſi aifgrahbt! . . . or-
keſtriſ uſpehle kamarinfku.

Sahl kluſi, tiklo dſirdoſchi, bet ſkanas aug un aug, temps
pa-achtrinas, dſirdamas duhſchigas veedauſiſchanas pa balalaikas
wahkeem . . . La bija kamarinfaja pilnā ſpehka un pateefcham
buhtu bijis labi, ja Glinka kaut nejauſchi buhtu to iſdſirdis pee
muſis zeetumā. Sahkas pantomima ar muſiku. Kamarinfaja
nebeidsas, kamehr ween pantomimu iſrahda. Leek iſrahdiſta
iſtabas eekſcheene. Uſ ſlatuwes melderis un wina feewa. Mel-
deris weenā laktā labo aijſjuhgu, feewa otrā laktā wehrpj linus.
Seewu iſrahda Sirotkins, melderi Nezwetajewē.

Peemineſchu, ka muhsu dekorazijas bija gauscham naba-
dſigas. Tā ſchini, tā preelfchejā lugā un zitās bija wairak ja paſildina
ar fawu paſcha fantafiju, nela wareja ar azim redſet. Pak-
lejās feenas weetā bija iſſteipts kas ſin lahdſ tepiſis un ſirgu
dekiſ; no fahneem kas ſin lahdī ſakeſejufchi aifſlabbji. Un kreiſa
puſe nepawifam nebija aiftaifita, tā ka wareja redſet laſchas;
bet ſkatitaji naiv wehligi un labprahit meerā ar paſchu eedomam
paſildinat pateefibū, jo wairak tadehlt, ka areſtantii uſ tam
loti ſpehjigi: „Saka dahrſs, tad turi par dahrſu, iſtaba —
turi par iſtabu, — weena alga un tur naiv wajadſigſ nekahdu
zeremoniju.“ Sirotkins, jaunas feewinas kostimā, bija gauscham
peemihligſ. Skatitaji iſſaka puſbalſi daschus komplimentus.
Melderis heids darbu, panem zepuri, panem ſpeeki, pee-eet pee

feewas un iisskaidro winai ar sihmem, fa winam ja-eet, bet ja ta winam klabt ne-efot kahdu peenems, tad... un winsch norahda us speeki. Seewa klaufas un pamet ar galwu. Schis speekis winai laikam loti pasihstams: feewina mahk no wihra flahpstitees. Wihrs aiseet. Tiffo winsch aif durwim, feewa draudē winam no pakalas ar dubri. Le ahlejas pee durwim; durwis attaifas un tanis parahdās kaiminsch, ari melderis, kastanā un ar bahrsdu. Winam rokas dahlvana — farkans lakats. Seewina fmejas; bet tiffo kaiminsch winu grib aplampit, te atkal dausa pee durwim. Kur nu lai dejas? Wina ahtri to paflehpj pagalde un pate atkal tuhlit pee wahrpstas. Gerodas otrs zeeniajs: tas ir skrihweris, *kareiwa uniformā. Lihds schim pantomima gahja teizami, scheiste hija bes sluhdam. Wareja tihri isbrihnitees par scheem improviseteem akteereem, un newilus eedomatees: zif spehku un dahlwanu pee mums kreewijā eet boja par welti, kalpibā un gruhtā likten! Bet tas arestants, furfch spehleja skrihweri, bija laikam kahdreib bijis kahdā pro-wintschu waj mahju teatri, un winam islikas, fa muhfu akteeri wisi, lihds pehdejam, nefaprot lectu un ne-eet par flatuvi tà, fa peeklahjas. Un winsch eet, fa teiz, fa gahjušči fenlaikos teatros klasifkee waroni: speer leelu foli un, otru kahju wehl nepakustinajis, veepeschi apstahjas, atmet atpakal galwu, lepni apskatas wisapkahrt, un — speer otru foli. Ja tahda eefchana bija fmejama pee klasifkojeem warožeem, tad ta wehl wairak fmejama pee kareiwi skrihvera, somiskā israhde. Bet muhfu publika domaja, ta tà tur wajadisgs, un garā skrihvera leelos solus usnehma fa notikuschu faktu, bes ihpaschas kritikas. Tiffo skrihweris bija tizis lihds pus flatuwei, te atkal dsirdama ahlefchanās; fainneeet atkal satruhstas. Kur lai leek skrihweri? Zahde, kura par laimi walā. Skribweris eeleen lahde un feewina aiftaifa wahku. Schoreis eerodas sawads weejis, ari eemihlejees, bet sawads. Tas ir bramins un pat ar kostimu. Nefawaldami fmeekli eet walā starp flatitajeem. Braminu spehleja arestants Koschkins un fretni spehleja. Winam ir braminifla figura. Ar scheesteem winsch iisskaidro wiſu fawas mihlestibas pakahpenu. Winsch pazel rokas pret debeşim, tad peeletek tas pee kruhtim, pee firds; bet tiffo tas beids mihlinatee, te atkal dsirdama stipra dausifchanās pee durwim. No dausifchanās dsirdams, fa tas ir fainneeeks. Seewa isbijusés, fa bes prahia, bramins ahlejas fa apfesjis un lubds, lai winu paflehpj. Us ahtri roku wina nostahda to aif flapja, un pa'e, aismirfuse afleht, friht pee wehrpjama un wehrpj un wehrpj, nedfirdedama

wihra dausifchanos, aif bailem darina deegu, kura tai nemas
 naw rokas un greesch wahrstu, aismirfuse to no semes pazelt.
 Sirotkins itin labi un isdewigi israhdiya fhis bailes. Bet
 faimneeks issit durwis ar kabju un ar speeki roka pee-eet pee
 feewas. Winsch ir wisu redsejis un nofkatijees un taisni winai
 parahda ar pirksteem, ka pee winas apflehpti trihs gabali. Tad
 meklē paflehtos. Virmo atrod faimini un pawada to ar dunkeem
 no istabas. Sabijees skrihweris grib behgt, pazet ar galwu
 lahyes wahku un ta pats fewi nododas. Saimneeks pameelo to
 ar speekiti un schoreis eemihlejees skrihweris lehka pawifam
 neklaisski. Paleekas wehl bramins; faimneeks ilgi to meklē, bei-
 dsot atrod laktā aif flapja, godbijigi pallanās un aif bahrsdas
 iswelt us flatuwes widu. Bramins mehgina atturetees, brehz:
 „nolahdets, nolahdets, nolahdets“ (weenigee wahrdi pantomima);
 bet wihrs neklaufas un rihkojas pehz sawas fahrtas. Seewa,
 redsedama, ka tagad nahk winas reise, nofweesch wehrpjamo un
 wahrstu un muhl is istabas: kublis pakriht, arestanti fmejas.
 Alejs, nefkatidamees us mani, rauj mani aif rokas un brehz:
 „Skatees! Bramins, bramins!“ un pats newar nostahwet aif
 fmeekleem. Preefschakars friht. Sablas otrs skats.

Bet naw wajadsigs aprastit wifus skatus. Winu wehl
 bija diwi waj trihs. Wisi wini bija loti fmeekligi. Ja ari
 winus nesazereja paschi arestanti, tomehr, masakais, latram no
 teem peelika no ko sawas pufes. Gandrihs katrs akteeris impro-
 wiseja no fewis, ta ka nahkochos wakaros, tas pats akteeris
 to paschu lomu spehleja drusku zitadi. Behdejā pantomima
 bija fantastiška un heidsas ar baletu. Glabaja mironi. Bra-
 mins ar daudseem apkalpotajeem isdara daschadas burwibas uſ
 kapa, bet tas neko nelihds. Beidsot atfian: „Saule pee laifcha-
 nās“, mironis atdsihwojas un wisi no preeka fahl deet. Bramins
 dej kopā ar mironi un dej pawifam sawada fahrtā, pa brami-
 niski. Ar to heidsas teatrs lihds nahkočham wakaram. Muh-
 seji wisi isklihst apmeerinati un preezigi, flawē akteerus un
 pateizas unterofizerim. Kildas naw dīrdamas. Wisi ta ne-
 parasti meerigi, tihi kā laimigi un aismeeg nekā arweenu, bet
 gandrihs ar meerigu garu, un no kam ihsti? Un tomehr tas
 naw manas eedomibas raschojums. Ta ir pateesiba. Tikai
 drusku atwehleja scheem laudim sawā walā papreezatees zilwe-
 ziffi, padsihwot ka ne wairak weenu stundu ne ta kā zeetumā —
 un zilweks tikumisli pahrgrosas, lai ari tikai us daschām minu-
 tem... Lumfha natis jau. Es fatruhktos un usmostos ne-
 wilus: wezits wehl arweenu luhds Deewu us krahnnes un luhgs

tà lihds pat gaismai ; Alejs klufam gut man blakam. Es atminos, ka winsch ir aismigdams wehl fmehjäss, treeldams ar saweem brahleem par teatri un negribot paaskatos us wina meerigo, behrnischko gihmi. Vamasam es atminos wifu : pehdejo deenu, fwehtkus, wifu fcho mehneß... issbailés pazelù galwu un apskatos sawus gulofchos beedrus, drebofchå, patumfchå kroma fwezu gaismä. Es apskatu winu gihmjus, winu nabadfigas gultas, wifu fcho nebeidsamo kailumu un nabadisbu, — apskatos — un man tà kà gribetos pahrleezinatees, ka tas wiss naw negehliga sapna turpinajums, bet tihra pateesiba : dsirdamas kahdas nopohtas, kahds smagi atmets roku un schwadsinaja lehdes. Bits usirubkas no meega un sahka runat, bet wezitis us krahfnes lubds par wifem „pareistizigeem kristiteem“ un dsirdams wina weenmehrigais, llufais, gari welkofchais : „Kungs Jesu Krist, apschehlojees par mums !“

„Ne us muhschu es te esmu, bet tikai us dascheem gadeem !“ domaju un noleku atkal galwu us spilivena.

Otrà dala.

1.

Dribj pehz siwehtkeem es fajirgu un dewos us muhsu fara flimnizu. Wina atradàs atsewifchki, kahdu pušversti no zeetokfchna. Ta bija gara weenstahwu ehka, dseltenu krahfu. Wasaru tur tila isdariti daschi pahrlabofchanas darbi. Leelajà hospitala fehtà atradàs aplalpotaju dsihwolki, medizininiskas preekfchneezibas nami un zitas derigas ehkas, turpretim galwenajà nodakà atradàs tilai palatas. Palatu bija daudj, bet preekfch arestansteem pañifam tilai diwas, arweenu loti peepilditas, bet it ihpaschi wasara, ta ka beeschi wajadseja gustas sagruhst. Muhsu palatas peepildijàs daschadeem „nelaimigeem lautineem“. Tur nahza muhsu, nahza daschadi sem teefas atrodofchees kareiwi, kuri atradàs galwenajàs hauptwaltis, nöfoditee, nenofovitee un aissuhtamee, nahza ari no arestantu rotas, fawadàs eestahdes, kura suhtija noseegufchos saldatinus no bataloneem islabot fawu uswefchanos un no kureenes pehz diwi waj wairak gadeem medsa isnahk tahdi neleefchi, kahdus reti war useet. Safirgufchi arestanti pee mums mehdsä no rihta fawu flimibu unterofzeerim sinamu darit. Winus tuhlit eerakstija grahmatà un ar fcho grahmatu no suhtija flimo ar pawdoni us batalona lasareti. Tur dakteris ruhypigi ismekleja wifus flimos no wifam kareiwi komandam, kuràs atradàs zeetoksnî, un ko atrada par pateesi flimu, to eerakstija flimnizu. Mani peesihmeja grahmatà, un pulksten diwos, kad jau wiñi muhsjee dewas no zeetuma pee pehzpusdeenas darba, es gahju us flimnizu. Slimais arestants mehdsä lihds nemtzik cespbehjams naudas, maiseš, — tadehk la to deenu newareja few fagaudit flimnizà porziju, — masu pihypiti, tabakas maku, framu un fchiltawas. Schis beidsamàs leetas tifa

rūhpigi sahbakos noglabatas. Es gahju flimnizas sehtā ne bes finkahribas fchini jaunajā, man wehl nepasihstamā arestantu dīshwē.

Bija ūlta, apmahkufes un tumšča deena — weena no tam deenam, kad tahdas eestahdes, kā flimniza, peenem feivischi darbigu, flimnju un skahbu iſſlatu. Mehs ar pawadoni eegahjām uſgaidamā istabā, kur atradās diwas wara wannas un kur jau gaidija diwi flimee, noſobamee, ari ar pawadoneem. Genahza feldſchers, laifti apluhkoja muhs un wehl laiftaki aīgahja pasinot deschurejofcham ahrstam. Tas drihs parahdijās, apgahjās ūti laipni un iſdewa mums „flimibas ſihmes“, kurās bija uſſihmeti muhſu wahrdi. Sihfaka flimibas aprakſtischanā, sahlu, porzijas un zita iſrakſtischanā tika jau uſdota tam no ūahrtibneekem, kās pahriwaldija arestantu palatu. Es jau ahtrati dabuju ūnat, kā arestantus neflawē wiſ winu ahrſti.

„Lehwu mumis newajag“ — wini atbildeja uſ manu iſtaujaſchanu, kad es dewos uſ flimnizu. Pa tam mehs pahrgehrbaniees. Drehbes un weſchu, ar kurām mehs atnahžām, mumis atnehma un eetehrpa muhs baltās flimnizas drehbes, bes tam mumis iſdewa garas ūkes, tupeles, nałts zepures un heesas wilnas, tumščbrūhnas krabſas fwahrkuſ, kuri bija neschehligi netihri. Pebz tam muhs eeveda arestantu valatās, kurās atradās ūti garā, angštā un tihra ūoridora galā. Abreja tihriba bija wifur ūti peeteckoſcha; uſ pirmā azu uſmeneena wiſs it kā laiſtitos. Tomehr tā man wareja iſſlatites falihdžinot ar muhſu zee-tumu. Diwi no fodameem eegahja palatā pa freisu roku, es pa labu. Pee durwim, kurās bija aīſſchautas ar dſelju bulti, ūahweja waltneeks ar plinti. Jaunakais unteroſizeers (no hōſpitala wakts) ūlka mani eelaift, un es atrados garā un ūchaurā istabā, kurā gar abām fahnu ūcenam bija lihdi diudefmit diwām gultam, ūtarp kurām trihs — ūcheteras wehl nebija ūenemtas. Gultaſ bija no ūoka, ūaku krabſu, pa daudž pasihstamas wifeem un ūatram no mumis ūcreewijā, — tās paſčas gultaſ, kurās, pebz ūahda ūilweka iſteikuma, ūekahdā ūnā newar buht bes blaktum. Es nometos ūktā, tai puſē, kur bija logi.

Kā es jau ūaziju, te bija ari muhſu arestanti no ūeetuma. Daschi no ūineem jau mani ūafina waj, maſakais, bija mani agrak redſejuschi. Daudž wairak bija no apſuhdſeteem un no arestantu rotas. Gruhti ūlimu, t. i. ūas nezechlās no gultaſ, nebija daudž. Ūiti, kā peem, ūeegli ūlimi jeb ūas ūahfa atſchirgt, waj nu ūehdeja gultaſ, waj ūaigaja ūchurp un turp pa

istabu, kur starp diwām gultu rindam wehl palīta deesgan telpas
ko pastaigatees. Palatā bija ūoti flīks gaifs. Gaifs bija
daſchadu nepatihkamu iſgaroju mu un sahlu fmaku pilns, kaut
gan laktā gandrihs wīfu deenu kurejās krāhfs. Us manu
gultu bija usklahta strihpaina fega. Es winu nonehmu. Apakſch
fegas atradās wiſnains deſis ar audekla oderi un beejs palags
wiſai ſchaubami ſtaidrs. Bee gultas ſtahweja galdfiſch, us ūura
atradās kruhſite un alwas blodina. Wifs tas bija apklahts
goda pehz ar maſu dweeli, ūuru man eedewa. Apakſch galda
bijā wehl plaukts: tur tehjas dſehraji glabaja tehjannas,
kwafas ūausus un zitu; bet tehjas dſehraju starp flimajeem bija
ūoti maſ. Pihipes un tabakas makus, kaſ bija gandrihs ūatram,
ne-iſnemot pat dilona flimos, glabaja pagultē. Daſteri un
ziti preeſchneeki gandrihs nekad nepahrlykujo, un ūad ari us-
gahja ūahdu fmehkejam, tad likas winu nemaſ nemanot. Ari
ſlimee gandrihi arweenu bija usmanigi un gahja pee krāhfs
fmehket. Ja nu ūahds fmehkeja gulta, tad tas notila tikai
nakti, bet nafti neweens negahja pa palatam, iſnemot daſchreis
ſahdu ofizeeri, ſlimnižas waſts preeſchneeku.

Lihos tam ūaikam es nekad neweenā ſlimnižā nebiju gulejis:
tadehlt wifa apkahrtne man bija ūoti ne-eeraſia. Fa labu roku
no manis guleja ūahds ſtrihweris, ūahda bijuſcha ūapitana pa-
dehls. Winſch atradās ūeefas rošas naudas wiſtoſhanas deht
un guleja jau ūahdu gadu, fa leefas, beſ ūebkahdas ſlimibas,
bet pahrleezinajis ahrſtus, fa winam ir reimatifs. Winſch ūa-
ſneedja mehrki: winſch ūika waſla no zeetuma un meeſas ūoda,
un pehz gada ūaika winu aiffuhtija us E-ku, lai winſch uſturetos
tur ūahda ſlimnižā. Tas bija refns jauneklis, gadu diwdeſmit-
astonu, ūori ūapratigs bet ari paſčymihligs, nopeent pahrle-
ezinajees, fa winſch ir godigakais un pateeſigakais ūilweks pa-
ſaulē un ari nekur it nemaſ naw wainigs; tai pahrleezinajhanā
winſch ari palīta. Winſch pirmais uſrunaja mani, ūahka ūin-
tahrigi mani iſprachinat un deesgan fmalki man iſſtahſtija par
ſlimnižas ahrejo ūahrtibu. Ūaprotama ūeeta, wiſpirms pastah-
ſtija, fa winſch ir ūapitana dehls. Pehz wina pee manim pee-
nahza ūahds ſlimneeks no acrestantu rotas un ūahla mani pahr-
leezinat, fa winſch eſot ūasinis dauids no aiffuhtiteem muiſchnee-
leem, ūaukdamis winu wahrdus. Winſch jau bija wezs ūaldats,
us wina gihmja bija ūafams, fa winſch mihlo melus. Wina
wahrdus bija ūschekunows. Kā redſams, winſch manim peeglau-
dijs, manidams, fa man ir nauda. Redſedams, fa man ir
wiheſtſoklis at tehju un zukuru, winſch tuhlit ūeedahwajās man

ar fawem pakalpojumeem : dabuht tehjkannu un uswahrit man tehju. Tehjkannu winſch apfolijas man rihtā atfuhit zaur kahdu no arestanteem, kas nahza pee darba uſ flimnizu. Tsche- funows isdarija wifū. Winſch dabuja kahdu tſchuguna katlinu, ja pat bledinu, uswahrija uhdeni, uslebjja tehju, ibsi faktot, winſch pakalpoja ar retu padewibū, zaur ko winſch tuhlit fazehla pret fewim no kahda flimneeka pufes daudis faypigu apfmeeklu. Bits flimneeks ar pawahrdu Uſtanzew, kas man guleja eepre- tim, ſirga ar diloni; winſch bija weens no nosoditeem faldateem; par winu es jau kaut ko peemineju agraki. Lihds fchim laikam winſch guleja kluſedams un fmagi elpodams un azis nenolaif- dams luhkojas uſ mani un nemeerigi fekoja katrai Tsche- funowa kustefchanai. Neparastā, ruhgtā nopeetniba dewa wina nemeeribni fewifchku komifku nokrahſu. Beidsot winſch newareja fawaldi tees. „Reds, kas par fulaini! Apgahjis few fungu!” winſch iſſauzjas aſrautā balfi. Winſch bija jau pee fawa muhscha pehdejām deenam. „Kas ir fulainis,” Tsche- funows uſſleedja, nizinoſchi uſ Uſtanzewu paſkatiſamees. — „Tu eſt wehrgs!” tas atbildeja tahdā paſchapsinigā balfi, it kā winam uſ tam buhtu pilniga teesiba. „Es wehrgs?” — „Tu jau eſt. Klau- fatees lautini, winſch wehl netiz! Brihnas!” — „Kas tew par to kahda datā! Reds, wini ir weeni, kā bes tokam. Bes apkalpoſchanas, leekas, naw raduſchi! Kapehz nepaſalpot, tu fumpurni!” „Kas ir fumpurnis?” „Tu eſt ſumpurnis.” „Es ſumpurnis?” „Tu jau eſt!” „Waj tad tu eſt ſtaifſulis? Paſcham gihmis kā wahrnas ola... ja es ſumpurnis...” „Sumpurnis ari eſt! Ja nu Deewſ tevi, ſitis, tad guli un kaujees ar nahwi! Ne, winam jabahſchas kür nu newajaga! Nu, ko tu bahjees!” „Kadehſ? Ne, es labak klanos preeſch sahbaka, bet ne preeſch wihsen. Mans tehwſ naw flanijees, nedſ lizis man flanitees. Es... es...”

Winſch buhtu wehl turpinajis, bet fahla wairak minutes breefmigi klepot, aſinis ſplaudams. Drihs aufſtee, nomah- zoſchhee ſweedri parahdijs uſ wina ſchauro peeri. Klepus winam ne-atlahra, zitadi winſch arweenu buhtu runajis; no wina azim wareja noſlahrſt, kā winſch wehl buhtu gribejis palamatees; bet fawā neſpehla winſch tilai paſratija roly. Ta beidsot Tsche- funows winu pawifam aismirſa.

Es nomaniju, kā Uſtjanzeva ſlaudiba wairak mehrketa uſ mani, nekā uſ Tsche- funowu. Kā Tsche- funows wehlas pakalpot un zaur to eeguht few kahdu kapeiku, par to neweens uſ winu nelaunofees. Jkweens buhtu no pratis, kā winſch to darta

tikai aif naudas. Schini finā weenfahrſchee laudis nebuht naw tik launi un naw ſpehjigi tik fmalki iſſchikt. Pateefibā, es biju winam nepatihkams. Uſtjanſkim nepatika mana tehja un taſ apſtahklis, ka es zeetumā it kā tāhds fungš, it kā nemas ne-waretu iſtilt bes apkalpoſchanas, lai gan es it nemas newehlejos apkalpotaju. Turpretim man arweenu gribejās wiſu paſcham darit un es wehlejos pat ne eemeſla nedot domat, ka es buhtu iſlutinats. Schini finā pa daļai paſtahweja pat mana paſch-mihliba, kad man nahzās ko pawehlet. Es nekahdi ne-iſprotu, kā tas wiſs tā notikās, bet es nekad neſpehju atraidit daschus deenderus un paſkalpotajus, kuri paſchi manim peeglauđas un heidſot mani pawifam nomahza, tā ka ihſtenibā wini bija mani fungi, bet es winu falps. Sinams, man taſ bija loti ne-patihkami. Bet Uſtjanſkis ſērga ar diloni, bija uſbudinats. Ziti flimee iſturejās weenaldfigi, pee wineem bija manama pat augſprahibaſ noſrahſa.

Atminu, wiſi mehs bijām kahda fewiſchka atgadijuma uſtraukti: no areſtantu runam es nopratu, ka tāni paſchā wakarā pee mums atwedis kahdu noteefato, kuru ſchini laikā noſauz par „ſchpiztutemu“. Areſtantti gaidija jauno ar ſinkahribu: teiza, ka fods buhſchot weeglis, — pawifam tikai peezi ſamtī. Es maſ pa maſam eepaſinoſ ar fawu apkahtni. Zit es wareju no manit, tee, kas pateefi bija flimi, ſērga wiſwairak ar flor-butu un azim — tureenes weetejām flimibam. Kahdu palatā bija wairak zilweku. Ziti, pateefi flimee, guleja ar drudſi, dafchadeem augoneem, fruhtim. Sche nebija tā kā zitās palatās, ſche bija falasiti kopā no daschadām flimibam. Es faziju pateefi flimi, tadehē ka bija daschi atnahkuſchi tapat, bes nekah-das flimibaſ, „atpuhſtees“. Ahrſti labprah tāhdus peenehma, aif lihdszeetibaſ, it ihpaſchi, kad bija dauds tukschu gultu. Uſturs hauptiwalte un zeetumā likās, falihdsinot ar flimniju, tik ſlikts, ka dauds areſtantu labprah nahza ſche gulet, neſkatotees uſ ſlikto gaiſu un eeflehgto palatu. Bijā pat fewiſchki gulefcha-nas mihletaji un wiſpahreji flimnizas draugi; wiſwairak, ſinams, bija no areſtantu rotas. Es ſinkahrigi apluhkoju ſawus jaunos beedrus, bet atminu, fewiſchku ſinkahribu mani pamodinaja kahds muhſu zeetuma areſtants, kas jau nomiris, winam bija ari dilonis un uſ beidsamā deenam guleja manai gultai eepretim, kā wehlaſ Uſtjanzeſ. Wina wahrdi bija Michailowſ, wehli diwas nedekas atpakaſt es winu redſeju zeetumā. Winſch jau ſen bija flims un ſen winam buhtu wajadſejis liktees ahrſtees; bet winſch ar ſawadi pretigu un pawifam nederigu pajec-

tibu fewi pahriwahreja un tikai uj svehtkeem aishgahja us slimnizu, lai trijas nedelias nomirtu breefmigajā diloni; tihri kā fadedja zilweks. Mani usbudinaja tagad wina breefmigi pahriwahrees gihmis, kuru es pirmo eeraudsiju eestahjotees zeetumā; winsch man wifai krita ažis. Winam blakus guleja kahds saldats no arestantu rotas, jau wezs zilweks, breefmiga un reebiga persona. Wifus flimos jau newar atminet . . Es atzeros tagad schi wetfcha tikai tadeht, ka winsch darija us mani warenu eefpaids un schini brihdi es wareju pilnigi nojehgt fawadibas daschās arestantu valatēs. Schim wezim, atminu bija stipras eefnas. Winsch weenadi schkaudijsa un wifus zauru nedelu pehz tam schkaudijsa pat wehl meegā, it kā salpem, pa peezi un sefchi schkauudeeneem reisē, katru reisu pee tam peebilsdams: „Rungs, kam peefschihri tahdu fodibu!” Schini brihdi winsch fehdeja us gultas un kahrigi eefchnauza (deguna) tabaku no papira wihsstolischa, lai stiprati to schkaudit. Winsch schkaudijsa kolwilnas drahninā, kas winam paščam peedereja; wina bija zaurumaina, kahdas šimtu reises mašgata un pehdeji nogahjuje, wina deguns schkaudot fawilkas besgaligi dauds sihlas frunkas. Isschkaudijees, winsch tuhlit atkrahja drahninnu, ruhpigi apfattedamees schkaurumā, kas tur bija bagatigi fakrahjeeš, un tuhlit nowilska winu gar fawu tumschpeleko krona mehteli, tā ka wifus schidrums palika us mehteli, bet drahninā tilko mikla palika. Tā winsch darija zautu nedelu. Schi sihksstuligā paſčha drahninas taupiba, krona mehtelim par postu, nefazehla nekahdu pretestibu no slimneku pufes, ja ari kahdam no wineem wehslak nahktos apwilkt scho paſchu mehteli. Viuhfu weenfahrschee laudis ir brihnum reebigi. Man palika tihri nelabi ap duhſchu schini brihdi un es tuhlit sinkahrigi, lai gan ar reebumu newilus fahlu apfstatit tilko uswilktos fwahfkus. Te es pamaniju, ka wini jau sen pamodinaja manu sinkahribu zaur fawu stipro fmalu; wini paguwa uj manim faselt un oda arweenu stiprali un stipraki pehz sahlem, plahfsiereem un, kā likas, pehz kahda puwuma, kas nebuht nebijā brihnūmis, jo wini no muhschigeem laikeem netila no slimneku plezeem nowilkti. Warbuht, ka winu antdeksa muguras oderi kahda reise išmasgaja, bet pateesibā to nesinu. Tagad schi odere bija wifadām nejauskām fulam un strūtam pilna. Turksaht arestantu valatā nahza loti beeschi tilko fodu ūanebmuschee „schpizruteni”, ar eebruhzetām muguram. Winu muguras dseedeja plahfsiereem un tadeht ari mehtelis, us flapjo treklu uswilktis, nefahdā finā newareja nemaitajees valist: tā tad nu ari wifus wina fakrahjās. Un wifus lailu zeetumā,

wifos fchinos nedaudjos gabos, kād tik man atgadijās flimnizā buht, (es tur biju beeschi) es satru reisi baikodamees ujswilku mehteli. Sewischli man nepatika fchinis mehtełos atrobofchee plaifumi un taukaine laukumi. Wispahreji, pee mums palatā no ahreenes bija wifos pehz eefpehjas tihrs, isnemot stipro fmaku, bet ar eelscheju fpodrumu mehs nekahdā sinā newarejām lepo-tees. Bet flimneeki pee tāhdas fahrtibas bija peeradufchi, domadami, kā tā jau veederās. Tifko Tschekunowos man tehju padewa, te durwis ar fawadu trofnii atwehrās, un fpehzigam pawadonim pa preelfchu ejot tika eewests tifko ar koleem nofoditais faldatinfch. Ta bija pirmā reise, kur es redseju nofoditu. Behlak winus beeschi atwed, daschreis pat atnefa (pa dauds noteefatus) un satru reisi tas flimneekem bija pat leelu preeku. Tāhdus pee mums mehdsā fanemt ar leelu ligi-stingru ſeju un pahr-leeku nopeetnibu. Jbstenibā fanemfchana pa dalai atkarajās ari no ta, fahds noseegums un zik reis winſch isdarits. Loti fmagi faſiſtu un, kā mehds fazit, leelu noseedsneeku wairak ee-flatija un fanehma winu ar leelaku pagodinachanu, nekā kaut fahdu isbehgufchu refruti, kā peemehram tāhdu, ko tagad at-weda. Wispahreji, kā fchini, tā ari tani atgadijumā wineem ne-israhdijs nekahdu ſewischli lihdszeetibu. Klufedami palihdseja nelaimigajam un apkalpoja winu ſewischli ja tas newareja iſtift bej zitu palihdsibas. Palihdsiba paſtahweja eelsch tam, kā uſ fadraffataſ muguras beeschi uſſlahja palagu waj freklu, kuru eemehrzeja aufstā uhdēni, ſewischli, ja nofoditajam paſcham naw ecfpehjams ſewi apkopt, un eelsch tam, kā ifweizigi ifwillka if brubžem ſlabargaſ, kuras beeschi paleek mugurā no aifluhſufcheem koleem. Schi operacija flimajeem mehds buht loti nepatikama. Es newaru deesgan apbrihnöt reto fahpju vazeetibu no flimneeku puſes. Dauds ko es efmu pee wineem noffatiſes: pat neweens, kas bija pa dauds faſiſti, gandrihs nekad newaideja! Tifai gihmis pahrwehrſħas, nobahl; azis ſwehro; ſkateens ir nemee-rigs, luhpas raustas, tā kā nabadsini winas newilus lihds aſinim kodałā. Genahzejs faldatinfch bija gadu diwdeſmit trihs wezs, pleziga auguma, jauku ſeju, flaiks ziltwels. Wina mugura bija deesgan weleta. No augſcheenes lihds pat gurna weetai wifas meeſas bija plikas; uſ plezeem winam bija uſſweeſts ſlavjsch palags, no kura winſch trihzeja pee wiſam meeſam, kā drudſi, un fahdas puſotras ſtundas winſch ſtaigaja fchurp un tutp pa palatu. Es eeflatijos winam waigā; likas, kā winſch ſcho brihdi neko nedoma. Iſlikas, kā winſch nenowehrſdams azis ſkatijās uſ manu tehju. Tehja bija wahrofcha; garaini fahpā

uj augfdu no tafes; bet aabadsinsch trihzeja un drebeja, ta fa sobi flabeja. Es winu usaizinaju isdsert kahdu taſi tehjas. Reko nefazijis winsch ahtri pagreesas pee manim, panehma taſi un sawadi noslatijas us mani. Kad bija isdsehris, winsch, ne wahrda neteikdams, pat ne galwu nepalozijis nolila taſi un atkal aifgahja un staigaja pa palatu. Nu, winam gan nebija laika lo runat un gaivu lozit! Kas atteezas us arestanteem, tad wini fahkumā, nesinu tadehł, wairijas ar noſodito areſtantu runat; bet winam fahkumā ispalihdsedami, tee paſchi negreesa us winu nekahdu wehribu, laikam tadehł, lai pehz eefpehjas nowehletu winam meeru, negribedami to apgruhtinat tahłakam istaujafchanam, ar lo tas, leekas, bija pilnigi meerā.

Pa tam usnahja tumfa, tika aijdegtas lampas. Dascheem arestanteem bija pascheem fawī lukturi, finams ne wifeem. Beidjot, jau fen pehz tam, kad ahrstis muhs waſkarā apmekleja, eenahza walts unterofizeeris, faslaitija wifus flimneekus un aijflehdja palatu, pee kam nebija peemirſts nałts podu eenest. Es par brihnumu dabuju dsirdet, ka fchis pods sche paleek eelfchā zauru nałti, lai gan ihsta atejas weeta bija tepat koridorā, tilai diwi folus no durwim. Bet ta jau nu bija te ta fahrtiba eewesta. Deemu gan arestantus islaida no palatas, bet finams ne wairak ka us weenu minuti, bet nałti nekahdā finā. Areſtantu palatas flimais areſtants wehl bes sawas flimibas zeeta fodu. Nesinu, kas pirmais fcho fahrtibu eewedis, finu tikai, ka fchini finā fahrtibas nebija. Ahrsti fcho fahrtibu nebija noteikuſchi. Es atfahroju: areſtantı newareja deesgan fawus ahrstus noſlawet; wini tureja tos par faweeem tehweem, pakalpoja wineem. Ilveens dabuja no wineem kahdu laipnu fmaidu, dsirdeja labu wahrdū, un areſtants, wifu atſtumts, atſina to, jo redſeja fchi labā wahrdā un fchi laipna fmaida pateefbu, kas wareja ari nebuht; no ahrsteem neweens nepratiſja, lai tee zitadi apeeſtos, t. i. rupjaki un nezilwezifaki: ta tad wini bija labi aif tihrsas zilwelu miheſtitbas. Un flimneekam, finams, lai tas buhtu kas buhdams, waj areſtants waj ne, ir wajadſigs tahds pat fwaigs gaifs, ka kuram katram flimneekam.

Zitas palatas iswefeloyufſchees flimneeki wareja brihwi stai-gat pa koridoreem, ee-elpot netik nelabu gaifu, kahds tas bija palatas, gaifu pilnu weſelibai kaitigeem isgarojumeem. Breefmiгi ir few tagad preefchā tehlot, zik loti fabojatam wajadſeja fchim gaifam buht, kurſch bes tam nałti palika wehl fliftaks, kad pee ſiltas temperaturas wehl eeneſa fcho podu, kas nepeezeſchani wajadſigs daschās flimibas, kur newar iſtikt bes ahrā eefchanas.

Sa es tagad faku, ka arestanti wehl bes flimibas zeefch
fodu, tad faprotams, es ne agraki domaju nedf ari tagad do-
maju, ka fchahda fahrtiba bija eewesta weenigi ka fodf. Sa-
protams, ta buhtu mulfika apwainofchana no manis. Slimneekus
jau wairs naw fo fudit. Bet ja nu ta, tad pats par fewi fa-
protams, ka fahda nepeezeeschama wajadsiba bija waldbu pee-
speedufe fertees pee tik kaitigeem lihdselkem. Kas par lihdsel-
kem? Tas nu ir tas pikis, ka zitadi newar fcho lihdselku ne-
peezeeschamibu isskaidrot. Ka lai faprotama fchi negehligà ne-
schehliba? Waj tas ir ta faprotams, ka arestanti naft us flim-
nizu tihfham par flimeem islikdamees, apmahna ahrstus, nafti
ijeet us atejas weetu un isleetodami few tumfu par labu aif-
muß? Tahdas nepareisas eedomibas naw gandribi eespehja-
mas. Kur lai behg arestants? Ka lai winch behg? Deenu
isslaisch pa weenam; tapat waretu ari nafti notift. Pee durwim
stahw fargs ar plinti. Atejas weeta ir diwus folus no wakt-
neeka, bet neraugotees us to, us tureeni flimneekam eet lihds un
wifu laiku no ta ne azis nenolaisch. Tur tikai ir weens logs,
las ar dseßs restem un seemu ar diweem preelfchlogeem. Lai
tiltu pa logu laukä, wajag isgahst preelfchlogus un restes.
Kas to gan atlaus? Teiksim, winch til klusi noßstu fargu,
ka tas pat ne papihkstes un neweens to nepamanitu. Bet
ja nu mehs ari tahdu mulfibu peelaistu, tad winam tomehr
wehl ja-islausch logs un restes. Leezeet wehrâ, ka tepat blakus
fargam guß palatas wakts un defmit folu tahtaku, pee zitas
arestantu palatas, stahw atkal fargs, winam blakus atrodas
atkal ziti waktneeki. Un kur tad lai nu seemu muß weenâs
sekés, tupelés, nafts mizé un rihta fwahrkos? Bet ja nu ta ir,
ja tik ween breefmu (t. i. pateeßba naw nefahdu), — par
fo tad tik noopeetri flimneekus apgruhtinat, kureem warbuht us
beidhamam deenam fwaigs gaifs wehl wairak noderigs nefâ we-
seleem? Kadehf ta? Es nefad to newareju faprast.

Bet ja jau reis jautats: „kadehf“, tad newaru ne-atminet
wehl fahdu paßpratamu, tas tik dauds gadus rehgojees manâ
preelfchâ ka mihklains fakts, us kureu es tapat nefahdâ finâ ne-
wareju atrast atbildi. Man katrâ finâ japeemin par scho leetu
fahds wahrdâ, eekams es turpinu fawu aprakstu. Es runaju
par fehdem, no kurâm ne-isglahbj nefahda flimiba to, kas
noteefats pee spaidu darbeem. Pat dilona flimee mira preelfch
azim fehdës. Ar to wiß ta paradufchi, wiß tura to par
kaut fo nenowehrschamu. Netizu, waj labbs buhs par to pa-
domajis, tad ari neweenam no ahrsteem naw prahfâ nahzis

wifū ſcho gadu laikā jel reiſi waldibu aifluhgt, lai gruhti flimos areſtantus no lehdem atſwabina, fewiſchki dilona flimos. Beenemſim, lehdes paſchās par ſewi naw deefin kahds fmagums. Winas mehds buht no aſtoni libds diwpaſfmit mahrzinā ſmagas. Wefelam zilwekam deſmit mahrzinā nest naw apgruhtinofchi. Man fazija, ka no lehdem pehz kahdeem gadeem faſkot kahjas kaſt. Neſinu, waj taſ teſfa, lai gan te ir ſawa dala taifnibas. Smagums, lai buhtu ari neeziſ, tikai deſmit mahrzinā leels, uſ muhiſhu preekals ſee kahjas, tomehr nenormali pa-augſtina lozeklu ſwaru un pehz ilga laika war atſtaht kaitigu eefpaidu... Bet teikim, ka preekſch weſela zilweka taſ naw nekas. Bet waj ta, es atkahrtoju, ir ar gruhti flimeem jeb waj taſ ta ir ar dilona flimeekeem, kureem jau ta ka ta kaſt kahjas un rokaſ, ta ka katrs ſalminſch wineem paleek ſmagas? Leefcham, ja mediziniſkà walde iſgahdatu tikai preekſch dilona flimajeem atweeglinajumu, tad ari ta buhtu ihſia un leelifta labdariba. Beenemſim, kahds fazis, ka areſtantis ir laudaris un naw labdaribas zeenigs; bet waj tad nu wehl pa-wairot fodu tam, ko jau Deewa pirkis ta ir veemekelejis? Pat eedomatees newar, ka to daritu tikai pahrmahzifchanas deht. Dilona flimo pat teſfa atſwabina no meeſas foda. Ta tad te atkol flehpjas kahds waren noſlehpumains libdellis, lai iſſar-gatos no neſaimes. Bet kaſ par libdellis — ſapraſt newar. Pateeſiba naw jau ko bihtees, ka dilona flimaſ aifbehgs. Kam taſ nahts prahtā, fewiſchki ja wehra leek flimibas attihſtibas ſinamu pakahpenu? Par dilona flimu iſliltees, apmahnit ahrtius, lai waretu iſbeht — naw eespebjams. Naw tahda flimiba; winu uſ pirmo azu uſmeteeni war paſiht. Pateeſibu ſakot — waj tad zilwekam kahjas dſelis ſlehdſ tikai tadeht, lai wiſch nemuktu, waj lai zaur to winu aiflawetu no behgſchanas? Nebuht ne. Rehdes — tikai fauns un apgruhtinachana, — ſiſiſka un moralifta. Ta, maſakais, doma. No behgſchanas lehdes nekad it neweenu newar aiflawet. Ne-iſweizigalais areſtantis mahzēs bes leelām mokam itin ahtri wiſu pahriahgel waj pahriſti pumpu ar akmeni. Rehdes nudeen ne no ka ne-aiffargā, bet ja nu ta, ja winaſ ir nolemtas ſee ſpaidu dar-beem noteſateem tikai par pahrmahzifchanu, tad atkal jautajums: waj mireju wajaga pahrmahzit?

Lagad, kur es ſcho rakſtu, es gaifchi atminu mireju, dilona flimu, to paſchu Michailowu, kurſch guleja man gandrihi pre-tim, netahlu no Uſtjanzeva, un kurſch nomira zeturtaja deenā pehz manas atnahlfchanas uſ palatu. Warbuht es ari faſku

rurat tagad no dilona flimajeem, newilus atkahrtodams tos eefpaidus un tas domas, kuras man eefchahwas brahta schini nahwes atgadijumā. Vafchu Michailowu es mas vasinu, Tas bija wehl jauns zilwels, gadu diwdesmitpeezu, ne wairak, leelu augumu, teewos un loti patihkams no isskata. Winsch dsihwoja sevischka nodata un isturejās arweenu loti kluß. Winsch tihri ka „isgaifa“ no zeetuma. Ta masakais par winu wehlak issfazijas arestanti, kuru starpa winsch atstahja no fewis labu atminu. Es atminu tilai, ta winam bija fmukas azis, un teefcham nesinu, kapehz es til skaidri winu atminu. Winsch nomira pulksten trijos pehz pusdeenas, kahda aufsta un jauka deenā. Saule, atminu, it ta atkaufeja faweem spehzigeem flihpeem stareem us muhsu palatas logeem salas, drusku apsalufchās ruhtis. Wesela staru straume gabsas us nelaimigo. Winsch gruhti mira, nebuhydams pee pilnas samanas. Wehl no rihta wina azis jau negribeja pasiht, kas pee wina peegahja. Gribaja winu kaut ta atweeglinat redsedami, ta winam loti gruhti; winsch smagi elpoja un krahza; wina kruhtis augsti zilajas, it ta winam buhtu mas gaifa. Winsch nosweeda no fewis apfegu, wifas drahnas un beidsot, sahla raut few kreflu nost; pat tas winam ißlikas par smagu. Winam valihdseja un nowilka winam kreflu. Breefmigi bija skatitees us scho-garingaro kermen, libds kauleem ißkaltuschām kahjam un rokam, eekrituscho wehderu, fazeltām kruhtim, guhscham, kas bija skaidri redjamas it ta pee gindena. Us wisu wina kermen valika tikai koka kruslinsch un kehdes. Bussundas eepreelfch wina mirechanas wißi pee mums it ta apkusa un sahka it ta tchukiedami runat. Kas staigaja, tas gahja lehni. Par zitām leetam mas farunajās, tikai beeschi usmeta azis us mireju, kursch krahza arweenu diktaki un diktaki. Beidsot winsch ar trihzochu roku aptaustija us kruhtim fawu krusiu un sahka winu raut nost, it ta ari tas winu apgruhtinatu, mojitu un sveestu. Nonehma ari to. Pehz kahdam desmit minutem winsch nomira.

Veedaufija pee farga durivim, darija sinamu. Sargs azis nolaidis paßlatijos us mironi un dewas pee feldschera. Feldschers drihs atnahza. Ahtreem soleem winsch dewas pa apkususchko palatu, peegahja pee nelaika, aptaustija wina pulsu un attal aissahja. Tuhlit par to pasinoja waktij: bija leels noseedsneeks no fewischkas nodatas; winu pat ta mironi wajadseja ar sawadam zeremonijam atsiht. Gaidot us waktneekeem kahds no arestanteem istejās, ta nebuhtu flitti nelaikim azis aisswehrt. Otrs winu usmanigi usklauſijas, kluß peegahja pee libla un aisswehra

winam azis. Geraudīdams turpat uš ſpilwena atrodoſchos kruſtu, winſch panehma to, apluhkoja un kluſi latkal uſbahſa winu Michailowam ūkla : winſch uſbahſa un pahrmeta kruſtu. Pa tam mirona waigs valika ſtihwā, gaifmas ſtarī winu apgaiſmoja ; mute bija puſatiwehrt ; diwas rindas baltu, jaunu ſobu ſpihdeja apakſch vlahnām, pee fmaganām peelipuſchām luhpam. Veidsot eenahza uſ wakti ſtahwoſchais unteroſizeers, winam lihdsās diwi fargi. Winſch tuwojās, arweenu wairak un wairak folus wilzinadams, apjužis ſlatidamees uſ apkluſuſcheem un no wiſām puſem uſ winu ſtingri ſlatoſcheem areſtañeem. Beegahjiſ foli atſtatū no mirona, winſch valika ſtahwot kā faſaliſ, it kā nobaidijeſ. Winu uſtrauza gluſchi plikais, iſkaltuſchais lihkiſ, weenās kehdēs, un winſch preepeſchi atjoſa joſtu, nonehma ſobemu, kā ſebuht nebijs wajadſigſ, un plati pahrmeta kruſtu. Atminu, ſchini paſchā azumirkli turpat ſtahweja Tſchekunows, wez̄s wihrs. Viſu laiku winſch kluſi un azis nenolaidiſ ſlatijās unteroſizeerim gihmī un uſmanigi ewehebroja katu wiſa gihmja waibstu. Winu azis fastapās un Tſchekunows, neſinu kadehſ, farahwa apakſchejo luhpū. Winſch winu ſawadi faſchkeeba, atnirdsa ſobuſ un ahtri, it kā nejaufchi unteroſizeerim ar azim uſ mironi pametiſ, fazija :

„Luſk, ari mahte bija !“ un atgahja noſt.

Atminu, ſchee wahrdi mani tihri kā fatreeza . . . Un ka-dehſ wiſch wiñus teiza, un kā wiñam taſ eenahza galwā ? Bet nu ſahla lihki gilat : pažebla kopā ar gultu ; falni ſahla tſchabet, kehdēs wiſpahrejam kluſumam waldot ſchwadſeja gaſ grihdu . . . Wiñas tika ſanemtaſ kopā. Kermen iſneſa. Preepeſchi wiſi ſlani eerunajās. Bija dſirdams, kā jau ſoridorā unteroſizeeris fuhtija pehz kafeja. Wajadſeja mironi atkalt . . .

Bet es attahlinajās no preelfchmeta.

2.

Ahrſti rihtos apſtaigaja flimnizās nodalaſ ; tā ap 11 wiñi eerađaſ pee muñs wiſi kopā, pawadidami galweno ahrſtu, un ap puſotraſ ſtundas preelfch wineem apmekleja nodalaū muhſu kahrtejais ahrſti. To laik muñs par kahrtejo bija jauns, pеemihligs ahrſti, kuzch ſaprata ſawu arodu un kuzu zee-tumneeli ſoti mihloja, atraſdami pee wiñu tikai weenu kuhdu : „par dauds, ſak', lehns“. Un pateef, wiſch bija kluſs, dasch-reiſ tā kā ſaunejās no muñs, tiklo nenofarka, mainija por-

zijaš gandrihs us pirmo arestantu lubgumu un, kā rahdijās, bija gataws parakstīt sahles us winnī pafchū lubgumu. Tomehr wīnsch bija kreetns, jauns zilwels. Ja-atsihstas, kā Kreewijā dauds ahrsti ir eeguwtchi semas tautas zeenibu un mihlestibū un tas, kā es efmu eewehrojīs, ir gluschi pareisi. Sinu, kā mani wahrdi rahdifees neparasti, fewischki ja eewehro wīfas semas tautas ne-ustizibū pret medizīnu un ahrsemes sahlem. Un pateesi, weenfahrtschais zilwels, flimodams ar pafchū gruh-tako flimibū, drīhsak wairak gadus no weetas dseedinasees waj pee pufschlotajas, waj ar fawem mahju un tautas līhdsekleem (kuri nebuht naw nonizinami), nekā ees pee ahrsta, waj gūlēs flimnīzā. Un bes tam ir wehl tāhds loti fwarīgs apstahklis, kūrsch nemas ne-atteezas us medizīnu, proti: tautas wišpahrejā ne-ustiziba pret wīfu, kam ir administratīvs un formals raksturs; bes tam tauta ir eebaidita un usrihdita pret flimnīzam zaur daschadām walodam, nereti multiskam, bet kūram daschreis ir fawīs pamats. Bet galvenais ir, kā wīnu eebaida flimnīzas wāhzu fahrtiba, aplahrtejee fīweschē laudis pa wīfu flimibas laiku, stingriba ehfchanā, stahsti par feldscheru un ahrstu pa-stahwigo zeetsīrdibū, par līhku greefchanu un fchlehrfchanu u. t. t. Bes tam, prahī tauta, dseedinās fungi, jo ahrsti tatfchū ari ir fungi. Bet tuwaki eepasihstotees ar ahrsteem (lai gan ari ne bes isnehmumeem, bet pa leelakai dākai), wīfas fchās bailes loti abtri issuhd, kā, pēbz manām domam, ir tikai par godu muhfu ahrsteem, fewischki jaunajeem. Leelakā dāla no wineem mahē eeguht semas tautas zeenibu un pat mihlestibū. Masakais es rakstu par to, kā pats efmu redsejis un pedsfīhōjis ne ween-reis ween un dauds weetās, un naw eemevla domat, kā zitur loti beeschi notiktu zitadi. Sinams, daschos faktos ahrsti nem kulu-kus, iswēlk loti dauds plenaš no fawām flimnīzam, gandrihs nīzina flimneekus, pat aismirīt medizīnu. Tas wehl noteek; bet es rumaju no leelakās dākas, taifnību faktot, no ta gara, no ta wirseena, kūrsch tagad muhfu deenās walda medizīnā. Scheem pafcheem, no leetas alkritusfchajeem, willem awju barā, kā wīni ari neteiktu fewi attaisnodami, kā ari ne-attaisnotos, kā a p f a h r t n e, kura, pa fawai fahrtai, nomahkuſe wīnus, nekad nebuhs taifnība, fewischki ja wīni pee tam pafaudejuschi ari zilwelu mihlestibū. Un zilwelu mihlestiba, laipnība un brahku līhdszeetiba pret flimneeku ir winam daudsreis wajadfigata par pafchām sahlem. Laiks beigt mums bessjuhtigi schehlotees par aplahrtni, kura efot mubs nomahkuſe. Ir, teiksm, teifa, kā wīna eelsh mums dauds kā nomahz, bet tatschu ne

wisu, un daschreis kahds wiltigs un fapratis blehdis loti ismangigi apflehpj un attaisno zaur fawas aplahrtne eespaidu neween fawu wahjibu, bet daudfreis pat negehlibu, fewist tli ja mahk sklaisti runat un rakstit. Taifnibu fakot, es atkal esmu nogahjis no leetas; es tikai gribeju teikt, ka weenkahrschà tauta nepalahwiga un eenaidiga tikai pret medizinas administraciju, bet ne pret ahrsteem. Dabujufe sinat, kahdi wini ir pateesibà, wina ahtri saudè daudsus no fawem aisspreedumeem. Muhsu slimnizu pahrejà aplahrtne lihds schim eekch daudj ka nefas-eetas ar tautas garu, lihds schim fawà kahrtibà ir naidiga muhju weenkahrschàs tautas paradumeem un newar eeguht winas pałahwibù un zeenibu. Tà man masakais rahdàs is dascheem paſcha eespaideem.

Muhsu kahrejais ahrsis arweenu apluhkoja un istaujaja winu, noteiza fahles un porzijas. Daschreis winsch pat pats nomanija, fa slimneekam nekas nekaisch; bet tà fa zeetumneeks bija atrahzis atdufetees no darba jeb paguletees us maifu, pliko dehlu weetâ, un bes tam tatschu flita istabâ, un ne mitrajâ walts-istabâ, kur tura faspeestus leelus pulsus bahlu un isdehdejuschu sem ismelleschanas stahwoscho (sem ismelleschanas stahwoschée pec mums Kreevijà gandrihs arweenu bahli un ischdejuschi — peerahdijums, fa winu usturs un dwehfeles stahwoklis arweenu flittaks (à noteefato), tad muhsu kahrejais meerigi parafstija winam fahdu febris catarrhalis un lahwa winam gulet daschreis pat wefelu nedelu. Bee mums wisi smehjâs par fcho febris catarrhalis. Sinaja loti labi, fa ta ir zaur fawstarpeju weenofchanos slary ahrstu un slimnekeeni peenenta formula preekch islit-chanas slimibas: mahnu laites, fa zeetumneeki paſchi tulkoja febris catarrhalis. Daschreis slimneeks isleetoja netaifni ahrsta labfirdibù un palika gulot tamehr, tamehr winu ne-aifdsina ar waru. Tad tič wajadseja redset muhsu ahrstu! winsch tà fa baidijâs, tà fa kaupejâs teikt slimneekam, lai winsch iswefelo-jotees un lai ahtrai luhdsotees, lai atlaisch, lai gan winam bija pilna teesiba itin weenkahrschi, bes fahdam runam un labinachanam winu atlaiſt, usrakstot us apleezibas: sanatus est. No eesahkuma winsch tam atgahdinaja, tad tà fa luhdsja: „Waj nu nebuhs laiks? Tu tatschu jau eſi gandrihs wefels, no datâ ir mai weetas“ u. t. t., u. t. t., tamehr slimneeks nefakaunejâs un galu galâ pais neluhdsja, lai winu atlaischot. Bezokais dakteris, lai gan ari bija zilweku mihtotajs un labs zilweks (ari winu loti mihtoja slimneeki), bija daudj stingrafs un drofschaks par kahrtejo; ja wajadseja, winsch israhdijs zeetu

bahrdsbū, un par to mehs winu fewischki zeenijām. Winsch eeradās wiſu flimnizas ahrstu paivadibā, pebz kahrtejā ahrsta, tapat iſmekleja atfewischki katu ſlimneku, uſkawejās fewischki pee gruhti ſafliumſchajeem, arweenu tam bija preeſch wineem kahds labs, daschreis pat ſirfnigs wahrds; wiſpahreji winsch atſtahja labu eefpaidu. Ar leekuloto ſlimibu atnahkuſchos winsch nekad ne-atſtuhma un nefuhija atyakal; bet ja ſlimneeks pats turejās preti, tad to weenkahrfchi atlaida: „Nu, brahl, eſi jau deesgan iſgulejees, atpuhtees, nu ej, wajaga jau ari prast godu.“ Pretim turejās wiſwairak waj nu ſlinkee ſtrahdneeeki, fewischki waſaras darba laika jeb ſem iſmekleſchanas ſtahwoſchee, kuri fagaidiſa ſodu. Atminos, ar weenu no tahdeem apgaljās ibſti bahrgi, pat neſchehligi, lai waretu winu peefpeest iſrakſties ſi ſlimnizas. Winsch atnahza azu ſahpjui dehł; azis farlanaſ, fuſhdſas, ka tas ſtipri ſahpot. Winu ſahla dſeedinat ar muhſchu plahkſteri, dehlem, eechlahkſdamı azis kahdu kogigu ſchlikdrumu un t. t., bet ſlimiba tomehr ne-atſtahjās, azis ne-iſwefelojās. Pāmasam ahrsti uſmineja, ka ſlimiba ir leekulota: eekaiſums arweenu ne-eeweheſrojamſ, ſliktaki nevaleek, weſels ari ne — arweenu tani paſchā ſtahwolkli. Sawads gadijums. Zeetumneeki jau ſen ſinaja, ka winsch leekulo un ſrahpi laudis, lai gan pats ne-atſihſtas. Tas bija jouns puſſis, pat deesgan ſkaiſis, bet atſtahja uſ mums wifeem nepatihluſu eefpaidu: ſluſs, ne-peelaidigs, ſabofees, ne ar weenu nerunā, ſkatas zaut peeri, no wifeem atraujas, ka kad pret wifeem fajstu ne-uſtizibu. Atminos, dascheem pat eenahza prahčā, ka winsch ko nepadarot. Winsch bija ſaldats, bija ſtipri apſadſees, peekerts un winam peenahžas tuhliotſ ſoku un areſtantu rota.

Lai attahlinatu foda brihdi, ka es jau agrak mineju, ſem iſmekleſchanas ſtahwoſchee eedroſchinas iſdarit breeſmigus nedarbus: ſadurs ar nasi deenu preeſch noſodifſchanas kahdu no preeſchnekeem jeb kahdu no ſaweeem beedream-zeetumnekeem, ſahk winu teefat no jauna, atzel ſodu atkal uſ mehnefchi diwi, un wina mehrkis ir ſafneegts. Kas tam par behdu, ka to pebz diwi mehnefcheem ſodis diwi waj trihs reiſ bahrgaki, kad tik ſchim brihſham war atzelt kad ne wairak uſ daschām deenam breetmigo ſoda brihdi, bet tad lai nahk kas naheſdamſ — tahdā mehrā daschreis ſaudē duhſchu ſchee nelaimigee. Daschi no mums fatſchukſtejās ſawā ſtarpa, lai no wina ſargatos; kas war ſinat, warbuht no laus kahdu par nakti. Bet ta tikai ari runaja, bet fargatees fewischki neweens neſargajās, pat tee ne, kuru gultas ſtahweja blakus winejai. Bijā gan redſejufchi, ka

winsch pa nafti berseja azis ar kalleem no feenas un wehl ar ko neko zitu, lai tas no rihta atkal buhtu faranas. Galà galwenais ahrlis peedraudeja tam ar nariju. Gruhti dseedinamäss azu flimibås, kuras wellas loti ilgi un kad jau wisi medizinas lihdselli ir ismehginati, dakteri, lai waretu glahbt azu gaifmu, kuras pee stöpra un sahpiga lihdsella : iswelf flimneekam narizu, tihri ka srigam. Nas tas bija par spihtigu, jeb warbuht ari par bailigu rafksturu ; lai gan nariza nebija tahda ka koli, tad to mehr loti sahpiga. Slimneekam fanem ar roku no pakalas us kalla ahdu, zil til war fagrahbt, un isdur zaur fcho fanemto meesu nasi, zaur ko iszelas gara un plata waina, un zaur fcho iswelf deesgan platu audella strehmeliti, gandrihs pirkia platumä. Pehz tam katru deenu sinama stundä fcho strehmeliti rausia zaur wainu, it ka kad winu no jauna pahrgreestu, lai ta arweenu strutotu un nefadsihtu. Nabadsinch pahrzeeta ari fchäss mokas daschas deenas un tikai beigas weenojas israfstitees. Azis weenä deenä pawifam iswefelojas, un tikko bija fadsijis wina kallis, tas dewas us hauptwakti, lai riht pat waretu fanemt tuhstots kokus.

Gruhts, sinams, ir brihdis preelsch foda, til gruhts, ka es warbuht grehkoju, nosaukdamss fchis bailes par glehwulib. Laikam ir gruhti, ka padodas diw- un trihskahrtjejam sodam, kad til to ne-isplilda tuhlit. Es gan ari mineju tahdus, kuri paschi luhdsja, lai tos atlaisch ar wehl no pirmajeem siteeneem ne pawifam nefadsijufchu muguru, lai waretu iszeesi ari pahrejos siteenus un galigi atswabinatees no teefas ; un usturefchanas sem teefas, hauptwakte, ir nefalihdsinami fliftaka par spaideu darbeem. Bet bes temperamentu starpibas leelu lomu drofchibä un duhschä spehle ari paradums fanemt siteenus un fodu. Daudsreis dausitais ta ka nozeetinas ar muguru un dwehfeli, un statas galà us fodu fleptifli, gandrihs ka us masu nepatiffchanu, un wairas nebaidas no ta. Ja runa wißpahreji, tad tas ir pareisi. Rahds no muhfu arrestanteem is fewischkas nodalas, kristits kalmiks, Alekanders jeb Aleksandra, ka wian pee mums fauza, faiwads puika : wiltigs, drofchs un pee tam loti labhridigs, stahstija man, ka winsch pahrzeetis famus tschetrus tubkstofchus, stahstija smeedamees un jofodams, het pee tam deewojas nopeetni, ka ja nebuhtu no behrnibas, no paschias kuslas, agras behrnibas isaudsis sem pahtagas, no kuras winam wahrda pilna nosihme nenogahjußhas wifu laiku fawä ordä sihmes no muguras, tad winsch ne par ko nebuhtu pahrzeetis fchos tschetrus tubkstofchus. Stahstidams winsch ta ka siwehtija

ſcho audſinaschanu ſem pahtagaſ. „Par wiſu ko mani daufiſia, Alekſandr Petrowitſch!“ teiza wiſch man weenreis, uſ manas gultas fehdedams, pee uguns, „par wiſu ko, par wiſu, kaſtikai gadijas, daufiſia 15 gadus no weetas, no paſchas tas deenas, tur fabku atzeretees, katu deenu wairak reiſes; kaſ negribeja, nedauſija; ta ka es galu galu gluſchi peeradu.“ Ra wiſch eekluvis ſaldatos — neſinu; ne-atminos, warbuht ka wiſch ari ir ſtahtijis, tas bija paſtahwigs tekulis un behgulis. Atminu tifai, ka wiſch breefmigi fabijeſ, kad wiſu noteefajufchi uſ tſchetreem tuhſtoscheem par preelfchneela nolauſchanu. „Es ſinaju, ka mani bahrgi fodis, un ka warbuht beſ koleem ne-atlaidis, un, lai gan es eſmu peeradis pee pahtagaſ, bet tſchetri tuhſtoschi koku, — joli! Un pee tam wiſi preelfchneeli faſſkaituſchees! Es ſinaju, labi ſinaju, ka beſchā nepaliks; ne-atlaidis mani beſ koleem. Saſkumā es mehgijnaju kristitees, domaju, ka warbuht peedos, un, lai gan manejee jau toreiſ teiza, ka no ta nekas ne-iſnahkſhot, nepeedoſhot, bet tomehr, domaju, pamehginaſchu, tomehr wineem fal, buhs wairak ſchel kristita. Mani pateeſi nokriftija un pee kristibas noſauza par Alekſandru; nu, bet koki palika koki; kad jau weenu buhtu atlaiduſchi, pat juſtos apwainots. Nodomaju pee fewis: pag, pag, wiſus juhs no teefas peekrahpschu. Un, ko juhs gan domajeet, Alekſandr Petrowitſch, peekrahpu! Es waren labi mahzeju iſliktees par miruſchu, tas ir, ne ta, ka par gluſchi nomiruſchu, bet rau, dwehſeli tuhlit, fal, iſlaidis. Aisweda mani; wed weenu tuhſtotu: dedſina, blauju; wed otru, nu, domaju, gals flaht, tihri waj prahtu iſdaufiſia, newar uſ kahjam noſtahwet; es gar ſemi; azis man palika nedſihwoſ, giymis ſils, elpas naiv, ap muti putas. Veenahza ahrſis: „tuhlit, fal, mirs.“ Mani aifnefa uſ ſlimnizu un es tuhlit atdſihwojos. Ta mani iſweda wehl diwi reiſes, un wiſi uſ manis duſmojas, ſoti duſmojas, bet es wiſus wehl diwi reiſes peekrahpu; iſgabjis tifai zaur weenu treſcho tuhſtotti, pagihibu, un kad fabku eet zaur zeturto, tad pee fatra ſteena iſgabja ka ar nasi zaur firdi, kats ſiteens atſwehra trihs ſiteenus, til ſipri ſita! Vija uſ mani faſſkaituſchees. Schis pat beidsamais tuhſtots (laut jele wiſu!)... bija wiſu triju pirmo wehrtſ, un ja es nebuhtu preelfch paſcham beigam pamiris (bija palikuſchi wehl kahdi diwiſimts ſiteeni), tad buhtu mani noſitufdi, nu, bet es nekahwoſ few paſri darit; atkal peekrahpu un atkal pamiru, atkal tizeja, un ka lai netiz, ahrſis tiz ta ka pee diwiſimts beidsamajeem, lai gan ſita no wiſa ſpehla, ſita ta, ka zitureiſ

diwi tuhktostchi buhtu weeglaki, bet ne, janospłaujas, nenoſta ! Un kapebz nenoſta ? Likai tapebz, ka no behrna kahjam augu ſem pahtagas. Tapebz wehl ſchodeen eſmu dſihwſ. Ja, ir gan mani ſitufchi, ſitufchi manā muhſchā !” peemetinaja winſch fawa ſlahſta beigās, ka behdigās atminās, ka puhledamees atminetees un faſkaitit, zil reiſes winu ſitufchi. „Ne,” winſch peemetinaja, pahytraukdams pebz brihtim ſluſuzeſchanas, „ne faſkaitit newar, zil dausijuschi; kur tu faſkaitiſt ! ir tahda ſkaitla naw.” Winſch paſlatijas uſ mani un paſmehjās, bet tiſ labſirdigi, ka es ne wareju paſlit nepaſmehjees. „Waj ſineet, Alekſandr Petrowitsch, es jau wehl tagad, ja nakti ſapnoju, tad wiſada ſinā, — ka mani ſit; zitadi ſapnū man nepawiſam naw.” Winſch pateeſi daudſreij pa naktim blaħwa, blaħwa pilnā balfi, ta ka areſtantı winu tuhſit modinaja : „Nu, ko tu, welns, blaui !” Winſch bija weſeligs puila, neleela auguma, nemeerigs un jautris, gadu tſchetrdeſmitpeezi, dſihwoja ar wifeem meerā, lai gan loti labprah ſaga un daudſreis tiſa par to dausits, bet tursch no mums tad gan nebija apſadſees un kurſch par to nebija tiziſ dausits.

Peemetinachu wehl ko : es arweeenu apbrihnoju ſcho ne paraflo labſirdibu, ar kuru wiſi ſchee dausitee runaja no tam, ka winus ſitufchi, un no teem, kaſ winus ſitufchi. Daudſreis nebija dſirdama ne maſakā duſmu jeb naida ehna ſchini noſtahſta, no kura man daſchreij ſirds nodrebeja un faſka nemeerigi unſtipri puſtet. Bet wini tew ſtahſta un fmejas ka behrni. Ta, veemehraim, M—ſkiſ ſtahſtija man par faſu ſodu, winſch nebija muſichneeks, un fanehmis peezi ſimti. Es to dabuju ſinat no ziteem un praſiju winam : waj tas ir taifniba un ka tas bija? Winſch atbildeja iħſi, ta ka ar lahdām eekſchlikām fahpem, ka no puhledamees neſklatitees uſ mani, un wina feja no ſarka; pebz puſminutes winſch paſlatijas uſ mani un wina azis uſleefmoja no eenaida, luħpas faſka trizet no duſmam. Es no maniju, ka winſch nekad newar aijmirſt ſcho ſapas vuſi iſ ſawas pagahtnes. Bet muhſeji, gan drihs wiſi (es negal woju, ka bei iſneħmu meem) ſkatiſas uſ io pawiſam zitadi. Newar buht, domaju es daſchreij, ka wini tureja fewi par gluſchi wainigeem un ſodu pelnijuscheem, ſewiſchi, ja bija noſeegu ſchees newis pret faſejeem, bet pret preeſchneezibu. Declarata no wineem nemas ne-aiſinās fewi par wainigeem. Es jau mineju, ka apſinas paſhmetumus es ne-efmu manijis, pat tad ne, kad noſeegumis bija pret paſchu ſabeedribu. Par no ſeegumeem pret walidibu pat naw ko runat. Vian daſchreis rah-

dijas, ka žchini vēhdejā gadījumā bija faws ūewiſčks, tā fakt
 praktiſks, jeb labak faktiſks ūkats uſ leetu. Ģevehroja likteni,
 fakti ūenowehrfchamibū, ne tadehł, ka kaut fo buhtu pah-
 domajuschi, bet tā, nesinot, ka kaut kahdu tizibū. Arestants,
 peemehram, lai gan arweenu gataws atſiht ūewi par newainigu
 noſeegumos pret waldibū, tā ka pat jautajums par to winam
 ir neweetā, bet tomehr wiſčh praktiſki atſina, ka waldiba
 ūkatas uſ wina ar pawifam zitām azim, un tā tad wiſčh ja-
 noſoda un beigas. Tur ir fawstarpeja zihna. Noſeedneeks pee
 tam ūn un neschaubas, ka winu attaifno paſcha apfahrtneſ,
 paſcha ūemās tautas ūreedums, kura, ka wiſčh atkal ūn,
 winu pawifam nenoſodis, un pa leelakai daikai pat pawifam
 attaifno, ja tikai nebuhtu grehks pret ūamejeem, pret brahleem,
 pret ūawa paſcha ūemo tautu. Wina ūirds apſika ir rahma,
 un tikumisti wiſčh nemožas, un ta ir galwena leeta. Wiſčh
 ūajuht, ka ir uſ ko atbalſtīes, un tadehł ne-eenihſt, bet
 peenem notiſuscho ka ūenowehrfchamū ūkatu, kurſch nau ūahzees
 ar winu un ar winu ari nebeigſees un pastahwēs wehl ilgi
 ilgi, reiſ ūahſtajā, paſuvajā, bet gruhtajā zihna. Kurſch ūal-
 dats gan personiſki eenihſt turku, ūad ar to ūaro; un turks
 ūahſhu to dur, zehrt, ūchauj. Wiju gan ūestahſtija autiſtam
 aſinim un weenaldfigi. Var porutſchiku Scherebjatnikowu, ūee-
 mehram, ūahſtija pat tā ka ar nevatiſchanu, lai gan ne
 wiſai ēeweherogramu. Ar ūcho porutſchiku Scherebjatnikowu es ee-
 paſinos jau pirmajā uſtureſchanā ūaikā ūlimnizā, ūaprotams,
 tikai iſ arestantu ūostahſteem. Wehlak es winu redſeju paſchu,
 ūad wiſčh ūahweja pee ūumis uſ walti. Tas bija gadu trih-
 desmit wez̄s, ūela auguma, ūefniſ, ar ūarkaneem, ūukleem ūai-
 geem un zaur naſiū ūlanoſcheem ūkaleem ūmeekleem. No
 wina ūejas wareja redſet, ka wiſčh ir pats ūeenteſigakais
 ūilwēs wiſā ūaſule. Wiſčh ūoti mihiļja ūeht un ūofodit
 ar ūokeem, ja winu ūahdreiſ ūezechla par ūekfutoru. Ūteidſos
 ūeemetinat, ka uſ porutſchiku Scherebjatnikowu es jau ūoreiſ
 ūlatijsos ka uſ ūeswehru lihdsigu ūarpā, un tā uſ winu ūlatijsas
 ari paſchi arestanti. Ir bijuſchi ari ūej wina ūoda ūispilditaji
 wez̄os ūaikos, par ūureem „tik dſihwi ūahſta, bet tigeſ negribas,”
 ūuri ūabprah ar apſiu un ūuhpigi ūispildija ūawu ūdetwumu.
 Bet tas ūotika ūailelakai daikai ūatiwi un ūej ūewiſčkas ūatiſchanas.
 Bet porutſchiks bija, tā ūafot, ūmalkakais gaſtronoms ūo-
 ūofodīchanas ūeeta. Wiſčh mihiļja, ūaisligi mihiļja ūofodi-
 ūchanas mahklu un mihiļja tikai mahkflas dehł. Wiſčh zaur
 ūo ūispirdiņajās un ka ūeekos ūeekos ūislutinats Romas

patrizijs išgudroja daschadus ſihlumus un nedabifkumus, lai zil nezit aifkustinatu un patihlami pakutinatu fawu tauko, no-fmaſkuſcho dwehſeli. Atwed areſtantu uſ fodu; Scherebjatnikowſ par eſfektoru; weens ſtats uſ gaxo noſlaždito zilweku rindu ar reſnajeem kokeem jau wiſu eejuhſmina. Winſch paſchapsinigi apſtaigā rindas un zeefchi peekodina, lai katrs iſpildot fawu peenahlumu ruhpigi un ar apſtu, bet ja ne.... Un ſal-datini jau labi ſinaja, ko noſibmē ſchis „ja ne“. Bet rau, atwed paſchu noſeedſneelu, un ja winſch lihds ſchim wehl nepaſina Scherebjatnikowu, jo lihds ſchim wehl nebija dſirdejis par wiſa nekreet-nbu, tad winſch iſdaris ar to, peemehram, ſchahdu joku (faſrotams, ſchis ir tikai weens no ſintu jokeem; voruſchika iſgu-drojuemeem nebija gala): Katrs areſtants, tani brihdi kād wiſu iſgehrbj un rolaſ peeſeen pee plinfchu reſgaļeem, aif kureem wiſu tā tad weſt pehzač apakſchoſizeeri zaur wiſu ſalo eelu, katrs areſtants, pehž wiſpahepreja paraduma, ſchehla balsi luhdſ eſfektoru, lai fodot weeglaki un nepealeelinot fodu zaur weltigu bahrdsibu: „juhſu augſtdſimtiba, kleeps nelaimigais, — apſchehlojatees, efeet ihsis tehwſ, peefspeediſeet wiſu muhſchu Deewu luht, nepaſudineet, apſchehlojatees!“ Scherebjatnikowſ to tik ari gaida; tuhliſ aptureſ leetu un ar lihdszeetigu iſſlatu faſk farunatees ar areſtantu:

„Mans draugs,“ winſch faſa, „bet ko tad lai es daru ar tevi? Ne es fodu, bet likums!“

„Juhſu augſtdſimtiba, wiſs juhſu rolaſ, apſchehlojatees!“

„Un tu domā, la man tewiſ nav ſchehl? Tu domā, la man buhs kahds preeks ſlatitees, la tevi daufis? Es tatſchu ari eſmu zilweks! Kas tad gan es pehž tawām domam eſmu, zilweks waj ne?“

„Sinama leeta, juhſu augſtdſimtiba — juhs tehwı, mehs behrni. Efeet ihsis tehwſ,“ kleeps areſtants, jau ſahldams zeret.

„Bet, mans draugs, apdomā tatſchu pats; tew tatſchu ir prahts, lai waretu apdomat; es tatſchu ari pats ſinu, la man la zilwekam jaſkatas ari uſ tevi, grehzineeku, ſchehligi.“

„Tihru taifnibu runajeet, juhſu augſtdſimtiba.“

„Ja, ſlatitees ſchehligi, zil grehzigs tu ari nebuhtu. Bet te jau ne-eſmu es, bet likums! Apdomā! es tatſchu kaſpoju Deewam un tehwijai; es tatſchu uſnemſchos leelu grehku, ja paſeminaſchu likumu, apdomā pats!“

„Juhſu augſtdſimtiba!“

„Nu, ko tur! lai jau ir preefch tewiſ! Šinu, la grehkoju, bet lai jau ir... Apſchehloſchu tevi ſchoreiſ, fodichu

weegli. Nu, bet ja es ar to tew pafcham taiteju? Es tevi ſchoreis apſchehloſchu, fodifchu weegli, bet tu zereſi, ka zitu reiſ buhs tapat, un tu atkal padarifi noſeegumu, ko tad? Tatſchu uſ manas apſinas . . ."

"Juſhu augſtſimtiba! ir draugam ir eenaidneekam iſrunaſchu! La la preeſch debefu Tehwa goda krehſla . . ."

"Nu, labi jau, labi! Bet waj tu man paſwehreſi, ka uſ preeſch uſwedifees labi?"

"Lai mani Deewa noſoda, lai mani wiñā paſaulē . . ."

"Neſwehri, grehks. Es tizefchu tawam wahrdam, waj tu dodi wahrdu?"

"Juſhu augſtſimtiba!!!"

"Nu, klaufees: es tevi apſchehloju tawu bahreniſcha aſaru dehl; waj tu eſi bahrenitis?"

"Bahrenitis, juſhu augſtſimtiba, weens pats, bes tehva, bes mahtes . . ."

"Nu, tad tawu bahrena aſaru dehl; bet uſmancees, bei-
diamo reiſi . . . Wedeet wiñu," tas peemetina tahdā mihſta balfi, ka areſtants wairi nesin, kā luhtg Deewu par tahdū labdari.

Bet fahlaſ ſchaufmiga prozeſija; wed, norihbeja bungas, fahka wizinat pirmos ſokus . . .

"Dod wiñam!" Scherebjatnikows fauz pilnā balfi. "Met wiñam! Gahſch, gahſch! Met! Wehl, wehl! Stipraki bahrenitum, stipraki negehlim! Dod wiñam, dod!"

In ſaldati, dod' no wiſa ſpehla, aſaras birji iſ-nabadiua azim, wiñch fahk kleegt, bet Scherebjatnikows ſkrej wiñam pakal gar frontu un ſmejas, ar rokam tura fahnus aij ſmeekleem, newar iſſteeppees taifnis, ta la galā palek wiñā ſchel nabadiu nam. Wiñch ir preezigs, wiñam nahe ſmeekli, un tikai retumis pahtrauzas wiñā ſkalee, weſelige ſmeekli, un atkal dſird:

"Dod wiñam, dod! Gahſch wiñam, negehlim, gahſch bahrenitum! . . ."

Bes tam wiñch iſgudroja wehl ſchahdas wariažijas: iſwed pee ſoda; areſtants atkal fahk luhtgees. Scherebjatnikows ne-ahkſtas, nerahda grimaſas, bet runa walſerdiгi:

"Redsi, mihlaіs," wiñch fahka, "es tevi fodifchu, kā pee-nahlaſ, tapehz ka tu to eſi pelnijis. Bet waj ſini, ko es preeſch teviſ gan waru darit: pee plinfchu reſgaaleem es tevi neſeeſchu. Eſi weens pats, tikai pehz jaunas modes. Škrej, zik ſpehla, zaur wiſu frontu! Lai gan trahpis ſatrs ſoks, tomehr pa-ees ahtraki, ko doma? Waj gribi pamehginat?"

Arestants klaufas nesaprasdams, ne-ustizedamees, un no-grimst domas: „kas war finat, winsch pee fewis domà, — warbuht, ka ta pateesi buhs weeglaiki; isskreeschu zauri, zif ahtri tik war, mokas buhs peezeijs ihsafas, un, warbuht, ne kats koks trahpis.“

"Labi, juhsu augstdsīmtiba, esmu weenīš prahīš."

"Nu, un es ari, laid! Usmaneet, nefnaust," kleeds wünsch
saldateem, lai gan jau eepreelsch sinadams, ka neweens foks
nepalaids garam wainigo muguru; garam nositis saldats ar
loti labi sin, kas winu faqaida.

Arestants sahl street zil spēkta zaur „salo eelu”, bet, saprotams, ne-isskrej zauri ne pēcpadsmi rindam: īsteeni kā krūfa, kā fibins uš reisi, pēcpeschi, kriht uš wina muguru un nabadsīnsch eekleegdamees nokriht kā no plauts, kā no lodes trabyts.

„Ne, juhsu augstdsmitiba, labak pebz likuma," winsch ſaka, lehnam peezeldamees no ſemes, bahls un nobijees.

Bet Scherebjatnikow, kurſch jau preelfch tam finaja ſcho
joku un ſas no ta iſnahkſ, fmejas. Bet newar jau apralſlit
wiſus wiſa laika kaweklūs un wiſu, ko pee mums par wiſu
ſtabſtija!

Mäsu leet zitadi, zitadä balsi un' garä pee mums stahsiija par tahdu porutschiku Smekalowu, kusch isplidija muhsu zetuma komandanta weetu, kamehr schini weetä wehl nebija eezelts muhsu plazmajors. Lai gan par Scherebjatnikowu stahsiija dees-gan weenaldsigi, bes fewischla naida, tad tomehr nepreczajäs par wina warona darbeem, winu neflaweja, bet azim redsot skatijäs uj winu ar reebumu. Bet ta kà augstprahigi winu no-nizinaja. Bet ar preeku pee mums atgahdajäs porutschiku Smekalowu. Leeta ta, ka winsch nepawifam nebija kaut tahds pehrschanas mihsotajs; winsch nepawifam nebija Scherebjatni-kowa dabas. Bet tomehr winsch labprah ari nopehra; un tas jau ir tas, ka pschu wina pehreenu atgahdajäs pee mums ar tahdu faldu mihselibu, — ta schis zilwels mahzeja istikt areslanteem. Un zaur ko? Zaur ko winsch ispelnijsas tahdu popularitati? Laifniba, muhsejais, kà laikam ari wisa freewu tauta, ir gatawa aismirst mokas par weenu weenigu laipnu wahrdru; no tam es runaju kà no faktu, ne-apluhfodams winu schoreis ne no weenas pufes. Nebija gruhti istikt scheemi laudim un eeguht pee wineem popularitati. Bet porutschiks Smekalows bija eeguwis fewischku popularitati, ta kà pat to, ka winsch pehris, atgahdajäs gandrifs ar aifgrahbtibui. „Ne tehva

newajag, "faka daschreis arestanti un pat nöpuhschas, falihdsina-dami atminā fawu fenaiko pagaidu preefschneeku Smekalowu ar tagadejo plazmajoru. „Sirds zilweks!“

„Winfch bija weenkahrfsch zilweks, fawā sinā pat labs. Bet gadas, ka par preefschneeku ir neween labs, bet pat augstfirdigs zilweks, un kas ir? — wiſi winu nemihl, un pat daschu, redī, pat fmejas. Leeta ta, ka Smekalows mahzeja faut ka isdarit, ka pee mums winu atsina par fawequ zilweku, un ta ir leela mahkfla, jeb labaki faktot, eedsimta dabiwana, kuru pat ne-eewehro tee, kureem ta ir. Sawadi, daschi no tahdeem pat nepawifam naw labi laubis, un daschreis tomeht eeguhst popularitati.

Wini neslatas ar nizināfchanu, ar reebumu us semo tautu, — un tas, ka man rahdās, ir eemeflis! Winoš nereds balt-rofcha kundsina, nemana fungu fmakas, wineem ir lahda fe-wischka eedsimta weenkahrfsch tautas fmaka, un, ak tu Deewin, zik wehriga ir tauta us fcho! Ko wina gan ne-atdotu par to! Schehlsfirdigako zilweku wina ir gatawa ismainit pat pret paſchu bahrgalo, ja tik winam peemiht winu paſchu fmaka. Un ja nu ſchis zilweks wehl pateesi ir labs, lai gan pehz fawas kahrtas? Lad winu wairs nesin zik augstu zelt! Vorutschiks Smekalows, ka es jau teizu, daschreis ari nofodija bahrgi, bet winfch mahzeja isdarit ta, ka us winu neween nedusmojās, bet pat tagad, manā laikā, lad wiss jau fen pagahjis, atgahdajās ar fmeekleem un jautribu wina jozimus pee pehrfchanas. Winam gan nebija dauds joku: nebija mahkfleneeka fantasijs. Pehz taifnibas bija pawifam tik weens joks, weens weenigs, ar kuru winfch pee mums jautrinajās gandrīhs wefelu gadu. Bet war buht tas tadeht ween ar bija patishkanis, ka bija weens weenigs. Winfch bija loti naiws. Utwed, peemehram, wainigo arestantu. Smekalows pats isnahk, isnahk fmaididams, jolodams, par ko neko isprachina wainigo, par lahdu nebuht bla-fus leetu, par wina paſcha mahju, arestanta buhfschanam, un nepawifam ne ar noluhku, newis jokodams, bet tadeht, ka winam pateesi gribas ſchās leetas sinat. Utnes riħkies, un Smekalowam krehflu; winfch apfehschās us ta, aiffmehkē pat piħpi. Wiham bija tahda gara piħpe. Arestantis fahl luħgtees . . . „Ne, brahl, gulees, ko nu tur.“ Smekalows faka; arestants nöpuhschas un apgulstas. „Nu, miħlais, waj tu mahki tahdu un tahdu pantinu no galwas?“ — „Ka nu nemahzechu, juħsu augstfintiba, meħs jau kriستi, no behrnu deenam mah-juijschees.“ — „Nu, tad ffaiti.“ Arestantis jau fin, ko flaitit,

un sin eepreeksch, kas buhs pee schas skaitishanas, tadeht ka schis jols jau fenak ar ziteem atlahrtojees fawas trihsdefmit reises. Un ari pats Smekalows sin, ka crestants to sin; sin, ka pat saldati, kuri stahw pee gulofschà upura ar pazeltam rihkstem, jau fen dsirdejuschi par fcho paschu joku, un tomehr wisch to atlahrio atkal, — ta tas winam weenreis eepatizees, warbuht tadeht, ka wisch to pats isdomajis, no literuras eedomibas. Crestants fahf skaitit, laudis ar rihkstem gaida un Smekalows pat veeleezas, pazet roku, beids fmehket, gaida sinamu wahrdinu. Pehz pirmas sinama pantina rindinas crestants nonahl galà pee wahrdina: „us debesi“. To tik ari wajaga. „Stahwi!“ fauz eekarfuschais porutschiks, un tuhlin, ar eejuhfminateem waibsicem, greeschas pee rihksti pazehluscha zilweka, fauz: „Un tu winam ussfaiti!“

Un fabf vilnà kafkà fmeeetees. Wisapfahrt stahwoschee saldati ari pawihpfnà; pawihpfnà pehrajs, pawihpfnà gandrihs pats peramais, nesskatoeess us to, ka rihkste pehz komandas „ussfaiti“ jau schnahza gaifa, lai pehz azumirkla ka ar nasi graisitu wina wainigu meeju. Un Smekalows preezajas, preezajas ihsti tapehz, ka wisch to ta tik labi isdomajis — un pats isdomajis: „us debesi“ un „ussfaiti“ — ir fader ir atskana isnahl. Un Smekalows aiseet no foda pilnigi meerà ar fewi, un pehrtais ari aiseet, gandrihs tapat meerà ar fewi un Smekalowu, un, redsi — pehz puuhundas jau stahsta pa zeetumu, ka ari tagad trihsdefmitpirmo reisi tizis atlahrtots jau trihsdefmit reises atlahrtotais jols. „Wahrdu faktot, firds zilwels! Toku pehteris!“

Daschreis atminas par labo porutschiku bija dsirdama pat ta ka ilgofchanas.

„Kahdreib tu ej, brahlit,“ stahsta kahds crestantisch un wiss gilmis tam smaida atminas, „ej, un wisch jau fehsch pee lodina rihta fwahrzinos, dser tehju, pihpiti fmehke. Tu nonem zepuri. — „Us kureeni tu, Afkenow, ej?“

„Us darbu, Michail Wasiljewitsch, papreekschu wehl wajaga us barbnizu: wisch tew pasmejas... Tas tik bija zilwels! Wahrdu faktot labs zilwels!“

„Kur tu tahdu wairs nemfi?“ peemetina kahds no klausitajeem.

3.

Es peemineju tagad par fodischanu un ar par dascheem schi interefantà peenahkuma ispvilditajeem ihpaschi tapehz, ka tilai tagad, pahrgahjis us flimnizu, es pilnigi eepasinos ar scham leetam, lai gan ari agrak es jau schi to biju dsirdejis par winam. Muhsu diwas istabas saweda ar ribkstem foditos arestantus no wifeem batakoneem, arestantu nodalam un ziteem kara pulkeem, kuri stahveja muhsu vilfehtu un winas aprinki. Birmajà laikà, tad es wehl ar leelako sinkahribu raudsijos us wisu, kas ap mani notika, schi sawada kahrtiba, wisi jau foditee un wehl fodibu gaidoshee darija us mani leelu eespaidu. Es biju usdraults, sajuzis un isbjees. Es atminos, ka es tad ari peepeschti fabku nogremdetees wifos notikumu fihlumos, klausijos arestantu sarunas un nostahslos, un ari pats jautaju winus, gribedams dsirdet winu spreedumus. Man gribejas ijsinat wifus spreedumu pakahpenus un winu ispvildischanu, ka ari paschu arestantu usskatus par teem. Es raudsiju eedomatees noseednsneeku dwehfelles stahwokli ihji preefch fodischanas. Es jau teiju, ka preefch fodischanas reti kahds isturas weenaldfigi, ne-isnemot pat tos, kuri jau wairak reises foditi. Sodamo pahrnem sisiflas, nepalrwaramas un wisu zilweka tikumisko buhti nomahzofchaas bailes. Ari wehlak es gribot negribot apluhkoju tos arestantus, kuri, foda virmo puji iszeetu schi un flimnizk muguras sadseedejufchi, israfstijas is winas, lai rihtu iszeestu atlikufchos siteenus. Tahda foda dalischana us diwam dalaam beeschi noteekas pehz ahrsa eeskateem, kufch arweenu ir klahf pee spreeduma ispvildischanas. Ja winch redj, ka arestants newar iszeest nospreestos siteenus un ka tahlaka fodischanan winam atnestu drofchunahivi, tad aptura pehrschamu.

Peezsimti, tuhlfosts un ari pat pušotra tuhlfostcha siteeni teek weenà reise usslaititi, bet ja nospreest diwi, trihs tuhlfostchi, tad fodu dala us diwi reises. Tee, kuri isgahjufchi zauti pupei wineem nospreestu siteenu un muguras sadseedejufchi, un israfstijas is flimnizas, bija druhmi, fa-ihgufchi un fluji. Pee wineem wareja nomanit pat vrahta aptumschafchans un nedabisku fajufschamu. Wini ne-eelaishchas nefahdås farunås un leelako dalu zeefch llusu. Dihwaini ir ari tas, ka paschi arestanti ar tahdu zilweku nemas nerunå un ne ar pusçylehstu wahrdinu nepeemin, kas winu fagaida. Neveens weltigs wahrdas, ne ee-

preezinachana, pat nemas ne-eewehe ro winu. Tas katrā finā ir ari labaki preekfch noteefatā paſcha.

Sinams, ir ari isnehmumi, ka peemehram Orlows, par kuru es jau agraki stahstiju. Isgahjis zauri puſei winam nospreesto ſoku, wiſch tilai par to duſmwojās, ka mugura ahtraki nefadſija, ta ka newareja iſrafſtitees, lai iſzeetu foda otru puſi un dotos ar ziteem us eerahbito weetu un us zela iſbehgtu. Bet winu ee-preezinaja mehrkis un deefin, tas tilkwinam wehl nebija prahā. Wiſch bija jautras un kaiflas dabas zilweks. Wiſch bija peetizigs, uſbudinats, lai gan no puſlejās apſlehpī ſawas juhtas. Leeta ir ta, ka wiſch domaja, ka fodu ne-iſzeetis un ka winam jamirſt. Pa iſmekleſchanas laiku wiſch jau ſcho to bija dſirdejīs par preekfchneezibas riſkofchanos; wiſch jau tad gatawojās us nahwi. Bet iſgahjis zauri puſei winam nospreesto ſoku, wiſch atjaunojās. Loti wahjſch un famozits wiſch nonahza flimnižā. Es wehl nekad nebiju redſejis tahdas wahtes; bet wiſch eeradās preezigs, zeredams, ka paliks dſihws, ka walodas bija nepareiſas, ka wina fodu valija, ta ka tagad, pehz ilga zeetumia laika, wiſch fahla ſapnot par zelu, behgſchanu, par brihwibu, laukeem un mescheem. Diwi deenas pehz iſrafſtſchanas wiſch nomira tani paſchā flimnižā, wezajā gulta, ne-iſzeetis foda otru puſi. Bet par to es jau stahstiju.

Tatſchu tee paſchi areſtantī, kuri preekfch fodifchanas pa-wadija gruhtas deenās un naſtis, iſzeeta fodu wihrifchki, ne-iſnemot paſčus bailigakos. Es loti reti dſirdeju waimanafchanu pat pirmo nakti pehz fodifchanas un pat no loti faſiſteem; wiſpahrim, laudis mahl pazeest fahpes. Es areſtantus loti dauds jautaju par fahpes, jo man gribejās finat, zil leelas ſchis fahpes ir un ar ko winas war falihdſnat.

Taifnibu faktot, es nemas neſinu, kapehz es zentos wiſu to iſpehtit. Tilai atminos, ka nedariju to tapat aſ ſinkahribas. Wehl reis atkahroju, ka es biju loti uſbudinats un fatriginats. Bet kuru es ari newaizaju, tatſchu ne no weena nedabuju apmeerinoſchu atbildi. „Deg, ka ar uguni dedſina,” bija areſtantu weeniga atbilde. Tani paſchā laikā es eedrau-dſejos ar kahdu M. un, ſaprotams, ari winu iſſautaju. „Loti fahp,” wiſch atbildeja, „ka ar uguni dedſina, it ka mugura degtu weenās uguniš.” Wahrdū faktot, wiſch iſſahſtija ſawas fahpes pahri wahrdos. Tatſchu ari tad es ko ſewiſchku eewehe-roju, par kura pateeſibū es gan negalwoju, bet tomehr ſpreedumu weenadiba winu loti attaifno, tas ir, ka riſkies ir gruh-takais fods, ja winas uſſlaita leelakā mehrā. No eefahkuma

tahdas, ka tas buhtu nepeeklahjigi un ne-eefpehjami. Tomehr ar preezisimti rihkstem war zilweku peesist libds nahwei, bet ar wairak ka preezisimti jau drofchi. Tuhkstofchu rihkstes pat stiprakais zilwels newar iszeest; turpretim israhdas, ka peezi simtu seneenus war iszeest bes faut kahdam breetmam. Tuhkstofchu seneenus war panest ari ne wifai stiprs zilwels, un pee tam winam naw nebuht ja-haidas par fawu dshwibu. Pat ar diwi tuhkstofchu seneeneem newar nofist weseligu un wideja spehka zilweku. Wisi arestanti teiza, ka rihkstes efot dauds fluktas, ka koli.

Nesinu, ka tas tagad ir, bet nesen atpakač bija tahdi dschentelmani, kureem isdewiba nopehrt fawu upuri fagahdaja faut fo, kas atgahdina grafeenes de Sada un Brentville. Es domaju, ka schinis jufchanas ir faut kas, no ka scheem dschentelmaneem pamirst sirds, weena brihdı ir patihkami un fabpigi. Ir laudis, kuri ka issalkuschi tigeri laisa aśinis. Kas reisi fajutis fewi fcho ne-aprobeschoto waru par few libdsigu zilweku, tapat pehz Deewa likumeem radita brahma meefu, aśenim un dwehseli, kas reisi ir fajutis fen i waru un pilnigu eespehju wis-dsikti pašemot pehz Deewa gihmja raditu buhti, tas newar wairs pahrwaldit fawas juhtas. Warmahziba ir eeradums, wina war attihstitees un ari beidsot attihstas par fslimib. Es pastahwu us tam, ka pat labakais zilwels war palist par svehru. Aśinis un wara apreibina: zilwels paleek rupjisch, netikls, prahtam un juhtam top pee-eetamas un beidsot patihkamas pat nenormalakas parahdischanas. Zilwels un pilfonis paleek us wifu muhschu par warmahku un winam naw gandrihs nefad wairs eespehjams fawus grehkus noschehlot un labotees. Schi fslimiba ir loti lipiga. Sabeedriba, kura isturas weenaldsigi pret tahdam parahdischanam, jau pate flimo. Wahedu faktot ta ir weena no leelakam fabeedribas fehrgam, wina ir taisnakais zeljsch us fabeedribas fadalishanos.

Bendi fabeedriba ne-eereds, bet ar bendi-dschentelmani tas ir pawifam zitadi. Tikai nesen atpakač tika isteiktas pretejas domas, bet ari tikai grahmataš, abstrakti. Bet tee, kuri isteiza fchis domas, wehl paschi naw paspehjufchi fewi is-nihzinat patwaras prasijumus. Pat faktas fabrikants, faktas darba dewejs fajuht patifschani eelfch tam, ka wina sirah-neeks ar wifu qimeni aktarás weenigi no wina. Tas pateesi ta ir; ne til ahtri pehzahzeji war atfwabinatees no ta, kas winos, ta faktot, eedsimis; netik ahtri zilwels war atteiltrees no ta, kas winam pahrgahjis aśinis, pahrgahjis ta faktot no mahes fruhis. Naw tahdu ahtru pahrmainu. Wehl ir loti mas datits, wai-

nas un eedsimuschos grehkus atsiht, wajag pawifam no wineem atradinatees, kas naw nemas tik ahtri eefpehjams.

Es jau peemineju par bendi. Bendes ihpaschibas atronamas gandrihs katrā zilwekā, bet schis ihpaschibas weenadi neattihstas. Ja winas kahdā zilwekā pahrwar wifas zitas ihpaschibas, tad tas saprotams paleek par breefmoni. Mehs waram bendes eedalit diwās fchikras : weeni usnemas fcho amatu labprahktigi, otri turpretim top peefpeesti. Virmee katrā sind stahw semaku par otrajeem, kurus tomehr laudis nepawifam ne-eereds un loti baidas. Kapelz tad no weeneem tik loti baidas, bet pret otreem isturas weenaldfigi, gandrihs ar labpatikfchanu ? Daschi bendes ir loti sawadi : es pats pasinu daschus pat labus, godigus un zeenijamus zilwekus, kuri nefahdā sind newareja pazeest, ja fodamee nelseeds un neluhds apschehlofchanu. Sodameem nepeezeeschami wajag fleegt un luhgt apschehlofchanu. Ta tas eerast : to tura par peeklahjigu un wajadsigu ; ja wina upuris negribeja fleegt, tad bende, kuru es pasinu un kurfch zitadi bija deesgan labs zilweks, jutas personifki aissfahrts. Winsch grikeja weegli fodit, bet nedsriddams parastos „Juhfu augstiba, miyahais tehtin, apschehlojatees, luhgschu Deewu par jums wifu muhschu“.. — winsch saflaitas un uszirta veezdesmit rihkstes wairak, gribedams isspeest kleedseenus un luhgschanas, — un ari isspeeda.

„Newar zitadi, rupjiba,“ winsch man nopeetni atbildeja. Kas atteezas us otras fchikras bendem, tad sinams tas, ka tee ir us aissfuhtifchanu noteesati arestanti, bet pehz atstahti par bendem. Ismahzijusches sawu amatu pee kahda zita bendes, wini paleek sem stingras usraudibas wifu muhschu pee zeetuma, kur wineem atbod ihpaschhu islabu, ta la daschi pat eerihko few masu faimneezibu.

Saprotams, ka dsihws zilweks naw maschina : lai gan heinde ispilda tilai sawu peenahkumu, tomehr ari winsch reis mahk lepnis buht ; lai gan winsch per ne bes patikfchanas, tomeht pa leelakai dalai winam naw nefahda personifka naida pret sawu upuri. Weiklums, prachana, wehlefchanas parahditees fewi preeksch beedreem un publikas, pamudina wina pachmihlibu. Winsch ruhpejas par mahlfslu. Bes tam winsch sin, ka wisi no wina atsazijusches, ka wifur winu fagaida un pawada bailes, un tapehz newar galwot, ka ari tas us winu nedaritu eespaidu, nepawairotu wina niknumu, wina svehra kahribas. Pat behrni sin, ka winsch „atfalas no tehwa un mahtes“. Dihwaini tas, ka wisi bendes, zif man bija isdewibas

redset, bija attihstijuschees s̄apratigi, gudri un loti pafchmihligi, pat lepni. Nesinu, waj f̄chi lepniba attihstijas winos taifni pretim wispaahrejai nizinafchanai, waj wina pawairojas zaur atsifhchanu, ka no wineem baidijas winu upuris un ka wineem pilniga wara par winu. Warbuht ka tas stahwoeklis, tāhdā wini parahdijas publikai us fchafota, palihdseja winos attihstijees lepnibai. Utan bija ilgaku laiku isdewiba beeschi satiktees un ispehtit weenu bendi. Tas bija wideja auguma, muskulains, faufnejs, gadu tschetrdesmit, patihkamu un godigu feju un s̄progainu galwu. Winsch bija lepnis, meerigs, isturejās ka dschentlemens, atbildeja arweenu ih̄i, apdomigi un pat laipni, it ka lepodamees preefsch manis. Oszeeri farunajās ar winu beeschi manā klahbtuhntē un pee tam pret winu isturejās it ka godbijigi. Winsch to s̄aprata un bija preefsch preefsch-nekeem tibfcham loti lepnis un pafchaysinigs. Jo laipnaki preefschneeks ar winu farunajās, jo brihwaks winsch palika, un lai gan nekad ne-atschajja peenento lepnibu, tomehr esmu vahrleezinats, schini brihdi winsch tureja fewi par dauds augiaku, neka preefschneelu. Tas bija lasams us wina fejas. Utgadijās, ka karstā wasaras deenā winu semi apfardības fuhtija pilfehtas funus apsist. Schini pilfehtinā bija loti dauds funu, kuri neweenam nepeedereja un neparasti ahtri wairojas. Sunu deenās wini wareja dauds posta padarit un tadehk preefschneeziba fuhtija bendi winus nomaitat. Bet ari schis amats, ka redsams, winu nemas nepašemoja. Wajadseja tilci redset, zif lepni wini staigaja pa pilfehtinas eelam no fargeem pawadits, baididams jau zaur sawu isskatu ween seewas un behrnus, zil meerigi un pat augstprahrtigi winsch noskatijs us wiſeem zilweleem.

Zitadi bendem ir laba dſihwe. Naudas wineem deesgan, ehd wini loti labi, dſer wiſnu.

Pee naudas wini teek zaur kukeem. Apfuhsetais pilfonijs jau cepruefsch dod bendem kaut fo, lai ari tas buhtu pat waj wina pehdejais krahjumiasch. No bagateem apfuhseteem wini pafchi praſa, noteikdani fumu famebra ar wiku lihdskeem; nem ta ap trihsdesmit rublu un daschreis pat ari wairak. Ar leepleem bagatnekeem wini pat ilgi kaulejas. Loti weegli fodit bende, ſaprota, newar; winsch atbild par to ar sawu muguru. Bet tomehr par finamu kukuli winsch apfola sawam upurim, ka nesapehrs winu par dauds. Sodamais gandrīs arweenu ir meerā ar bendes preefschlitumu, bet ja ne, tad winsch ari pateſti breefmigi per. Daschreis winsch noſkata

deesgan leelu sumu ari nabadsigeem apsuhbseteem, radineekti nahk, kaulejas, klanas un luhdsas, un breesmas, ja wini ne-ispilda bendes prasijumus. Tahdos gadijumos winam dauds palihds mahntizigas bailes. Kahdus brihnumus tik nestahsta par bendem. Paschi arestanti man stahstija, ka bende warot nosist us weenu siteenu. Bet kad tad tas ir ismehginats? Warbuht, ka tas ari ir taifniba, jo par to stahstija loti pahrleezino-schi. Ari bende pats man apgalivoja, ka winsch warot to isdarit. Stahstija, ka bende warot pehrt no wifa spehka, bet ta, ka pehz neparahdotees ne masakas rehtinas un fodamais nefajuhtot ne-tahdas fahpes. Bet par wifeem scheem brihnumeem pasihstami jau dauds nostahsti. Ja ari bende nem fukutus ar nolibgumu weeglaki sodit, tad tomeht pirmo siteenu winsch dod no wifa spehka. Nahloschee siteeni pateesi ir weeglaki, ja jau agraki winam ir famakfa:s. Bet pirmais siteens ir wina, weenalga waj ir malkats waj ne. Es pateesi nesinu, kapehz wini ta dara? Waj tapehz, lai us reisi peeradinatu sawu upuri pee nahloscheem siteeneem, jo pehz pirma loti stipra siteena nahks schee weeglee, nebuhs wairs tik fahpigi, jeb wini grib sawu upuri fabaidit, lai winsch noprastu, ar ko winam darishanas, wahrdnu zakot, eepashistinat ar fewi. Breefsch fodishanas bende, katra sinu, atrodas ushudinata stahwokli; winsch fajuhf sawu waru un spehku, tani brihdi winsch ir akteeris, publika brihnas un istruhzinajas par winu; ari ne bes patishanas winsch ussauz sawam upurim breesmigos wahrdus: „Saturees, apdedsinashu!“ Gruhti eedomatees, zil breefmigi war famaitat zilsweka dabu. Pirmajā laikā es lausjos fchos arestantu nostahstos. Gulet bija loti garlaizigi. Wisas deenas bija līhdsigas weena otrai. No rihta pufes wehl laiks pagahja ihfati, jo eeradās ahrsti; drīhj pehz tam bija pusdeena. Tahda weenmuligā dīshwē ehfchana, saprotams, bija ewehrojams laika kaweklis. Porzijas bija daschadi nodalitas pehz flimibam. Weeni dabuja tilai supu, ziti tilai putru, ziti atkal tilai beesputru, kurai bija dauds gribetaju. No ilgas guleschanas arestanti islutinajas un mihiela vameelotees. Tee, kuri palika labaki waj jau bija gandrihs wefeli, dabuja gabalu wahritas wehrfcha galas, jeb, ka pee numis fauza, „wehrsi“. Labaka porzija bija wehrfcha gala ar fibpoleem, mahrrutkeem un zitām peedewam un daschreis pat ari glahsite fibwa. Maije bija melna jeb balta, ari pehz flimibam, un deesgan labi iszepta. Tahda ofziala un fmalka porziju nodalischana tilai fmihdinaja arestantus. Saprotams, daschys flimeeks ari pats neka ne-ehda.

Bet tee arestanti, kureem bija laba ehfigriba, ehda ko til gribaja. Daschi atkal apmainija fawas porzijas, ta ka porziju, kura bija nodomata weenam flimneekam, dabuja pawifam zits. Kuri dabuja masu porziju, pirka no ziteem wehrfcha galu, kwasu un flimneelu alu. Ziti ehda pat diwas porzijas. Schis porzijas pirka un pahrdewa. Par wehrfcha galas porziju makfaja deesgan dauds: veeras kapeikas. Ja muhsu istabā ne-atgadijās neweena, kas pahrdotu, tad fuhtija fulaini us otru istabu un ja ari tur nebija neweena, tad us saldatu kasarmu, jeb kā pee mums fazija „brihwajām“. Arweenu gadijās ari kahds, kas pahrdewa. Wini ehda labak maiši ween, kad tik dabuja kahdu kapeiku, par ko fuhtit pebz bulkam waj ari ziteem gahrdumeem. Pebz pusdeenaš bija ihsti garlaizigi. Zits guleja, zits plahpaja, zits strihdejās, zits atkal stahstija ko neko. Ja ne-atweda jaunus flimneekus, tad bija wehl garlaizigaki. Jauna flimneeka atnahlfchana darija arweenu faut kahdu eespaidu, it ihpaschi, ja winsch nebija neweenam pasihstams. Winu apfaktija no wifam pufem, nopushejās issinat, kas winsch tahds, no kureenes un kahda noseeguma deht? It ihpaschi interefejās par us aissfuhtifchanu noteefateem, jo tee arweenu faut kā pastahstija, bet gan nelad par faweeem draugeem; par wi-neem ari neweens neprastja, ja winsch pats nestahstija, bet tikai, no kureenes nahkat? ar ko? kahds zelsch? kurp eefseet? un ta tablak... Klauſidamees winu nostahsius, daschi atminejās scho to is faweeem pafcha peedſihwojumeem. Nofoditee ari eeradās ap scho laiku. Wini atstahja stipru eefpaidu. Tomehr ne katru deenu winus atweda, un tās deenas, kurās ne-atweda, pagahja loti garlaizigi; eetahlās pat strihdus, jo wisi fhee zil-weli bija loti apnikuschti weens otram. Pee mums pat preezajās par ahrprahtigeem, kurus atweda pahrbaudit, jo beeschi atgadijās, ka arestanti iſlikās ahrprahtigi, lai iſglahbtos no foda. Pee dascheem brijs israhdijs, ka wini nemaſ nau ahrprahtigi, waj, labaki fakt, wini pafchi pahrmainija fawu politiku un iſtrakojees diwi, trihs deenas, arestants preepefchi palika gudris, aprima un luhdsās, lai iſrakſta is flimnizas. Ne ahrſti, ne arestanti winam nepahrmeta, nedj ari winu apfmehja: kluſu winu iſrakſtija, kluſu pawadija un pebz diwi, trihs deenam winsch eeradās pee mums jaunofodits. Bet tabdi atgadijumi bija loti reti. Turpretim ihſtee ahrprahtigeem bija mums tibra ſodiba. Daschus jautrus, duhſchigus, trokſchnojochus ahrprahtigos arestanti usnehma ar leelu preeku. „Tad ta laika ſawelliſ,“ wini fazija, apbrihnodami tillo aliwesto

ahrprahtigo. Bet man bija loti schehl fcho nelaimigo. Es nekad newareju weenaldsigi flatitees us ahrprahtigajeem. Tomehr ahrprahtigo pastahwigà blaustifchanas un trakofchana drish wiſeem mums apnika un diwas deenas wehlaſ mehs winu wairs nemas newarejäm pazeest. Weenu ahrprahtiго tureja pec mums diwas nedelaſ, bet tad ari bija jabehg no istabas ahrä.

Taifni fchini laika atweda wehl weenu ahrprahtigo, kusch us manim darija ſewifchku eefpaidu. Tas notika trefchä gada pehz manas aifjuhtifchanas. Pirmaja gada waj labaki žaktot pirmajos mehneshos, pawafari, es gabju ar weenu partiju us darbu, ar podneeleem, us diwi werftes attahlo keegelu zepli: wajadſeja preefch nahkoſchas waſaras darbeem iſlabot krahnis. Zeplos weenu rihtu M. un V. mani eepaſihlinaja ar turpat dſibwojoſcho uſraugu, apalſchhofizeeri Ostroſchku, poli, gadus fesch defmit wezu, garu, fauſneju, deefgan ſkaiftu un pat lepnu zilwelu. Winsch jau no ſeneem laikeem kalpoja Sibirija un laigan hija zehlees no ſemias kahtas laudim, tomehr M. un V. winu mihleja un zeenija. Winsch arweenu laſija katoču biebeli. Es eelaidos ar winu farunäs; winsch runaja til laipni, til gudri, ſtabtija til patiſkami, ſlatijas til labſirdigi, til godigi. No ta laika es winu nereditju diwi gadi, tilai dſirdeju, ka winsch kaſha noſeeguma dehl atradees iſmelleſchanä un te peepeschi eeweda winu pec mums ahrprahtigu. Winsch eenahza waimanadams un ſmeedamees un ſahka dejot pa iſtabu. Arestanti preezajäs, bet man bija loti behdigii ap ſerti. Trihs deenas wehlaſ mehs jau neſinajäm ko ar winu eefahlt. Winsch ſtrihdejäs, plehſas, waimanaja un dſeedaja, pat nakti. Winsch blauiſtijas weenumehr, ta ka mums metas pat nelabi ap ſerti. Winsch nebaidijas no neweena. Daschreis pat wiſi arestanti luhdſa wezako ahrſtu, lai aifwed winu us zitu iſtabu. Pehz pahtis deenam tee atkal luhdſa, lai wed winu alpakaſ. Bet ta ka mums gadijas diwi ahrprahtigee us reiſi, tad abas iſtabas pastahwigi ſuhlija winus no weenas oträ. Bet abi diwi palika arweenu ſliktaſi, un wiſi arestanti uſelpoja weeglaki, tad winus heidsot aifweda.

Atminos wehl weenu ſawadu ahrprahtigo. Reis waſara atweda weenu noteſato, weſeligu, bet loti neweiklu puiſi, gadus tſchetrdefmit peezus wezu, rehtainu gibmi, maſam, farlanam azim un loti fa-ihgufchu un druhamu. Winu eeveetoja man blakus. Israhdijsas, ka winsch bija loti klufs, ne ar weenu neſinajäs un fehdeja it ka ko domadams. Jau metas tumſch, te peepeschi winsch eefahla ar mani farunatees. Taifni, bes laut

fahdām preekschrūnam, bet ar tahdu gihmi, it kā kad uſtizetu-
man leelako nosfleyumu; wīnſch man stahſtija, ka winam pee-
nahkas dabuht ſchinis deendās diwi tuhlfloſchi rublu, bet ka ta-
gad nedabuſhot neka, jo palkawneeka G. meita fahkuſe par winu
ruhpetees. Es ar ſchaubifchanos ſlatijos uſ winu un atbildeju,
ka palkawneeka meita ſchini atgadijuſā neko newar padarit. Es
wehl ne par ko nebijo ſkaidribā; winu atweda ſchurp ne kā
ahrprahſtigu, bet kā weenlahrfchu flimneeku. Es jautaju winu,
kas winam par flimbi? Wīnſch man atbildeja, ka nesinot, un
ka winu pehz ka atſuhlijufchi, ka wīnſch eſot gluſchi wesels,
ka palkawneeka meita eſot wiñā eemihlejuſes; ka wina diwi ne-
delas atpakał braukufe gar fargu mahju un ka wīnſch tafni
tani brihdi paſkatiſees pa zeetuma lodsnu. Tilko wina ee-
raudiſiuge winu, tuhlit ari eemihlejuſes. No ta laika wina
jau trihs reiſes bijuſe fargu mahja; pirmo reiſi wina atnahkuſe
kopā ar ſawu tehwu pee brahla, oſteera. Otru reiſi bijuſe ar
mahti iſdalit dahuwanas, un garam eedama eetſchuktejuſe winam
aufi, ka miſlot winu un buhſhot atfirabinat. Un zik fmalki
wīnſch man ijslahſtija ſcho muſlibu, kura, ſaprotams, iſzehlaſ
wina nabaga fajuſkuſchajā galwā. Wīnſch ſwehti tizeja, ka til-
iſhot iſglahbts no foda. Wīnſch runaja reerigi un pahrleezino-
ſchi no jaunkundſes karſtas miheſtibas un neſlatotees uſ wiſa
noſtahſta muſlibu, til ſawadi bija klausitees tahdu romanu par
eemihlejuſchos meiteni gadus peezdeſmit wezā zilivekā. Tas ir
pateej brihnifchi, ko bailes no foda war padarit dwehſelē.
Warbuht, ka wīnſch pateej ſo redſeja zaur lodsnu un traſums
veepeſchi atrada ſew ideju, ſawu formu. Schis nelaimigais ſal-
dats, kurſch warbuht neweenu reiſi wiſā ſawā muhſchā nebija
domajis par jaunkundſem, tagad iſdomaja weſelu romanu, in-
ſtinktiwi ſerdamees pat pee ſcha falmina. Es klausijos klufedams
un wehlak paſtahſiui par winu ziteem arreſtanteeem. Bet kad
ziti fahka interefetees par winu, wīnſch kaunigi aplkuſa. Nah-
toſchā deenā ahrſtis winu ilgi iſprafija, bet ta ka wīnſch teiza, ka
eſot tihri weſels, un pehz iſmekleſchanas ari par tahdu iſrahdi-
jas, tad winu ari iſrakſtija. Ka wiñam uſ ſapas bija uſraſtitſ
, sanat', mehs iſſinajām tilai tad, kad ahrſtii jau bija aifgahju-
ſchi, ta ka newarejām wineem wairs pateikt, ta ihſli bija. Bet
ari mehs paſchi wehl piſnigi ne-apkehramees, ko tas noſiħmeja.

Pee wiſa bija wainiga preekschneeziba kura winu atſuhlijua,
bet nebija iſſkaidrojuſe, ſadehli winu fuhta. Te bija noti-
kuſe kahda pahrlezzatichanās. Warbuht ari ka fuhltaji paſchi
nebija piſnigi pahrleezinajufchees waj ir traſs jeb ne, bet

subtija, lai winu pahrbauda. Lai nu buhtu kā buhdams, pehz diwi deenam nesaimigo jau weda pee foda. Tas winu loti fatreeza, jo winsch lihds pehdejai minutei netizeja, kā winu fodischtot, un kād winu weda zaur stroju, tad winsch fahla kleegt. Choreis winu ne-eeweetoja muhsu flimnizā, tapehz kā nebija wairs weetas. Bet es apjautajos par winu un dabiju sinat, kā winsch wifas astonas deenas ne-efot ne ar weenu runajis, bijis fajuzis un loti behdigis. Pehz tam winu kaut kār aissuhija. No ta laika es par winu wairs neka nedśirdeju.

Kas atteezas wisphareji us ahrstefchanu un sahlem, tad es eeweheroju, kā flimee gandrihs nemas ne-eeweheroja nosfazijumus un ari ne-eenehma sahles, turpretim gruhti flimee un wiſtee, kuri pateeji bija flimi, loti mihleja ahrsteees, kahrtigi eenehma fatwus pyleemus un puliverus; bet wairak pee mumus leetoja abrejus lihdsjeftus: lika dehles, kepites un fweedrejās. Weens apstahklis mani loti interfeja. Tee paschi zilweki, kuri tik wihrischki pazeeta ſteenus, blahwa un waideja, kād lika kepites. Nesinu, waj wini bija loti islutschi waj tapat isllās. Teeſa, muhsu ćepites bija pawisam zitadas. Maſchiniti, ar kuru azumirkli pahrzeht abdu, feldschers bija jau ſen paſaudējis jeb famaitajis, waj warbuht wina pate bija ſamaitajufes, tā kā winam tagad bija jaleeto lanjeta. Kad zirta ar maſchiniti, tad fahpes nebija nekaſdas leelās, bet tagad winas bija daudſ leelakas. Atri man pascham lika ćepites; fahp gan, bet tomehr ne tik breetmigi, kā buhtu jablauj un jawaid. Daſchreis bija pat jaſmejas, ſkatotees, kā wini rauslijās un faveebās. Tas bija tapat, kā kād nopeetnās leetās meerigs zilweks mahjās garlaikojas un nikojas, ne-ehd ko dod, baras un lamajas; nekas nāw pehz wina prahtha, wifs winu ſakaitina un moka — wahrdū ſakot, „trako pa taukeem”, kā mehdī teift no tahdeem fungiem, tahdi atronami ari ſemneku ſarpā, bet muhsu zeetumā winu bija loti daudſ. Atgadijās, kā fahla ſakitnat tahdu glehwuli, daſchu pat islamaja; winsch ari apkluſa, it kā tikai buhtu gaidijis, lai winu islamā.

Sewischki Uſtjanzewſ to newareja pazeest un nekad nepalaida garam atgadijumu islamat kahdu glehwuli. Winsch wisphareji mihleja „israutees“. Wifur winsch maiſijās ſarpā, it kā winam buhtu pawehlets raudſitees par kahrtibu jeb par wisphareju tikumibu.

„Wifur maiſiās,“ areſtanti runaja ſmeedamees. Tomehr winu taupija un fargajās ar winu bahrtees, bet tikai pafmehjās.

„Ta ta farunaja, ne uſ trihs wesni ne-iſwedijſ.“

„Ko farunaja? Sinama leeta, ka preelsch mulkeem neno-nem zepures. Ko tad winsch kauj? Ja mihleji medu, tad pazeet tagad ari fabpes!“

„Kas tad tew par daku?“

„Ne, brahli,“ pahrtrauza weens arestantis, „rihlestes naiv nelas, pats esmu iszeetis, bet naw leelaku fabpju ka lad rauj aij aujsim.“

Wise fmehjās.

„Waj tad tew rahwa?“

„Waj tad tu domā ka ne? Sinams, ka rahwa.“

„Tapehz jau tew ari aujsis ir tahdas nofahruschās.“

Schim arestantam, Schapkinam, pateeji bija leelas, no-fahruschās aujsis. Winsch bija wasankis, wehl jauns, strahdigis un klufs, runaja arweenu ta noslehpumaini-jozigi, kas padarija wina nostahstus komiskus.

„Bet tapehz tad tew rahwa aij aujsim?“ Ustjanzewš atkal ewaizajās, pagreezes pret Schapkinu. Bet Schapkins pat ne-pafkatijs us winu.

„Bet kas tad rahwa?“ tahds eeraijajās.

„Kas? Sinams kas, isprawniks. Tas jau fen atpakał. Es un wehl otrs wasankis, Jefims, nonahzām eeksch R. Uj zela pee weena semneeka Tolminas fabdshā mehs labi „eedsihwojamees“. Genahzām pilsehtā, flatamees: gribejās ari fheit „eedsihwotees“; bet neka. Uj lauka tschetras brihwibas, bet pilsehtā wifai gruhti. Nu, eegahjām labakā. Apfkatijamees. Pee-nahk pce mums weens tahds nodedsis, noplifuschos fwahrkos.

„Waj jums ir pafes,“ winsch prafa.

„Ne, naw,“ atbildam.

„Ta! Mums ari naw. Te man wehl diwi draugi, ari generalim Dsegusei kalpo. Tad usdrofchinos lubgt, mehs labi „eedsihwojamees“, naudu ari wehl wifui ne-esam isiehrejuschi. Zusstopinu, atwehlefeet mums.“

„Behz juhsu patikshanas,“ falam. — Nu, isdsehrām. Wini mums parahdija weenu namu pilsehtas malā, kura dsihwoja tahds bagats kungs; nospreedām, nakti winu apzeemot. Nakti mehs wiſi peezi eeradamees pee bagata funga, bet muhs fanehma un tuhlit pee isprawnika. Es, faka, pats winus isklaufchinfhi. Zsnahk, pihipi fmehkedams, tahds brangs; isnes winam ari glahsi tehjas. Apfekstas. Wehl atweda trihs wasankus? Sawads, tahds wasankis, ne-atmin, fit waj winu semē, wifui ajsmirsis, neko nesin. Isprawniks taifui man klaht. Kas tu tahds, eeruhjas ta ka no muzas. Nu, saprotamis, falu to

paschū fo ziti; neko ne-atminu, juhſu augſtiba, wiſu aiſmirſis.
— Pagaid, wiſch ſaſa, es wehl ar tevi parunafchū, taws
gihmis man ir paſihſtams, pats ſkatijās uſ mani baltām azim,
bet es wiak nefad nebiju redſejis. Atkal pee zita:

„Kas tu taħda?“

„Met — ſkreen, juhſu augſtiba.“

„Ta tad tevi fauz par „met — ſkreen“?“

„Ta mani fauz, juhſu augſtiba.“

„Nu labi; bet tu?“

„Es wiñam paſač, juhſu augſtiba.“

„Bet waj tad tevi pateeſi ta fauz?“

„Ta mani fauz: „Es wiñam paſač“, juhſu augſtiba.“

„Bet kaſ tad tevi, jupis, ta nokriftija?“

„Labi laudis mani ta noſauza, juhſu augſtiba. Paſaulē
atrodas dauds labu lauſchu, juhſu augſtiba.“

„Kas tee taħdi ir — fħee labee laudis?“

„Ai, ka eſmu drusku peemirſis, ka wiñus fauz, juhſu augſtiba,
paſemigi luħdsu peedofchanu.“

„Bet tev tatſchu bija teħwes un mahte? Toſ tu tatſchu
atzerereſees?“

„Jadomà gan, ka buhs bijuſchi, juhſu augſtiba, bet ari
toſ eſmu drusku peemirſis, warbuht ka bija gan, juhſu augſtiba.“

„Bet kur tad tu liħdi fħim dsiħwoji?“

„Meſħa, juhſu augſtiba.“

„Wiſu laiku meſħa?“

„Wiſu laiku.“

„Un ſeemu?“

„Seemas ne-eſmu redſejis, juhſu augſtiba.“

„Bet tu, ka tevi fauz?“

„Birwi, juhſu augſtiba.“

„Un tevi?“

„Trin, trin — neſħahwajeſs, juhſu augſtiba.“

„Un tevi?“

„Nebaidees — trin tič, juhſu augſtiba.“

„Un juħs wiſi neko ne-atminat?“

„Neko ne-atminam, juhſu augſtiba“

Stahw, ſmejas, un ari tee uſ wiak ſkatotees paſmejas.
Nu, zitu reiſi ſobus iſkiħles, kad uſbahſifees. Bet malatſchi
— wareni, taħdi apati un refni. „Wedeet uſ zeetumu, bet
tu paleez,“ wiſch ſaſa uſ mani — „nabz fħurp, apfeħdees.“

Es ſkatos: galdi, papiris un ſpalwa; prahtoju, fo tad
wiſch man tatſchu liks darit?

„Te winsch atkal usfahl: „Apfehdees us frehſla nem ſpalwu un rafſti,” bet pats ſakampa man aif auſim un well un well. Es ſlatos uſ to, kā welns uſ mahzitaju! „neprotu,” es faku, „juhſu augſtiba.” — „Rafſti!” — „Auschehlojatees, juhſu augſtiba.” — „Rafſti kā mahki, bet rafſti!” Bet pats tas rauj man aif auſim kā duls. Lai welns winu parauj, ſimtsreif labat buhtu trihſſintu rihiſtes iſzeetis, nekā ſcho buhſchanu — rafſti tikai — un tad wiſs.“

„Waj winsch traks paliziſ, ko?“

„Ne, ne traks: T. pilſehtā neſen atpakaſ ſtrihwerits valaidis warenu joku: eewilzis kroa noudu un aijlaidees la-pas. Tam ari auſis bijufchas nočahrusčas. Scho gadijumu nu wiſur iſfludinaja. Mani nu ſihmeja par wainigo un tadehſ tas mani tirdija, waj es mahkot rafſtit?“

„Tā, tā — Waj fahp?“

„Rateeſi fahp.“

Wiſi fahka ſmeetees.

„Nu, waj uſrafſtiji ari ko?“

„Ro tad lai buhtu rafſtijis? Gemehrzu ſpalwu un fahku wilkt pa papiri, kā lai ſirkſch; winsch aijſweeda papiri projam. Nu, ſaprotaṁs, eefwehla fahdas deſmit plaukas un ar to ari atlaida.“

„Bet waj tad tu mahki rafſtit?“

„Senak mahzeju gan, bet kād fahka rafſtit ar tehrauda ſvalwam, tad aijmirſu.“

Tahdos ſtabhos jeb, labaki ſakot, pļahpaſchanā mehs pa-wadijam garo laiku. Ak tu manu deeninu, kas tās bija par molam ar to laiku! Garas, weenmuligas deenas, weena otrai, kā ola olai libdfigas. Kaut tatschu buhtu bijufe kahda grahmata, bet kas tew deewin! Nu, tapehz es beeschi gahju flimnizā, daschreis flims, daschreis tapat iſguletees, es gahju no zeetuma. Tur bija gruhti, weh nepaneſamaki, kā ſc̄he, moralifki gruhtaki. Še bija ſlaudiba, eenaidz, ne-noweħliba preet mums — muſchnekeem. Tur, — flimnizā, wiſi bija wairak weenadi, džihwoja draudſigali. Behdigakais laiks bija waſaros, pee wahjas ſwetschu gaifmas. Wiſi gahja agri gulet. Maſa nałts lampina ſpihd tur taħlumā, kā maſa ſpoſcha punktite, — mihsu galā laba frehſla. Ap ſirdi paleek tā ſmagi un ſpeedoſchi. Daschs newar aijmigt, pheezelas un fehſch daschreis weſelam ſundam uſ gultas malu, it kā ko domadams. Skatees uſ winu weſelu ſtundu un nopuhlees uſminet, par ko winsch domā, lai ari kā nekā paſawetu laiku. Te tu fabz fantaset, at-

minetees pagahjufchos laikus, atgahdinatees tahdus ūkumus, kurus zitā laikā nelad nebuhtu atminejees. Jeb ari domas par nahko-
fcheem laikeem : kā iſtikši iſ zeetuma ? Kur ? Kad tas buhs ? Waj
ari atgreesifees kaut kad uſ ſawu dſimteni ? Domā, domā un zeriba
pamostas ſirdi. Bitu reiſi atkal fahz ſkaitit : weens, diwi,
trihs . . . , lai waretu drihsak aismigt. Es daschreis aiffkaitija
libhs trihs tubkſtoſchi un toniehr ne-aismigu. Te weens pakustaſ.
Uſtjanzevs eekahſejas, eewaidaſ um latru reiſi norunā : Kungs,
es nogrehkojees ! Lik ſawadi wiſpahrejā klufumā dſirdet ſcho
ſlimo, farauſito un waidoſcho balfi. Ari zitā faktā neguš, bet
farunajas. Weens ſtabſta ko neko par ſawu dſihvi, par pa-
gahjuſcheem laikeem, par ſeewu un behrneem No tſchukſto-
ſchās balfs ween jau tu nomani, ka wifs, par ko wiſch
ſtabſta, nelad wairs ne-atgreesifees, bet pats ſtabſtitajs — no-
greets maiseſ reezeens ; otrs klauſas. Dſirdama tikai klufa,
weenlihdiga tſchukſtehana, it kā uhdens tel kaut kur tahtu,
tahtu, . . . — Es atminos, ka weena ſchahdā nakti es noſklau-
ſjos kahdu noſtahtiu. No eefahkuma wiſch man iſlikas kā
behdiſgs ſapnis, it kā es buhtu gulejis drudſi un wiſu to ſapnvojīs
arſtumā, murgos . . .

---

4. Akultinas vihrs (Stabſts).

Bija jau wehlu, pultſten diwpaſfmitos nakti. Es biju
aismidſis, bet peepeschi pamodos. Wahjā, maſa attahlās nakti-
laminas gaifma tiklo apgaifmoja palatu . . . . Gandrihs jau
wiſi guleja. Pat Uſtjanzevs guleja, un klufumā bija ſadſirdams,
zik grubti tam bija elpot un kā tas pee latra elpaſ wilzeena
krabza. Tahtu pagalma bija ſadſirdami ſmagi nakti waltneeka
foli, kas nažza pahrmainteeſ. Nobuhkſdykeja uſ griydas no laifta
plinte. Palatas durwiſ ſapa atwehrtas, jeſreitors uſmanigi
eedams pahrſkaitija ſlimajos. Tehz minutes palatu aifflehdſa,
atſtabja jaunu ſtundineeku, nakti waltneeks aifgahja — un atkal
agrafais klufums. Tagad tikai pamaniju, ka netahtu no maniſ
uſ kreifo wiſi diwi neguleja un kaut ko ſawā ſtarvpā tſchukſteja.
Tas jau mehdſa atgaditees palatas : pat deenās un mehnefchus
guš weens aif otra un nerunā ne wahrda, te peepeschi fahk
nakti ſtundā farunatees un zits zitam iſſtahtit ſawu pagahtni.

Wini, kā likas, jau ſen runaja. Gefahkums man nau-
ſinamis, bet ir tagad newareju wiſu ſaprast ; bet pamafam pee-

radu un fahku wifu saprast! Man meegs nenahza, ko tad zitu darit, ja ne klausitees?... Weens dedsgigi ko stahstija, atlaidees pusgulus us gultas un issleepis galwu us fawa beedra pusi. Winsch, ka redjams, bija eekarfees, usfraukts; winam gribejās stahstit. Wina klausitajs druhmi un pawifam weenaldsgigi sehoeja, issleepis fahjas, us fawas gultas, retumis par atbildi kaut ko nonurdedams waj nu zaur to nemdamis it ka dalibū pee stahstija, bet gan wairak peeklahjibas, nekā pafhas leetas dehl, un beeschi ween kuhleja no fawa radstna degunā taboku. Schis bija saldats Escherewins, gadus veedēmit wegs, druhms pedants un patmihligs multis. Stahstitajs Schischkows bija wehl jauns, ta apaksch trihsdefmit gadeem, muhsu ziwilarestants, kas strahdaja skrodera amatu. Lihds schim laikam maš greešu us winu wehribu; bet ari vež tam, wifa manā zeetumneeka dsihwes laikā, it nekas newilka mani ar winu nodarbotees. Schis bija tuffchs, besprahigs zilweks. Brihscheem zeefch klufu, ir druhms, uswedaš rupji, pa wefalam nedekam nerunā. Bet beeschi eepinkejas fahdā notikumā, fahk plehstees, par neekeem flasjas, wasajas no kasarmas us kasarmu, isnesā wehstis, pahrrunajas, pahrsteidsas. Winu peelaui, winsch atkal paleek klufs. Vissis bija tahds pabaisligs un islaidigs. Wissi pret winu isturejās aisdomigi. Bija neleela auguma, faufnejs; azis tahdas nemeerigas, bet ari tahdas domigas. Atgadijās winam kaut kas ko stahstit: eefahk dedsgigi, ar karstumu, pat ar rokam swaidas — un peepefchi norau walodu, waj pahreet us zitu un teek aismenits no ziteem neekeem, ta ka aismirst, par ko eefahka runat. Winsch beeschi ween lamajas un tad ari drihs ween lahdas par fahdu zilweku, kas tam launa darijis, runa juhtigi un pee tam tisko neraud. Us balalaiku winsch spehleja labi un ari mihleja spehlet, bet pa svehtkeem pat danzoja, un danzoja labi, kad peespeesch.

Winu toti beeschi wareja peespeest kaut ko darit... Tas nu gan nebija, ka winsch no dabas buhtu tahds valkaufigs, bet gan zentās melet pee ziteem draudsibu un ari no draudsibas pazeenat.

Es ilgi newareju fajehgt, par ko winsch stahstija. Man no eefahkuma islikas, ka winsch no fawa stahstia preelschmeta noklihstu un pahreetu us fahdam fahnu leetam. Winsch warbuhts fahka nojehgt, ka Escherewinam pee wina stahstia naw nekahda intereses, bet warbuht gribejā fawi pahrleezinat, ka winsch toti usmanigi klausas, un ja tas ta nebuhtru, tad tam buhtu ganschi behdigī ap ūrdi.

„Tikko winsch parahdijas basara,” winsch tur
vinaja, „tad winn loti pasemigi fanehmä un wiſi tikai juht —
bagatneeks.”

„Un waj tad sirgi ari bija?”

„Nu ja, tirgi. Wini jau nu to paſchu muſchneeku-
ſuhzeju deht bija tahdi nabadsigi. Sini, kahda ta naba-
diba ir. Tapat, luht, tas ſeewas ſkreen gan uſ upi, gan uſ
atwaru ſmeſt uhdeni, kur aplaifit fafnes dahrſa; lej un pu-
las, bet galu galä nekas ne-iſnahk, ne-atleek ir rudeni preelſch
vutras. Wiſu tew nonem un iſhubz. Bijā jau nu gan labs
gabals uſ rentes, trihs ſtrahdneekus tureja, un pee tam paſcham
bija ſawi biſchu ſtropi, ar medu tirgojas un ar lopeem ari,
un tadeht bija loti leela zeenä. Vats jau bija gluschi wezs, gadus
feplindejmit un ari tee paſchi kauli tahdi ſtibwi. Parahdifees
tikai basara, eh, kà wiſi winu godä. „Labdeen, tehiin, Ankugim
Troſimitsch!” „Nu, kà tad labi eet?” praſa. — „Nu, ta jau
eet, kà pa nahtram, bet kà tad jums, tehtin?” tu ſakti. „Dih-
wojam ir meh̄s ta pa puſei; ari jau to paſchu debeſi kwehpinan.”
Un pee tam winsch tewi it nemas nepala, bet ja teits kahdam
ko, tad katrs wahrds rubla wehrtſ. Bet bija ari winsch grahmata-
neeks, — tahdas deewbijigas grahmatas ween laſja. Sawu
wezeni winsch noſehdinaja ſew preelſchä: „Nu, kſauſees, wezen!”
winsch uſſauza un fahla tad ſpreedelet. Ina wezene bija
jau labi weza un winsch prezejas behrni pehz, tadeht ka no pirmas
ſeewas tam nebijs. Nu, un no otras, Marijas Stepanownas,
bija diwi, :ehl nepee-augufchi; jaunalo ſauza Waffju, un tam
bija jau feſchdeſmit gadu, kad radas, bet Ankulla bija no wifeem
wezala, gadus aſtonpadfmit.”

„Un tad ſchi bija tawa ſeewa?”

„Nu, gaidi tak. Tur jau wehl bija Filka Morosows,
fas ap winu ſakſtojas. Atdod, ſaka Filka Ankugimani, man 400
rublus, waj preelſch tewis eſmu ſahds ſirahdneeks? Negribu
wairs ar tewi tirgotees, un tawu Ankulku, winsch ſaka, nemt
ne par ko negribu. Bet tagad, winsch ſaka, eefahlfchu laift
wala. Manim tagad wezaki nomiruſchi, ta tad naudu nodjer-
ſchu, aifeefchu ſaldoos, bet pehz deſmit gadeem atnahlfchu par
ſeldimarschalju „ahjä. Ankugims winam wiſu naudu atdewa
un aprehkinajas ar wiſu, jo wiſa tehwſ ar wezi uſ weenu
kapitalu tirgojas. — „Paſudis jau tu eſi, zilweks,” wezais
winam atteiza. „Waj nu eſmu paſudis, waj ne,” winsch tam
atſaka, „bet tew, ſirma bahrſda, nau nekahda dala, gan jau
iſmahzifees ar ihlenu peenni ſtreht. Tu gribi deesin ko welnu

fakrāht, falañi fchahdas tāhdas maitas — mehrde bādā. Es wīfu us to ir sp̄laut gribēju. Krahj, tik krahj, gan jau welmu fakrāhs. Bet manim, wīnsch faka, ir rāksturs. Bet tawu Akulku tā fā tā nēnemšchu: es, wīnsch faka, ir bes tam ar wīnu eñmu gulejis."

"Bet fā tu, faka Anfugims, eedrihksstees godiga tehwa godigu meitu pēsmeet? Kad tu ar wīnu guleji, tu wīstigais tschuhfska, tu nolahdetais." Bet pee tam pats wīss notrihzeja. Tā Filla stahstija.

"Bet tas wehl par māj," wīnsch faka, "bet es pataisishu tā, tā Akulka wairs neprezefes, neweens wīnu wairs nēnemš un Mīlita Grigorivitschs ari wairs nēnemš, tadehk̄ ka wīna tagad ir negodiga. Es wehl rūdeni ar wīnu fādīhwoju. Bet tagad par sīmītū wēhscheem nebuhfchu ar meeru. Nu, pamehgini, dod tuhlit sīmītū wēhschus — nebuhfchu ar meeru."

"Bet tad nu sehns laida wālam! Salafija beedrus, naudas ir wēselaguba, wēselus trihs mehneshus tā dīhwoja un wīfu išputinaja. „Es, wīnsch faka, fā mahju pāhrdočhu, wīfu išputinafchu, tad waj nu pālīkschu par saldatu, jeb kālādoni!" No rihta līhds wakaram wīnsch bija gluschi pēdēhriš; bet wīnu meitenes mihleja, ka bailes."

"Tā tad wīnam ar Akulku jau agrāk tāhdas darīshanas bījušchas?"

"Vaga. Es tāja vāschā laika fānu wezo paglabaju, bet mana mahmina preefch Anfugima pēhperkozīmūs zepa un ar to mehs ari istikam. Dīhwe jau mums bija flīkta. Nu, tad nu gan meschā strāhdaju, fēhju, bet pēhz tehwa nahwēs, mihlais brahlit, fāhku ari uſdīhwot un no mahtes naudu ar waru pātehmu — ūtu . . ."

"Tas naw labi, ka ūti. Fra jau leels grebks."

"Biju jau no rihta līhds wakaram pēdēhriš. Mahja jau mums bija laba, kaut gan sapuwiſe, tā ka waj istabā lāki d̄seni. Pa nedelam fehdejām iſfalkuschi un garosinas ūhajām. Mahtē gan mani lamaja, gan funija; bet tas man! ... Es, draugs, tad no Filla Morosowa ne sola ne-atkāhpjōs. No rihta līhds wakaram ar wīnu ūpā ween. „Spehle," wīnsch manim faka, „us gitari un danzo, bet es gulefchu un tewim naudu metiſchu reekusčam, tadehk̄ fa efmubagatais zīlweks." Nu ko gan wīnsch nedarija! It neko sagtu tas nepeenehma: „Es," wīnsch faka, „eñmu godigs zīlweks, bet ne saglis." — „Gesim," wīnsch faka, „Akulkai wahrtus ar degutu nofmeħret, tadehk̄ fa negribu, ka wīna Mīlita Grigorivitschu apprežē."

Milita bija jau labi wezs — atraitnis, nefaja brills un tirgojas. Žīsfīrdis, kā par Akulku tahdas walodas eet, winfch fahka atteiktees: „Man, Ankugim Trofimitsch, tas buhs leels negods, un es ari wezumia deht negribu prezetees.“ Mehs tad wahrtus ari rofmehrejām. Bet tad fahka ari winu dausit mahjā... Marija Stepanowna kleeds un brehz: „es to wairs nepahrzeetifchu!“ Bet wezais: „Wezos laikos,“ winfch teiz, „wezu patriarku laikā waj winu nokautu, bet tagad tahds kauns un negods naw pahrzeefchams.“ Wifā eelā ir dīrdaņis, kā Akulka kleeds: sit winu no rihta libdī wakaram. Neiš satiku winu ar nehscheem us aki ejot un uſauzu: „Labdeen, Akulina Ankugim owna, kā eet labi, ar ko kopā dīshwo!“ Wina paſkatijās uſ mani ar ūawām leelām azim, bet pate bija gluschi wahja paſkuse. Tā tik paſkatijās uſ mani, bet mahtē domaja aīs wahrēem, kā ta ar mani ūmejas un kleedsa: „ko tu tur atnirds iobus, besgode!“ un tai paſchā deenā winu atkal fuhla. „Nositifchu kā maitu,“ ta kleeds, „wina naw wairs mana meita.“

„Tā tad bija valaidniga?“

„Nu, paga, uſklauſees. Mehs tā kā jau arveenu ar ūilkū ūchupojām; mahtē pee manis atnahk, bet es guļu.

„Ro tu neleeti te guli? Tu raſbaineeks tahds. Nemi Akulku par ūewu un wini tew ar preeku to dos; puhrā dabuſi wehl trihſēmtu rublus.“ Bet es atbildu:

„Wina, lužk, tagad uſ wifeem laikeem negodiga valikufe.“ „Ak tū multi, ar wainagu teek ūatſchu wiſs kas apklahs; tew ūak ir ūabaki, kā wina pee tewis wainiga nahk. Bet mehs ar ūcho naudu waram ūoti labi uſ preekfchu tikti; es jau ar Mariju Stepanownu runaju.“ Bet es teizu. „Ja diwdefmit rubļu buhs tuhlin uſ galdu, tad prezefchos.“ Waj tizi, waj netizi, libdī paſchām ūahsam biju bes jehgas peedſehrīs. Bet te ari ūilka Morosows mani beedina: „Tu, Akulinas wihrs, ūalauſiſchu tew ūifas ūibas un ja tik grībeſchu, tad katrau nakti pee winas guleſchu.“ Bet es winam: „Tu melo, funs!“ Tur winfch mani uſ ūifas eelas apkaunoja. Bet es mahjās aiffkrehjis ūauzu: „es neprezefchos ne par ko, kad man waj ūeezdefmit rublus dotu!“

„Nu, waj tu apprezejji ari winu?“

„Waj es? Bet ūadehk tad ne? Mehs ūak nebijam negodigi ūaudis. Mans ūezais tikai pehdejā ūaikā ūapa no ugungreħka iſputinats. Ankugims te ūaht um ūaka: „Tu, winfch ūaka, eſi pliks kā iſſchauta plinte.“ Bet es winam atbildu: „Nu, par agri ūeris, bet jums wahrti ar degutu noſmehrejī.“

„Bet winsch man: „Ah, zif tu est leels? Peerahdi tu manim, ka wina ir negodiga, bet katram jau muti ne-aishbahsii. Likai naudu, kurn esj fagrabhis, atdodi.“ Ko darit, biju lihds pafcham kahsam peedsehris bes jehgas. Likai pee pafchhas laulashanas biju skaidris. Kad wijs bija padarits, tad Mitrofans Stepanowitschs faka: „lai gan negodigi, bet tas zeeti darits un galā wests.“ Wezits Ankugims bija ari peedsehris un fabka raudat, un winam asaras ta pa firmo bahrdu tek. Bet ko domā, ko es dariju? Panemmu fawu pahtagu, kura jau lihds kahsam atradās kabata un ta ar noliku, ka wehl tagad preezajos par Akulinu un tad lai ari faprot, kas ir ar besgodigeem mahneem prezetees un lai ari laudis fajehds, ka ne-esmu wis mulkis prezejees . . .“

„Saprotams, lai wina dabutu fajust . . .“

„Nu, labaki kluši. Tuhlit pehz tam aishweda muhs klehti, bet ziti pa tam dser. Un l:hk, ta ari atstahja muhs klehti. Wina fehd tahda gluschi balti, ka waj ne afins pileenina nau waigos, laikam nobijufes. Viaty ari winai bija gluschi balti fa fneegs un azis tahdas leelas. Pawifam tahda brihnischiga. Waj wari, brahlit, pawifam eedamatees: es pahtagu jau fagatawoju un ari jau us gultas usliku, bet wina, manu bahlin, gluschi newainiga.“

„Kas? !“

„Gluschi, ka jau godiga, no godigas mahjas. Un par ko wina, brahlit, tahdas mokas zeeta! Par ko Jilka Morosows preeffch wifas pasaules nogahniya?“

„Ja.“

„Turpat preezellos no gultas, faliku rokas un kritu preeffch winas us zeleem: „Mihla Akulina Ankugimowna, peedod man, multim, ka ari es tevi par tahdu tureju. Beedod manim, es faku, tahdam neleetim!“ Wina fehd manim preeffcha us gultas, skatas us mani, abas rokas uslikuse us plegeem fmejas un raud.

„Un tad es oisgahju pee ziteem un fatu: „ja fastapchhu tagad Jilku Morosowu, tad dsihws winsch ari wairs nebuhs!“ Wetschi wairs nesin ko darit: mahte tilko nenokrita un waid. Bet wejis fazija: „Buhtu mehs to sinajufchi, tad tew, mihla meitin, tahdu ween wihrui nebuhtum iswehlejufchees.“ Bet fad gahjam pirmo swehldeenu basniza: manim bija jauna zebure, tuhla swahrki; wina jauna sakahdas kaschola, sihda lakatinsch ap galwu, — mehs weens otru efam wehrtis. Un ta ari ejam. Laudis par mums preezajas.“

„Nu, tas ir labi.“

„Nu, klaufees. Oträ deenā pehz kahsam, lai gan peedsehris, aissbehgu no weefeeem un kleedsu pa basaru: „Kur ir Tilla Marosows, schurpu to neleeti!“ Nu, biju jau ari peedsehris; ta ari mani trihs zilweki ar waru aissweda mahja. Pa pilsehtu eet daschadas walodas. Meitas basara fawā starpa runa: „Waj sineet ko, mahsinas, gudrinerees? Akulka newainiga apprezejas.“ Bet te ar Tilla pee manis klast un faka ziteem dsirbot: „Bahrdod feewu, zitadi buhst peedsehris. Mums, winsch faka, bija saldats Zofchka, tadeht ir prezejas: ar feewu neguleja, bet trihs gadus bija peedsehris“. — Es winam salu: „tu es neleetis!“ — „Bet tu,“ winsch teiz, „es mulkis. Lewi tak falaulaja peedsehruschu, ko tad tu pehz tam wareji doimat?“ Es aissfrehju mahja un kleedsu: „Juhs, es faku, esheet laulajuschi mani peedsehruschu! Kur ir Akulka, padodeet man winu schurpu!“ Nu tad nehmu winu dausit. Es, brahl, winu situ, diwas stundas situ, tamehr pats no kahjam nogahsos; trihs nedekas ta nezehlas no gultas.“

„Tatshu tu,“ Escherewins flegmatiski pessihmeja, — „winu nesiti, tak wini... bet waj tad tu nepahrsteidsi winu ar mihiato?“

„Ne, pahrsteigt jau nepahrsteidsu,“ pehz kahda brihscha it ta ar waru fazija Schischkows, „ja, bet wiß jau bija ta apwainojoschi man, laudis mani pawifam satrakoja un pee wifa ta bija wainigs Tilla. — Lewim, winsch faka, feewa ir preefsch tam, lai ziti raudsitot.“ Bijah reisi weest un rang fa winsch fazija: „Seewa, winsch fazija, winam ir schehlsirbiga dwehsele, laba, perekahjiga, laipna, wifeem laba! Bet aismirjis ir sehnz, ka pats winai wahrtus ar degutu fmehreja!“ Es biju tad peedsehris, bet tad winsch fakelyra mani pee mateem un tad fahla lekt: „Danzo, winsch faka, Akulinas wihrs, es teri tureschu ta pee mateem, bet tu danzo un mani pasmihbdini!“ — „Tu es neleetis!“ es kleedsu. Bet winsch man: „es pee tewis atbraukschu ar ziteem un tawu feewu ißpehrschu, zif til man eegriveees.“ Un ta es, waj tizi waj netizi, weselu mehnesi no mahjas baidijos iiseet: domaju, atbrauks un padaris negodu. Un reds, par to paschu fahlu winu fist.“

„Bet kam tad fist! Rokas pefeesi, bet ne mehli. Sist wiſai daudj jau ari naw labi. Sadudi, pamahzi un apnihiblo. Preefsch tam ir feewa.“

„Schischkows kahdu laiku zeeta klusu.“

„Bija jau tà apwainojoſchi,” winsch eefahka atkal no jauna, — „bija tas pats wezais eeradumis: kahdu deenu no rihta lihds wakaram ſitu. Ja neſtu, tad bija garlaizigi. Wina fehd un nerunà, zaur logu ween ſkatas un raud... Naud, — gan palika ſchehl, bet ſitu. Mahte mani par to funija, gan funija: „Neleetis tu eſt,” wina faka. — „Noſitifchi,” es kleepdu; un lai nedrihkiſt neveens manim kaut ko nebuht teift; — mani ir apmahnijufchi.” Gan atnahza wezais Anku-gims ar Mariju Stepanownu, gan vahrrunaja: „Apmeeri-nees, peebod tu winai! Muhsu meitu launi laudis ir apvunas-jufchi: pats ſini, ka godigu eſt panehmis”.... Bet es kleepdu; „es juks tagad ir dſirdet negribu; ko tagad gribu, to ari iſdarifchi, tadeht kg ſewi nespehju walbit; bet Jilka Moroſows, es faku, ir mans heedris un pirmais draugs....”

„Inn tà tad atkal laidat abi lilla?”

„Kur nu! Wifu kas bija apdſehra. Kà bija teiſis, tà ari iſdarija. Aſgahja muſchneeka wezakà dehla weetä ſaldatoſ. Lihds tam paſham laikam kamehr ja-aiſſeet winsch fungu mahjä gluschi pilnigs fainineeks. Naudu dabu pa pilnam un dſihwo tur weſelu puſgadu. Es, winsch faka, tadeht, ka preeſch juhſu dehla ejmu ſaldatos, eſmu juhſu labdaris, un tad jums wiſeem ir manis jazeenà, un ja ne, tad atteiſchos. Tà ari Jilka pee muſchneeka darija ko grubeja, gan ar meitu guleja, gan fainineeku katru deenu vebz puſdeenaſ aif babrſdas waſaja. Katru deenu winam pirts, un ar wiſnu bija ja-ufdod gars; bet uſ pirti ſeebam winsch bija janones uſ rolam. Nabza mahjä no paſtaigachanäs, winsch apſtabjäſ ſee ſehtas uſ eelas un faka: „Ne- gribu eet zaur wahrteem, iſſauz ſehtu!” un tà winam blaſuſ wahrteem wajadſeja iſſauſt ſehtu un winsch ee-eet. Behdeji ari wiſs beidsäſ un winu weda nodot. Bil lauſchu nebija eelas un wiſi Jilka Moroſowu weda nodot ſaldatos! Un winsch uſ wiſam puſem ſweziina. Bet Akuſka tai paſcha laikā nahza no dahrſa un kà Jilka winu eeraudſiha ſee paſcheem muhsu wahrteem, kà uſ reiſi uſkleeds:

„Pagaidi!” iflez no rateem un tuhlin paſlanaſ pret winu lihds ſemei. „Ak tu mana ſirfnina, mana odsina, es mihleju tevi diwus gadus, bet tagad mani ar muſiku paſwada ſaldatos. Peedod, winsch faka, godiga tehwa godigà meita, es eſmu preeſch teviſ neleetis, eekſch wiſa eſmu wainigs!” Un wehl ötrreiß pret winu lihds ſemei paſlanijs. Akuſka no eefahkuma iſbijäſ, bet vebz tam paſlanijs lihds puſei un fazija. „Peedod ir tu man, labais ſehn’, es ſee teviſ nekahdu launumu neſimi.” Nu es

winai lihdzi istabā : „Ro tu winam, funa galwa, teizi ?“ Bet wina, waj tu tizi waj netizi, paskatijas us mani un fazija : „ja, es winu mihleju par wifseem pafaulē wairaf !“

„Paraugees ! . . .“

„Es tai deenā nerunaju ar winu neweenu pafchu wahru. Tikai pee wakara faziju : „Akulka ! Es tagad tewi nokau-fchu.“ To nakti nenahza meegs, išgahju ahrā padsertees kwasu un redsu, ka jau rihts atauft. Ge-eju istabā. „Akulka, es faku, fataifees, ka waris braukt uj darbu.“ Es jau preeksch tam biju fataisijees un ari mahmina sinaja, ka brauksim. „Raug, tas ir labi : strahdneeks jan trescho deenu gul ar weh-deru.“ Es sirgu eejuhdsu. Kā isbrauz no muhsu pilfehtas, tā tuhslit steepjas meschs, preezpadfmit werschu garumā un ajs fcha mescha tikai fahfas muhsu seme. Verslis trihs brauzām pa meschn un tad aptureju sirgu : „Belees, es faku, Akulina ; taws gals ir veenahzis.“ Wina fikatas us mani un isbihstas, preezelas un zeesch klusu. — „Tu eji man apnikuse, es faku : Luhds Deewu !“ Un keru winu ajs mateem : bises bija tahdas refnas, garas, rokas ar winām fahchju un ar zela galeem pree-speedu winu atpakał, isnehmu nasi, atleezu winai galwu atpakał, un tā tad wilku ar nasi par rihkli . . . Wina eekleedsas, un tad ari ašnīs fahla pluhst, es nofweednu nasi, fanehmu winu, noliku uj semi, apkampu un fahku waimanat ; es kleedsu un ari-wina fleeps ; wina fahk trihet un laufschas manim is rokam ; ašnīs artafchla wifas manas drehbes, gihmi un rokas. Es winu valaidu walām, bailes mani pahrachyma, atstahju sirgu un nu tikai pats behgt uj mahju. Geskrechju pirti un valihdu sem lahwas. Safchdeju tur lihdz nakti.“

„Bet Akulka ?“

„Bet wina preezehlusēs, ari uj mahjas puñi eet. Tā winu žimtu ſolu no tās weetas atrada.“

„Tā tad nebija beigta.“

„Ja . . .“ Schiſchlowš us weselu minuti apstahjas.

„Schi džihfia jau tahda ir,“ Tscherewins peemetinaja, — „un ja fcho džihslu us pirmo reisi nepahrgreesisti, tad zilwels možas, lai ari deesin zik dauds ašnīs ne-istejetu, tas nemirs.“

„Bet wina tak nobeidsas. Miruschu pee wakara wissu atrada. Padewa ſinu, fahka mani meflet im nakti fametleja mani virsi ! Luhl, zeturtais gadš, kamehr te džihwoju,“ winfch peemetinaja klujedams.

„Om . . . Wina, ſinamis, faut ari nefist, — nebuhs ſaba,“ at aufstām ašnim un metodifki Tscherewins teiza, išnemdamis

radžinu. Winſch ſahka ſchnaukt bei apſtahſchanas. — „Bet tu jau, ſehn,” winſch turpinaja, — „eſi darijis deesgan dumji. Es ari reis ſawu ſeeuwu ar mihiſko fastapu. Gefauzu winu ſchkuhn un ſalitu pawadu diwām fahrtam. „Kam ſwehreſi, es faku, kam ſwehreſi?” Taſtu winu, ſitu puſotras ſtundas un tad wina man teiza: „Tawas fahjas maſgafchu un ſcho uhdeni djerſchu.” Winu ſauza Dwdatju.

---

3. Wasarā.

Nu jau ſahkas aprilis, tuwojās ſwehtā nedela. Pamati-
timam eefahlas waſaras darbi. Saule ſilda ar katu augoſchu
deenu ſiltali, ſpihd gaifchaki; gaifs top atſpirdſinoſchaks un war
manit, ka wiſs organiſms top ſpehzinats. Jaukās pawaſara dee-
nas fawilno faſtitā zilweka organiſma ſawadas juhtas, wina
ſirdi rada wehleſchanos, zenſchanos, ilgoſchanos. Kā leekās,
tad rodaſ wehl leelaka ilgoſchanas pehz brihribas pawaſari
areſtantam, neka tumſchajās ſeemas un rudens deenās, un tas
rianams pee wiſeem areſtañeem. Wini it kā preezajās par
jaukajām deenam, bet lihds ar preeku pamorchaſ ſeeem it kā
nepažeetiba, fehras. Ir pateefiba, eſmu eewehrojis, ka pawaſari
iijehlās muhſu ſtarpa arween ſhwaki ſtrihdini, arween beeſchaki
bijā dſirdamis trofniſ un kleegſhana; bet lihds ar to gadijās,
ja tikai pee darba noſuhkojees areſtantu ſejās, tad tublit redjeſi,
zik tas bijā domigas un ar tahuſ ilgoſchanas ſlateenu tee
noſkatijās uſ otru Irtiſcha upes kraſtu, aij kura iſplehtās
brihwa un milſiſti leelā kričiſtu ſtepe, daudfreij dſirdeji iſſpeeſcha-
mees fmagu no puhtu iſ nebrihwa areſtantata kruhtis un ſchi no-
puhta it kā atveeglina ja nebrihwa areſtantata garu. — „Eh!”
beidsot areſtants ſaka un nejaufchi, it kā buhtu wiſas behdas
aismirſtas, tas ſaker nepažeetigi labptu waj ari keegeſlus, kurus
tam wajaga pahrwest no weenās weetas uſ otru. Pehz maſa
brihſcha jau aismirſtas wiſas ruhypes un tas pat eefahl ſmeetees
un rahtees, kā nu kurā daba; nejaufchi tas eefahl ar tahuſ
ſparu ſtrahdat, it kā gribetu aismirſt, apſpeeſt to, kas winu taſ
ſajuhsminaja. Wiſi ſhee laudis ir ſpehla zilweki, vaſchos ſeedu
gados . . . Waſchas akurat par fmagumu ſchini laikā! Schini
brihdi nemas ne-eſmu tik dſejifks, bet eſmu pahrleezinats, ka
mana peefihme pateefa. Beſ tam, kās atrodaſ ſiltumā, gaifchā
ſaules deeninā, kad ar wiſu ſirdi un dwehſeli ſajuhti dabas mah-

mukinas tuveeni, tas newarēs nozeestees zeetuma muhros, sem saldata usraudisbas; — bes tam pawafari wīsa Sibirijs un wīsa Kreevija usfahkas wasanku apkahrt blandischanas, behg nospeestee lautini is zeetumem un flahpsas meschos. Isbehdis no smirdoschās alas, isbehdis teefam, washam un speeku ūteneem, tee klejo it brihwī apkahrt, kur tilai vatihs, kur wiſehrtali un brihwaki, ehd un dser, kur kaut ko dabū, kur Deews kaut ko peefuhta un nakti it meerigi iſduſas kaut kur mescha, waj laukā, bes kahdām ruhpem, bes zeetuma spaideem, kā putnini, kur swaigsnites, kā Deewa aztinās us teem noskatas! Kas tur suhdsas! Daschreis gan tewi moza issalkums, flahpes, jo naw ari weegli kāpot „mescha tehtinam“. Dandi deenu ha-eet, kur tu zilwels nedabun redset ne maifes druzjinas; no wiſeem tew wajaga flahpsitees, fargatees, kahdreiſ eſt peespeests sagt un laupit un daschreis pat nokaut. Sibirijs faka no nometinateem us dsihwi: „Nometneeti, tee tik sehni, us ko ſkatas, to ar tscheepj.“ Schahdas parunas ari pilnigi weeta pec blandonem. Rets blandonis, kurſch ari nebuhtu rasbaineis, gandrihskatrs no teem ir saglis, protams tahds, ka wairak fog no bada dsihtrs, neka tahds pehz fawa amata. Ir ari tahdi blandoni, kuri ir ta ſakot eefaknojuſches. Daschi, kuri ntbeigufchi ſpaidu gadus un nometinatti us dsihwi, bet fas tew dos! Winsch teek it kā no kahdas waras wilks projam. Mlesha dsihwe ir fuhra, breeſmiga, bet brihwa; winal kaut kaſ peewelkoſchs, no ſlehpumains, it ſewifchli preefch tahdeem, kuri reiſ ſchahdu dsihwi baudiſch, bet paluhlojees — daschreis isbehg zilwels, kurſch lehnu dabu, kurſch apfolijas valift par kreein: un godigu ūtineeku. Daschs pat apprezaſ, veedjihwo behrnus, padſihwo gadus pezi weena weeta, te nejaufchi, kahda jauka rihta, tas ir paſudis, ka no ta naw ne wehſts, atſahdamis ſewur, behrnus un pagastu, pec kura tas bija peerakſtis, uſinaſchanā. Muhsu ūtineeku man norahdijs us kahdu no ſchahdeem behgleem. Winsch nedarija nekahdus noſeegumus, pa dakai war teilt, no wina netika nekas tamlihdsigs runats, bet tomehr behga, bija wifu faru muhſchu behglis. Tas bija bijis Deenvidus Kreevija aij Donawas, Austruma Sibirijs, Kaukasijs. No wina buhtu wa-reijs isnahkt kahds Robinfons Krublinsch, tahds zelotajs tas bija. Wifu ſcho man no wina zili ūtahſtija, winsch pats runaja tilai retumis kahdu wahrdū, paſchu wajadſigako. Winsch bija māſ ūtirelitis, ap gadu peezdeſmit, loti kluſs, loti gurdenu, wa-retu fazit idiotiſlu iſſlatu. Wafara tas ūldijsas faulitē un kunkuroja pec fewis kahdu dſeesminu, bet til kluſu, ka peezu ſolu

atstatumā nebija dūrdama. Wina waibsti isskatijās nozeetina-juschees: winsch ehda maiš, wišwairak maiš, nekad tas ne-virka ne bulku, ne schnaba glahūti, un waj winam ari bija vanda un waj tas to prata skaitit, tas ari wehl jautajums. Bret wisu winsch bija weenaldsigs: Ostrogas funus tas pats jawām rolam ehdinaja, jo zits neweens to nedarija. Runaja, ka winsch esot prezejees, un pat diwi reises un ka tam kaut sur esot ari behrni. Kā winsch eetika spaidu namā, pateesi nesinu. Mehs gaidijam, ka tas atkal kahdreiſ aiffchmaukſees projam, bet newarejam fagaibit: waj nu nebija peenahzis wina laiks, jeb waj gadu bija padauds uſ muguras; bet zitadi tas dſihwoja ar mums, kā nu wina daba valahwa. — Bet tomehr brihwā kladona dſihwe ir tihra paradise pret spaidu namu. Tas jau pats par fewi saprotams un tur naw no ſalihdsinashchanas ne runas. Lai gan gruhti, tad tomehr eſi brihwibā. Raug, ta-deh̄l ari fatrs freevu areſtants, lai tas buhtu kur buhdams, teek paſafari tik nemeerigs, lihds tikai paſafari fahk faulite ſiltaki ſpihdet. Kaut gan fatrs naw nodomajis tahtu behgt, pateefibā waretu fazit, ka ſchkehrſchlu deh̄l, kuri lawē behgſchanu, tik no ſimta weens kas ujnemas, bet dewindefmit dewini paleek tikai ſawā apnehuumā un ilgoſchanā. Zits tikai atminas, ka tas ſenak behdſis... Es tik tagad runaju no tahdeemi, kuri jau tikuschi noteefati. Tee, kuri wehl ſtahw iſmelkſchanā, behg wisu wairak. Noteefatee behg tikai ſawā areſtantu gadu ſahlumā. Kad tas kahdu pahri gadu jau bijis ſatorgā, tad tas jau fahk domat zitadi. Winsch labak domā nokalpot gadus, nekā behgt, un ja ne-iſdodas, tad wehl naht leelakos ſpofios. Un iahdi gadijumi, kur behgſchanā ne-iſdodas, naw nemaſ retee. Tikai defmitam tas i dudas. Teezpadfmit un diwidefmit gadu iſleekas kā muhſchiba, un tas, kas uſ tik ilgu laiku noteefsats, fatrā brihdī gataiws uſ behgſchanu un ja pat tas buhtu defmit gadus nokalpojis ſatorgā. Weidsot ari waschas lawē pa dalai behgſchanu. Sawu ſtahwolli pahrmaint ir teknisks termins. Tā areſtanti, ja tos atrod iſbehgufchus, un teem leel preekſchā jautajumus, tee attbild, ka gribejuschi pahrmaint ſawu ſtahwolli. „Schis ir tā ſakot grahmatu iſteizeens, kurfch ſaprotams tikai tā ſakot burtu pa burtam. Katra behgla domaſ ir ne paviſam atſwabinatees, — winsch ſin, ka tas gandrihs naw eephehjams, — bet winsch grib waj nu naht kahdā zitā patwersmē, waj nu liktees no jauna teesatees, kahda jauna noſeeguma pehz, — kuru tas iſdarijjs blandotees, — ar weenu wahrdū ſakot, lai buhtu fur buhdams, tikai ne wezā, winam jau lihds kakkam apniu-

ſchā weetā. Wiſi ſchee behgki, ja tee ne-atrod ſewim pa wafaru kaut kahdu weetu, kur waretu pa ſeemu palikt, — tas ir, ja ne-atrod taħdu, kas behgħus paſleħpi, kuram no ſcheem eenah-kums; ja tee beidzot nefadabu zaur nokauſħanni kahdu paſi, ar kuxu tee war wiſur dſihwot, — wiſi ſchee rudenī, ja wehl naiv tikuſchi fakerti, pahrnahk paſchi leeleei bareem vilfehtas un katorgħas li blandoni un leekas eeliltees zeetumā, ſeemu iſmift, bet ſinams, zeredami jau atkal pawaſari behgt.

Uli uſ manis waſara darija fawu eefpaidu. Atzeros, fa daudſreib kahrigi luħkojos zaur feħtas starpam, galwu peeffspeedis pee muhsu feħtas, bes apniksħanas luħkojos, uſ ſalo sahliti uſ muhsu zeetokſħna walna, fà debefi peenehmäſ arweenu gresnakā filumā! Nenieris un ilgoſħanās peenehmäſ ar kattru deenu un katorga man tika ar kattru augoſħu deenu nepaneħf-maka. Ne-eeredsefċħana, kuru es, fà muixiħnekk, efmu pee areſtanteem iſmeħġinajis, tika man arweenu nepaneħf-maka, famaltaja wiſu manu dſihwi. Pirmajos gados daudſreib guleju flimniz, bes kahdas ſewiſħlas flimibas, weenigi tadeħl, lai nebuhtu katorgħa, lai tikai iſſargatos no breefmigħas ne-eeredsefċħanas. „Juhs dſelis ſnuki — juhs muhs kaldinajeet waſħħas!“ uſ mums daudſreib fazzija areſtanti un fà es apflaudu ſemnekk, kuxx-fha tika eelikts katorgħa. Tas tika uſreis ar wiſeem draugs. Uu tadeħl pawaſara brihwibas atfpihdum, wiſas dabas jau-trakċis briħdis, mani it fà fadrebinajha libds matu galineem. Gawenha beigħas, fà leekas, festajā nedekka man iſnahza gawet. Wiſi zetunneeki, jau pirmajā nedekka, tika nodaliti no apafċ-fożżeera feptinās pahrmainas, veħġi gawejamo nedekku skaita, kureem tad veħġi kahrtas peenahzjās gaweħfħana. Katrā pulka bija pa triħx-deſmit zilweku. Gaweħħanas nedekka man loti patika. Gaweħtaji tika atfwabinati no darba. Għajjam uſ baſnizu, kura nebija wiſai taħlu, pa divu libds triħx reiſes deenā. Es nebiju ilgi bijis baſniz. Leelā gawenha iſture-ſħanās, kura man wehl nahza atminnā no manas behrnibas, kuxu redseju wezażlu mahjā, swarigas luħgħanjas, ſemes bu-tfħoſħħana — wiſs tas dſihwi atfpogu lojjas mana atminnā, it fà kahda aina is behrnibas ſelta laikeem un it labi at-zeros, man loti patika kad riħtos, kad pa nakti ſeme bija jaſsalu, peelahdetam plintem uſ kamees scheem muhs dſina uſ Deewa namu. Saldati nenaħza baſniz. Baſniz meħs fastaż-ja-meess leelos pulkos pee paſħħam durwim, paſħħa pehdejja weet, fa tillo fad-ſirdejja m djaħkona bal-xi an fċad tad paredejja tikkie garidjsneeka melnos fwahrklus. Es atzeros is behrnibas, kad es

kahdreib biju bañnizā, un tad redseju, kā weenkahrſhee lautini bija faspeedufchees gar durwim un bagatneeki atkal eenehma augstakās weetas un war fazit gandrihs ar nizinaſchanu noſka-tijas uſ ſemakeem lautineem. Tagad manim bija jaſiahu ſchinis weetās un pat ne wehl ſchinis: mehs bijam faſlehgti un apſar-gati, no mums wiſi it kā baidijās, mums latru reiſ dewa ubagu dahuwanas un, atzeros it labi, man tas gandrihs bija patiħkami, mani pahrnehma it faſadas juhtas. „Lai tad ari eet, kad jau nu tā nogahjis!“ tā es domaju. Arestanti luħda ſireniġi Deewu un latrs no teem ātneſa bañnizā liħdsi faru kapeiżiñu preeksch ſivezes un dewa ari preeksch bañnizas. „Es jau ari eſmu zilweſs,“ tā warbuht latrs domaja un juta ſeedo-dams, „preeksch Deewa wiſi weenadi . . .“ Mehs gaħjām agri Deewa namā. Kad garidſnecks, ar bikeri rokka ſkaitija waħrdus: „peenem muhs greħzineekus“, — gandrihs nometos zeħos it kā ſihmedams ſhos waħrdus tik īħsteni uſ fewi ween.

Peenahza leeldeena, kür preekschneezibai bija pawehlets ari mums dot pa olai un gabalam kweeħdu maisses. No pilfeħ-tas eedſiħwotajeem atkal naħza dahuwinajumi preeksch zeetumnee-leem. Atkal muhs apmekleja garidſneeki, nesdami pa zeetumu krušu, atkal muhs apzeemoja preekschneeziba, atkal trefnne kah-vosti, atkal djerfchana un dułburefchanas, — wiſs tapat kā pa seemas ſweħtkiem, tikai ar to starpibu, kā tagad warejäm pa-staigatees pa zeetuma pagalmu un ſilditees faulitē. — Bijja gaifħaki un patiħlamaki neħħa seemā, bet toteef garlaizigaki. Garas waħaras deenas bija tihri nepaneħamas, it ihypaqbi tas bija uomanams ſweħtkos. Darba deenas zaur darbu iſlakkas it kā iħfakas. — Waħaras darbi bija pateċċiba fmagħaki par seemas darbeem. Pa leelakai daħai bija jaſtrahdā pee buhwem. Arestanti buhweja, raka semi, kraħva keegeħlus, ziti no teem nodarbojas kā atfleħdsneeki, galdeene ki un kraħfotaji pa leelakai daħai pee kroma ehku iſlaboſchanam. Ziti strahdaja keegeħlnizas pee keegeħlu taixiſħanas. Behdejais darbs mums bija pats gruh-takais. Keegħelniza bija no zeetuma kahdas trihs waj tħetras werstis atstatu. Wiſu waħaru, latru deenu ap kahdu 50 zilweļu gahja uſ tureeni strahdat. No mahjam iſgħajji pulksten ſeschob. Wreeksch fchi darba iſmekleja taħdus, kuri neprata nekahdus jit-tu ſmaliktus darbus. Winni neħħma maiſi liħds, jo taħluma deħi nebija weħħihs naħħi pušdeenā mahja un taħdha finn-nostaigat 8 werstis par welti, un tad kād pahrnahza waħra mahja, tad tee atkal dabu ja fiftu ehdeenu. Darbu uſdewa tilbaudi, kā arestanti wareja rautees zauru deenu. Wiſu pirms wajadseja farakt un pee-

west mahlus, pafcham peenesi uhdeni, pafcham famihzit mahlus mahlusfrihni un beidsot wajadseja istaisit toti dauds keegelu, kahdu simtu waj diwi simti un pat lihds pustresham simtam. Es tikai biju kahdas diwi reises keegelnizā. Wakara pahrnahza keegelneeli mahjā nokufuschi un nomoziti un zauru wafaru gremjās us ziteem, ka scheem efot jadara pats gruhtakais darbs. Tas teem bija par apmeerinaschanu. Reraugotees us to, daschs us tureeni gahja ar preeku: pirmkahrt tas bija ahrpus pilfehtas, atklahtā weels, pee Zrtischa upes krasia. Latshu paluhkotees apkahrt ir labaki, nekā zeetumā flatitees us zeetuma fehtu! Wareja jau ari usraut kahdu duhmu un kahdu pussstundinu isslaistees jahle nofnaustees. Es strahdaju waj nu darbnizā, waj pee alebastra, waj atkal biju pee buhwem par keegelu peenesefju. Neis bija japecewell keegeli no Zrtischa krasia ap kahdu 70 faschenu, un tad par zeetuma fehtu, kur eelfchpusē buhweja jaunu kasarmu. Schis darbs man patika, kaut gan kameeshi fabpeja no steepschanas. Bet zaur fcho man fchis darbs ta patika, ka zaur winu man peenehmās spehki. Sahlumā tikai wareju pawilkt astonus keegelus. Bet satrs keegels swelhra diwdesmit mahrjinās. Sahlu jau wilkt astonus un pat preezpadžmit keegelus un tas man patika. Jisiks spehks fatorga tilpat wajadīgs, lā garigs.

Es wehl gribiju dsihwot un pehz fatorgas.

Man ne tadehl patika keegelus wilkt, ka zaur to tika pavairoti meefas spehki, bet ka tas bija Zrtischa upes malā. Es tikai tadehl tik daudsreis runaju no schis upes krasia, ka te bija weeniga weetinu kur wareja redset brihwo dabu, wareja redset stepi, kur mita brihwiba. Kad stahweja kramala, tad tikai weenigi nebija zeetokfnis redsams, bet bija aif muguras. Wiss ziti darbi bija pee pafcha zeetokfchka. No pat pirmās deenas newareju eeredset zeetokfni un it ihpafchi zitas ekas. Muhsu usrauga — majora dsihwoklis man israhdijs it ka kahda reebiga weeta, no kuras buhtu janogreechās ar ihgnumu un es satru reisi noskatijos us winu nihgri, kad tas parahdijs. Krasia mala luhkodamees us plascho stepi aismirfu wisu ihgnumu. Wiss man te bija dahrgs un mihtsks, sposchā siltā faulite pee plaschās debefs welwes, kaudrā krigisa dseefmina, kura aiskaneja pabri no otra upes krasia. Ja eeraudsiji kahdu krigisa buhdinu, kuras preelfchā tas kahwa kahdu aunu: tad lai gan wiss isskaitisās nabadsigs, tad tomehr brihwibā. Kad atkal noskatijos us saut kahdu putnu, krusch lidoja plaschajā silumā, tad nolaidsas gandrihs lihds uhdennam, tad atkal pazehlās milissīla

augstumā. Pat masee stahdini, kurus atradu kraßmalā starp akneneem mani waldsinaja. Garlaiziba, ilgoſchanas mani pirmajā gada tā mozija, ka bija pateeji gruhti panest. Ais wifa ſchi ruhguma pirmajā gada gandrihs nemas ne-eewehroju fawu apkahrtmi. Es aisdariju azis un negrubeju ne apkahrt fflatitees. Sawu beedru, zitu zeetumneeku starpā ne-atradu neweenu, kurſch buhtu ſpehjis prahrtigi domat, nemas jau neluhkojotees uſ wina ahreeni. Es biju ſoti preezigs, ka wareju strahbadams labi nokaufet ſpehkus, jo domaju, ka wareschu wakara ahtrali aifmigt. Wasarā mums guleſchana bija wairak par nastu, nelā taſ bija seemā. Wakari taifnibu fakt bija deesgan jauki. Saule, fura zauru deenu apſpihdeja faktorgas mahju, beidſot nogahja. Tad eestahjās wasaras ſpirdfinoſchā wehſma. Areſtantı pa vulkeem wasajās pa pagalmu, gaibidami, lai toſ eefloga. Leelakee bari gan wiſwairak pulzejās ap kukan. Tur tika ſchad un tad paſrrunats kahds ſwarigſ deenās jautajums; tā tika runats, ka muhſu majoru dſihfchot pee welna. Areſtantı lehtri-ziſi ſā behrni; paſchi ſina, ka ſchis wehſtis ir tikai tihras blehnas; ka ſchos melus ſadomajis leelais mellulis areſtants Rivaſows, kuram jau tā ſā tā netizeja, tomehr fakt nosahkat majoru un beigu beigās atkal paſchi ſirdas, ka tizejuſchi ſchah-dam blehnam.

„Bet kaſ tad to dſihs projam?“ kahds eejauntajas.

„Bet par winu tatſchu ir preeſchneeki!“ kahds zits atteiza, kurſch paſihſtams ſā leels ſtrihdneeks:

„Krauſlis krauſlimi azis neknahbs!“ trefchais, jau ſirms, atteiza, ſtrebbdams ſtuhrī ſawus kahpoſtus.

„Preeſchneeki nahks gan teiſ praſit, waj buhtu majors at- laiſchams waj ne?“ zits atkal peebilda, paſlufam ſtrinkſchfina-dams uſ balalaikas.

„Un kadeht kaſ atkal newaretu man praſit? Katra peenahkums buhtu iſſkaidrot, kahda nabadsiba ſche walda, bet kaſ to dos. Ais muguras leeli runataji, bet ſad wajaga runat, tad ne tſchiku ne grabu!“ zits peebilda.

„Nu, fo tad tu doma ihſteni darit?“

„Nu, waj tad naiv labee milti paſrdoti, wiſs kaſ labſ vaſrdots un teiſ pelna dſihta, bet mehs tikai dabujam ſchahdas taſdas falafchnas. Waj kaſ pareiſi?“

„Taifniba, bet kam tad fuhdjeſi?“

„Kam? Tam paſcham paſrluhku, kaſ drihſumā brauks.“
„Kaſ par paſrluhku.“

„Tas ir taifniba, brahli, ka brauz pahrluhks.“ Schos wahrdus fazija kahds jauns, isweizigs zilwels, kürsch ari prata lafit un rakstit un bija kanzelejā. Winsch pat lafija eeweherojamas grahmatas un tadehk tika no ziteem zeenits. Winsch wairs negreesa nekahdu wehribu us eekustinato jautajumu, bet eet pee pawahra un tam prasa lai dodot aknas. Muhsu pawahri fchà tå tirgojās. Tee nospirka aknas, fagreesa gabalinus, iszepa, un pahrdewa arestanteem pa gabalinam.

„Waj par weenu waj diwi grafchi?“ pawahrs jautaja.

„Greej jau pa diwi, lai lautini apskausch!“ arestants atbildeja.

„Generalis, brahli, flawens generalis brauz is Peterburgas pahrluhkot wisu Sibiriju. Tas taifniba. Pee komandanta tika stahstits.“

Schi sīna wifus usbudinaja. Kahdu stundas zeturksni jautā weens ajs otra: kas brauz, kahds generalis, kahds tschins, waj angstaks kā fcheem generaleem? Par tschineem, preelfchnekeem, kürsch no teem waretu zitu fatrekt um kürsch atkal pats lokās preelfch preelfchnekeem; par wifam schahdām leetam arestanti loti mihlo treekt, un pat waj gandrihs līhds pluhfschanai stribdās schahdās leetas. Wispahreji runas par preelfchnezzibū tika zeetoksnī turetas par swarigakajām.

„Kā leekās, tad generalis nahks atkal kahdu issweest no sedleem,“ peebilda Kwałows, kürsch bija leelakais plahpa un kürsch pirmais fahla stahstīt, ka braulschot is Peterburgas angstmanis.

„Protams, ka muhsu majoram klahfees plahni. Waj tas gan māj naudas nolaupijis! Līhds schim tik bija par batalona komandeeri. Winsch gribēja prezēt muhsu wirsgaridsneeka meitu.“

„Tadehk neprezejās, ka winam deguna preelfchā aissirta durvis; winsch jau nabags. Kas tas par bruhtganu! Trumpmanis. Jēdīka man stahstīja.“

„Ja, ja.“

„Eh, brahlisch, ari es bīsu prezejeeš. Gruhti nabagam prezetees: prezēs tikai; nakti pat par ihfu!“ peebilda Skuratows, kürsch ari fahla peedalitees pee farunas.

„Kas, kas! Waj par tewi kahds te runā?“ peeshmeja aknu ehdejs. „Bei tu, Kwałow, eši leels mulfis. Tad tu domā, ka kahdu generalmajoru padsihs un ka nahls akurat is Peterburgas winu pahrluhkot? Tu eši mulfis, to tew faku.“

„Tā, tā! Tad tu atkal domā, ka generalim naudina nepeelips,“ kahds is pulla eefaujās.

„Azim redsot nu gan nemēs, bet kād nēmēs, tād nēmēs
gudri un labu wihschki.

„Generalis nēm ariveen.“ Kwasows pēebilda.

„Ko tād tu wiham eši dewis?“ Baklufchins, kurſch pat-
laban eenahza, noteiza it nizinoſchi. „Waj tu jel ari eſi
kahdreib generali redsejis?“

„Redseju!“

„Tu melo.“

„Vats melo.“

„Draugi, ja wiſch ir redsejis, tād lai wiſch ſakā tuhlin,
wiſu preekſchā, kahdu generali tas ir redsejis? Nu ſakā, es ſinu
wiſus generalus.“

„Es redseju generali Sibertu,“ Kwasows atbildeja nedroſchi.

„Sibertu? Tāhda generala nepawifam naw. Wiſch war-
buht kahdreib muguru tew ſibinajis, ſchis Siberts, kamehr
tas wehl bijis par palkawneeku un tu no bailem domaji, ka tas
generalis.“

„Ne, klaufatees, ko es jums teikſchu,“ Skuratows blažwa,
„jo es eſmu prezejees zilweks. Tāhds zilweks bija pateeſi
Maſkawā, Siberts wahrdā, wahzeetis, bet freewu deeneſtā. Wiſch kātru gadu gahja pēe freewu popa un dſehra Maſkawās
upes uhdeni kā vihlejs, kātru deenu lihds tſchetrpadſmit glahſes.
Tā man ſtahtſija wiſa ſambarfulainis.“

„Kād tu iſtſchibetu ar wiſu ſāwu uhdeni!“ eefaužas
areſtants, kurſch ſpehleja balalaiku.

„Rimstatees! te teek runats no ſwarigām leetam, bet
ſhee... Kas tas, draugi, par pahrluhku?“ eejautajās kāhds
areſtants Martinows, wezitis, kurſch baſaros deenejīs.

„Redsat, laudis jau melsch ari!“ peesihmeja kāhds ſkeptiſis.
„Kur nēm kur ne tāhdus neerū!“

„Naw wiſ blehnas,“ peesihmeja Kuliakovs, kurſch wiſu
laiku bija kluſejis. Šchis ari bija ſehns, gadu pēeziſteſmit, pa-
tihiſamu ſeju un ſchirgtu gaitu. To tas vats ari ſinaja un
zaur to lepojās. Wiſch bija pa datai tſchigans, lopu ahrſis,
pilfehtā dabuja naudu par ſirgu ahrſteſchanu un te zeetumā
tirogojās ar brandwiſhnu. Wiſch bija gudrs, dauds peedſiħwojīs.
Wahrdus laſa kā no grahmataſ. „Tas taifniba, brahlifchi,“
tas meerigi turpinaja, „es wehl to dſirdeju iſgahjuſchu nedelu,
brauks flawens generalis, kurſch apſkatiſchot Sibiriju. Skai-
dra leeta, ka daschu gaſtis, bet muhſu aſionazim tas protams
neka nepadaris. Generalis weens vtram jau neka nedaris. Ir
jau wiſadi. Bet to jums waru fazit, ka muhſu plazmajors pa-

lits lä bijis. Tas sinams. Mehs efam tahda lauschu fuga te fabahsti, kuri newar ne papihksiet, bet no muhsu preefchneekeem jau weens otru nenodos. Winsch pahrluhlos ari muhs un pahrbranžis Peterburgā stahstis, ka wifū atradis labafajā kahrtibā . . .”

„Tä nu gan, bet muhsu majors jau bailigs, winsch pedschris ween stahw.”

„Bet wakarā tas zitads, tä Fedjka fazija.”

Wehstis par pahrluhka gaidischani ispaudäs drihs pa wifū zeetokfni. Laudis straigaja pa pagalmu un weens otram pastahstija fcho wehstii.

Ziti turpreti zeeta atkal klufu. Ziti isslikas it weenal-dsigi. Arestanti fazehdäs kasarmu preefchā un ziti fazka spehlet bala laiku. Dachsi atkal turpinaja farunu. Dachs atkal usdseed kahdu dseefminu, bet wifū schowakar pa leelakai dałai usbudinati.

Pulksten desmitos muhs pahrsfaitija un tikam fadsihti kasarmas un eeflehggi. Naltis bija ihfas. Mehs tikai eemigäm ta hdos weenpadsmitos un tikam jau pulksten peezös modinati. Lihds weenpadsmitem nafti wehl weens un otrs plahpaja. Nakti bija leels karstums, kaut gan druslu logi tika attaisiti, tomehr no gulefchanas newareja neka dauds domat. Blufu bes gala dauds. Seemu ari winu naw masums, bet waſaru — nu — tas naw tizams, bet paſcham jareds. Un kahdas winas nejaukas. Protams, ka ar winam war aprast, ka to pats pedschwoju, bet tomehr gruhti panest. Tiftahl tu zilwels lozees, ka war fazit, eft it lä drudsim lihdsiga stahwokli, un tahda gulefchana libdsinajas wairak wahrgschana. Kad mu tu zilwels eft pret paſchu gaſmu aifmidsis, tad blufas, war fazit it lä aplufuchas, tad ari usreis fahf pee zeetuma wahrtteam bungot, un raujees tad til no gultas. Gan tu zilwels lahdi, bet te tew eenahkprahā ari domas, ka tä tew buhs jatruhstas no meega rihtu, parihtu un wifus tos gadus, kamehr tilpi fwabadičā. Bet zif ilgi wehl lihds tam laikam! Tä tad gulet wairs newari, jo nu ari eefabkas leeliski trofchnowschana, jo arestanti poſchās no sawām gultam un fahf apgehrtees.

Par pahrluhlu bija taifniba runata. Schi wehstis ar katru deenu atkahrtojas un beidsot jau dabujam finat, ka winsch jau efot albrauzis Tobolſta. Katru deenu peenahza jaunas wehstis. Peenahza ari no pilſehtas finas, ka wifū poſchotees uj fagaaidischamu. Tika runats, ka pee muhsu preefchneezibas teekot rihtota balle. Arestanti tika issuhtiti fataisit zelus, fehtas un t. t., lai wifū waretu parahdit labafajā kahrtibā.

Muhfejee sinaja it labi, ko schahda darbofchanas nosihmè un tadeht runaja wehl dedfigaki. Wini wifu istehloja leelisli. Wisi nehmàs norunat it zeeti ko atbildefhot, ja til' tikhshot waizati par labklahjibu. Beidsot tee sahka strihdetees. Plazmajors bija usbudinats. Winsch atbrauza beeschali us zeetolfsni, wairak kleedsa, daudsreis fafauza wifus un pahrluhkoja, waj wiss ir fahrtibà, waj wisi tihri gehrbufschees. Schini laikà atgadijàs masas nepatikfchanas, par kuram plazmajors nemas tildaudi nedufmojàs, bet gandribj preezajàs. - Weens no arrestanteem eduhra otram ar ihlenu kruhtis.

Wainigais fauzàs par Lomowu; eewainoto fauza par Gavralku; winsch bija no wezu wezeemi wasankeem. Ne-atzeros, waj winu ari fauza zitadi, ka par Gavralku.

Lomows bija zehlees no pahrtikufcheem T — gubernas, R — aprinka semneekem. Wina gimene faslahweja is weztehwa, tehwa un trim dehleem. Wini bija bagati lautini. Wifa gubernà runaja, ka wineem efot bijis lihds trihùmti tuhkfstoßchu rublu naudas. Wini nodarbojàs ar semkopibu, ahdmuinib, tirdsneezibu, bet wifu wairak nodarbojàs ar blandonu un fagtas naudas fleypfchanu un zitadàm mahkflam. Rus aprinkis semneeku bija wineem parahdà. Wini bija gudri un wilstigi wihreeschi, bet beidsot tee fapinkejàs, kad tee eepasìnàs ar kahdu flawenu wasanki. Wini valika pahdrofchi un domaja, ka teefas teem nela newareshot darit. Wisi sahka par wineem runat, wisi wehlejàs, kad tee waj semè eegrantu, bet schee pa-zehla fnukus augstak. Tee wairs nemas nebijàs par teefu eerehd-neem. Beidsot tee tomehr beidsàs. Tas nebija par kahdu keelu grehku darbu, bet ... Wineem bija kahdas defmit werstis atstatu peederiga paleela mahja. Tur ta op rudenî veemita kahdi gabali feschi kirgiju strahdneeki, bet jau ... Rahdà nakti schee wisi atradas nosauti. Tika eefahkti ismeklefchana. Ismeklefchana willàs loti ilgi. Pee ismeklefchanas nahza gaifma daschas nepatiklamas leetas. Lomowi tika apwainoti par sawu strahdneeki flepławam. Wini pafchi tà stahstija, bet to jau sinaja wifa zeetolfsni. Tika domats, ka teem palizis schehl, ka til' dauds jamalkà un to gribedami nowehrst, tee buhschot strahdneekus nokahwufchi. Pafcha ismeklefchanas laikà leeta isnihka. Wezais nomira. Behrni bija issfuhtiti us zitam pusem. Wezehws un weens no dehleem nahza muhsu katorgà us 12 gadeem, un kas bija? Wini bija pawifam newainigi pee kirgiju nahwes. Katorgà leeta isskaidrojàs zaur Gavralku, kufsch efot nehmee wifu wainu us sewi. Waj winsch pats to fazijis, to nesinu,

bet katorgā wiſi tā runaja. Gavrilla ſawā blandona laikā ſtab-
wejis ar Lomoweem ſakarā. Winſch tika eelikts zeetofni uſ ihſu
laiku, tadeh̄ ſa bija behdſis iſ ſalbatu deenesta. Kirgisus winſch
bija nokahwiſ ar zitu trihs beedru valihdſibu. Wini bija no-
domajufchi tur tani mahjā kreetni ſalaupit un tam noluſkam
tikai to darijuſchi.

Lomowi no mums neweens netika mihlets, neſinu tadeh̄. Weens no wineem bija gudr̄s un apkehrigs fehns, bet wezais Lomows, ſas ſaduhra Gavrillku ar ihlenu, bija gluschi wezis. Winſch ſildojaſ ar daudſeem, par ſo ari no ziteem dabuja kaħveenu. Wiſi mihleja Gavrillku wina jautribas deh̄. Kaut gan Lomowi ſinaja, ſa Gavrillku pee fleplawibas wainigs, un ſa tee wina deh̄ fche eetikuſchi, tad tomehr tee ar winu nekido-
jaſ, ar winu pat tee neſagahjās, un winſch toſ ari nemaf ne-
eewehroja. Strihdinſch iſnahza kaħdaſ meitas deh̄. Gavrilla
meitſchu uſſlaweja, wezis tam pretojaſ un kaħda deenā eeduhra
Gavrilllam ar ihlenu.

Kaut gan Lomowu manta tika zaur teefam iſputinata,
tad tee tomehr wehl zeetumā dſiħwoja bagati. Wineem naudas
bija weenumehr. Teem bija paſcheem faivs patwahrif, wini
dſehra teħja. Muħſu majors to ſinaja it labi un abus Lomo-
wus newareja eeredjet ne azu galā.

Ja Lomows buhtu ihlenu duħris dſiħlač, tad Gavrilla ari
buhtu bijis heigts. Bet leeta tā nemaf ne-iſnoħza. — Tika pa-
ſinotx majoram. It labi atminos, ſa winſch uſleħza ſtabwus,
bet atkal apmeerinajās. Winſch ar Gavrillku apgahjās ſa ar
dehlu.

„Kas ir, draudsin, waj wareſi no-eet liħds flimniżai ?
Ne, labak eejuħdsat winam firgu ! Eejuħds tuħlin firgu,” tas
uſſauza apalxhozeerim.

„Ja, juħsu augħstdiġi tiba, es ne-eſmu nemaf tiči flims.
Winſch mani tikai weegli eewainoja.“

„Tu neſini, tu neſini, miħlais ; redsi . . . . Winſch ee-
duħris biħstamā weetū ; tas wiſs aſfarajas no weetas ; pagans,
eeduħris apalxha paſħas ħirds ! Bet tu, tu fargees ! Tagad tu
dabuſi faru algu !“ majors uſblahwa Lomowam.

Un pateej Lomowam ari iſgahja plahni. Winu no-
fodija bahrgi un kaut gan bruhze nebija nahwiga, tomehr ar
noluħku tas bija darits. Noſeedsneekam tika peelikts leelaks
foda laiks un tika peespeefis pee gruhtakeem darbeem. Majors
veħz tam atkal apmeerinajās.

Beidsot jaġaidijam paħrluħku.

Tuhlin pehz atbraukšanas vtrā deenā tas apmekleja muhſu zeetokſni. Bija fwehtdeena. Jau dasħas deenas at-pakal pee mums wiſs bija iſmasgats, iſflauzits. Arrestanti tika par jaunu noſkuhti. Wiſi bija apgehrbti jaunās, tihras drehbēs. Wasarā wiſi gehrbās baltās audella drehbēs. Uſ muquras latram bija uſchuhits melns rinkis. Kahdu weselu stundu arrestantus mahzijs kā ja-atbild, tad augsta persona apfweizina-fhotees waj kaut ko jautafchot. Tika wiſs atkahrtots. Majors puhejās kā apdedjis taurinfch. Lihds pat atnahlfchanas brihdim wiſi arrestanti ſtahweja noſtabditi fawās weetās, kā jaldati frontē. Beidsot peewakarē atbrauza generalis. Tas bija wa-reñs, zeenigs generalis, ta kā waretu fazit, wifeem Reetum Sibirijas eerehdneem wajadjeja drebet preefch wina. Winsch eenahza pee mumis tik ſtingru gaitu, ta waj duhſcha ſaplaka to redſot; winam lihds eenahza muhſu preefchneezibas fwihha: generati, majori, palkawneeki. Wehl bija taħds fungis, laipns fungis, zehlu gaitu, glauni geħrbees, ari atbrauzis lihds iſ Peterburgas, bet tas iſturejās tik briħwi, tik ne-atkarigi. Generalis peegħja daudsfreis pee wina, un runaja ar winu it paſemig. Tas arrestantus loti interfeja, ta taħds gods fħim teek pa-raħdits un wehl no generalata! Beidsot ari dabujam d'sirdet wina uſwahrdu un kas winsch taħds ir, bet arrestanti tomehr atkal das-dadi par winu spreeda. Muhſu majors ar fawām farla-najām azim un uſluhfusħajeem waigeem, kā raħdijās, it labi nepatika generalitm. Majors ſtahweja un, kā likas, gaidija uſ to azumirkli, fur waretu ſreet un iſpildit wina angstibas pa-wehli. Bet nefagaidija nekahdas pawehles. Generalis iſſtaigajha klufedams wiſu kaſarmi, eegħja leħli, kā likas, paſmekeja kaħpo-nus. Winam norahdija uſ mani. Kā domajams, norahdidami, kā es eſmu no mujschneku kaħrtas.

„Nu!“ generalis jautaja, „kā winsch tagad uſwedas?“

„Schim briħſham apmeerinoſchi, juhſu angstiba,“ tam atbildeja.

Generalis paložija ar galwu un pehz paħris minutem iſ-għażja iſ zeetuma.

Arrestanti no uſbudinajuma tikai pamaſam atpuhtas. Neħas ne-iſnahza ar majora gaħfhanu un tagad newareja no tam buht ne runas. Kā raħdijās, tad majors jau piñni hijis paħr leezinats, ta fħahds iſnahkums buhs.

6. Ratorgas kustoni.

Sirga pirkchana, kura notika drihs pebz generala aishbraukchanas, tika wairak par runas preekchmetu, nelā pats generala apzeemojums. Sirgu leetojām uhdens weschanai, nestihrumu isweschanai. Arestants tika veeliks par behrā kopeju. Winsch ari brauza ar behri, protams, saldata pawadibā. Muhsu sirdsinam bija darba papilnam gan rihtā, gan wakarā. Behritis mums jau ilgi kalpoja. Sirdsinsch bija labs. Kahdā rihtā, ihši preekch Petereem, kad patlaban bija pahriwesta kahda muza uhdena, behritis pakrita un pahris minutes bija pagalam. Wī wiunu noschehloja, sagahja apkahrt, runaja, strihdejās. Daudsi no arestanteem, tschigani, kuri bija leeli sirgu ahrsti, gan fchā un tā spreedeleja par behrā weselibas stahwofli, bet tomehr nu wairs nelas nelihdseja. Winsch guleja pee semes beigts, usspundetu wehderu. Majoram tika pasinota behrā nahwe. Majors tuhlin pawehleja zitu pirk. Taschā Vetera deenā sirgu pahrdeweji fahka peewest sirgus preekch ismeklefchanas. Pats par fewi protams, ka arestanteem tika ujdots sirgu ismeklet. Muhsu pulkā daudsi bija leeli sirgu pasineji un diwījimtspeez-dešmit zilwelus jau nepeemahnīš. Peenahza krigi, baschkeeri un tschigani. Arestanti gaidija ar nepazeetibu us latra sirga atweschanu. Wini bija preezigi kā behrni. Tee jutās fchini azumirlli kā brihvi laudis, ka tee war pebz paschu patikchanas ismeklet sirgu. Tika peewesti un atkal aishwesti trihs sirgi, kamehr beidsot zeturtais tika atraſts par derigu. Sirgu pahrdewejs atnahza bailigi un luhkojās it fatruhzees wišapkahrt, jo nebija ari pa fmeeklam ee-eet arestantu perekli, kur wiſi fastahja apkahrt. Arestanti smehjās un jojoja. Kā un kur tik tee ne apskatija sirgu, it kā no ta atkaratos wiſa zeeolchna labums. Tscherkeſi pat uskahpa sirgam mugurā un pajahdeleja; wiunu azis ſpulgoja it sawadi; wini fahka farunatees sawā, mums nefaprotamā, walodā. Daschs freews peegahja ari klah, it kā gribetu noklausīties wiunu farundā. Wahrdus gan neſaprof, bet grib no azim redset, waj sirgs derigs, waj ne? Šveschimeekam fchi sawadā spreedelefchana iſrahditos ſweschada. Un kas tur buhtu arestantam pateesībā par iik leelu dalibū? Tas jau nepirkla sirgu preekch fewis, bet preekch wiſa zetuma. Bes tscherkeſiem bija wehl tschigani leeli sirgu mitotaji, kuri cenehma pebz pasihchanas pirmo weetu. Teem tad ari gandrihs katra reiſi tika atwehlets dot gala wahrdu. Daudsi

reis te ari isnahza, ka pahris naidigu arestantu atkal nosflehsa
meeru. Ta tas ari notika ar Kulikowu, tschiganu, kurfsch sirgu
sahdsibas deht te bija eetizis un ar kahdu fibireeti. Leeta
schahda: pilfehtas eedfisbwotaji, kuri paschi tureja sirgus, muhs
labprahrt eeraudsija un ja tik kahdam faslima sirgs, tad nahza
pee mums palibdsibas mellet; nahza pat augstī eerehdni, lai
teem ahrstetu flimus sirgus un pat gadijas, ka daschi no
mums labaki isahrsteja sirgu, neka pilfehtas weterinari. Kamehr
Jellins wehl nebija pee mums eeliks zeetofni, tilmehr Kulikowam
bija leels darba lauks ar sirgu ahrsteschhanu; finams, ka
tam atleza ari labs grafs naudas. Winsch, ka jau tschigans,
israhdijs par leelaku praktiki ahrsteschanas mahlslā, nesa pa-
teesibā bija. Ar eenehmumeem mehs newarejam winam lihdī
stahtees. Tas zaur fawu isweizibu, lunkano mehli un apke-
ribu eeguwa wifu areslantu peekriscchanu. Wisi winu klausija.
Winsch runaja mas un tikai swarigos gadijumos. Winsch jau
bija labi gados, bet deesgan skaitis un loti gudrs. Ar mums,
muishneefeeem, tas apgahjas fmalkaki, peellahjigaki. Es domaju,
ja tas buhtu tizis apgehrbts labas drehbes, buhtu nahzis grafu
kLabā un sphelejis wistu un sarunajees, tad neweens, kas winu
nevysibtu, nebuhtu domajis, ka tas naw graf, bet sirgu saglis.
Nefaku nekahdas multibas, bet pateefus faktus. Wifa wina
isnefchanas ari bija isweiziga. Domajams, ka winsch fawā dsib-
iv s laikā ari redsejis labakus laudis. Comehr wi a pagahtnē
mums palika apflehpē. Winsch ve mums dsibwoja ihpaschā
nodala. Bet tiflihdī atnahza Jellins, wilstigs, ismanigs wezi-
zibneeks, tad ari Kulikowa flawa masinajas. Nepagahja ne
diwi mehnescchi, kad jau Jellins bija eeguwis pilfehtā wifas
„kundes“. Winsch it ahtri isahrsteja pat tabdus sirgus, furus
wairs Kulikows nebija apnemees isahrstet. Winsch pat isahr-
steja tabdus, furus pat pilfehtas weterinari nebija warejuschi
isahrstet. Schis wihrelis lihds ar diwi ziteem bija atfuhtits
naudas taisfchanas deht.

Waj winam, furam jau bija peejdefmit gadu, wajadseja ee-
stahtees iahdā fabeedribā. Winsch pats daudsreis smeedamees
stahstija, ka efot tik weenu paschu selta naudas gabalu valat
taisjis. Kulikows fabka flatitees us Jellinu it greisi un pat
schad un tad nahza preekfchā fawahrdoftchanas. Winam bija
lihgawina, pats staigaja labakas drehbes, pirkstā tam bija fudraba
gredjens. Nejauschī, naudas truhkuma deht, tas fabka nodar-
votees ar ahrsteschhanu. Tagad, kur nu bija ja-ismelle sirgi,
katrs ar nepazeestibu gaidija, ko fhee abi darifshot. Wisi gaidija

sinlahrigi. Katram bija fawa partija. Katras partijas preefsch-neeks jau sahka diktaki runat, sahka rahtees. Pats Zelkins tik farauza usatfchus un pafmaidija. Bet iſnahza pafifam zitadi: Kulikows ne domat nedomaja rahtees, bet rihlojās, kā daſchdeen meisters. Winsch sahka runat no nolaifchanas un tiklihds Zelkins kaut ko rimaja, tad tas uſklauſijās, pahrdomaja un tikko uſ kahdu „funkti“ ūhra, tad peerahdija, kā Zelkinam ne-efot taisniba, bet ka tas tani un tani leetā efot maldijees, un nebija pagahjis ilgs laiks, kad Zelkins bija pahrwahrets un kaut gan tam palika wirsroka, tad Kulikowa partija apſinajās, kā ūla-dejuſe Zelkinam.

„Ne, draudſint, winam tik lehti neko nepadarifat wiſ, jo tas prot ſewi aifſtahwetees,“ ta daſchi fazija.

„Zelkins ūn wairak!“ ziti pefiſhmeja.

„Naw jau teikts, kā Zelkins nesin, winam weeglaka roka. Bet gows lopus ahrstet ari Kulikows nebihſtas.“

„Nebihiſtas.“

„Nebihiſtas . . .“

Jaunais ſirgs tifa beidsot iſmeklets. Bija warens ſirgs, jauns, ūlaists, ūlpris, ūloti daiti no-audſis. Sahka tirgotees: pra-ſija trihsdesmit rublius, muhfeji dewa diwdesmit peezi. Weeni atlaida, otri ūlelika. Beidsot palika paſcheem ūlaus.

„Wai tu no fawas kabatas maſkaſi, kā tif dauds ūlauees?“ daſchs fazija.

„Kroni ūcheloſi?“ ziti murkſchkeja.

„Tomehr, brahli, ta tatſchu ir naudina . . .“

Beidsot nopirkā par 28 rubleem. Tika paſazits majoram un leeta bija darita. Tad iſneſa fahli un maiſi un behri weda jaunajā mahjā. Es domaju, kā ne-ija neweena areſianta, ūrſch to nebuhtu noglahſlijis; tani paſchā deenā behris tika eejuhgts ratos un ar winu tifa uhdens weſts. Katrs areſians noſlatijās, kā jaunais katorgas kustonis iſpilda fawu veenahkumu. Muhfu uhdenswedejs Romans ūkatijās ar lab-patikſhanu uſ jauno lopinu. Romans bija gadu pefzdeſmit wezs, labas dabas zilwets. Wiſi freewu ūtſcheeri ir mihi ūlautini un tapat tee apektas ar fawem ūkstoneem. Romans bija kluſs, ūhnauza tabaku un ūenus gadus jau bija par uhdens wedeju. Jaunais behris jau bija trefchais ſirgs. Wiſi areſanti bija pahrlēezinati, kā behrā ūpalwa efot katorgas „mahju kustonu ūpalwa“. Ta ari domaja Romans. Zitadas ūpalwas ſirgu nebuhtu ne par ko pirtkuſchi. Romans palika weenmehr par uhdens wedeju un neweenam ne-eenahza pat ne prahā ūhſot pebz

ſchis weetas. Kad nosprahga agrakais behris, tad neweenam neenahza ne prahktā par to apwainot Romanu: tas Deewa prahks un beigas un Romans labs kutscheeris. Behris drihſi tika par wifū mihsuli. Arrestanti, kaut gan zeetas dabas zilweki, tomehr gahja winu glahſtit. Daudſreis tā bija: Romans brauza no upes ar uhdenu wahti un, pa wahrteem eebrauzis, gahja tos aiftaiſit, bet behris ne-eet wiſ projam: tas ſkatas atpakaſ un gaida Romanu. „Ej weens pats!“ Romans winam uſfauz un behris eet weens pats lihds kulkas durwim, kur apſtahjas un gaida, tamehr uhdens teek faneſtis kulkā. „Tu tič eſt malazis!“ Romans tam uſfauz, — „weens pats atnahzi!“

„Un pateeſi: lops, bet tomehr ſaprot.“

„Behritis ir malazis!“

Behris nospraukſchlojas un paſkatas tik gudri, it kā buhtu ſapratis, ka winu flawé. Kad weens waj otrs tam ifnes gabaſinu maiſes ar fahli. Behris atkaſ pakufina galwu, it kā grivetu fazit: „Sinu, jau ſinu! Es eſmu labs ſirdiņſch!“

Es ari aifneſu behrim maiſi. Bit tas bija patihkami, kad wiſch ar fawām mihiſtajām luhpam nolaſija no faujas vehejo maiſes druzinu.

Wiſpahreji wareja fazit, ka arrestanti mihleja kustonus un ja tik buhtu tiziſ atwehlets, tad tee buhtu ee-audſinajuschi leelu pulku wiſadu kustonu un putnu. Un kaſ gan lai buhtu wairak atmihkſtinajis arrestantu zeeto dabu, ja ne ſchahda nodarboſchanas? Bet to ne-atwehleja. Ne apſtahkli ne weeta to ne-atlaħwa.

Manā laikā it zaur ſewiſchlu gadijumu bija daschadi dſiħ-neeki. Beſ behrā mums bija wehl funi, joſis, ahſis Waſla, tad wehl kahdu laiku bija ehrglis. Sunis Schariks bija manā laikā pastahwigis katorgas funis. Bijā mihiſch lopinſch, ar luxu bijām pastahwigi draugi. Bet tā ka weenkahrfchée lautini eefkata weenumehr funi par netiħru lopini, tad ari pee mums tā bija, jo Schariku loti maſ eeweħroja. Sunis dſiħ-woja tā falot pats us fatu roku, pa-ehda no kulkas atleekam, iſgulejjas, wiſus paſina un eeflatija par faweeem fainneneeem. Kad arrestanti nahza mahja no darba, tad Schariks katu reiſ iſtezejq lihds wahrteem preti, fagaidija katu partiju, wehdinaja ar aſti un luħlojās azis, waj neteils winam kahdu miħlu wahr-dinu. Bet par wiſeem gadeem wiſch nedfirdeja no itin neweena miħlu wahrdinu, kā tikai no manis. Par to wiſch ari mani wairak mihleja par wiſeem. Ne-azzeros, kahda kahriā tikam pee vtra funa, Belkas. Trefcho funi, Kultapku, es pats pahtnefu

reisi no darba nahkdams lihds kā masu kuzenu. Velsks bija sawads funis. Winsch bija reis tizis pahrbraukts un mugura bija labi eeleekufes un kad tas skrejha, tad wareja domat, kā tur skreen diivi balti dīshwnekti tuwu weens otram pakal. Winam dauds weetās bija spalwa nobrukuse un aste bija pawifam bes spalwas. Zaur tahdu dabas faktroplofschanu winsch ari bija tizis it sawads. Winsch gandrihs nekad nerehja, it kā nemaj ne-eedrofschinatos to drit. Winsch vahrtika wairak no maiseš: ja winsch tikai kahdu eeraudsija, tad atmetās tuhlit augsfchepdu, it kā gribetu fazit: „dari ar mani, kā gribi, jo redzi, es nepretoschost.“ Un fakti arestants, kura preefschā funis nogulās pee semes, spēhra winu waj gandrihs ar kahjam, jo natureja winu par wehrtu eewehtrot. Velsks pat nefmilksteja, it kā ne-ujdrofschinadamees, bet kad par dauds fahpeja, tad tikai it kā kluši lungsteja. Tapat Velsks atmetās augsfchepdu pret Schariku un vret kuru katu ziti funi, karsch winam tikai gadijās preefschā. Un tadehi ziti funi winam ari itin neka nedarija, jo tee mihl, kā pret wineem isleekas pasemigi. Leeli funi tuhlit winu apofchnaja no galwas libds pat kahjam. Ko gan wareja domat tribzofschais Velsks tahdu azumirkli? Bet leelais tunis, winu apofchnajis, atkal aissgahja. Velsks tuhlit uszehlās. Par to, kā winu tas nemaj ne-eewehtro, winsch nemaj nelaunojās, jo winsch jau paradis panest ne-eewehtrofschanu. Winsch neko nedomaja par nahkotni, bet tikai galhdaja, kā winam tagadnē nepeetrublikst maiseš garosinas. Es reis fahku winu glaudit, tas winam nahza tik nejauschī un neparasti preefschā, kā winsch pakrita pee semes, tā faktot „peevlaka“ un fahka drebet un smilktet. Es, aiss schehluma, glahstiju winu dauds reis. Par to nabadsinch nedribliksteja man nemaj rāhditees nefmilkstejis. Kad winsch mani eeraudsija, tad jau pa gabalam fahka smilktet un zil raudligā balsi! Reis winu aiss zeetofschna walna bija funi noplehfschī.

Kultapks bija pawifam zitadas dabas. Kadehk es winu toreis pahrnesu mahjā, lamehr tas wehl bija aks kuzens, to nesinu. Manim bija preels winu kopt un audsinat. Schariks tuhlit nebja Kultapku fawā apsfardsibā un guleja ar winu koptu. Kad Kultapks pa-auga leelaks, tad Schariks winam kahwas pluhkt fawas ausis un kudit, kā jau daschdeen dara leeli furi ar kuzeneem. Lihri brihnumi, kadehk gan Kultapks ne-auga leelaks, bet peenehmās wairak garumā un refnumā. Spalwa tam bija kā gaitchi pelekajām pelem un ausis weena nolahrusēs uj semi un otra atkal uj augfchu. Winsch bija loti

straujas dabas. Tikklihs winsch eeraudsija fawu faimneku, tad skrehja fmilksledams preti, un ja winu panehma rokas, tad winsch laisija azis un ausis, kur tik peetika. Lai winsch bija kur buhdams, bet tikklihs pafauzu : „Kultapka!“ tad winsch skrehja un fmilksleja, rehja un skreedams daudsreis ka kamols apweh-las apkahrt. Es winu loti eemihleju. Likas, it ka liktens wina muhschä tikai buhtu lizis preelam ween buht. Bet reisi kahda deena arestants Nestrojews, kurpes schuhdams winu fachla it fewischli eevehrot. Winam eenahza laut las prahtha. Winsch pefauza Kultapku few klah, apraudsija wina fpalwu, pafmadija. Kultapka fmilksieja ween no preeka, ka winu glahsta. Bet otrâ rihtâ tas bija pasudis. Es winu ilgi famelleju; tas bija ka ubdeni eekritis; tikai pebz diwi nedelam wifs iisskadrojas: Kultapka ahding Nestrojewam loti patika. Winsch bija nodihrajis funiti, ahdimu isgehrejis un eetaisjis tahdam dalmu kur-pem, kuras bija pee wina pastelletas, eekantejumu. Winsch man ari rahdia pusjahbakus, kad tee jau bija gatawi. — Nagaga Kultapka!

Zeetokfn daudsi nodarbojas ar ahdu gehrefchanu un dauds-reis eelabinaja tahdus funus lihds, kureem bija glihta fpaliva. Sché funi tad nosuda bes pehdam. Daschus funus tee nosaga, daschus ari pat virka par naudu. Atzeros it labi, ka reis redseju aif kulkas diwus arestantus. Weens tureja pee faites leelu, melnu, dahrgas fugas funi. Kahds neleetis fulainis funi bija atwedis us zeetokfn un pahrdewis muhsu kurpneeleeem par trihsdesmit kapeikam. Arestanti bija sapulzejuschees, lai funi pakahrtu. Tas tika weegli isdarits: ahdu nodihraja un rumpi eemeta kahda netihrumu bedre, kura wasara neschehligi fmir-deja. Retumis tifai tika fchi bedre tihrita. Sunis, ka likas, manija, kahds liktenis winu fagaida.

Es aifgahju projam un arestanti funi bija nogalinajufchi.

Sofis ari mums eeradâs negaidot. Kas winas saga un pahrnefa mahja, to nesinu, bet heidsot jau bija pilfehtneeli apzehlufchi, ka sostinas wairojotees zeetokfn. Winas ari lika peret un tika kulkâ barotas. Kad sofu bija jau eewaischlojees leels pulks, tad tas gahja arstanteem lihds us lauku, kur tee strahdaja. Tikklihs fahla bungot arestantus pee darba, tad sojis tuhlit nahja klahgadamas un fpahrnus isplehtufchas us wahrtu pusî un marscheereja strahdneeleeem lihds. Tur tad winas ganijas netahlu no strahdneeleeem. Tikklihs strahdneeeli gahja nichjâ no darba, tad ari sojis gahja lihds. Zeetokfn fahla runat, ka sojis ejot arstanteem lihds strahdat. „Pafkat, kur

eet arestanti atkal ar sawām fōsim!" tā garam gahjeji fazija. Daschs wehl eedewa kahdu dahaninu fazidams: „Sche, tas preefch fōsim!" Bet tomehr fōsim peenahza reise, kur winas wifas aplawa.

Muhfu ahśi, Wafku, nebuhtu ne par ko kawufchi, ja nebuhtu veenahktufchi sawadi apstahkli. Wats nesinu, kur gadijas kur ne, mums eeradās zeetokfnī mass balts kaſlens. Wifé winu eemihloja un tas tika arestanteem par laika kawekli. Atrada ari eemeſlu, lai waretu ahśi turet: wajagot tatſchu blaſus ſirgam turet ahśi. Tomehr winsch nestahweja wiſ ſirgu kuhtī, bet eefahkumā fehki un heidsot wiſ ſeetokfnī. Schis bija kaſlens, kā dſihwſudrabs. Winsch lehza uſ ſoleem, uſ galdu, badijas ar arestanteem un bija weenumehr jautrs. Reij, kad tam jau bija pa-augufchi paprahwi rageli, fehdeja arestanti fehka preefchā un plahpaja. — Ahśis bija noſtahjees arestanteem preefchā un mehginaſa eedot weenam un otram arestanteem ar ſaweem rageleem. Kad leſgineetis Babajs nodomaja baditees ar ahśi. Babajs jau bija badijees ar ahśi labu brihtinu, kad ahśis uſ lehza uſ trepittem, uſ luxām fehdeja Babajs un tam dewa tā pa ſtauſtu, ka tas nowehlās luhlenifki no trepittem. Ar wahrdū ſakot, wiſi loti mihleja Wafku. Kad ahśis pa-auga, tad arestanti iſdarija pee wina kahdu jau wiſeem ſinamu operaziju. Heidsot tas ifauga par tahdu ahśi, kahdu juhs nebuhtfeet, warbuht, wehl redſejufchi: leels, leeleem rageem, loti trekn̄s. Kad winsch gahja, tad gała ſumeja ween. Winsch ari nahza arestanteem libđi pee darba. Wifé winu ſauza par Wafku. Kad ſtrahdajām waſara upmala, tad ſopluzām pułes, farahwām meijas un ar wiſu fcho greſnumu iſpuſchkojām ſatu ahśi. Kad gahjām walara uſ mahjam, tad ahśis gahja wiſeem pa preefchū tahds iſpuſchkoſt un arestanti par to newareja no preezatees ween. Schi joſofchanās pat gahja tiltahl, ka daschi no mums eedomajas it kā behrni, ka wajadſetū ahśim apſeltit ragus. Bet tā til runaja, bet ne-iſpildija. Es wehl it labi atminos, ka reiſi jautaja Akims Akimitschys Gajam Tomitscham, muhfu labakajam ſeltitajam, waj ahſcha ragus ari warot apſeltit? Tas paſlatijas un fazija, ka waretu gan, bet ſeltijums ilgi nepaſtahwefchot, un tas jau ari ne-fot nemas wajadſigs. Ar to ari leeta heidsas. Muhfu ahśis wehl buhtu ilgi dſihwojis, bet reiſi, kad nahzām no darba mahja, ahśis gahja atkal mums pa preefchū iſpuſchkoſt, kad mums brauza garam muhfu majors. — „Apſtahjatees!" tas uſblahwa, „tam tas ahśis peeder?" Winam tika iſſkaidroſt. — „Ras!" ſeetokfnī ahśis un bes manas

atlaūjas! Unteroñizeer!" Unteroñizeris atnahza un tam tuhlit tika pāwehlets, ka ahñi dřibša laikā nokautu, ahdu pāhrdotu un dabuto naudu līktu pēe īrvna naudas, bet galu wahritu pēe īahposteem un dotu arestanteem. Viñi noschehloja ahñi, bet tur nu newareja neko darit. Ahñi nokawa. Galu nopirkla weens arestants par pūsotra rubļa. Par naudu tila nopirkli blini. Arestants mums pāhrdewa ahñcha galu pa gabaleem, no īureem līkam fewim išgatawot zepeti. Gaļa bija pateeñi koti garfchiga.

Muhsu zeetoksnī dīshivoja ari kahdu laiku ehrglis, neleelas fugas. Weens no arestanteem winu pāhrnefa eewainotu un nomozitu. Viñi winu apluhkoja kā kahdu dābas briñnumu; weens spahrns tam bija famaitats, tā kā tas wairš newareja laistees un labā kahja bija īsmeschgita. Utzeros, kā tas it wehrigi apšķatijās wisapkahrt un iſsteepa fawu knahbi, lai waretu, ja wajadsetu, fawu dīshwibu lihds pehdejam aīsstahwet. Kad viñi atkal atgahja no wina nost, tad tas aīskliboja lihds kahdam stuhrim un tur eelihdis paflehpās. Tur winch faguleja kahdus trihs mehnescbus un neweenu reiñ ne-išgahja ahrā. Sah-kumā gahja daudzreis arestanti winam klah un ribdijs winu ar ūni. Schariks it nafki skrehja winam wirfū, bet tomehr nedrihksteja eet tuwu klah, jo baidijās no ehrgla. — No ta laila Schariks tila wina nahwigakais eenaidneeks; winam pāhrgahja bailes un tas fahka ehrgli tvarstīt aīs flimā spahrna. Ehrglis aīsstahwejās ar viñu spehku it kā kahds kāratis, eeslehjees stuhti. Beidsot viñi winu apnika; viñi winu aismirfa un atstabja, tomehr latru rihtu redseja wina preeñčā fwaigas galas gabalus un trauzīnu ar uhdeni. No fahkuma tas negribeja nemas ehst un fastahweja daschās deenās ne-ehdis; beidsot tas fahka ehst baribu, bet ne is rokam un zilwelkū klahibuhtnē. Es daschu labu reisi nofkatijos no tahleenēs. Kad tas neredseja neweena fawā tuweenē, tad tas iſ-kluntschoja is fawas weetas kahdus diwpadfmīt folus un atkal atgahja atpākal; tad tas iſnahza atkal tilktahł un gahja atpākal, it kā wingrinadamees. Tiklihds tas eeraudsija mani, tad tas sieigčbus devās atpākal fawā weetā un knahbi iſteepis no-fchnahzās, it kā fagatawodamees uſ kautiku. Itin nekahda ūnā ar winu newareju eedraudseteers un galu tas man ar' nenehma is rokam, bet ūtātijās tilai it svehristi azis. Beidsot viñi arestanti winu atminejās. Sarunajās, kā wajagot putnu iſnest ahrā is zeetoksnā.

"Protams, putns jau ir briñws un tahdu jau neveeradinaš pēe zeetoksnā!" ziti atteiza.

„Sinams, kā winsch naw tāhds, kā mehs.“

„Winsch tatschu ir putns, bet mehs efam zilweki.“

„Chrglis ir meschu karalis . . .“ Skuratows eefahfka stahstīt, bet winu fhoreis neklaušīja. — Neis pehz pusdeenas, kād tika bungots pee darba, tāhds panehma chrgli, jaſspeeda fnahbi ar roku un iſneſa ahrpus zeetofschna. Kahdi diwpađfmit wiſri noſkatijsās it apmeerinati, it kā paſchi buhti tikuſchi brihwibā.

„Waj tu redſi, funa gabals; dari tu winam labu un ſchis wehl plehſchas,“ putna nefejs runaja.

„Milikitka, laid winu wałā!“

„Nekawē, bet atdod winam atkal dahrgo brihwibu, jo pats jau ſini, kās ir nebrihwiba. Ko winsch gan bija noſeedſees, kā winam tika laupita brihwiba? Itin neka ſauna. Tadehł winsch ari ſkatās tif duſmigi uſ mumš.“ Tā ari eet daſcham labam zilwekam — tāhdam augſtaſam nepatiſk, kā tu eſi brihwś, kā winsch weenkahrfchi tew lauva brihwibu un weenigi tif tadehł, kā winam nepatika tawi brihwee, taifnigee eeflati.

Chrglis tika paſaifts wałā. Winsch dewas ne-atſlatidamees projam ſtepe, lai drihsak iſſuſtu ſawu kaſpinataju azim.

„Redſat, brahli! Winsch ir tagad brihwś, bet kās mumš doſ no . . .“

„Marsch, pee darba!“ uſſauza ſaldats un mehs gahjām kluedami ſatr̄s pee ſawu darba.

8.

Nelaika Alekſandra Petrowitscha Gorachikowa uſſihmeju mu iſdeweji tura par ſawu peenahkumu ſekloſcho iſſlaidrot ſaweeem laſitajeem.

Scho uſſihmeju mu pirmajā nodalā ſazits no tāhda muſch-neeka, kurſch ſawu tehwu nokahwiſ. Winsch bija nemis par paraugu, zif beſjuhtigi areſtantti runā no ſaweeem noſeegumeem. Bijā ari ſazits, kā noſeedſneeks preelſch teefas ne-atsinās par wainigu, bet tā kā bija ſinami wiſi tuwalee apſtahli, un ſakti bija tif peerahdofchi, tād winu noteefaja. Laudis, pehz fha uſſihmeju maſeretaja iſteizeena, leczinajufchi tif gaſſchi, kā winsch bijis iſſchlehrdigs un tāhrojis iſkai, lai dabutu ſawās roſās mantojumu. Bes tam to paſchu ſtahſtija wiſa pilſehtā, kurā tas dſihwojis. Beidsot autors ſtahſta, kā flepkawa katorga bijis weenumehr jautrā. Turpat ari peesihmetſ : „Ez netizeju, kā winsch buhtu tāhdu noſeegumu padarijīs.“

Tebz kahda laika isdeweis dabuja is Sibirijsas finas, ka minetais zilweks pateesit newainigs un ka tas nofehdejis katorga desmit gadus bes kahdas wainas; pat tas no teefam tika isfludinats par pateesu. Winam ari tizis sinots, ka noseedsneeki atsinuschees un ka newainigi noteefatais tizis jau palaists wakā.

„Nedseet, tahdi zilweki ir katorga! Zif dauds tur nefehd newainigu un tikai tadeht, ka schahdos nopeetnos gadijumos, kur naw wainigais wehl ihsteni sinams, nofoda ar tahdu fodu tik bahrgi zilweku!“

Es jau agraki esmu fazijis, ka apradu ar katorgas dsihwis. Bet tas nabza pamasitinam. Pagabja wesels gads ta mozotees un schis bija manā muhschā gruhtakais gads. Tadeht schi gada atminas tik dsihwis palikušhas manā atminā. Man leekā, it ka satra stunda man buhtu atminā. Es ari faziju, ka ziti arestanti newareja perast pee schahdas dsihwies. Atminos, ka dauds reis domaju: „Deewā fin, waj tee ziti arestanti ir meerā ar sawu slahwolli?“ Un schahdi jautajumi man beeschi eenahza prahīā. Es jau faziju, ka arestanti nedsihivoja, it ka tee buhtu mahjā, bet ta, ka teem atkal buhtu katru azumirkli jachkiras no schi slahwolla. Laudis, kuri bija noteefati uj wifu muhschu, ari sapnoja no faut ka nefasneedsama, ne-eespehjama. Schis raksturoja wifus zeetokschna eemihntneekus. Paschā pirmajā deenā tas israhdijsas ozis trihi oschi. Sche wisi bija favnotaji un tas bija kas fewitschks. Katrā sejā tas bija lāfams. Tee bija druhmi un weenumehr fa-ibguschi. Jo wairak kahds nodarbojas ar schahdām domam, jo wairak tas winas fleypa no ziteem. Ja lahdū reisi eesahka issfazit sawas domas un zeribas, tad tahdi tika no ziteem issmeeti. Pret walſirdigeem tee isturejās bahrgi. Bes scheem lerkschkeem wisi ziti arestanti fadalijās diwās schikrās: launos un labos, druhmos un preezigakos. Launo bija dauds wairak.

Tagad mehginafchu wifus muhsfu zeetokschna apdsihwotajus fadalit schikrās; bet waj tas ir eespehjams? Muhsfu dsihwe, lai nu kas par dsihwe, tomeahr bija daschada. Kā faziju, fahkuma newareju nogremdetees schis dsihwies dsiłumos un tadeht man wina israhdijsas fahkuma til pretiga. No fahkuma fahku eemihst tahdus zilwekus, kuri faut zif libdīnajās manim. Es winus apskaudu, ka tee wareja ta beedrotees un ka teem pa dałai bija weens domu gabjeens. Es atfahroju, ka schai apskauschnai, kura man reisem usnahža, bija sawi dibinati zehloni. Teem

pateesi naw taisuiba, kuri saka, ka muischneekam un „mischikam“ latorga weenads gruhtums. Ta es dserdeju wehlak runajam, ta ari pats lajiu. Schi idejas zehlonis pateefs, humans. Lisi laudis ir zilweki. — Bet schi ideja loti nenoteikta. Is-loisti dauds praktiku nolihgumu, kuri tikai pateesibā saprotami. Es to tadehk nefaku, ka muischneeki isglihtotaki, ka tee smalljuhtigali. Schi naw pat isglihtibā nemama par mehrauklu. Es pats pirmais esmu gataws apleezinat, ka starp pascheem valaid-nigakeem esmu atradis loti fmalkjuhtiqus. Beetokni daudsreij bija ta, ka daschu wezaku arestantu, kurfch pehz laufchu domani buhtu domajanis par paschu swehriflako, nezilweziflako, eenihda un nizinaja. Te nahk kahdreib nejaufschī gadijums, kur nemanot atlalhjas wina juhtas, kurkas israhdas zehlakas, augstakas, kahdas tikai waram eedomatees, ta ka gribot negribot atplehfscham muti un brihnamees, ka to nemaš no wina nebijam fagaidijuſchi.

Es ari nemaš nerunaju no eeraſchu, dsihwes un baribas vahrmainis, kura augstaku aprindu zilwekam pateest gruhtaka, neka semneekam, kurfch brihwibā buhdams daschu labu reift ir bijis issalzis, bet zeetokni tat̄chu dabuja peeteefoschu wahrtiku. Par to ari nemaš nestribdeshos. Beenemsim veemebram, ka zilwekam, kurfch brihwaki audis, tas wiſs buhtu neeks. Bet ir sawi launumi, kuri neeks pret baribu, netihribu un t. t. kats baltrozitis, kats glehwulis, ja tik tas buhs labi issirah-dajees, ehdis gohrdi melno maiſes garosinu ar kabpoſivem, kur eekſchā noslifikuschi pruhſchi. Pee wiſa ia war peerast, ka es wehl azeros jozigó arestantu dseefminu, kurā fazits:

Ja man tik dod kappostus, ubdens wahritus,

Tad nosirebbjos, ka aufis kust.

Ne iſkats, kurfch no jauva atmahzis un buhs tikai noſtahwejis kahdas pahris stundas zeetokni, tas inhlin buhs zi-teem libdists un pratls ribkotees, ta kurfch zits. Winich jau latram pasihstams un kats winu eefkata par sawu libdsbeedri. Bet ta tas naw ar muischneeku. Vai tas buhtu deesin zit labs, mihiſch un gudrs, bet wiſus tos gadus, kiemehr tas tik buhs latorga, tas netiks no ziteem eeredets; winu neweens nekavratlis un, las tas galwenakais — winam ne-uſiſeſes. Winsch ne-buhs neweenam ne draugs, ne beedrs un ja tas ari zaur ga-deem panahktu to, la winsch tiltu jau zit nezik eefkatis, tad to-mehr tas nebuhs ar wineem ibſts, buhs weenumebr weentulis. Schi atſweschinaschanas no arestantu puſes nenaht ar fewiſchku nodomu, bet tapat nemanot, nedomajot. Tu ne-efi wian draugs

un ar to beigas. Nelas naw breesmigaki, kā dīshwot tāhdus gadus weenmehr kā sweschineeks, no ziteem ne-eeredsets. Semneeks, kūrſch atsuhtits nesin no kāhdas Kreewijas malas, tublit eedraudsfees un pehz pahris flundam tee jau dīshwos weenā kāmbari kā wezwezee draugi. Bet tā tas naw ar augstmaneem. Starp semneekem un augstmaneem ir tāhda plaifma, kas naw nemās ti-zama, bet kās tikai fajuhtama tad, kad augstmanim jaſriht no reibinoſcheem angustumeeem semneelu fahrtā. Juhs warat mehgianat gan iſlīkdamees par labbareem, gan par mihligeem preeksch-neekem, tomeahr juhs pateesibu nesinat. Wiss buhs tikai mahni. Es sinu, ka wiſi, pateesibū wiſi, kuri laſis manas pēſih-mes, ſazis, kā pahrfpibleju. Bet es eſmu pahrlēezinajees, kā man taisniba. Es to ne-eſmu laſijs grahmatā, bet pats eſmu pēdīshwojis. Domaju, kā beidsot kātrs buhs pahrlēezinats, zit dauds man taisnibas.

No pat pirmā azumirkla es fajutu, kāhdā stāhwokli eſmu tījis. Vīrmāja waſarā biju aitstahs weens pats, no ziteem ne-eeredsets. Es atrados tāhdā stāhwokli, kā pat nepratu zeenit tos, kuri mani zīk nezik wehl eeslatija, kaut gan ar mani nefagah-jās. Vīan gan ari bija draugi is muſchneekem, bet tee tomeahr ne-wareja manas fahpes remdet. Bet ko tu, zilweks, dariſi? Nedſeei, ſchis jau ir weens peemehtis, kūrſch dod novrast katorgā manu stāhwokli. Neiſ, tāni vaſčā waſarā, augustā, kāhdā jaukā, kāršā darba deenā, pulkūn weenos pehz puſdeenas, kad wiſi drūſku otdufejās, nejaufchi, fahka pulzetees wiſi areſtant, it tā weens wihrs, katorgas namo pagalā. Lībds pat pehdejai minutei es no wiſa ta itin nela nesinaju. Schini vīhdī es ſehdeju domās nogrimis, tā kā nemās nesinaju, kās noteel. Preeksch tam jau kāhdas deenas diwi, trihs wiſi areſtantti bija kori usbudinati. Warbuht, kā ruhgſchana eefahkās ari agrak, bet no ta dauds neko nebiju manijs. Ja man kaut kās bija iſrah-dijees azis krihtoſchaks, tad to domaju, kā zehlees no gruhtā darbi. Warbuht kā wiſi fakrabjās kopā, bet ſchis buntoſchanās eemelis bija bariba. Tān daschās deenas tee nebija meerā ar ehdeena wahritajeem. Wahrdū fakt, wiſi bija nemeerā ar ſauvī stāhwokli.

„Darbs ir tīk gruhts un ar ko muhs ehdina,” kāhdā ſehki eerunajās.

„Ja ſchāhds ehdeens nepatihl, tad pastellē labaku,” otrs atteiza.

„Bet tas tīk ir ehdeenijsch; tāhdu tīk mihliv,” tā treſchais eemaisjās starpā.

„Bet ja tevi weenmehr ehdinās ar beeschu supu, waj tew patiks?“

„Nu, tagad ir galas laiks, un kā mehs fabrikā strahdajam un ko tu zilweks dabū ehst?“

„Ja, ehdeens ir gan plahns.“

„Tir wajadsetu gan kaut ko runat, bet waj tad wiši nahks. Zits, kām kabata ūpehj, tas ehd fawu, bet kām īvahrtēk uj frona ehdeenu ween, tam gan ir zitadi.“

„Tew jau azis flausch, ka zits war eist fawu ehdeenu.“

„Vai nu ko, bet laiks buhtu gan kahdu wahrdu runat, jo, waj tad īaufees few ahdu pār azim wilt.“

„Ja, ja! Majors paleek no muhsu labuma ar kātru deenu tuklaks. Jau eegahdajees pahris firmos.“

„Ja, un winam wehl aileek labi peedsertees.“

„Ar kahrtim ari ūpehls. Wiſu nakti rāhwuſchi ar weterinaru, lihds pulksten diweem ūpehlejuſchi. Man ūedjka stahſtija.“

„Tadeht ari muhs baro ar tahdu plahnu haribu.“

„Mehs tilai esam glupi.“

„Ja tilai mehs wiſi fahktum ūhdssetees, redsetu, kā ūchis gan attaisnotos?“

„Kā ūchis attaisnotos? Winſch tew ūdotu pā ūbeem un ar to ūleeta beigta.“

„Un wehl ūdotu ūefam . . .“

Wahrdu ūkot, wiſi bija ūsbudinati. Schini laikā ūmūs bija pateesi ūlikta bariba. Bet galwenais eemeſls jau bija ūleela ūehrdsiba un ūleela gruhtums. Zitadi ari wehl buhtu bijis drūfku ūabaki, ja nebuhu bijuſe ūlela neweenprāktiba. Tahdā barā ari zitadi nebija domajams. Kātrs to ari ūfajuta, un tadeht daudsreis ūzehlsas bahrſchanās. Bet ūchoreis ūsbudinajums nevahrgahja ūpat. Wiſi ūfalka pulzetees pulkos, pahrunaja par majora ūihžibū. Daschi bija ūchoreis it ūewiſčki ūsbudinati.

Ūchahdos gadijumos arweenu ūrodās ūahdi ūſfahzeji — barweschi.

Bariveschi dumpja laikos ir iħsti eewehrojami laudis, ne-ween zeetumā, bet ari wiſos artelos, komandās un zitās weetās.

Schee wadoni ir iħpaſchi eewehrojams ūips. Tee ir pebz taifnibas ūlahpſtoschi laudis, kuxi naiwi un godigi pahrlēezinati, ka taifniba pateescham panahkama.

Schee laudis naw nemas tik mulki; daschi no teem pat loti gudri, bet wini ir par dauds ūarsti, ne-apdomigi un beswiltus.

Ta ari gadās laudis, kas schahdos gadijumos leetu prot
tā eegrofit, un tik isweižigi wadit, ka fasneefs sprauslo mehrki,
tad tee ir atkal otrs tautas-wadonu tipš — vee mums schahdu
lauschu ir loti mas.

Bet schee dumpja ussahzeji un wadoni, par kureem tagad
stahslifchu — tee gandrihs arweenu neka nepanahk un par to
teek eeflodsiti zeetumos un spaidos.

Zaur sawu ussbudinafchanos wini arweenu friht, bet
taisni schim ussbudinajumam ir leels eespaids us laudim.

Visi wineem labyraht feko, Winu karstums un godigā
zihna pret warmahzibam aifrauj lihds wifus, un pehdejt ari
paschi weenaldsigalee teem pebeedrojas.

Winu aklā pahrlezziba, ka tee ko panahks, apmulfsina pat
leelakos skeptikus, kuri gandrihs ne kam ne-uslizas; daschreis pat
schai pahrlezzibai ir pawifam greisi un tik behrnischki pamati,
ta tihri jabribnas!

Bet leelakais tas, ka schee laudis eet arweenu pirmee, eet
ne no ka nebaididamees.

Wini, ka teiz, metas ar veeri pret feenu, beeschi ween
ne-nas nesinadami kapelz. Wineem naw auftas pahrllifchnas,
nawa tas praktisks wiltibas, jesuitisma, ar kuru nereti
pats leelakais blehdis un nekreetelis uswar, aissneefs mehrki un
isnahk no uhdena tihri saufs.

Ikdeenischka dsihwē schee zilweki ir fa-ihgufchi, ustraukti un
nepazeetigi. Wisflitakais vee wineem ir tas, ka teeschi ween
nolikst no ihsta zela un atduras us sihlumeem. Zaur to tad
ari wini eet bojā... Bet tauta winus saprot — un tas ir
winu spehks...

Muhfu zeetuma bij dajchi tahdi, kuri bija alnachluschi tikai
dumpja pehz. Ihpaschi schee tad ari bija wišwairak ussbudinati.
Weens no teem, Martinows, kurſch agrak deeneja hūsarow,
bij aksis, nemeerigs un schaubams zilweks, zitadi tas isskatijas
labs un godigs. Otrs, Wasilijs Antonows, bija loti weenal-
digs, ta wiftigi gluhnofcheem skateneem, bet zitadi ari godigs
un labs zilweks.

Wifus jau newar atminet; winu bija dauds. Petrows
ta wasajas no weenas weetas os otru un nolaušijas zitu tunas,
pats winsch runaja mas, bet wareja redset, ka tas bija ussbudi-
nats un lab ziti fabla rihkotees, winsch jau pirmais isskrejha
no kasarmas.

Muhfu zeetuma apakſchofizeeris nobijees tuhlit iſgabja.
Zeetumneeki, visi noslahjuſchees pagalmā, luhdsja apakſchofizeerim,

Iai tas pasino majoram, ka tee wehlas ar winu „isrunatees“ par daschām leetam. Pēz apakšchosizeera išgahja ari wiſt at-stawneeki un nostahjās pagalma otrā puſe, pretim zeetumneekem. Apakšchosizeera uſdewums bija ſoti nopeetns un darija winam raiſes. Bet kawetees majoram pasinot winſch ne-uſdrofchinajās.

Ja zeetumneeki fahka trakot, tad wareja iſeet wehl flit-taki. Wiſa muhfu wirſneeziiba tā tā baidijās no zeetumneeku dumpoſchanās. Ja ari nekas nenotika un wiſt apdomajuschees atkal iſlihda, tad tomehr apakšchosizeerim wajadſeja par wiſu notikufcho ſinot wirſneezibai. Bahls un drebedams winſch ſteig-ſchus dewās pee majora, pats ne-uſdrofchinadamees areſlanteem neko jautat ne padomu praſit. Winſch it labi ſinaja, ka tagad to neweens ne-eeweħros, pat ar to nerunās.

Pilnigi neko neſinadams, ari es iſgahju pee ziteem pa-galmā. Leetas ihſio noſihmi es tilai wehlači dabuju ſinat.

Tad es domaju, ka buhs atkal lahda ſkaitiſchana; bet ne-eraugot waſtneekus, kuri arweenu mehdſa ſkaitit, man bija brihnuns un es fahku ſkatitees apkahrt. Wiſt bija uſbudinati un ſaduſmoti. Ziti bija pat bahli.

Wiſt iſſkatijās druhmi un kluſu gaſdija, kahdu dſeeſmu nu majors dſeedās. Es nomaniju, ka daudſi mani uſſkatija brihnodamees, un kluſedami atwiſijās no manim fahnus.

Wineem, ka rahdijs, bija dihwaini redſet, ka es ari at-rados to pulka. Wini newareja tizet, ka ari es gribu pre-totees. Drihi wiſi tuwumā ſtahiwoſchee fahka mani no jauna ſwerschinat. Wiſt uſ manim ſkatijās jautajofchi.

„Kas tew te darams?“ Antonows diktii un rupji man uſpratiſja, kurſch lihds ſchim mani arweenu fauza par „juħs“ un apgahjās ſoti fmalki.

Es winu uſſkatiju ſchaubigi, wehl arweenu neka neſapras-dams, puhejos iſdibinat, kas ihſli noteek un jau nopratu, ka te ir kaut kas fewiſchks.

„Rā tad, kas tew te jaſtahw? Ej labač kaſarmā,“ ſkubi-naja kahds jauns ſaſolſnis, ar kuru lihds ſchim nemaf nebiju paſiħſtams.

„Naiv jau ta tawa darifchana.“

„Wiſt pułzejas,“ atteizu winam — „es domaju, ka buhtu ſkaitiſchana.“

„Reds, fchis ari iſlihdis!“ weens uſſleedſa.

„Djeſſsdeguinis,“ otrā ruħza.

„Muschu štejs!“ ar ne-issakamu ihgnumu murminaja treschais. Schis jaunais nosaukums fazehla wišpahrejus fmeeklus.

„Pee schehlastibas par pawahru tizis,“ peelika treschais.

„Tahdam jau wifur paradise. Winsch te pee ſpaſdu dar-beem ehd kalatschus un zeptus ſiwenus. Tu jau pats ſawu ehd; kas tew te par lihtchanu?“

„Te jums naw weelas,“ Kulikows teiza un peenahžis pa-nehma man aif rokas un iſweda no zitu pulka.

Pats winsch bija nobahlis, tikai wina melnās azis ſweh-roja un apakshejā lubpa bija ſawilkta. Ne wifai weenaldſig tas gaidijs majoru. Man brefmigi patikās noſlatitees uſ Kulikowu tahdos gadijumos, kur tam wajadſeja ſewi „iſrahdiſees“.

Winsch mihleja brefmigi „pluhliitees“, bet ari leetu wezinaja. Man rāhdas, ka winsch buhtu pat nahwē gahjis, ta pa drusklai grefchqdamees.

Tagad, kur wiſi mani usrunaja ar „tu“, winsch pret manim iſturejās wehl laipnaki, bet tomehr wina wahrdi bija zeeti noteikti, kureem newareja pretotees.

„Mehs aiffstahwam ſawu, Aleffandr Petrowitsch, bet jums te naw nekas darams. Ejet labat kaut kur zitur, nozaiheet... Nedfeet, wiſi juhſejee jau stahw kehki, ejet turp.“

Un pateescham, zaur atwehrtu logu eeraudsiju kehki muhsu poļus; bes poleem wehl pamaniju tur dauds zitu laufchu. Es paklausiju un aifgahju uſ kehki. Lamaschanas wahrdi, fmeekli un ſwilpfchana mani pawadija.

„Nepatikās putninam! Puz — puz — pi! Dod winam..“

Wehl lihds ſhim mani zeetumā neweens nebija ta aiflahris, ta ſchoreijs, un man tagad palikās loti ſmagi ap ſerdi. Bet kam ta nu wajadſeja buht. Kehka preefchnamā es ſatiku muischnieku Ī-wſki. Winsch bija zeets, augſtſirdigs jauneklis, wideji iſglihtots un loti mihleja B. Zeetumneeki wina wiſwairak eeweheroja un pa dałai ari mihleja. Katra wina fuſteſchanas iſrahdijs wihrifchibū, duhfchibū un ſpehku.

„Gorantschikow, ko juhs tur maifatees, winsch man uſkleedſa, naheet labak ſchurp!“

„Ja, kas tur iſhti noteckas?“

„Wini dumpojas, waj tad juhs to neſineet? Sinams, wineem jau ne-iſdosees: kas tad zeetumneekem tizēs? Buhsim mehs tur, tad jau muhs pirmos apwainos par dumpineekem. Atminatees, par ko muhs uſ ſchejeeni atſuhtija. Winkus ween-lahrfchi nopehrs, bet muhs tuhlit ſauks pee teekas. Majors

muhs wifus eenihst un tibko mumis kaitet. Muhs wajadams winfch pats fewi attaifno."

"Un beedri muhs labprah nodos," M-žkis peelika, tad bijam eegahjuſchi kehki.

"Par to naw ko behdatees, schehlot jau neschehlos!" T-žkis pahrtrauza.

Bes muischnekeem kehki wehl atradās kabdu 30 zitu lauschu. Wisi schee nepeedalijas pee dumpja; daschi aif glehwulibas, daschi atkal bija pahrleezinajuschees, ka dumpis neko nepalihdses. Pee tahdeem peedereja ari Akims Akimitschs. Winfch bija dabifks dumpju eenaidneeks un teiza, ka dumpis tikai trauzejot deenesta fahrtibu un meerigu dsihwi. Winfch itin meerigi nogaidija leetas beigchanos un bija zeeti pahrleezinajees, ka galā tomehr uswareš negrosamā wirsneezi bas wara. Ari ēsais ūomitchs bija nostahjees pee mums un degunu pazehlis klausijas muhsu farundās. Tagad winfch issflatijs breefsmigi glehws un fajuzis, bija ari ioti nobijees.

Ari weenkahrschee zeetuma voli bija peebeedrojuſchees muischnekeem. Bija ari daschi balsigakee kreevi, kuri issflatijs arweenu nolaidsches, aismirsti. Tee nobehdajuschees gaidija, ka wifs tas beigfees; wineem truhka duhfchas peebeedrotees ziteem.

Behdeji wehl muhsu pullā atradās daschi druhmi un arweenu bahrgi arestanti, drofchi laudis. Wini nepeedalijas pee dumpja, waj nu aif teepuma, waj atkal bija pahrleezinati, ka no ta nelas ne-išnahks. Man isleekas, ka wini tomehr nejutās ihsti apmeerinati, newareja buht paſchapsinigi. Kaut gan tee no prata, ka nedumpodamees darija pareiſi, ka ari wehlaku tas israhdijs, tad tomehr wineem bija tā ap duhfchu, it ka tee buhtu atkriteji, kuri atshahjot arteli, taisni fawus beedrus nodewufchi plazmajoram.

Muhsu starpa atradās ari ūellins, tas pats Sibirijas semneekelis, kuru atfubtija par naudas wilstofchanu; no kulkowu tas bija eemahzijees lopus ahrstet.

Tas Starodubowas wezits, par kuru jau mineju, ari te atradās. Pawahri wisi ka norunajuschi palikas kehki; laikam no prasvami, ka tee ari ir daka no waldbas un tapehž teem nepeeklahjas pret winu fazeltees.

"Laikam bes scheem ziti wisi iſgahjuſchi," es teizu pagreeſees pret M-ku.

"Kas mumis tur dalas?" nomurminaja B.

„Mums jau simtu reis bailsigaki kā wineem, un kapebz tad lai ejam? Un waj juhs ari pateefcham domajat, kā wine fazels dumpi? Un kas tad tur ari par leelu preeku, eejauktees multibās.“

„Tilpat tur nekas ne-isnahks,“ eekrita starpā kahds īauns, stuhrgalwigs wezis. Almasows, kursch ari te bija, pastleidsās winam atbildet:

„Tas jau neko nekaitēs, kā katram usskaitis fawus 50 — zits jau tur nekas ne-isnahks.“

„Majors atbrauza!“ kahds eekleedsās un wižt tuhlit metās pee logeem.

Majors atfrehja sils melns no duftmam. Klufu, bet leelmanigi winsch peegahja pee arestantu rindam. Schahdos gadijumos tas arweenu bija drofchs un nesaudeja duhfschu. Zitadi winsch gandrihs arweenu mehdsu buht pušpedsehrees.

Pat wina nospekotā zepure ar abdas schirmi un netihree sudraba uspletshī schini brihdi iſſkaitijās breefniigi. Majoram nopalakus gabja ſtrihweris Datlows, preefsch zeetuminekeem ūti eewehejama persona, war teift, winu pahrwalditajs, breefniigi wiltigs un ne wifai multigs zilwels; tam bija leels fwars pee muhſu majora. Arestanti bija ar winu pilnā meerā.

Pehz ta nabza muhſu apakſchoſzeers, kursch jau bija dabujis no majora kreetnu futu un gaidija wehl desmitreis wairak; tad wehl atnahza kahdi trihs waſtneeki.

Arestanti, kuri bija ſtabvejuschi plikām galwam jau no ta brihsha, kād aifgahja pehz majora, tagad ſaflebjās un nolahrtojās; kātrs no wineem padihshaja no weenas kahjas uſ otru, bet tad atkal palika wiſt uſ weetas kā ſafalufchi un gaidija uſ pirmo wahrdu, waj labaki teift, augstakās wirſncezibas pirmo kleedseenu.

Tas ari tuhli: nahza. Pee otrā waheda majors gandrihs aifrijās, kaufchus ween nokauza, majors bija breefniigi fatrakots.

Baur logeem mehs warejām flaidri redset, kā winsch ſtrai-dija ap arestanteem, tos kverfchinadams. Wina jautaſchamas un arestantu atbildes, attahluma deht mehs newarejām lahga fadsirdet.

Tikai jau nodſirdejām, kā tas kweedsa:

„Dumpineeki! . . . Kaut tif tabdus! . . . Musinataji! Tu eefahki! Tu eefahki!“ Winsch kahdam uſblahwa. Neweens ne-atbildeja. Pehz brihsha redzejām, kā weenu arestantu aifweda no zitu pulka un aifrahwa uſ foda namu. Wehl pehz kahda brihsha aifweda otru un trescho.

„Wifus pee teefas ! Es jums ! Kas tee tahdi kas tur lehki !“ majors smillsteja ceraudsijis muhs atwehrtajos lehka logos. „Wifus schurp ! Wifus dseneet schurp !“

Striherteris Datlows a:nahza pee mums us lehki. Mehs winam teizam, ka nepeederam pee dumpineeleem. Winsch tuhlit atgreesas un pauehstija to majoram.

„Ra, wini meerä !“ tas noruhza semakä balsi, redsam preezadamees. „Weena alga, wifus schurp !“

Mehs isgahjäm. Bet wisi gahja galwas nokahrufchi, ta fa nokaunejuschees par fawu glehwulibu.

„A, Brokofjew ! Yellins ari, un tas tu, Almasow.“

„Stahjatees, stahjatees wisi kopä, wisi schurp,“ majors mums pauehleja, bet tayda steidsoschä pamihksia balsi, laipni us mums paaskatidamees. „M—fsi, tu ari te... nu, Datlow, wifus faralstit ! Tuhlit wifus peeralstit, wifus lihds pehdejam, meerigos un nemeerigos, katrus fewishki, un papiri atdod man. Es jums wifseem rahdischu... pee teefas ! Es jums, blehski !“

Papirs lihdsjeja.

„Mehs esam meerä !“ preepeschi kleedja kahds no nemeerneeku pulka, bet ta fa wilzinadamees.

„A, waj nu meerä ! Kas ir meerä ? Kas meerä, tas lai isnahk !“

„Meerä ! Ta tad fabijatees ? Bijat usmušinataji, dumpineeli ? Jo flittati preefsch wineem !“

„Mans Deews, kas tad tas !“ schehlojas kahds no puhla.

„Kas to teiza, kas ?“ majors ruhza un metas us to puši, no kureenes nahza waimanas. „Tas bisi tu, Rastorgijew, tu blaivi ? Us foda namu !“

No puhla isnahza Rastorgijew, flaiks, patuksis salokfnis un folvoja lehnam us foda namu. Winsch nemaf nebija blaivi; bet ta ka nu winam uszirta, tas nemehgina ja wairs pretotees.

„Ais labam deenam trafojat !“ majors winam noruhza pakal. — „Redsi, refnais maifs.... Gan es juhs wifus dabufchu ! Meerigee, isnahzeet !“

„Juhfu augstiba, mehs esam meerä !“ druhmi atskaneja daschas balsis; ziti pastabheja un zeeta kluſu.

Bet majors tikai to gaidija. Winam paſcham ari bija labaki leetu ahtraki nobeigt un faut ka fameerinatees.

„Nu, waj tagad w i si meerä ?“ winsch steigchus noprasijsa. „To jau tuhlit redseju... sinaju. Usmušinataji ! Winsch paſcham ir daschi usmušinataji,“ pagreeses pret Datlowu, winsch

turpinaja. „To leetu wajaga smalkali ismeklet. Bet tagad... wiſi pee darba! Sit bungas.“

Winsch pats bija klaht pee darba nodalischanas. Klusu un behdigī arrestanti stahjās pee darba; tee bija laimigi, ka wareja ahtrakti tikt valā no breefmigā majora.

Behz nodalischanas majors tuhlit eeradās foda namā un isdarijās ar „muſinatajeem“, war teikt, ne wiſai bahrgi, steigfhus. Wehlaku stahstija, ka weens efot luhdsis peedoschanu“ un majors tam ari tuhlit peedewis. Wareja manit, ka majoram nebija ihsii ka wajabsigs ap duhfchu, winsch bija pat nobijees. Dumpis ir deesgan bailiga leeta, un kaut gan arrestantu ne-meeri newareja nosault par ihsiu dumpi, tapehz ka nefazehlās wiſ pret augstalo waldibu, bet tikai pret paſchu majoru, tas tomehr bija tā ſawadi, nepatihkami. Ihpafchi tas bija ſatri-zinoſchi, ka wiſi wiſpahrim dumpojās. Wiſadā ſinā leetu wajadſeja apkluſinat. „Muſinatajuſ“ drīhſi palaida valā.

Rihtā tuhlit mums bija labaks ehdeens, kaut gan ne-ilgi tas tā gahja. Pirmajās deenās majors fabka beeschaki apmeklet zeetumu un atrada beeschaki nekahrtibas. Muſfu apakſchofieežs ſtaigaja noruhpejees un bija pawifam nogahjis no grauda. Arrestanti wehl ilgi newareja apmeerinatees, bet jau wairš tā neusbudinajās ka agrakti, bet klusibā zeeta gruhtas fahpes.

Daschi pat paſehla galwas. Tomehr, kaut gan ne wiſai labprah, ziti peemineja bijuscho.

„Daudſi paſchi ſewi tā ka apfmehjās, ſodija par dumpoſchanos. „Nu, brahlit, kod nu mehlē!“ weens eeteizās.

„Ne-apfmej zitu, paſcham nahkſees zeest!“ peemetina otrs.

„Bet kur tad ta pele, kaſ lakim peefehja ſwaninu?“ treſchais peefiſhmē.

„Muſfejuſ jau bes rungas nepahrleezināſi; labi wehl, ka wiſus nedauſija.“

„Uſ preekſchu tu labak wairak ſini, bet maſak plahpā, buhs wefeligati!“ kahds launi peefiſhmē.

„Nu, un ko tad tu tā mahzi, ſkolmeiſter?“

„Labu darbu mahzu.“

„Kut tad tu tahds gadijeces?“

„Es wehl eſmu zilweks, bet kaſ tu tahds?“

„Sunu ſitejs, tas tu eſi?“

„Tu pats eſi funu ſitejs.“

„Nu, nu, waj lifcatees meerā! Ko wehl nefahks!“ atſfan no wiſfām puſem.

Dumpja deenas wakarā es, no darba nahkot, aīs kasarmām fatiku Petrowu. Winsch jau bija mani mēklejis. Peenahžis pee manim tas fahla kaut ko murminat, bet drihs atkal aplūša un it weenaldsigi foļoja man līhds.

Wīsi schis deenas notikumi mani nospeeda kā breesmigs flogi, un es domaju, ka Petrows man kaut ko paskaidroš.

„Sakeet, Petrow, waj juhfejee us mums nedusmojas?“ es winam jautaju.

„Kas dufmojas?“ winsch tā kā atjehgdamees eepraſijās.

„Arestanti us mums... us muſchneeleem.“

„Kapehz tad lai us jums dufmojas?“

„Nu, tapehz kā mehs nepeedalijamees pee nemeera?“

„Kapehz tad jums jadumpojas?“ winsch waizaja, it kā publedamees mani saprast. — „Juhs tatschu paschi fawu ehdeet.“

„Ak, tu mans Deewš! Daudsi no juhfejeem jau ari paschi fawu ehd un tomehr tee peedalijās. Nu, un mums jau ari wajadsīgs kā beedreem.“

„Ja... kā tad juhs mums par beedreem?“ winsch ſchaubidamees waizaja.

Pateefcham, winsch mani nefapratu, nefapratu ko es no wina gribu.

Bet par to es atkal sapratu winu, tagad ar to eepasinoš ſmalki.

Tagad man iſſkaidrojās weenas domas, kuras jau ilgu laiku mani mozijs, tagad es winas pirmo reiſi ſkaidri sapratu.

Es no pratu, ka arestanti mani ne-uznemis fawā ſabeedribā un kaut es ari wīsu muhšchu dīhwotu zetumā, pat ihpaſchājā nodalā. Bet ihpaſchi manā dwehſelē eefpeedās Petrowa iſſkats ſchāi brihdi.

Wīna jautajums: „Kāhds tad juhs mums beedris?“ bija tik naiws, tik pateefu ſchaubu pilns, ka man wajadfeja do-mat: waj tik winsch mani negrib iſſmeet, apwainot.

Bet no ta nelo nemaniju: weenkahrschi, es tam biju ſweschneeks un deesgan.

Tu ej fawu zelu un mehs atkal fawu; teiž zita dīhwe, zits liktens kā mums.

Un pateefcham, es domaju, ka pēhž dumpja wīni muhs ſagrauſis, uelaus dīhwot.

Bet no tam nebija ne wehſis. Mehs nedſirdejām ne maſaſa pahmetuma, nejutam nekahdas valcelinatas kaunprahibas.

Wīni muhs tapat kā jau agrāk lauseja kā ſwezi pee leh-nas uguns.

Ne wini duſmojās us teem, kuri nepeedalijās pee dumpja,
ne ari uſ teem, kuri pirmee kleedsa, ſa tee ar wiſu meerā.

Neweens par to pat ne peeminet nepeemineja.

Ihpafchi ſcho dihwaino apſtahkli es nekahdā ſinā newareju.
ſapraſt.

S. Beedri.

Es loti ilgojos pebz ſaſejeem, „muſchneekem”, ihpafchi zeetuma dſihwes fahkumā. Bet no wiſeem trim, bijufcheem ſreetwi muſchneekem, kuri atradās pee mumſ zeetumā (Akims Akimitschs, iſluhks A—ws un tas, kuru pee mumſ eefkatija par tehwa ſleptawu), no teem es paſinu un ſagahjos tikai ar Akimu Akimitschu.

Man ja-atſühſtas, ſa ar Akimu Akimitschu ſagahjos tikai aif iſſamifchanas, wiſgruhtakajā brihdī un ſad zita neweena neviſa ar ko fatiftees.

Pagahjuſchajā nodalā es ta ſa mehginaju ſawus beedruſ eedalit ſchirkas, bet tagad, fur atminos Akimitschu, man buhs japeeleek wehl weena jauna ſchikira. Pee ſchihſ jaunā ſchikira, kuru wareja noſaukt par: iſhti weenaldſigo zeetumneeku ſchikiru, pee tas peedereja weens weenigs — Akims Akimitschs.

Tahdu ſpaidu darbineeku, kureem buhtu bijufe weenalga fur tee dſihwo, waj pee ſpaidu darbeem waj brihwibā — tahdu, protams, pee mumſ nebijs wairak neweena, ſa tikai Akims Akimitschs.

Zeetumā wiſch bija ta eeriſkojees, it ta ſad buhtu nodomajis tani wiſu ſawu muhſchu nodſihwot; wiſas wiſa leetas bija til ſahrtigi peewetotas, ſa muhſcha mahjās.

Winam wehl daudſus gadus wajadſea nodſihwot zeetumā, bet waj tas ari lahdreis domaja no iſeefchanas — par to jaſchaubas.

Bet ja ari wiſch bija apmeerinajees ar iſtenibu, tad tomtehr ne no laba prahl, bet ta, domadams, ſa zitadi tam uemas labaki nebuhtu gahjis.

Wiſch bija labs zilwels un fahkumā man daudſ palih-
djeſa gan ar padomeem, gan ari zitadi, bet daschreis tas bija
tič garlaizigs, ſa mans ta jan geſtaizigais ſahwollis ſiwa gliſchi
nepaneſamš.

Daschreis tihri ta slahysti pehz kahda wahrdina, gribi kopâ ar winu parunates par sawu gruhto likteni, bet winsch neleekas ne sinot! Waj mi klußs, waj atkal sawus lukturischus taisëdamis stahsta no kahda „fmotra“, kas tani un tani gada winam bijis, kahds tores bijis wîrfneels un waj tas ar wineem bijis meerâ waj ne. Un wahrdi no wina mutes pluhst tik aufsti un weenaldsigi, ka uhdens pileeni.

Winsch pat tad ne-eekaifa, kad lahdreis atstahstija man, ka Rausjâ tas esot isdarijis kahdu warona darbu un par to dabujis teesibu nehfat ar „fweheto Annu“ isgreshnotu sobinu.

Tikai isrunajot „fwehia? Annas“ wina balsfs palika tahda warena, augsta un winsch pats wehl labu brihdi pehz tam ta augstmanigi klujeja.

Paschâ pirmajâ gada man usnahza tahdi sawadi brihschi, kuros fahku eenihst Akimu Akimitschu, par fo, to pats nejnu. Un klußba pat nolahdeju likteni, kusch man nolizis ar tahdu zilweku tik tuwu kopâ dshwot; mumis ar Akimitschu bija „la-schu“ galwas gali kopâ.

Bet pehz kahdas stundas es par to atkal fewi nosodiju, few pahrmetu. Bet tas tikai bija pirmajâ gada; wehlaku es apradu ar Akimu Akimitschu un kaunejos par sawam agrakajam multibam.

Akklahti,zik atminos, mehs ar winu nekad nestrihdejamees.

Bes scheem, mineteem trim freehem, manâ laikâ pee mumis zeetumâ pahrbija wehl kahdi astoni zilwei. Ar dascheem no teem es sagahjos draudsigi, war teikt ar preeku. Labakee no wineem bija flimigi, sawadneeki un loti nepazeefchami laudis. Ul diweem no teem es wehlaku nemas wairâ nerunaju.

Ticai trihs no wineem bija isglihtoti: M-flis, B-fis, un wezits Sch-fis, kusch bija agrak kaut kur par matematikas profesoru bijis. Winsch bija labs wezits, leels sawadneels un kaut gan isglihtots, tad to mehr râhdijas buht ar schauru prahru.

Pawifam zitadi bija M-flis un B-fis. Ar M-fli es jau no pascha pirmâ brihscha fatiku loti labi; strihdû ar winu nekad nesagahju, winu zeeniju, bet mihlet un tuwaki faistitees ar winu, to ari nekad newareju. Tas bija pahral ne-ustizigs un launs zilwels, bet winsch ari mahzeja apbrihnojami sawaldi-tees. Schi pahraki leela sawaldischanas mahksla tad ari reebas; tu skaidri fajuhti, ka winsch nekam un nekad ne-atklahs sawus dwelheles dsilimus.

Warbuht ari, ka es sawos spreediumos maldos. Schis bija spehjigs un augstis rakslurs. Pahrspihletâ, pat drusku

jesuitiskā apeeschānās ar laudim noraķdīja winā eesuhnojoscho skeptika dabu. Neskatotees us to, winā dwēhsele zeeta diwkahrīci: no skeptizisma un dīslās, negrosamās palaufchanās pafcha ujskateem un zeribam. Lai gan tam peemita fchi dīshwes ijsweižiba, tomehr winīch bija muhschigā naidā ar B-ku un winā draugu Ī-lu.

B-ks bija slimīgs, dilonim tuvu, karstas, nerwojas dābas; bet ihstenibā kreetns un pat augisīrdīgs zilveks. Winā eekarsums daschreis paħrgahja paħrpihletā nevazeetibā un leekos uniuos. Es newareju pazeest fħahdu iſturefħanoz un ijs preeksfchni wairi nesagħajhos ar B-ku, bet miħlet winu tomehr wehl nebeidsu; ar M-ku es nekkad nesastriħdejós, bet miħlet winu newareju.

Lihds ar B-ku man wajadseja fħirktees ari no Ī-ka, no ta jaunā zilveka, kuru jau preeksfhejä nodalā peemineju, at-stahstot par muhsu dumpi.

Io es gausham noschehloju. Ī-ks gan nebija iſgħiħtot, bet waħrdu salot, labi, wiħriskhiks jauneklis. Leeta bija tċ-ka Ī-ks til lotti miħleha, zeenija un aiffstahweja B-ku, ta wifus tos, kuri tilkai drusku fastriħdejäs ar B-ku, tuħlit tureja għandriż par fawwem ċenaidnekeem.

Ka rakhħas, winīch B-ka deħi ari ar M-ku fagħajha naidā. Wissi wini bija tikumiski slim, oyni lu ħi un karstas dābas, ne-ustizgi laudis. Tas faprotams — wineem bija lotti gruhji, bandi gruhjalik ka mums. Tee bija taħlu no fawas dżum-tenees. Dasħi no teem bija atfuħtiti us ilgu laiku, us 10-12 gadrem, bet leelakais tas, ka wini ar brefmigeem aiffspreedu-wieem fstatijas us wifeem fawwem liħds beedrem, un redseja winos tilkai fweħriflumu, newareja un pat negribeja tanis eeraudfit ne masalo neezinu laba, zilweżiżla; um tas ari bija lotti faprotami; fħans nelaimigajos usskatos tos bija eeraħwuse apstahlu wara, liktens.

Tas jau bija iħxi dabifli, ka zeetuma garlaiziba winis nahwet nahweja.

Ar tħarrerkeem, tatbareem un Esaju Homišchu wini apgħajjas lotti laipni, bet no ziteem zeetum neekeem ar reebunu iswairiżjä. Tikai weens weztizibneeks eeguwa winu zeenibu. Man leekas diħwaini, ka wiċċa manā zeetuma dīshwes laikā neweens teem nepabrmela winu tautibu, tizibni un dīshwes eeraħħas, ko muhsu „weenfahrfħee“ meħħds darit aħrsem neekeem, iħxaschi wahzees scheem,

faut gan ne wifai beeschi. Var wahzeescheem tikai là pafmehjås, laikam wahzeets freewu weenlahrſchajam zilwekam iſleelås loti fmeekligås.

Bet ar muhſejeem zeetumneeki apgahjås daudſ zeenigaki là ar mumis, freeweem, un tos gandrihs nemas ne-aiftika. Bet wini, là rahdijås, to nekad negribeja fapraſt, eeraudſit.

Es fahku runat no T—ka. Kad tos no agrakås nometnes fuhtija uſ muhſu zeetolfsni, tas gandrihs wifu gaxo zetu bija fa-flimufcho un no zela gruhtibam nogurufcho B—ku uſ rokam ween pahneſis. Wini bija fuhtiti pa preefchü uſ II—gorſku. Tur, wini fahſtija, teem efot gahjis labi, daudſ labaki là muhſu zeetolfsni. Bet tee fahluſchi pawifam newainigi faraſſitees ar zitu pilſehtu „nometinateem“ un tapehz „atraſis“ par derigu, winus wifus trihs atſuhtit uſ muhſu zeetolfsni, tu-waku pee muhſu „augſtatås“ wirſneezibas. Winu trefchais bee-dris bija Sch—kis. Preefch winu atnahkſchanas M—ſkis muhſu zeetumå bija weenigs. Tapehz tad ari winam, ſawas zeetuma dſihwes virmajå gadå bija tik gaxlaizigi.

Schis Sch—kis bija tas pats wezis, par kuru jau reiſ mi-neju, là tas muhſchigi luhdsä Deewu. Wisi muhſu politiflee noſeedsneeki bija jauni laudis; weenigi Sch—kim bija jau fawi ño gadi aif muguras.

Sinams, tas bija godigs zilweks, bet tikai tahdå ſawads. Wina beedri B—kis un T—kis to ne-eeredſeja, pat nerunaja ar to un teiza, là winsch efot ſtuhrgalwigs mulkis. Neſinu, zil winu wahrdos bija pateesibas. Man rahdås, là zeetumå un zitås tahdås weetås, fur zilwekus ar waru ſadſen baros, tur daudſ weeglaki ar otru fareetees un pat eenihdet to, neka brihwibå dſihwojot. Daudſ apſahku taifni uſ to ween mudinat mudina. Sch—kis bija ari pawifam „duhſis“, winsch wareja buht loti nepatihkams. Wisi ziti wina beedri ari nebija ar to wifai meerå.

Es ar winu nekad neſtrihddejos, bet ari nekad ihpafchi ne-draudſejos. Sawu preefchymetu, matematiku, winsch, là rahdijås, it labi ſinaja. Utminos, là tas ſawå laustå freewu walodå publejås man iſſlaidrot kahdu paſcha iſdomatu astronomijås ſiſtemu. Man fahſtija, là winsch to faut kad ſizis nodrukat, bet iſglıhtotå paſaule tikai fmehjuſes par wina gara raschojumu. Man rahdås, là winsch bija drufku prahtå južis. Winsch zauram deenam luhdsä Deewu, zelos mesdamees, un zaur to eeguwa wifu ar eſtantu zeenibu, kuru tas baudijs lihds ſawai naħwes ſtundinakai. Winsch nomira ar kahdu gruhtu ſlimibu muhſu zeetuma ſlinnizå

manu azu preefschā. Beenibu pee zeetumneeleem winsch ee-gura jau ar pirmo foli zeetumā, pehz „saſkreefchanās“ ar muhsu majoru.

Bekā no II—gorflas lihds muhsu zeetokfnim winus ne-zirpa, un tee bija tā apaugufchi ar bahrfdam, ka, kad winus at-weda, muhsu plazmajors fabka leelifki traſot un lamatees par-tahdu likuma ne-eewehrofchanu, pee ka ſinams atwestee nemaſ nebija wainigi.

„Kahdi wini iſſkatās?“ tas ruhža, — „tee jau ir wasanki, ſlepkawas!“

Sch—kis tad wehl nemahzeja lahgā freewifki un doma-danis, ka majors praſa: kas tee tahdi efot? — waj wasanki, waj ſlepkawas? winsch atbildeja:

„Mehs ne-efam wiſ wasanki, bet politifki noſeedſueeki.“

„K—a—a—kas! Tu buhſi nepeeklahjigs? Nepeeklahjigs!“ majors kauza. „Uſ foda namu! Duhlit, fchini paſchā brihdi! Šimts koku, tam!“

Un wezi ari nopehra. Winsch meerigi nogulās, faſoda fawu rolu ſobos un tā iſzeeta brefsmigo rihſchu ſodu beſ maſakās eellegegſchanās, beſ ſtenefchanas, pat nepakufedamees. B—kis un L—kis pa to laiku jau bija eegahjuſchi zeetumā, kur M—kis jau winus gaidiſa un taifui metās teem ap ſallu, kaut gan lihds ſchim winus nebija wehl ne redſejis. Aiflufitati no majora ſwehriftkās apeeſchanās wini ſtahiſtija M—kim wiſu par Sch—ku. Atminos, ka M—kis man to atſtahiſtija: „Es biju ka ahrprahitā,“ winsch teiza, „es nefapratu kas ar manim noteekas, un drebeju ka drubſi.

„Es ſtahiweju pee wahrteem un gaidiju Sch—ku. Winam wajadſeja atnahk taisni no foda nama, kura winu pehra. Peepefchi atwehrās wahrtini, eenahza Sch—kis; nobahlis, bahlam dreboſchām luhpam winsch foſoja zauri pagalma iſnah-kufchajeem zeetumneeleem, kuri jau bija dabujufchi ſinat, ka muifchneelu ſodot.

„Winsch eegahja kaſarmā, taisni fawā weetā, un ne wahrda neteizis, nometās zekos un fabka Deewu luht. Beetumneeki bija loti aifgrahbti, faſufitati. Kad eeraudſiju ſcho ſirmo weziti,“ M—kis teiza, „kurſch atſtahijs dſimtenē ſewu un behrnuſ, kad eeraudſiju to uſ zekeem Deewu luhdſot, — es aifſkrejhju aif kaſarmam un tut guleju weſelas diwi ſtu idas tihri ka beſ fa-manas, es biju gluſchi traſs...“

No fchi laika zeetumneeki fahka Sch—ku zeenit un ariveenu apgashjās ar to godbijigi. Ighashchi wineem patikās taš, ka Sch—kis, tad to pehra, nebija bkhawis. Taifnibu faktot, no fchi peemehra nu gan newar tuhlit fpreest par wifneezibas apeefchanos ar uj Sibiriju aiffuhtiteem polu un freewu muischneekem. Schis peemehrs tikai rahda, ka deesgan beeschi gadās nefreetni zilweki, un ja nu tahds nefreetelis ir laut kur par kahdu ne-aprobeschotu waldneeku un schis waldneeks wehl eenihst kahdu „aiffuhtito“, nu, tad tahdam ir gan elles mokas. Bet ja-atishstas, ka Sibirijas zeetumu walde, no kuras rihzibas alkaraš wifu masako „pawehlneeku“ darboschanas, ta apeetas ar aiffuhtiteem muischneekem wehl deesgan mihišti un falihdsinot ar ziteem zeetumneekem eegroja wineem weeglalu darbu. Schahda rihziba skaidri nōprotama.

Wisi augstakee wifneeki pafchi ir muischneekti, un daschreis gadijās, ka aiffuhtitee muischneeki leedsas gultees uj foda krehfsa un usbruka teesatajeem, zaur ko usnahza bailes, brefmas un jukas.

Breefsch kahdeem trihsdesmit preezem gadeem, aiffuhtija leelu daudsumu Kreewijsas muischneeku uj „nometinaschanu“ Sibirija un schinis trihsdesmit peezos gados tee prata ta eegrofitees, ka wehl manā laika wifneeziba uj muischneekem flatijas ar zitadām azim nelā uj weenlahrfschajeem zeetumneekem. Tahdam pat azim nosflatijas uj muischneekem ari semakee „komandeeri“, sinams, uj augstakas wifneezibas pawehli. Sinams, daudsi no semakajeem „komandeereem“ flatijas greissi uj schahdu wifneezibas rihkofchanos un buhtu bijuschi loti preezigi, ja teem buhtu alauts rihkotees pebz pafchu gribas. Bet to wineem nepawifam ne-alshwa. Scheem maneem isteigeeneem ir zeets pamats.

Otras schirkas katorga, kurā es atrados, sastahweja no zeetolschnu arestanteem sem kara wifneezibas. Sche bija daudsi gruhtaki nelā pahrejās schirkas (treshā — fabriku un pirmā — kalmu razeju schirkas).

Schini nodalā bija gruhti netik ween muischneekem, bet ari wifeem ziteem arestanteem, jau tapebz ween, ka wifneeziba un wifa kahrtiba te bija kareiwista, loti libdiga Kreewijsas arestantu rotam.

Kara wifneeziba ir dauds bahrgaka, kahrtiba te zeetaka, ariveenu lehdēs sem usrauga waj ajs atflehgās; pahrejās nobatās ir dauds weeglaki. To teiza wisi muhsu arestanti, un daudsi no wineem schini sinā bija ihsti leetprateji. Wini wisi ar

preeku buhtu gahjušči pirmajā nodalā, kuru likumos dehweja par fmagako; tee daudsreis zereja tani eeklukht.

Var Kreewijas arestantu rotam wiſt muhfejee stahstija ar breetmam un apgalwoja, ka wiſā Kreewija ne-efot otras tik breetmigas weetas, kā arestantu rotas, un Sibirijas dīshwe, falihdsinot ar tureenes, efot ihsta paradise. Ja nu pee tik zeetas kahrtibas, kahda bija muhfu nodalā, sem kara wirtfneezibas general-gubernatora pahrraudsibas, kur pee tam wehl gadijās daschi brihwi laudis, kuri, waj nu ajs kaunprahribas waj deenesta laiflibas ſlepeni ſpeegoja ſinamā weetā, ka tahdi un tahdi „ſchauhambi“ komanderei tās un tās nodakas arestanteem dodot paueglinajumuš, — ja nu tahdā weetā uſ muiſchneeku noſeedsneekeem flatijās ar zitadām azim, nekā uſ ziteem arestanteem, tad jo weeglaſi muiſchneekem bija pirmajā un trefchajā nodalā.

Man rāhdās, ka no tās weetas, kurā es biju, waru droſchi ſpreet par tahdām pat leetam wiſā Sibirijā. Wiſi trefchās un pirmās nodakas „aiffuhtito“ nostahsti pilnigi apſtiprinaja ſcho manu ſpreedumu.

Vateefi, uſ mums, muiſchneekem, muhfu zeetolknī ſtatijās dauds ſtingraki, uſmanigaki. Darba atweeglinajumu mums nebija nekahdu: tas pats darbs, tās paſchas kēhdes un atſlehgās, — wahrdu falot, wiſs tas pats, kā ziteem arestanteem.

Un ari nebija eefpehjams atweeglinat. Es ſinu, ka ſchini pilſehtā, ſenpagahjuſchos laikos bija tildauds ſpeegu, tik dauds intrigu un tik dauds weens otram bedres razeju, ka wirtfneeziba baidijās no apfuhdſeſchanas, apmelofchanas.

Un tani laikā ta bija breetmigala apfuhdſiba, ka ſinamas nodakas noſeedsneekeem dod atweeglinajumu! Katrā baidijās, un mehs dīshwojam tapat, kā wiſi ziti zeetumneeki, bet tikai pehreena ſinā mums bija fawš iſnehmums. Laifniba, ka muhſ jau buhtu ar leelako preeku pehruschi, ja tikai mehs to buhtu iſpelniſjuſchees, tas ir, kaut kā apgrehkojuſchees. To prafija deenesta peenahkuļus un meefas foda weenlihdsiba. Tik aħtri muhſ ari nebuhtū pehruschi, bet weenlahrſchos arestantus daufija pehz eegribas, ihpaschi daschi komandeeri katra iſdewigā brihdi iſleetoja nekreetni fawu waru.

Wehlaku dīſrdejām, ka zeetumu pahrraugš dabujis ſinat majora apeeſchanos ar Sch—ku, to rāhjis un peekodinajis, lai tas uſ preekfchu wairs tā nepalaischot nagus.

To man wiſt stahstija.

Muhsejēe ari sinaja, ka pats generalgubernators, kūrſch agrāk majoram uſtigejās, to kreetni norahjīs.

Un muhſu majors to ari lika aſi auſs. Tā peemehram wiſch tihkoja atreebtees M-kim, kuru tas, klausidams A-wa meleem, brefmigi eenihda un wifadi mekleja gadijumu, ka ti-fai waretu to nopehrt. Pa pilſehtu drihiſi iſplatijās wehſtis par Sch—ka pehřchanu un wiſi eedſhwotaji bija pret majoru. Tau-dſi winam to paſrmeta, daschi pat ar reebumu.

Tagad es atminos ari manu pirmo fatikſhanos ar majoru. Mani un wehl otru muſchneeku, ar kuru es reiſe atnahzu pee ſpайду darbeem, jau Tobolſka fatrizinaja laufdu nostahſti par ſchi zilweka ſwehriſko dabu. Tur mehs fatikamees ar dascheem fen „aiffuhtiteem“ muſchneekem; ar kureem jau bijam paſh-stami wiſi to laiku, kamehr atradamees atpuhſas mahjā; tee muhſ beedinaja no nahkoſcha majora un apfolijās gahdat zaur paſhſtameem laudim, lai mumis jaunajā weetā nebuhtu jabaidas no wina uſbrukumeem.

Un pateefcham, generalgubernatora trihs meitas bija atbraukſhas no Kreevijas pee tehwa weefos, tani laikā tas no wineem bija dabujuschas wehſtules un, laikam, ari kaut fo muhſu labā tehwam minejuſchas. Bet fo tad wiſch wareja darit. Tas tikai wareja teikt majoram, lai wiſch apeetos ar mumis drufku prahigaki.

Rahdu ſtundu pehz puſdeenaſ, mehs, tas ir es un mans beedris, eenahžam ſchini pilſehtā un fargi muhſ noweda taifni pee muhſu nahkoſcha pauehlnieka. Mehs ſtabhwejām preeſch-namā un gaidijām wiſu. Pa to laiku jau aiffuhtija pehz zeetuma apalſchoſzeera. Likto wiſch parahdijās, kad ari plaz-majors iſnahza. Wina meshonifkais iſſkats atſtahtja uſ mumis nelabu eefpaidu; tas iſſkatijs ka ſirneklis, kūrſch patlaban taifas guhſtit nabaga muſchu, kaſ eekuhlufes wina tiſhla.

„Kā tevi ſauz?“ wiſch praſija manam beedram.

Majors runaja ahtri, aſi un aifraudamees. Kā rahdijās, wiſch uſ mumis gribuja atſtaht kahdu ſinamu „eefpaidu“.

„Tā un tā.“

„Un tevi?“ wiſch turpinaja pagreeſes peemanim un uſmeta man tahdu ſawadu ſlātu.

„Tā un tā.“

„Apalſchoſzeer! Wed wiñus tuhlit uſ zeetumu un ſoda namā leez noſkuht pehz likuma puſ galwas; ſehdes warę ūſlikt rihtā. Kas tee pa mehteleem? Kur tahdus nehmāt?“ wiſch peepeschi praſija, eeraudſijis mumis pelefas ſkandas ar

dselteneem rinkeem us muguras; tos mums eedewa Tobolfska un tabdi nu mehs stahwejam wina augsto azu preefscha. — „Ta jau ir jauna mode! Pateefscham lahma jauna mode... Wehl tikai Peterburga eewesta,” winsch brihnijas muhs apkahrt grosdams. — „Waj wineem naw kas libdsa?” winsch peepeschhi eepraisjās schandarmam, kas muhs bija ativedis.

„Tikai paſchu apgehrbs, juhſu augſtiba,” schandarms atbildeja, un tani brihdī tā kā pasteeppās, pat nodrebeja. Majoru wiſi pasina, wiſi no ta bija dsirdejuſchi un ari no wina baidijas.

„Wisu wajaga atnemt! Atſtāht wineem war weenigi tilai weſchu, un tad ari tikai balto, bet krahfoto, ja tahda ir, ari wajaga atnemt. Wiffs zits uhtrupē jaſahrdod. Nauda ja-atdod nabageem. Arestantam naw ihpafchumo,” — winsch turpina, zeeti paſkatidamees us manim. „Luhdsami, uſwedatees labi! Ka es nedſirdetu! Ka nebuhtu.... jakoko. Par masako noſeegumu dabuſeet r-r-ribkſteſ.” Ar fchahdu uſnemfchanu es neb'ju apradis un no tam wiſu ſcho wakaru biju gandrihs ſlims. Wehſaku fchis eefpaids wehl pa-aſinajās no wiſa ta, ko redſeju zeetumā; bet par ſawu eekrāwafchanoſ ſeetumā es jau reiſi ſtahtiju.

Es tikko mineju, kā mums nedewa un ari nedrihleſteja dot ſeelaſus atweeglajumus, nekā ziteem areſtantem. Bet tamehr weenreis to mehginaja darit; mani un G-ku weſelus trihs mehneſchuſ eelika inſcheneeru kanzlejā ſtrihweru weetā. Bet to iſdarija tikai tā klufu, iſdarija inſcheneeru wirfnezziba. Wiſi ūlam jau nu to wajadſeja ſinat, tee jau ſinaja, bet tikai iſli-kās, kā it nela neſinatu. Tas wehl notilās komandeera G-wa laikā. Podpalkawneeks G-kois pee mums nokrīta kā no de- beſim, nebijs wiſai ilgi, ja nemaldos, tikai pušgadu, warbuht wehl maſak, un aifbrauza atpakaſ us Kreewiju, atſtahdams uſ areſtantem nedſirdetu eefpaids. Arestanti to newis mihleja ween, bet ja waretu teift, pat deewinaja. Kā winsch to pa-nahža — neſinu, bet winsch eekaraja wiſus ar pirmo foli.

„Tehws, tehws! Iħtis tehws!” areſtant iwinu tā ween faulkaja wiſu laiku, tamehr tas vaſhwaldija inſcheneeru nodalu.

Schuhpa, kā rahdijs, winsch bija breeſmigs. Winsch bija wideja auguma un ar vaſhdroſchu, paſchapsinigu flatu. Bet ar areſtantem tas apgaħjās loti laipni un mihleja winus kā iħtis tehws. Kapehz winsch areſtantus tā mihleja — to neſinu. Winsch nekad nepagahja areſtantam garam, neteizis tam lahdū laipnu waħrdinu, ar to nepaſmehjees, nepaſoħojs un — wina waħrdos nebijs ne maſakas ſilmites no augſtmanibas, uſpuhtigà

kungu gara, kahdas kundsīkās laipnibas. Winsch bija tihri pafchu zilwēks, pafchu beedris. Lai gan winam bija fchis eedsimtais demokratisms, tomehr arestanti nepahrlahpa robeschās, nereisi ne-aismirfa zeenibu pret winu.

Tikai arestanta waigs noskaidrojās, kad fatika komandeeri un zepuri nonehmis fmaididams gaidijsa winu peenahkot. Bet ja fchis wehl usrunaja, — tilpat kā rubli eedewis. Gadās gan tahdi labi laudis. Winsch isslatijās kā salokfnis, gahja taifni kā sveze. „Ehrglis!” arestanti tam daschreis nosauza pakat. Atweeglinat winu fuhro likteni komandeers newareja. Winsch tikai pahrvaldijsa inscheneeru nodalas darbu, kuri gahja tapat kā pee ziteem komandeereem, pehz likumos noteiktas lahtribas.

Tikai kahdreibs nejaufchi fatikdamā partiju pee darba, un redsedams, ka tas beigts, winsch newilzinaja laiku, bet atlaida arestantus us mahjam, preefch wakara bungam. Un laudim patiks, ka winsch arestanteem usitzejās, patiks tas, ka winam nepeemita mulkiskee niki un wirfnezzibas rupjā apeeschānas.

Ja tam kahdreibs buhtu pasudufchi 1000 rubli, — es domaju, ka, ja pats leelakais saglis no muhfejeem tos buhtu atradis, tas drofchi ween winam aishnesu un atbotu. Ja, es esmu pahrllezzinats, ka tā buhtu. Ar kahdu dīslu lihdsjuhtibū arestanti fanehma wehsti, ka komandeers breefmigi fasrihdejēs ar muhsu eenihsto majoru. Tas notika pirmajā mehnēsi pehz wina atnahlfchanās. Muhfsu majors bija reis bijis wina deenesta beedris. Tagad wini, pehz ilga laika fchirkchanās, fatiks kā wezi draugi un pasinas. Bet drihs wini farehjās. Tee fasrihdejās un palika leelakee eenaideekli. Stahstija, ka tee efot pat falahwufchees, kas ar muhsu majoru nebija gruhta lecta: winsch beeschi ween kahwās.

Dabujuschi finat, arestanti newareja novpreezatees ween par tahdu jolu. „Kur tu domā ar tahdu dewingalvi fatikt! Winsch ir ehrglis, bet muhfejs . . . .” te ariveenu mehdsā peelilt kahdu „nefchpetnu” wahrdinu.

Muhfejee breefmigi griebeja finat, kurfch gan no wineem buhs uswarejis, komandeers waj majors.

Ja walodas par winu pluhfkhanos buhtu išrahbijufchās nepateefas — kā warbuht ari bija, — muhsu arestanteem tas buhtu bijis loti nepatihkami. „Komandeers jau nosiweeda,” tā wini mēerinajās, „lai winsch ir mass, bet kur tad duhschigs, muhfejs jau aif bailem no wina waj pagultē pafpruļa.”

Bet drihs G-kows aibrauza un arestanti atkal eestiga skumjās. Muhsu inscheneeru komandeeri gandrihs wiši bija labi, es winus pahrdihswoju kahdus trihs tschetrus. „Kur nu wairš tahdu dabuši,” arestanti fuhras, „tas bija ehrglis, ehrglis un aissiahws.” Schis pats G-kows mihleja muhs wifus muisch-neekus un pehdeji peenehma mani un B-ku sawā kanzlejā.

Bet tuhlit pehz wina aibraukschanas leeta nehma žitadu wirseenu. Inscheneeros bija zilwelki — ihpaſchi weens no wineem —, kuri muhs loti mihleja. Mehs gahjam kanzlejā, pahrrakstī, jām daschadus papirus un pat muhsu parakstam jau bija wehr-tiba. Bet te peepeschti no angstakās valdibas atnahza pauehle, lai muhs tuhlit leek atkal pee agraka darba; kahds bija jau pasteidsees apmelot! Un tas ari bija labi, jo kanzlejā mumis abeem jau fahka apnilt! Pehz taun mehs kopā ar B-ku kahdus diwus gadus gahjam pee weenada darba; beeschaki amat-neeku nodala.

Mehs ar winu dauds plahpajām, runajām par sawām zeribam, nodomeem... Winsch bija warenš zilweks, bet wina usfakti bija daschreis dihwaini, pawifam fewischti. Beeschti ween dascheem, loti gudreem laudim, ronās tahda sawada fasprachana, usfakti.

Bet par to ir dsihwē tikkauds iszeests, ta ir tik dahrgi pirkta, ka pateescham gruhti, pat ne-eespehjami no tas atteiktees.

B-kis newareja pazeest nekahdas pretrunas un us maneem aishrahdijsmeem atbildeja loti aſi. Warbuht ka winam bija dauds wairak taifnibas ka man — nesinu; bet pehdeji mehs tomehr faſtrihdejamees un isschlihramees, es to gauscham noscheljou; mehs weens otram bijam jau loti dauds uszizejuschi.

Pa tam M-kis gadu no gada palika tahds behdigaks, druhmaks. Garlaiziba winu loti nospeeda. Agraki, manas zeetuma dsihwes fahkumā, winsch tikkaja wairak pehz fatifmes, wina dwehfele parahdijs us ahreeni.

Kad es atnahzu, winsch jau bija kahdus trihs gadus no-dsihwojis katorgā.

Sahlumā winsch loti wehlejās dabuht sinat wifū, kas pa teem gadeem, kamehr tas fmala zeetumā, bija pafaulē notizis; winsch mani issjautaja, klausijās un juta libds.

Bet pehdeji, pehz gadeem, wifū tas nospeeda wina ſirdi. Ogles bija pahrwilkas ar feltu. Wina kaunprahiba auga deenu pa deenai.

Winsch wairš nesaprata ko es teizu, daschreis weenaldfigi peefrita manām domam; bet rihtā jau atkal wifū noleedsa.

Mehs ar wina loti beeschi runajām franzifki. Likai sawu mahti peeminot, M—lis atdsīhtwojās. „Wina ir flima, weza,” winsch man teiza, „wina mihlē mani wairat, kā wifu zitu pafaulē, bet es ie nesinu, waj ta dīshwa, waj jau sen miruse. Wina jau bija tā deesgan ko zeest, kad dabuja sinat, kā mani pehra.”

M-kiis nebija muischneels un tapebz to jau preefsch
schurp atsuhitishanas bija nopehrufchi. To peeminot, winsch
žakoda sobus un puhlejās flatitees kaut sur fabnus.

Pehdejā laikā winsch arweenu wairak fabla valist ween-tulibā. Kahdu deenu, tà ap pulfsten diwpadsmiteem, winu aizinaja pee komandeera. Komandeers fmaididams nahza winam prelim.

"Nu, M - ki, ko tu schon akt sapnoji?" winisch to uſtunaja.

"Es tihri nodrebeju," M-kis atnahzis pēe mums atšah-stija. "Sirds man tā kā pamira."

„Nedseju, ka mahte man bija atsuhtijuse wehstuli,” winsch atbildeja.

„Labaku, labaku!“ komandants turpinaja. — „Tu es brihws! Tawa mahte luhdsu un... winas luhgschana paklau-
fita. Nedsi winas wehstule, un te atkal pauehle, lai tewi atlai-
schot. Tublit tifsi ahrā no zeetuma.“

Winsch atmähza pee mums nobahlis, wehl ne-attapees no
pahrsteiguma. Mehs winam wehlejäm laimes. Winsch mums
speeda rokas ar sawäm drebofchäm, aufstajäm rolam. Daudj
ziti arrestanti ari nowehleja winam labu un preezajäs par ta
laimi. Winsch isgahja un apmetäs muhsu pilfektina us dsihwi.
Drihs winsch dabuja weetu. Sahkumä tas beeschi ween apmek-
leja muhsu zeetumu un ja wareja, pastahstija mums kautko
jaunu. Ihpaschi politisski notikumi winnu loti interefeja.

No wiseem tschetreem: V-ka, Sch-ka, A-ka un T-ka, diwi bija wehl loti jauni zilweki, atsuhtiti us ihfu laiku; tee bija mas isglichtot, bet godigi, weenfahrschi un taifni. Trefchais, A-tschukowfis, bija pa dauds weenfahrsch, neezigs, bet zeturtais, V-ks, bija jau labi padsihwojis zilweks un astabja us mums wiseem reebigu eespaidu. Nesinu, ka winsch bija nahjis tahdu noseedsneku schkira; winsch vats ari par to brihnejas. Schi bija rupja maspilsona figura, ar tirgotaja nikeem, kur sch palizis bagats no fablehditam nabagu lauschu kapeikam. Winsch bija pawifam ne-isglichtots un ne-interefjelas ne par ko zitu, ka par fawu amatu. Winam bija mahldera omats, bet loti smalts. Drihs wirsneezi ba to dabuja finat un fahka winu isleet tot sawam wajadsibam.

Diwoš gados wifsch jau bija iskrahfojis gandrihs wifus kcona namus. Namu pahrvaldneeki winam peemakfaja paschi no fewis un krabsotajs dsihwoja deesgan labi. Bet wiſlabalaſs bija tas, ka winam fahla fuhtit lihdsi daschus palihgus no paſcha beedreem. Diwi no scheem palihgeem iſmahzijas pee wina amatu un ihpaschi weens, Schewſkiſ, ſtrahdaja tapat ka pats meisters.

Ari muhſu plazmajors dsihwoja kcona namā; reiſ tas aifauza B—ku pee fewis un lika tam iskrahfot wifas feenas un greestus. De B—ks ari iskrahdija ſawu mahkſlu: pascham generalgubernatoram nebijs tā iskrahfots ka majoram. Mahjeli bija kola, weenſtahwa un no ahrpuſes iſſlatijas pawifam ſkrandaina; bet iskrahfotā eelfchpuſe riſhdeja un laiftijas ka lejara pils. Majors bija pawifam pahrſteigts... Wifsch berſeja rokas un ſtahſtija, ka tagad tas wifadā ſinā buhſhot prezetees: „tahdā dſihwokli newar palift neprezejeeſ,” wifsch loti nopeetni peemefinaja. Ar B—ki un tamlihds ari ziteem wina darba beeđrem tas apgahjās arweenu labaki. Darbs wilkaſ wefelu mehneſi. Schini laika majors dabuja pawifam zitu eefpaidu par viums wiſeem un fahla muhs pahrſtaht.

Gahja pat tik tahlu, ka tas reiſ aizinaja Sch—ku no zetuma pee fewis.

„Sch—ki,” wifsch to uſrunaja, „es tevi apwainoju. Es tevi bes wainas liku nopehrt — es to atſihſtu. Es to noschehloju. Waj tu ſaproti? Es, es, es — noschehloju!“

Sch—kis atbildeja, ka wifsch ſaprotot.

„Waj tu ari ſaproti, ka es, es taws wirſneeks tevi atfazu, lai luhtos no tewigim peedofchanu. Waj tu to juhti? Kas tu eſi preeſch manim? Lahrys! Nezigaks par tahrpu! tu eſi areſtants! Bet es — no Deewa ſchelaſtibas eſmu majors. Majors! Waj tu ſaproti?“

Sch—kis atbildeja, ka ari to ſaprotot.

„Nu, tā tagad es ar tewigim iſſlihgſtu. Bet waj tu to ſajuhti, ſajuhti to pilnigi? Waj tu ari pawifam eſi ſpehjigs to ſapraſt un ſajust? Eedomajees tikai: es, es majors!...“ un t. t.

Wifu ſcho ſlalu Sch—kis pats man atſlabſtija. Nahdās, ka ari ſchini peedſehruſchajā, mulkiſkajā un nekahrtigajā zilwekā wehl peemita drufku zilwezifku juhtu. Gewehrojot wina ſaprafchanu un iſſglihtibnu, ſchahdu darbu wehl war eefſtatit par augſteſerdibnu. Warvuh ari, ka wifſ tas noitkaſ dſchrumā. Majora fantafija nepeeplidijas: iſtabas gan iſkrahfoja, bet tomehr tas

wehl ne-apprezejās. Winsch nahza apalſch teefas un feewas weetā dabuja — „atſtaſku“.

Schis treezeens winu kehra pawifam negaiditi. Arrestanti leeliski prezajās par ſchahdu wehſti. Tee bija fwinigi fwehkti! Teiz, majors efot pinkſchkejis kā weza feewa un ari aſaras tam birufchus. Bet neko darit.

Winsch atſtaſha deenestu, pahrdewa wiſu mantu un eesliga pat nabadſibā.

Wehlaku mehs winu fatilām apnehfatos waſas fwahrlos un ar deenesta zepirri galwā. Winsch ſtatijās uſ areſtanteeem kā fwehrs. Bet lihds ar mundeeru bija nosudis wiſs wina warenums. Mundeerā tas bija bijis negaifs, Deewſ. Bet fwahrlos winsch peepeschī palikās par neko un iſſtatijās pehz fulaina.

Brihnūms, ka ſcheem laudim mundeers no til leela fwara.

---

9. Behgschana.

Drihs pehz muhſu plazmajora aifeefchanas notika eewehe-rojamas pahrmainas muhſu zeetumā. Katorgu iſnižinaja un wihas weetā dibinaja areſtantu rotu, pehz paſtaļwroſcho Kreewijas areſtantu rotu parauga. Tas noſihmeja, ka otrs ſchirkas aifuhhtamos noſeedſneekus uſ muhſu zeetokſni wairſ neſuhltis. Sahka wiñā nometinat uſ dſihwi tikai noſeedſneekus-kareiwijs, tā tad laudis, kureem nawi atnemtas personiſkas kahrtas teeſibas, ſaldatus, kuri noteefati uſ ne wairak kā ſeſchi gadi, un kuri pehz iſzeestā ſoda tika fuhtiti atpaſat uſ ſaueem batakoneemi. To-mehr, ja kahds otreiſ noſeedſas, tad, tapat kā agrak, tika fo-dits uſ diwdeſmit gadeem pee ſpaidu darbeim. Pee mumſ gan ari jau preeſch ſchim pahrmainam bija kareiwiju areſtantu no-dala, bet wini dſihwoja te tikai iadehl, ka zitur nebija telpu. Tagad turpretim wiſs zeetums pahrwehrtas par taħdu kareiwiju nodalu. Mats par ſewi ſaprotams, ka bijuſchee latvargas eemihlneeki, ihſtee pilfonu noſeedſneeki, kuri ſaudejufchi wiſas zilweka teeſibas, palika zeetumā lihds beigfees winu pilnee ſodi; jauni nenahza llaht, bet palikufchee pamaham nođiħwoja ſawu laiku un aifgahja, tā ka pehz deſmit gadeem muhſu ſpaidu namā drofchi ween nebuhs neweena noſeedſneeka-katordsneeka. „Ihpafcha no-dala“, ſaprotams, ari palika un tani laiku pa laikam aifuhhtija ſmagos noſeedſneekus, lihds Sibirijā atklahs

paſchus gruhtakos katorgas darbus. Tahda ſinā dſihwe mums bija tahda paſcha: taſ pats uſturs, darbs, ta pate kahrtiba, tikai preeſchneeziba zita. Vija rotas komandeeris, ſtaħba oſizeeris, beſ tam tſchetri wirſoſizeeri, kuri deſchureja pehz kahrtas. Invalidu ari wairſ nebija; wiñu weetā nahza diwdefmit unteroſizeeri. Gefeſkojās ari nodalijumi pa deſmiteem, radās ari jefreiteri no paſcheem areſtanteeem, faprotams, nominali, un pats par fewim ʃaprotams — Akims Akimitschs — jefreiters. Wifa fchi jaunā eeftahde un wiſs zeetums ar wiſegem eerehdneem un areſtanteeem paſika komandanta paħrſinā. Rau, wiſs, kaſ notika!

Saprotama leeta, areſtantti eefahkumā bija loti uſtraukti, ſpreedeleja, mineja un iſmehginaja jaunoſ preeſchneekuſ; bet kađ redſeja, ka wiſs pa wezam paliziſ, tad ari apmeerinajās un dſihwe fahla eet ka pa preeſchu. Bet galvenā leeta: wiſi iſglahbti no bijuſħà majora; wiſi, ka likās, atpuhtas, paſika droſħaki. Iſſuda bailigais iſſkats; latr̥ tagad ſinaja, ka wajadſibas gadijuſmā war ar wirſneezibu iſruuatees, ka newainigo tilai paħrſlatiſchanās deħl nosodis wainigā weetā. Pat tirgoſchanās ar brandwiħnu turpinajās ſem teem paſcheem nofazijumeem, neſſatotees uſ to, ka invalidu weetā bija unteroſizeeri. Schee unteroſizeeri iſrahdijs pa leelakai dalki kahrtigi un fapratigi kaudiſ, kaſ paſiħst fafu ſtaħwokli. Daſħs no wineem gan no eefahkuma raudſiſa joſot, un apeetees ar areſtanteeem ka ar ſaldateem. Bet ari ſhee driħs faprata, kur kodols. Bieem, kuri par dauds ilgi newareja fapraſt leetaſ iħſto falaru, to parahdija paſchi areſtantti. Vija itin afaſ ſadurſchanās, peemehram peemahna, peedſirda unteroſizeeri un veħzał paſafa, faprotams, pehz faſwas metodex, ka wiſch ix dfeħris kopā ar wineem, ta tad....

Beidsas ar to, ka unteroſizeeri weħlač itin weenaldsiġi noſta- tijās, waj labaki fakt nemaj neſſatijās, ka eenes puħſħkuſ ar brandwiħnu un to paħrdod. Beſ tam tee, tapat ka bijuſħee invalidi, gaħja uſ tirgu un neſa areſtanteeem galu, viħragus, ar wahru wiſu to, par ko bija maſaſs fods. Kadeħl wiſs ta paħrmainijās, kadeħl dibinaja areſtantu rotu — to es neſinu. Notikas tas wiſs manos beidsamajos katorgas gadus. Bet diwi gadi bija gan man weħl lemts nodiħwot jaunajā kahrtibā....

Waj aprakſtit wiſu dſihwes gaħjumu, wiſus tos gadus, kuruſ nodiħwoju ſpaïdu namā?.... Kad rakſiitu wiſu pehz kahrtas, weenu pehz oṭra kaſ notika, ko redſeju un dſirdeju, peedſiħwoju, fajtu, tad, ſinams, waretu uſralſtit triħs pat

tschetrreis wairak nodaļu, ka jau ir usrakstīts. Bet schahds ap-
raksts beigās išnāktu weenmuļigs. Šī notikumi buhtu vēžz
weena schablona, it ihpaschi tad, kad lākstajeem no jau usrak-
stītām nodalām buhs zil nezik peeteekosha aina par otrās schķiras
spaidu darbu noseedsneeleem. Es gribēju sīhmet wifu muhfu
spaidu namu, un wifu ko es schinis gados veedsihwoju, gaifcha
ainā. Waj schis mehrkis fasneegts — nesinu, un ne ar man
par to spreest. Bet ešmu pahrlezzinats, ka ar to war nobeigt.
Un pee tam, daschreis ari pascham paleek ne wifai labi ap sīrdi,
kad atminos . . . Pee tam, waj wifu waru atminetees? Dauds apstahkti,
ihpaschi no vēhdejeem gadeem, ir issudužhi
īs atminas. Es atminu, peemehram, ka schee gadi, kuri bija
tik lihdsigi weens otram, pagahja behdigi. Atminu, ka schis
garlaizigās bija weena otrai tik lihdsigas, ka diwi leetus
pileeni. Atminu, ka tikai karstiā griba augscham zeltees, fahlt
jaunu dīshwi, mani eestiprinaja gaidit un zeret. Un vēhdeji es
gaidiju, atskaitiju kātru deenu, neslatotees uš to, ka winu valika
wēhl wefels tuhkslots, es ar preeku atskaitiju pa weenai deenai,
to pawadiju, paglabaju un preezajos, ka naw wairs tuhksłos
deenu, bet tikai dewini simti dewindefmit dewinas. Atminu,
ka neslatotees uš simteem beedru, es tomehr biju weentulis, un
vēhdeji schi weentuliba man valika mīhla. Garigi weentulis,
es apluhkoju wifu pagahjušcho dīshwi, atmineju paschu neezi-
galo, un tēsfaju vats fewi nenoluhdsami un stingri, un daschu
reisi pateizos liktenim, ka manim fuhlijis schi weentulibū,
bes kuras nebuhu schas paschtees, scha stingrā skata uš
pagahtni. Un kahdas zeribas tad neloloju! Es domaju, es
apnehmos, es swēbreju few, ka nebuhu manā nahlofschā dīshwē
wairs kahdas kluhdas un maldishanās, kahdas bija agrak. Es
ujsiħmeju nahlotnes programu un apnehmos tai zeeti sekot.
Mani radās ofla tīziba, ka es to waru ispildit un ispildischu.
Es gaidiju, es sauzu brihwibu, lai waretu fewi pahrbaudit no
jauna, jaunā zīhninā . . . Bet fahpigi ir tagad atminetees to-
reisejo dwelhseies stahwokli. Sinams, tas sīhmejas tikai uš
manim . . . Bet es tikai tapehz to usrakstiju, ka kātrs to
sapratis, tapehz ka kātram buhtu tapat, ja nahktu zeetumā uš
laiku, jaunības un spēhka gados.

Bet ko par to! . . . Labak pastahslīschu kaut ko, lai ne-
buhtu tik strupi janobeids.

Man eenahza prahsā, ka daschs warbuht jautās: waj
no spaidu nama naw eespehjams īsbehgt, un waj tanis gados
neweens nebehga. Es jau rakstiju, ka arestants, kūrsch nodīshwo

spaidu darbos diwi waj trihs gadi, fahf fchos gadus wehrtet un tapehz newilot nahf pee fpreeduma, ka ir labaki, nodsihwot pa-lifikos gadus bes ruhpem un breejnam un beigas ifeet no spaidu nama likumisla zelā us nomefhanos Sibirija. Bet fchahds rehkins atrod weetu tikai taħda arrestanta galwā, kufch atfuh-iits ne us ilgu laiku. Ilggadejais ir ar meeru ari tiflet. . . Bet pee mums tas nenotika. Nefinu, waj loti baidijas, waj usraudsiba bija ihpaschi stingra, waj muhfu pilfehtas ap-fahrtne to kaweja (lihdsena stepē)? — gruhti noteikt. Es domaju, fatrs no fcheem eemefleem fpehleja fawu lomu. Taif-nibu fakt, aissbehgt no mums bija taħds gadijums: diwi pat no wißwarigakajeem noseedsnekeem rifeja.

Bebz majora pahrmainas A-ws (tas, kufch winam bija par speegu) palika pawifam weens bes protelzijas. Winsch bija wehl loti jauns zilwels, bet ta raksturs liħds ar gadeem nostiprinajas, nodibinajas. Wispahreji winsch bija nefreetns zilwels, energisks un pat loti fapratigs. Kaut gan winsch buhtu turpinajis speegot un nodarbotees ar daschadeem tumi-fcheem weikaleem, tad buhtu dewuschi brihwibu, bet tagad to nebuhtu wis tif weegli notwehrusch. Winsch pee mums meh-zinaja ari pa daħai pafes paħla taisit. Nefaku to tomehr pil-nigi droħchi. Tikkai ta d'sirdeju no muhfu arrestanteem. Runaja, ka winsch taħda kahrtā jau strahdajis, tad wehl gahja pee plazmajora us kulkun un, faprota ms, nopolnijs kreetnu grasi. Ar wahru fakt, winsch wareja wiċċu ijsmeħginat, lai titai vahrmaintu fawu silteni. Man bija gadijums eeskatitees winadweħfel: winna żiniżmam nebija robesħu, tas pahrgahja auksta apfmeekla un fazzehla nepahrwaramu reebumu. Man leekas, fa ja winam buhtu loti eegribejees ijsdert mehrinu brandwiħna, bet mehrinu zitadi nebuhtu warejis dabuħt, ka nosirot zilwelu, tad tas-buhtu ari pehdejo iżdarrijis, ja tikai to buhtu warejis isdarit klużam, ka neweens to nered. Spaidu namā tas ijsmaħzijas aprehkinat. Kau, fchin zilwelam ari peegresa weħribu ihpasħas nodaħas arrestants Kulikow.

Es jau runaju par Kulikowu. Winsch nebija jauns, bet dedsigs zilwels, d'siħws, ar loti daschadam gara dahwanam. Winam bija fpeħks un tadeħi għribeja wehl usdiħwot; taħbi zilweli liħdi firman weżumam għix grieb d'siħwot. Un ja es buhiu brihnijees, kapebz pee mums nebeħz, tad buhtu brihnijees Kulikowam. Kufch no wineem bija pahrank, waj Kulikow jeb A-ws, nefinu, wini bija weens oħra weħrits. Tee fadraudjejas. Man leekas, Kulikow rehkinja, ka A-ws pagatawos,

pafes. Bes tem A—ws bija muischneeks, no labas fabeedribas, ari tas apfolija daschu pahrmainu nahlamajā dsihwē, tad tilai nolkuhtu Kreewijā. Kas lai sasin, ko tee norunaja un kahdas bija winu zeribas; bet jadomā, winu zeribas fneedsās pahri weenmultigai Sibirijas staigula dsihwei. Kukikows bija pehz dabas akteeris, ta tad wareja iswehleetees dauds un daschadas lomas dsihwē; wareja us dauds ko zeret. Tahdus laudis nospeesch spaidu mahja. Tee norunaja behgt.

Bet bes waktneeka nebija eespehjams behgt: to wajadseja few lihdsja dabuht. Weenā no bataloneem, kuri stahweja zeevolfsnī, kalpoja kahds polis, energifts zilweks, labaka liktena zeenigs; jau padishwojis zilweks, noveetns.

Pawifam jauninsch, tillo atnahzis us Sibiriju lara deenestā, tas behdsja schehlabās pehz dsimtenee. Winu nokehra, nosodijsa un diwus gadus patureja arestantu rotā. Kad atkal to pahrzehla us pulku, tad tas apdomajās un fabka kalpot uszichtigi, ta ka pehz diwi gadeem to eezehla par jefreitoru. Schis bija godfahrigs, paschpalahwigs zilweks, kas finaja fewi zeenit. Schinis gados es winu daschu labu reissi redseju starp muhsu waktneekem. Par winu man afi scho to stahstija muhsu poli. Bijuschās schehlabas, là man likās, bija pahrewehrtuschās dsilā naidā. Schis zilweks wareja wisu isdarit un Kukikows nebija maldijees, to iswehledams few par beedri. Winu fauzja par Koller. Wini norunaja un nospreeda deenu. Tas bija junija karstajās deenās. Klimats pilfehiā deesgan weenlihdsigs, wasaru pastahwigi faufs un filts laiks, ta tad preeksch kladoneem isdewigs. Saprotams, wini newareja behgt taifni nu zeetofschna; pilfehta bija us pakalna krajuma widū. Atin tahlu wisapfahrt naw meschu. Wajadseja pahrgehrtees pilfehtneeka drehbēs, bet lai tas dabuhtu, tad wajadseja nolkuht preeksch pilfehta, kur Kukikowam no feneem laikeem bija peestahtn. Nesinu, waj to preeksch pilfehtas pasihstamee bija pilnigi nesinami, bet jadomā gan, jo pee ismekleschanas neko nedabuja sinat. Lani gada kahda preeksch pilfehtas kattā usfabka apkahrt blanditees kahda jauna, patihlama meita, kura nahlotnē apfolija leelas zeribas, kuras pa daikai ari peepildijās. Winu faukaja par Wanku-Wanku kā ari par uguni. Kā leekās, tad wina nehma tur ari dalibū: Kukikows jau wefelu gadu lakstojās ar winu. Muhsu, malatfchi' isgahja no rihta pee darba un eegrosija leetu ta, ka winus ar arestantu Schillinnu, kurfch bija podneeks un muhrneeks, aissuhija us batalona tukschajām kasarmam feenas pahrlabot. A—wu an Kukikowu suhtijs Schillinam lihds par apkalpotajeem. Kol-

lers bija waktneekos un tā ka pee trijeem spaidu darbineekeem wajadseja diwus sargus, tad Kollerim kā jau wezam saldatam un jefreitorim labprahrt dewa lihds jaunu saldateli, lai tam eerahditu waktneeka usdewumus. Tā tad muhsu behgli bija weenis prahjis ar Kolleris, ka tas wineem tizeja, un pehz ilga, pehdejos gados isdewiga deenesta, bija meerigs teem lihdsi eet.

Leetu wajadseja wādit gudri, tas ir dabifki. Schilkins bija maslaweetis, pehz amata podneeks, wiltigs, gudris un masrunings. Winam buhtu wajadsejis muhschigi, pehz maslaweefschū modes, staigat kreflos, isralsttitā krahgā, bet liskehis bija zitadi lehmis; pehz ilgas aplabrt staigaschanas tas heidsot eekortelejās pee mums uj wiseem laikeem „ihpachajā nodałā”, tas ir paschu breetmigako kara no seedsneku fchfīrā. Zaur ko winsch tahdu fodu bija nopolnijis nesinu; ihpachī nemeerigs tas nelikās; uswedās meerigi un weenadi, tikai daschu reisi pēedsehrās kā kurpneneeks, bet ir tad uswedās godigi. Noflehpumu tas nesinaja, bet qis tam bija labas. Pats par fewi saprotams, ka Kulikows winam pamirkschinaja, ka eet pehz brandwihma, kusch jau no wakarejās deenas darbnizā apgahdats. Tas wilka: Schilkins ar rekruti palika itin meerigi, nelikās nemanit, bet A-ws, Kulikows un Kollers gahja uj preekfchvileftu.

Pagahja pusstunda, bet aissahjuſchee negreesjās wehl at-pakāt, un uj reisi apkehrās, Schilkins fahka pahrdomat. Winsch fahka atzeretees: Kulikows bija tā kā ustrauktā, A-ws winam diwi reises ko eetschuksteja, wiemas Kulikows tam meta ar azim, Schilkins pats to redseja. No Kollera ari wareja scho to manit: wiemas tas aisejot rekrutim teija kā ja-uswedās wina prombuhschanas laikā, bet tas ne-iskläusijās wifai dabifki, ihpachī no Kollera. Ar weenu wahrdū faktot: jo wairak Schilkins pahrdomaja, jo ari pahrleezinajās, ka wiss naw fahrtibā. Bet laiks gahja un tee wehl nenahža atpakāt. Wina nemeers fasneedsja augstāko pakahpi. Winsch loti labi faprata, zit tas rīskē: preekfchneeziba wareja fahkt uj winu schaubigi flatitees. Wareja fahkt domat, ka tas heedrus ar sinu atlaidis, eeprekkch ar teem norunajis, un kād winsch nokawetu pasinot par A-wa un Kulikowa prombuhschann, tad schaubas tiltu wehl wairak tik apsiiprinatas. Te tas ari atmnejās, ka beidsamajā laikā Kulikows ar A-wu bija loti draudsigi, beeschi faschukstejās un nolihda ajs kasarmam, tahu no zitu azim. Atmnejās, ka winsch tad jau par teem kaut ko domaja... Zaururboschi winsch paslatijās uj sawu sargu; tas schahwajās uj plintes atspeedees un loti newainigi fahrnija ar pirkstu degunu, tā ka Schilkins

ne-eefkatija par wajadsigu pateikt tam fawas domas, bet ween-fahrfschi fazija, lai nahk libds inscheneeru darbnizā. Darbnizā wajadseja dabuht sinat, waj wini naw te bijuschi? Bet israh-dijas, ka tee te naw redseti.

Schilkina fchaubas bija sudufschas: „Ja wini buhtu gah-juschi weenfahrfschi paſchuhpot un waligi usdfihwot preefchypileftā, ka to mehdja darit Kultows, domaja Schillins, tad tas tomeht tagad newar buht. Wini to buhtu droſchi ween man pateikuschi, jo to taſchu no manis newajadseja ſlehp.“ Schillins atſtahja darbu un gahja taifni uſ zectofnī, ne-ee-ejot faſarmās.

Bija gandrihs jau dewini, ūad nonahza ſpaidu mahjā un paſinoja feldwebelim leetas fakaru. Tas iſbijas un nemaſ ſakumā negribeja tizet. Saprota ma leeta, Schillins jau ne-teiza, ka aifgahjuſchee buhtu taifni aifbehgufchi, bet tikai ta mineja, fchaubijas, domaja... Feldwebelis greesās taifni pee majora, tas atkal paſinoja komendantam. Pebz zeturtdaſas ſtundas wiſs wajadſigais behglu fakerschanai bija padarits. Darija ſinamu paſcham generalgubernatoram. Noſeedſneeki bija eewehrojami, un tapebz wineem dauds nepatiſchanu wareja zel-tees. Waj nu pareiſi jeb ne, bet A-wu ſlaitija par „politiku“ noſeedſneeki, Kultows bija „ihpaſchās nodolas“ eemihtneeks un pee tam weōl kareiwijs. Libds ſchim wehl nebija neweena taſda veemehra, ūad kaſhds „ihpaſchās nodolas“ eemihtneeks buhtu iſ-behdſis. Atminejās ari, ka pebz likuma, pee katra „ihpaſchās nodolas“ areſtanta, ūad tas iſgahja pee darba, wajadseja buht diwi fargeem, waj pat maſakais pa weenam. Schis likums nebija eewehrots. Lā ūad israhdijs, ka nepatiſkamas leetas... Suhtija ihpaſchus wehſtneſchus uſ wiſeem apkahrtnes pagasteem, wiſeem tuwejeem meesteem, lai paſino, ka areſtant iſbehjuſchi, ka ari lai atſtahſta to paſſiſchanas ſiħmes. Iſſuhtija kaſatus, lai dſenās behgleem pakal; aifrahſtija uſ kaiminu aprinkeem un gubernam.

Pa tam zeetofnī muhsu ſtarpa radas zitada kustiba. Areſtanti, tiſlibds til kaſhds pahrnahza no darba, dabuja ari ſinat notikuscho. Sina iſplatijas wiſur. Wiſeem ſirbs fahla fawadi puſtet... Ne tik ween, ka ſchis gadijums pahrtrauza ſpaidu darbu weenmutigo dſiħwi un aifkustinaja ſkuldu puħſni, wiſch ari aifkehra fen jau aifmirstas dwehfeles ſtiħgas, kaut kaſ libdſig ſeribai, eespehjai pahrmainit libdſſchenejo dſiħwi, eesagas wiſu ſirdis. „Kau, aifbehga taſchu zilwelki: kapebz ūad?...“ Katrs pee taħdām domam paſila ka droſchaks, un jautajofchi

usluhkoja zitus. Wismas wiſi us rahweenu palila tahdi kā lepni un ar nizinachanu noſtatijās us apalſchhofſeereem. Saprotams, ſpaidu mahjā tuhlit eeradās preeſchneeziba. Utbrauza ari komandants. Muheſee eedroſchinajās un ſtatijās droſchi, pat druſlu nizinofſhi: „mehs jau ari kō mahlam.“ Pats par fewi ſaprotams, jau preeſchlaikā ari atmineja, kā buhs ſratifchana, un tapehz wiſu pēe laika noglabaja. Kā ari notika: bija leelas jukas; wiſu iſraka, iſwandija, pahrmelleja, bet neka neatrada. Pēe pehzbūdeenaſ darba ſuhtija areſtantus ar pahviroteem fargeem. Wakarā fargi weenmehr nahza ſpaidu mahjā eelfchā; ſtaitija muhs weenreis wairak kā agraki un pēe tam diwi reiſes wairak kā eerasiſ pahrfkaitijās. Zaur ko zehlās atkal jaunas jukas: iſdſina muhs wiſus fehtā un ſaſlaitija no jauna. Pehz tam pahrfkaitija wehl reiſ kaſarmās... Ar weenu wahrdū, bija ſoti daudſ raiſchu.

Bet areſtantti nelikās to ne manot. Wini wiſi ſtatijās ſoti ne-atkarigi, un kā taſ ariveenu tahdos atgadijuſmos mehd̄s buht, ſchowakar bija ſoti atturigi: „Nekur, ſaprotama leeta, newar peekafchtoes.“ Bet preeſchneeziba domaja: „waj tiſ naw ſvaidu namā wehl valikuſchi behgku libdſſinataji?“ un tapehz lika apfklatitees, apklauſitees. Areſtantti par to tifai fmehjās. „Waj tad ta ir taſda leeta, kā pakal valiſfees libdſſinataji! Taſdu darbu dara klufu, nemanot un ne wiſ zitadi! Un waj tad taſds wihrs ir Kuſlikows, waj ari A-ws, kas neſinatu galus paglabat? Mahlfliſki iſdarits, ſchuhts — paſchuhts. Bilweki kas no wara trubam iſlibduſchi, iſlibdis ari zaur aifſlehtām durwim!“ Wahrdū fakt, Kuſlikows ar A-wu bija ſafneeguſchi ſlawas augſtako pakahpi; wiſi bija us wineem lepni. Sajuta, kā wiſu waronu darbu ſtabſtis taſlak ſatorgas pehznahkameem, taſ pahrdiſhwos paſchu ſpaidu namu.

„Laudis ir gudri,“ wini runaja.

„Rau, domaja, kā newarēs no mums aifbehgt. Bet aifbehga,“ ziti peemetinaja.

„Aifbehga!“ zits pahrtäuza, aplahrt ſtatidamees.

„Bet kas tad behga? Waj gan tew libdſigſ.“

Zita gadijumā areſtant̄s, us kuru ſihmejās fhee wahrdi, buhtu ſatrad ſinā atbildejīs un aifſargajis ſawu godu, bet tagad klufeja. „Un pateefi, wiſi jau naw taſdi, kā A-ws un Kuſlikows; parahdi papreeſchhu un tad tiſ...“

„Un tapehz tad mehs, brahli, taifnibu fakt, fhee viſhwojam?“ pahrtäuza klufumu zeturtais, meerigi fehdedams pēe

kuknas lodsinā. „Kas tad mehs te? Dīshwojam — ne-esam zilwelī; nomirstam — ne-esam mironi. Ai, ai!”

„Ta leeta naw sahbals. No kahjas nenowilkš. Ro — ai, ai?”

„Bet rau, Kulikows . . .” eefahka weens no karstajeem, jauns, ar dselteni muti puila.

„Kulikows!” eefauzās tuhlit zits, nizinošchi flatidamees uj pirmējo. „Kulikows! Bet waj tad dauds ir tahdu Kulikowu?”

„Bet A—ws, brahli, ari bija! . . .”

„Kur nu! Tas jau ir Kulikowu fajjā faspeedis.”

„Bet waj wini jau tahtu aifgahjuschi . . .” Un tuhlit fahka pahrrunat, waj tahtu wini jau waretu buht? Uj kahdu pušč tee gahja? Kur teem buhtu labaki eet. Kursch pagasts tuvaku? Alradās ari tahdi starp mums, kuri pasina apkahrti. Nunaja par tuwejo sahdschu eedsīhwotajeem un israhdijs, ka tee naw derigi. Tuwu pee pilsehtas — tā tad flihypeti! Arestanteem nedos pativehruma, nokers un atdos. . .

„Semneeks tur, brahlit, manigs II—uhu semneeks.”

„Nekteetnis, semneeks!”

„Sibireets — fahls ausis. Krihti ta nagos — nositis!”

„Nu, un muhfejee! . . .”

„Pats par fewi, te karsch spehj. Ir muhfejee naw tahdi laudis.”

„Nu, kad nenomiršim, dsirdešim.”

„Bet ko tu domā? Waj nokers?”

„Es domaju, ka tos nelad nenokers,” eefauzās kahds no karstajeem, sisdamš us galbu.

„Nu! Kur kā pagadās.”

„Bet rau, brahli, domaju, buhtu es brihweneeks,” eefauzās Skuratows, „mani ir mirusču nenokertu!”

„Tewi!”

Eefahl smetees, ziti isleekas, ka ir dsirdet negrib.

Bet Skuratows nu reis fahzis.

„Ne mirusču nenokertu!” eefauzās winsch energifli; „es daudsreis, brahli, par fewi domaju un pats few brihwos: rau, ir zaur fchirkbu, ka leelās, islihdī, bet nenokers!”

„Nebaidees, isbadojees pee semneela wehl aiseenī pehz maijes.”

Wispahreji smekli.

"Ro nu wahrees! Juhs ar weztekhuu Wasili gowju mehri nokahwat*), tapchz ari schurp atnahzat."

Smeekli paleek arweenu stiipraki. Noopeetnee skatás wehl ar leelaku nizinafchanu.

"Melo!" kleedsa Skuratows, "to jau Mikitka par mani samelsa, un ne par mani, bet par Wasili un mani tikai ta veepineet. Es — maslaweetis un jau no masotnes ismehginaju klendera dsilhw. Kad mani masu djakons grahmata mahziha, daschreis rauj aif aufs, mahzees: „Pasargi mani, Deews, pehz tawas leelás schehlastibas...“ un ta tahla, bet es tam pakal faku: „wed mani us poliziju pehz tawas schehlastibas...“ un ta tahla. Ta rau es no masam deenam dariju."

Wisti atkal fahla smetees. Bet Skuratowam to ari tikai wajadseja. Winsch newareja palist nemulkojees. Bet drihs winam lika meeru un fahla atkal noopeetnas farunas. Spreeda wišwairak wetschi un sinatneeki.

Taunakee un bailigakee tikai preezajás us wineem skatidamees un peebahsa degunu pallausitees; kuliná bija falasijees leels publis, zaprotams, apakshozeereu te nebija. Buhtu tee bijuschi, tas tad ta buhtu runajis. Ro wišpreezigaajeem es cewehroju lahdü tataru Mametku; neleelu no auguma, plezigu, kotti jozigu ūguru. Winsch gandrihs nemaj nerunaja pa freewifki un ari nefaprata ko ziti runa, bet tomehr isbahsa no publa galwu un klausijás.

"Ro, Mametka, jakschi," eefahla no wiſeemi atsumtais Skuratows.

"Jakschi, uch, jakschi," atnurdeja Mametka, mesdams Skurotowam ar galwu: „jakschi!"

"Waj winus nenokers? Jof?"

"Jof, jof!" plahpaja atkal Mametka, bet tagad jau ar rolam wižinadams.

"Ta tad tawa meloja, mana nefaprata, waj ne ta?"

"Ta, ta jakschi!" eefauzás Mametka galwu lozidams.

"Nu, nu jakschi!"

Skuratows usita tam pa zepuri, to us azim usgruhdsams un isgähja no küküs pee jaunrala prahla, atstahdams isbrihne-juschos Mametku weenu.

Weselu nedelu spaïdu namá turpinaja stingro usraudsibu un apkahrtne meklefchanu un dsenafchanu. Nesinu kahda finá

* Tas ir: nosita wiħru waj seewu, no kureem domaja, ka tee uslaħdujchi lopeem mehri, kapehz ari tee sprahgst. Pee mums bija weens taħdo kaundaris.

arestanti tublit dabuja sinat par preelfchneezibas varbeem ap-
kaimē. Pirmajās deenās wifas sinas bija behgħu labā : ne dsir-
detti, ne redseti, pasjuda un deesgan. Muħsejje tilai fmieħjās.
Par behgħu lifteni wairs nebehħdajās. „Neko ne-atradis, neko
nenokers !“ tee runaja.

„Naw neka, lode !“

„Ardeewu, nebaidatees, ahtri buhschu atpaka!“

Muħsejje sināja, la wiċċi apkahrtnej semneeki bija kahjās:
apwakteja wifas fħaubigās weetas, wifus mesħhus, wifas
grawas.

„Neeki !“ runaja muħsejje, „wineem ir tagad kahds zilwels,
pee ka tee d'siħwo.“

„Katrà sinā ir,“ ziti apstiprinaja, „ne jau tik mulki,
wiċċi preeħschlaika apgħadha.“

Għażi weħl tħallku : fahka runat, ka behgħli, warbuht,
weħl tagad preeħschipfejtā atroba; d'siħwo kahdā pagrabā
liħds mekleħħana rimfrees un mati ataugħi. Busgħadu, gadu
padżibbos un peħz tam ari ajsla idisees... Ħahrdu fakt, wiċċi
bija kaut kahdā romantikka gara stahwokki. Te u reiġi, kah-
das astoñas deenās peħz behgħxhanas, fahka runat, ka peħdas
useetas. Saprotama leeta, nedibinatas walodas atmata ar
ihgnumu. Bet tani paċċha wakarrā walodas apstiprinajās. Are-
stanti fahka raijetees. Otru riħtu pilfejtā jau runaja, ka efot
nokerti un jau wedot. Peħz pušdeenās jau dabuja sinat waitak
sħlkumus : efot nokerti fejnidej mitajja werstè, taħdā un taħdā
fahdšħa. Peħdejji dabuja drofħas finas. Feldwebelis, no
majora nahldams, paċċoja, ka watarrā atwedis winnus u
kved-
gar-dju spaidu namā. Nu wairs newareja fħaubitees. Gruhti ir-
aprakstit juhtas, kahdas fħai sinā fazzeh lās starx arestanteem.
No eefħlkuma wiċċi kā du smojjas, peħza k nofkuma. Peħz tam
parahdijs kaut kās liħdsigħ apsmeeħlam. Sahħa ari smieetees,
bet nu newis par seħrajeem, bet gan par nokertajeem ; no fah-
lkuma ne daudsi, peħza k għandrihs wiċċi, iżnemot tos, kuri bija
nopeetni un m a hżejj a pat ja ħw i għi domat. Wini fklatijās
ar nizina fħanu u masjās weegħprachtibas un klu-seja.

Wahrdu fakt, kā pirkmit kukkow u ar A-wu fl-awjeja, ta-
tagad tos nopeħla, pat ar labpat il-fħanu paċċoja. Tidheri la
wini buħtu ziteem koo launu nodariju fši.

10. Katorgas atstahschana.

Viess tas notila mana katorgas laika pehdejā gadā. Schis gads man ir tikpat labi atminā kā pirmejais un ihpaschi pehdejais laiks zeetumā. Ēche negribu eelaistees sīkumios, tikai waru teikt, ka pehdejais gads bija man dauds patihlamaks nesā pirmejais, es ari wispahrim loti ilgojos pehz brihwibas. Pehdejā laikā man starp arestanteem bija deesgan dauds labu draugu un pasīhstamu. Tee bija pīlnigi pahrlēezinajuschees, ka es efmu kreetns zīlweks. Daudsi no wineem mani pat ūrfnigi mihleja. Ar molam Pioners atturejās no raudaschanas mani lihds ar manu beedri pawadidams no zeetuma. Mehs palikam wehl kahdu mchnesi pilsechtā. Winch katru deenu atnahza muhsu dīshwokli, lai tikai waretu us mums pafkatitees. Ēaprotama leeta, ka pat lihds beidsamam laikam atradās ari deesgan rupju, nelaipnu zīlweku, kuri ar mani labprahrt negribeja fatuñatees. Deewī sin kadeht. Israhdijs, it kā starp mums buhtu kahda nepahrredsama starpa.

Pehdejā laikā biju jau dauds brihwaks. Kareiņu starpā man atradās dauds pasīhstamu, pat ari skolas beedru. Ar fcheem es atjaunoju sawu fatikfmi. Zaur wineem es dabuju wairak naudas, tā kā wareju rakstit beeschāki us dīsimteni un pat eegahdatees grahmatas. Sawadas juhtas mani pahnehma lasot pirmo grahmatu zeetumā. Visu ilgo laiku nebiju grahmatas ne redsejis. Utminos it labi, kā fahlu lasit grahmatu wakarā, pehz kasarmas aisslehgħfhanas un lajju azis ne-pazehlis lihds pat gaifmai. Mana grahmata bija kahds schur-naļa numurs. No manas dīsimtenes bija sinas peenahklusħas. Visa dīshwe lihds ar tās preekeem un behdam stahdijās man preekfchā. Es zentos pahrlēezinatees, zil dauds efmu pakal palizis wišvahrejai dīshwei? Waj dauds wini bes manis pahrdīshwojuſchi, kahdas idejas grosa winu prahthus, ar kahdeem jau-tajumeem wini nodarbojas. Katru wahrdū, katru rindinu es pahrdomaju un zentos tur atrast pagahjibas pehdas, kas manā laikā eekarfeja lauschu prahthus un behdigi man palika ap ūrđi eeraugot, zil swesħas es biju tapis preekfch jaunās dīshwes pafibam. Man bija jaapeerod pee jaunākām eerasħam, ja-eepasīħtas ar jauno pa-audsi, lai waretu felot lihdsi dīshwei. Ihpaschi mani interefeja, kahds gabals, sem kura bija parafitħi man pasīhstama, agrak tuwu stahwofcha zīlweka wahrs. Bet wezo starpā bija radufshees ari jauni: darbeneeki, ar kureem es ar

kahrumu zentos eepasihtees. Es sirdijos par to, ka nebija wairak winu grahmatu un pee tam ari bija gruhti tilt. Agrak, pee pirmā vlagmajora, katorgā grahmatas turet bija bailiga leeta. Ja tas atrastu, tublit jautatu: no kureenes grahmatas? kur tas dabuji? Saprotama leeta tew ir satiksmie . . . Un ko lai atbisd us tahdeem jautajumem? . . . Un ta dsihwodams bes grahmatam es pat negribedams eegrīmu dūlās domās. Pats few liku preckschā jautajumus un zentos tos isskaidrot un ta daschreis mozijos . . . lai paleek, wifu jau nefpehst isstahst! . .

Seemā mani eeflodīja katorgā un seemā man wajadseja tapt atswabinatam. Ar nepazeetibū gaidiju see-
mu. Preezigi raudsijos us dseltoschām koku lapom un no-
wibstoscho sahli. Aukstais seemas wehjch jau sahla gaudot.
Un re, jau usfniga pirmais fneegs. Igi gaiditā seema bija
pernahkuše. Ar karsti puksloschu sirdi gaidiju pebz brihscha, kad
klubschu brihwās. Bet bija joziga leeta. Jo tuval man nahā
gaiditais brihdīs, jo es valiku pazeetigaks. Pats teescham
brihnijos, ka pehdejās deenās biju palizis gluschi weenaldfigs,
gluschi auksts. Daudsi arrestanti brihwā laikā pagalmā ar mani
sahla runat un mani fweizinaja:

"Juhs, Alekandr Petrovitsh, drihs tilset brihwā. At-
stahfat muhs weenus, babułneekus!"

"Bet, Martin, zik ilgi tad jums wehl ir?" es eejautajos.

"Ir wehl ilgi. Kā tas buhs? Wehl gadi septini un
tad es tilai iskulstchos . . ."

Gruhti pee fewis nopushtamees winsch paleek stabwot,
schaubigi fewi noluhkojas, it kā raudsitos nahlotnē. Ja, daudsi
mani ūrfnigi un preezigi fweizinaja. Man israhdijas, it kā
wisi ar mani apektos laipnali. Es pee wineem wairs nepaliku;
wini no manis atfweizinajās. R-tschinfis, kahds polu muisch-
neeks, wehl jauns, lehns un godigs zilweks, tapat kā es mi-
leja brihwalaikā pastalgatees pa pagalmu. Winsch zereja
zaur skaidru gaisu un labu isiturefchanos aissargat sawu
weselibu no loti nelrectnā kasarmu gaisa eespaida, kura bija
japawada naktis.

"Es nepazeetigi gaidu to deenu, kad juhs astahfat ka-
sarnu!" winsch reis fatizes us manis teiza. "Juhs aiseefat
un tad es sinaschu, ka man atleekas wehl gads fhe palikt."

Sche ihfumā peesihmeschu, ka pebz leelas ilgoschanās brih-
wiba zectumneekam isleelas dauds leelaka, nelā wina ir pateefibā.
Zectumneeki ta fcho jehdseenu paleelina, ka wint gandrihs latru

ofizeera fulaini tur jau par karali, par zilwēla brihwibas idealu tadehk ween, ka winsch war wifur staigat bes usrauga un nar sehdēs faslehgts.

Breeljschpehdejas deenas wakarā es apstaigaju pehdejo reisi wifus zeetumus. Zik reises gan es netiku iſſtaigajis zauri schis telpas wifos schais gados! Te es fawā pirmā katorgas gadā kā no juhras iſſweests apkahrt mehtajos — no wiseem aſſlahts un nosveests. Atzeros, ka rehkinaju, zik tuhkiſtoschu deenu man wehl jadſihwo. Af, zik ilgi tas atpakał! Ne ſche, ſchinis faktā nodiſhwaja wangibā muhſu chrglis; te ſaſlapa mani beeschi Petrows. Winsch ari tagad manis ne-atmeta. Tas peeskreen pee manis, it kā gribedams atminet manas domas, kluſu zeedsams man ſelo un pee fewis it kā brihnās. Domās es ardeewojos no apkwehpufchām kaſarmu balku feenam. Zik nepatihkami winas mani fatrizingaja pirmajā laikā! Warbuht ka winas lagad ir valikufchas wehl wezalas, bet es to ne-eewehroju. Zik ſchinis feenās naw noglabatu jauneklu! Zik leels ſpehls ſche par welti nepaſuhd! Jafala ir wifs. Schee zilweli bija pawifam fewifchla tauta. Tur atradas warbuht paſchi apdahwinataķee, paſchi ſtiprakee muhſu tautas ſpehli. Par welti paſuda ſchee warenee ſpehli, nenormali, ne pebz likuma, wini naw wairš atpakał fanemami. Bet kas tur wainigs?

Luhk, tas ir tas joks, kas wainigs? Otrā rihtā jo agri, kamehr wehl arestanti nebija iſgabjuſchi pee darba, es apstaigaju kaſarmas ar teem ardeewotees. Daudz zeetas faſtrahdatas rokas man tika pretim ſneegtas. Daſchi ſneedſa man winas kā beeđri, bet taħdu nebija daudz.

Wini ſinaja, ka es ne-efmu teem liħdfiġs, ſinaja, ka brihwis tizis fehdifchos tuhlit wiċċu „lungeem” blakus. Tadehk tee ari atfwezinajas ar mani deesgan miħli un godprahigtig, bet ne kā ar beedri, dřibſak kā ar fungu. Ziti duſmigi atgreesas nost no manis neka ne-atbildađami uſ manām ardeewam, ziti atkal raudijas uſ manim ar ſtaudigam ažim.

Bungas nodahrdeja un wini wiſi aiffleidsas uſ darbu, atſtaħdami mani weenu. Sufchilos bija fchoriħt pirmais uſ-zeblees un ar wiseem ſpħleem puħlejees uſtaifi tħeju. Winsch raudaja, kad es tam dawkaju fawas arestanta drehbes, krekliſ un druſku naudas. „Ne, es ne to, ne to paſaudeju,” winsch runaja triħzoſchā balsi, gr̄ibedams atturetees no raudaſħanas,

„bet gan juhs, Aleksandr Petrowitsch! Pee ka gan sche bes jums lai paleeku?“ Behdejo reisi mehs ardeewojamees ar Akimu Akimitschu.

„Redsat, ari jums drihs laiks peenahks.“ Es teizu us winu.

„Man wehl ilgi, ja, loti ilgi sche ja paleek,“ winfch tchuksteja, speebsdams manu roku.

Es winam apkritu ap kallu. Mehs butschojamees.

Desmit minutes pehz arestantu aiseefchanas es lihds ar manu beedri, ar kuru mehs reise tilam eefloduti, astahjam tumfchias zeetuma telpas ar nodomu, wairs nekad scheit ne-atgreestees. Uhlit bija ja-eet pee kaleja pahrzirst dselschus. Nu wairs fargs (КОНВОЙНЫЙ) ar plinti muhs nepawadija, mehs gahjam kopu ar kahdu unterofizeeri.

Muhs atfiwabinaja paſchi arestanti. Es pagaidiju, lamehr pahrzehrt dselschus manam beedrim un tad gahju pee laktas. Kaleji peegreesa manu muguru pret fewi, ujila manu kahju us laktas... Wini apjuka, gribedami to leetu isdarit weiklaki un labaki.

„Teestiprini, peegreesi drusku us labo vusi,“ wezakais komandeja, „re, ta ir labi, sit nu ar ahmuru!“

Djelfchi nokrita. Es tos pazehlu. Behdejo reisi wehlejos tos apflatit. Apstulbis luhkojos us teem. Tee nupat wehl bija ap manam lahjam.

„Ardeewu, ardeewu!“ zeetumneeki fauza. Vals winzem bija meeriga, bet rupja.

Ja gan, ardeewu. Us wehrdsibas gruvescheem sel jauna djihwiba! Wai, zilj jauts brihdis.

4. 3061.

- 95

— —

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0310023347